

EUROOPAN KESKUSPANKKI

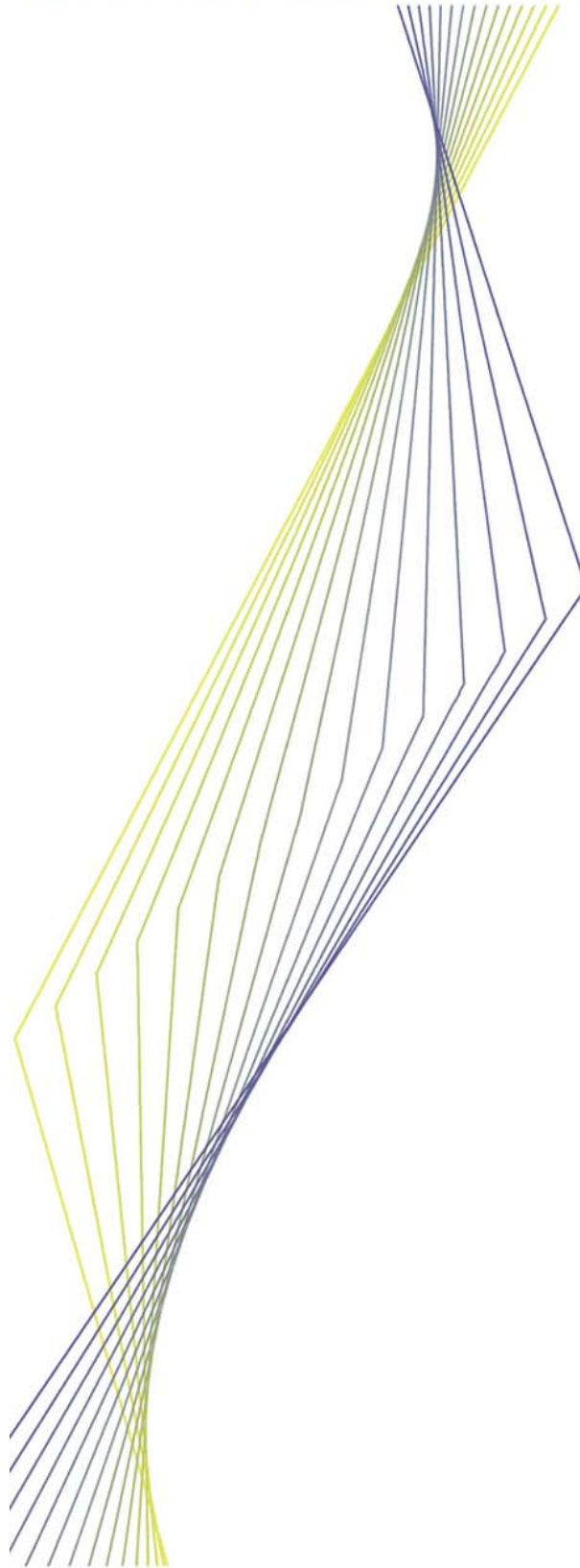
ECB EZB EKT BCE EKP

KUUKAUSIKATSAUS

Helmikuu 2003

EUROOPAN KESKUSPANKKI

KUUKAUSIKATSAUS

Helmikuu 2003

© Euroopan keskuspankki, 2003

Käyntiosoite	Kaiserstrasse 29 D-60311 Frankfurt am Main Germany
Postiosoite	Postfach 16 03 19 D-60066 Frankfurt am Main Germany
Puhelinnumero	+49 69 1344 0
Internet	http://www.ecb.int
Faksi	+49 69 1344 6000
Teleksi	411 144 ecb d

Kuukausikatsauksen laatimisesta vastaa EKP:n johtokunta. Pääkirjoitusta lukuun ottamatta Kuukausikatsaus on käännetty Suomen Pankissa, joka myös huolehtii katsauksen julkaisemisesta.

Kuukausikatsauksen voi tilata osoitteesta Suomen Pankki, osoiterekisteri, PL 160, 00101 HELSINKI; puh. (09) 1831, faksi (09) 174 872; sähköposti: publications@bof.fi.

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu opetuskäyttöön ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Tämän numeron tilastot perustuvat 5.2.2003 käytettävissä olleisiin tietoihin.

ISSN 1561-0322 (painettu julkaisu)

ISSN 1725-3020 (verkkojulkaisu)

Sisällys

Pääkirjoitus	5
Euroalueen talouskehitys	7
Rahatalous ja rahoitusmarkkinat	7
Hintakehitys	18
Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat	25
Valuuttakurssit ja maksutase	30
Kehikot:	
I Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.1.2003 päätyneenä pitoajanjaksona	12
II Euroalueen inflaatiota ja talouskehitystä koskevat yksityisen sektorin odotukset: vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen Survey of Professional Forecasters -kyselytutkimuksen ja muiden indikaattoreiden tulokset	22
Rahapolitiikan ja finanssipolitiikan suhde euroalueella	37
Kehittyvien markkinatalousmaiden valuuttakurssijärjestelmät	51
Euroalueen tilastot	1*
Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet	91*
Euroopan keskuspankin (EKP) julkaisuja	95*

Lyhenteet

Maat

BE	Belgia
DK	Tanska
DE	Saksa
GR	Kreikka
ES	Espanja
FR	Ranska
IE	Irlanti
IT	Italia
LU	Luxemburg
NL	Alankomaat
AT	Itävalta
PT	Portugali
FI	Suomi
SE	Ruotsi
UK	Iso-Britannia
JP	Japani
US	Yhdysvallat

Muut

BIS	Kansainvälinen järjestelypankki
BKT	bruttokansantuote
BPM5	IMF:n maksutasekäsikirja (5. laitos)
cif	kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina
ECU	Euroopan valuuttayksikkö
EKP	Euroopan keskuspankki
EKPJ	Euroopan keskuspankkijärjestelmä
EKT 95	Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä 1995
EMI	Euroopan rahapoliittinen instituutti
EMU	talous- ja rahaliitto
EU	Euroopan unioni
EUR	euro
fob	vapaasti laivassa
ILO	Kansainvälinen työjärjestö
IMF	Kansainvälinen valuuttarahasto
KHI	kuluttajahintaindeksi
NACE Rev. I	Euroopan yhteisön tilastollinen toimialaluokitus
repo	takaisinostosopimukseen perustuva käänteisoperaatio
SITC Rev. 3	Kansainvälinen ulkomaankaupan tavaranimikkeistö (3. tarkistettu laitos)
YKHI	yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

Euroopan yhteisön käytännön mukaisesti EU-maiden nimet ovat aakkosjärjestyksessä kunkin maan omakielisen nimen mukaan (eivät suomennoksen mukaan).

Pääkirjoitus

EKP:n neuvosto päätti 6.2.2003 pitämässään kokouksessa, että eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 2,75 %. Myös maksuvalmiusluoton korko ja talletuskorko jätettiin ennalleen 3,75 ja 1,75 prosenttiin.

Nämä päätökset perustuivat EKP:n rahapolitiikan strategian mukaisesti tehtyyn rahatalouden, rahoitusmarkkinoiden ja reaalityalouden kehityksen kokonaisvaltaiseen analyysiin. EKP:n neuvosto tuli siihen tulokseen, että rahapolitiikan tämänhetkinen viritys on edelleen sopiva hintavakaushälytysten pitämiseksi suotuisina keskipitkällä aikavälillä. Matalalla nykytasollaan EKP:n ohjauskorkojen pitäisi toimia vastapainona maailmalla vallitsevan suuren epävarmuuden negatiivisille vaikutuksille taloudelliseen toimeliaisuuteen ja siten tukea talouden kestävä elpymistä vuoden 2003 aikana. EKP:n neuvosto olettaa edelleen epävarmuuden vähenevän vuoden 2003 kuluessa mutta toteaa, että nykytilanteessa on hyvin hankalaa, ellei jopa mahdotonta, tehdä selkeitä johtopäätöksiä geopolittisen kehityksen vaikutuksista maailman ja erityisesti euroalueen talouteen.

Ensimmäiseen pilariin liittyvien tietojen analyysistä käy ilmi, että M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden keskiarvo laski 6,9 prosenttiin loka-joulukuussa 2002, kun se oli syys-marskuussa ollut 7,1 %. Rahan määrän jatkuva voimakas kasvu heijastaa sijoittajien korostunutta pyrkimystä säilyttää varoja likvidissä muodossa tilanteessa, jossa rahoitusmarkkinoihin sekä taloudelliseen ja geopolittiseen kehitykseen liittyy merkittävää epävarmuutta. Rahan määrän kasvuun vaikuttaa kuitenkin myös se, että euroalueen lyhyet ja pitkät korot ovat matalalla tasolla.

Vaikka likviditeettiä on edelleen runsaasti, on tässä vaiheessa epätodennäköistä, että siitä aiheutuisi inflaatiopaineita, kun otetaan huomioon nykyinen taloustilanne ja odotukset sijoitusten palautumisesta entiselleen epävarmuuden vähennyttyä rahoitusmarkkinoilla. Tätä arviota tukee myös yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen määrän kasvuvauhdin pysyminen maltillisena.

Toiseen pilariin liittyvien tietojen ja kyselytutkimusten perusteella euroalueen talouskehitys pysyi vuodenvaihteessa vaimeana. Tämä kehitys vastaa pitkälti odotuksia. Tällä hetkellä näyttää todennäköisimmältä, että BKT:n määrän kasvuvauhti alkaa tämän vuoden toisella puoliskolla nopeutua asteittain lähemmäs potentiaalista kasvuvauhtia. Vaikka euron valuuttakurssin viimeaikainen vahvistuminen saattaa osaltaan josain määrin vaimentaa viennin kasvua, euroalueen yritysten hintakilpailukyky säilyy keskipitkällä aikavälillä ja maailmantalouden odotetun elpymisen pitäisi edistää viennin kasvua.

Yleistä epävarmuutta lisääviä tekijöitä on kuitenkin edelleen useita. Erityisesti geopolittiset jännitteet lisäävät sijoittajien haluttomuutta riskinottoon. Jos levottomuus öljymarkkinoilla jatkuu, se voi vaikuttaa haitallisesti talouskehitykseen kaikkialla maailmassa ja siten myös työllisyyteen euroalueella. Nämä huolet heikentävät myös kuluttajien luottamusta. Lisäksi kasvaneet makrotaloudelliset tasapainottomuudet muissa suurissa talouksissa aiheuttavat epävarmuutta maailmantalouden elpymisen voimakkuudesta. Kaiken kaikkiaan euroalueen talouden kasvunäkymiin liittyy edelleen riskejä.

Hintakehityksestä voidaan todeta, että Eurostatin ensimmäisen arvion mukaan vuotuinen YKHI-inflaatio hidastui vuoden 2003 tammikuussa 2,1 prosenttiin, kun se oli joulukuussa 2002 ollut 2,3 %. Kuten tavallista, näihin arvioihin liittyy epävarmuutta eikä yksityiskohtaista erittelyä ole vielä saatavilla. Tammikuussa eri tekijät ilmeisesti kumosivat toistensa vaikutuksia. Yhtäältä öljyn hinta sekä välillisten verojen ja hallinnollisten hintojen korotukset aiheuttivat inflaatiopaineita. Toisaalta euron vahvistuminen ja vertailuajankohdan vaikutukset hillitsivät kuluttajahintojen vuotuista nousua. Kahden viimeksi mainitun tekijän pitäisi hidastaa vuotuista YKHI-inflaatiota myös lähikuukausina. Öljymarkkinoiden huomattavan epävakauden vuoksi lyhyen aikavälin YKHI-inflaation ennustamiseen liittyy kuitenkin tällä hetkellä erityisen suurta epävarmuutta.

Kun otetaan huomioon talouden vaatimattomat kasvunäkymät, euron valuuttakurssin vahvistumisen asteittainen hintoja laskeva vaikutus

vaimentanee inflaatiopaineita jatkossa. Inflaatio todennäköisesti hidastuu ja vakautuu sitten alle 2 prosenttiin vuoden 2003 aikana.

Hintavakauden säilyminen keskipitkällä aikavälillä edellyttää, että palkkakehitys on maltillista. Palkkamalti auttaisi myös talouskasvua ja uusien työpaikkojen syntymistä. Siksi on erityisen tärkeää, että palkkojen nousun nopeutuminen pysähtyy. Tästä saadut merkit ovat kuitenkin edelleen ristiriitaisia huolimatta siitä, että taloudellinen toimeliaisuus pysyi heikkona koko viime vuoden.

Finanssipolitiikalle perustamissopimuksessa sekä vakaus- ja kasvusopimuksessa määritellyt linjat vähentävät julkistaloudellisten tasapainotomuuksien riskiä ja edesauttavat siten osaltaan merkittävästi suotuisamman rahoitustilanteen saavuttamista yksityisellä sektorilla. Samalla finanssipolitiikassa pystytään säilyttämään tarkoituksenmukainen keskipitkän aikavälin näkökulma, mikä vahvistaa luottamusta ja sitä kautta myös talouskasvua. Jotta nämä edut saavutettaisiin mahdollisimman hyvin, on tärkeää, että maat kunnioittavat asetettuja tavoitteita ja toteuttavat tarpeen mukaan vakauttamissuunnitelmia. Vakausohjelmien velvoitteita ja Ecofin-neuvoston vahvistamia kehotuksia kohentaa julkisen talouden rahoitusasemaa on noudatettava täysimääräisesti. Jotta julkisen talouden vakauttamisen edut saavutettaisiin mahdollisimman hyvin, on tärkeää, että siihen liittyvät toi-

menpiteet ovat osa kokonaisvaltaista uudistusstrategiaa, jolla tuetaan talouskasvua.

Viime kädessä vain rakenteellisten uudistusten toimeenpaneminen mikrotasolla kasvattaa tuotantopotentiaalia, lisää talouden joustavuutta ja tekee euroalueen vastustuskykyisemmäksi ulkoisia sokkeja vastaan. Riittämättömät rakenteelliset uudistukset estävät osaltaan luottamusta elpymästä. Tästä syystä EKP:n neuvosto pitää tervetulleena Euroopan komission äskettäistä talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen toimeenpanoa koskevaa tiedonantoa. Siinä korostetaan tarvetta nopeuttaa työmarkkinauudistuksia, jotta Lissabonin tavoitteet saavutettaisiin, ja toteuttaa täysin yhdentyneet sisämarkkinat, parantaa kilpailua hyödykemarkkinoilla sekä edistää pääomamarkkinoiden yhdentymistä, yrittäjyyttä, osaamistaloutta sekä tutkimusta ja kehitystä. EKP:n neuvosto on täysin yhtä mieltä komission kanssa siitä, että politiikan jähmeys ja taantuminen on yleistä. On siis ratkaisevan tärkeää, että rakenteellisten uudistusten toteuttaminen jälleen nopeutuu, jotta kuluttajien ja yritysten luottamus voisi kasvaa.

Kuukausikatsauksen tässä numerossa on vakioartikkelin lisäksi kaksi muuta artikkelia. Ensimmäisessä käsitellään yhteisen rahapolitiikan ja kansallisen finanssipolitiikan suhdetta euroalueella. Toisessa artikkelissa tarkastellaan valuuttakurssijärjestelmän valintaan liittyviä kysymyksiä kehittyvässä markkinatalousmaissa.

Euroalueen talouskehitys

I Rahatalous ja rahoitusmarkkinat

Rahapoliittiset päätökset

Kokouksessaan 6.2.2003 EKP:n neuvosto päätti, että vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettavien perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorko on edelleen 2,75 %. Maksuvalmiusluoton korko päätettiin niin ikään pitää edelleen 3,75 prosentissa ja talletuskorko 1,75 prosentissa (ks. kuvio 1).

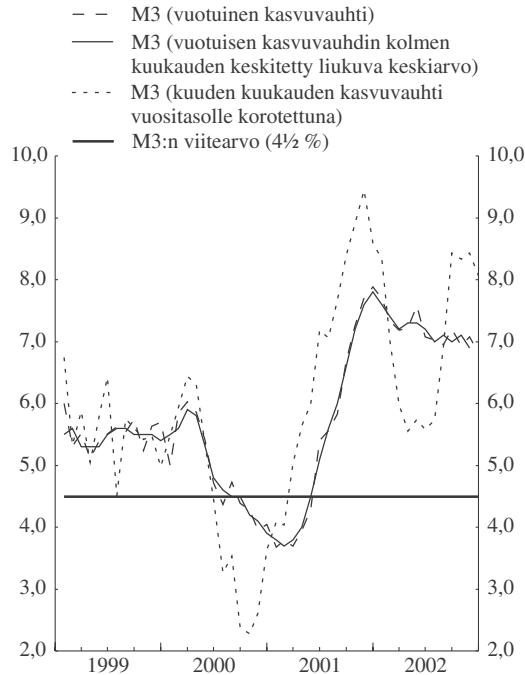
M3:n kasvu hidastui hieman joulukuussa

Lavean raha-aggregaatin M3:n vuotuinen kasvuvauhti hidastui 6,8 prosenttiin joulukuussa 2002 oltuaan marraskuussa 7,1 % (ks. kuvio 2). M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden keskiarvo lokakuusta joulukuuhun 2002 pieneni jonkin verran eli 6,9 prosenttiin syys-marraskuun 7,1 prosentista. Lisäksi M3:n vuositasolle korotettu kuuden kuukauden kasvuvauhti hidastui joulukuussa 8,1 prosenttiin marraskuun 8,4 prosentista. M3:n kasvuun kahden viime kuukauden aikana on kuitenkin jossakin määrin

Kuvio 2.

M3:n kasvu ja viitearvo

(kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

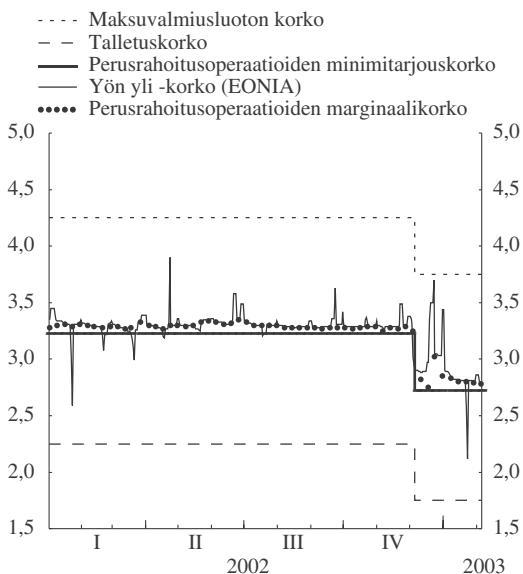

Lähde: EKP.

Kuvio 1.

EKP:n korot ja rahamarkkinakorot

(vuotuinen korko, päivävahaintoja)

Lähteet: EKP ja Reuters.

vaikuttanut yksi erityistekijä eli veronmaksujen lykkääminen Italiassa marraskuusta joulukuuhun. Tämä aiheutti M3:n kuukausimuutoksiin eroja siten, että M3 kasvoi marraskuussa ja supistui joulukuussa.

M3:n kasvun jatkuminen vahvana näyttää suureksi osaksi johtuvan siitä, että sijoittajat selvästi suosivat tähän laveaan raha-aggregaattiin sisältyviä turvallisia ja likvidejä instrumentteja, kun rahoitusmarkkinat ja sekä taloudellinen että geopoliittinen tilanne ovat tällä hetkellä varsin epävarmat. M3:n viime kuukausien ripeää kasvua ovat vauhdittaneet myös likvidien instrumenttien hallussapidon pienet vaihtoehtokustannukset. M3:n pitkään nopeana jatkuneen kasvun vuoksi euroalueelle on kertynyt runsaasti likviditeettiä. Vaikka likviditeetin runsaus saattaa purkaantumattomana jatkuessaan olla huolestuttavaa keskipitkän aikavälin hintavakauden kannalta, on tässä vaiheessa epätodennäköistä, että se aiheuttaisi inflaatiopaineita,

kun talouskasvu on hidasta. Koska sijoitussalkkujen muutoksilla on huomattava vaikutus rahan määrän kehitykseen, liiallinen likviditeetti saattaa jäädä osittain tilapäiseksi.

M3:n pääeristä suppean raha-aggregaatin M1:n vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi joulukuussa 9,8 prosenttiin oltuaan marraskuussa 9,2 % (ks. taulukko 1). Kiihtyminen johtui liikkeessä olevan rahan määrän merkittävästä kasvusta, joka elpyi nopeasti: kausivaihtelusta puhdistettuna rahan määrä kasvoi joulukuussa 14 miljardia euroa edellisvuodesta. Liikkeessä olevan käteisen euron määrän vuoden 2002 alkupuolella alkaneessa kasvussa näkyy se, että euroalueella ja sen ulkopuolella on vähitellen kasvatettu uudelleen käteisvarantoja, jotka olivat pienentyneet voimakkaasti ennen käteisrahan vaihtoa. Koko vuonna 2002 liikkeessä olevan rahan määrä kasvoi yli 40 % (keskimäärin 8 miljardia euroa kuukaudessa), mikä merkitsi kannan kasvua lähes yhtä suureksi kuin joulukuussa 2000.

Liikkeessä olevan rahan määrän kasvu joulukuussa liittyi todennäköisesti osittain yön yli -talletusten korvautumiseen käteisrahalla, sillä yön yli -talletusten vuotuinen kasvuvauhti hidastui huomattavasti eli 5,8 prosenttiin marraskuun 8,3 prosentista. Kun liikkeessä olevan ra-

han määrää ja yön yli -talletuksia tarkastellaan yhdessä, näyttää siltä, että näiden M3:een sisältyvien likvideimpien erien kysynnän jatkumista vahvana viime kuukausina saattavat selittää sekä sijoitussalkkujen uudelleenjärjestelyt, joilla pyritään reagoimaan rahoitusmarkkinoiden epävarmuuteen, että näiden instrumenttien hallussapidon pienet vaihtoehtoiskustannukset.

Muiden lyhytaikaisten talletusten kuin yön yli -talletusten vuotuinen kasvuvauhti hidastui 3,6 prosenttiin joulukuussa 2002 oltuaan marraskuussa 4,9 %. Jälkimmäisten instrumenttien vuotuinen kasvuvauhti puolestaan kiihtyi joulukuussa 8,6 prosenttiin edelliskuun 8,2 prosentista. Etenkin rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet kasvoivat edelleen voimakkaasti. Tämä kehitys vahvistaa, että likvidit ja turvalliset instrumentit ovat muiden sijoittajien kuin rahalaitosten suosiossa.

M3:n vastaeristä rahalaitossektorin taseessa rahalaitosten pitkäaikaisten velkojen (laskettuna ilman pääomaa ja varauksia) vuotuinen kasvuvauhti hidastui 4,6 prosenttiin marraskuun 5,1 prosentista. Tämä saattaa liittyä sekä pitkien korkojen alhaisuuteen että myös joukkolainamarkkinoiden suhteellisen suureen volatilitettiin.

Taulukko 1.

Euroalueen rahataloudelliset muuttujat

(vuotuinen prosenttimuutos, neljännesvuosikeskiarvoja)

	2002 II	2002 III	2002 IV	2002 Syyskuu	2002 Lokakuu	2002 Marraskuu	2002 Joulukuu
<i>Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistetut tiedot</i>							
M1	6,6	7,6	8,8	8,2	8,3	9,2	9,8
<i>joista: liikkeessä oleva raha</i>	-19,9	-7,7	12,9	-0,5	6,2	14,8	42,7
<i>joista: yön yli -talletukset</i>	11,7	10,3	8,2	9,6	8,6	8,3	5,8
M2-M1 (= muut lyhytaikaiset talletukset)	6,4	5,5	4,9	5,2	5,5	4,9	3,6
M2	6,5	6,5	6,7	6,6	6,8	6,9	6,5
M3-M2 (= jälkimmäisten instrumenttien)	12,5	10,4	8,5	10,9	7,8	8,2	8,6
M3	7,3	7,0	7,0	7,2	6,9	7,1	6,8
<i>Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistamattomat tiedot</i>							
Pitkäaikaiset velat							
(ilman omaa pääomaa ja varauksia)	4,0	5,0	5,0	5,1	5,0	5,1	4,6
Luotot euroalueelle	4,5	4,2	4,1	4,3	4,3	3,9	4,0
Luotot julkisyhteisöille	1,8	1,1	1,9	1,7	2,2	1,7	1,6
<i>joista: lainat julkisyhteisöille</i>	-0,9	-0,9	-1,2	-1,1	-0,9	-1,7	-1,2
Luotot muille euroalueella oleville	5,2	5,0	4,8	5,0	4,9	4,6	4,7
<i>joista: lainat yksityiselle sektorille</i>	5,6	5,3	4,8	5,1	5,0	4,5	4,6

Lähde: EKP.

Yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen kasvu pysyi vakaana

Rahalaitosten taseen vastaavaa-puolella euroalueella oleville myönnettyjen luottojen vuotuinen kasvuvauhti oli joulukuussa 4,0 % eli lähes sama kuin edelliskuussa (3,9 %). Tämä kuvastaa sekä julkisyhteisöille että yksityiselle sektorille myönnetyn luotonannon verraten vakaita vuotuisia kasvuvauhteja: julkisyhteisöille myönnettyjen luottojen vuotuinen kasvuvauhti oli joulukuussa 1,6 % oltuaan marraskuussa 1,7 %, ja yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen vuotuinen kasvuvauhti oli joulukuussa 4,7 % oltuaan marraskuussa 4,6 %. Yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi joulukuussa hieman eli 4,6 prosenttiin, kun se marraskuussa oli ollut 4,5 %. Lainojen lyhyen aikavälin kasvu oli edelleen vähäistä talouskasvun pysyessä vaimeana ja luottamuksen heikkona. Muista luotonannon eristä rahalaitos-sektorin hallussa olevien muiden arvopaperien kuin osakkeiden kasvuvauhti nopeutui 9,3 prosenttiin marraskuun 6,7 prosentista. Rahalaitos-sektorin hallussa olevien osakkeiden ja osuuk-sien vuotuinen kasvuvauhti hidastui 2,6 pro-

senttiin, kun se edelliskuussa oli ollut 4,4 %. Tämä kasvuvauhdin hidastuminen johtui kuitenkin lähinnä vertailuajankohdan vaikutuksesta, sillä rahalaitossektorin hallussa olevien osakkeiden ja osuuk-sien lyhyen aikavälin kasvu on viime kuukausina ollut suhteellisen voimakasta, mikä osittain kuvastaa muiden sijoittajien haluttomuutta sijoittaa osakkeisiin.

Joulukuussa 2002 euroalueen rahalaitos-sektorin ulkomaiset nettosaamiset suurenivat abso-luuttisten ja kausivaihtelusta puhdistamatto-mien lukujen perusteella 18 miljardia euroa. Joulukuuhun ulottuneena 12 kuukauden jakso-na nämä nettosaamiset kasvoivat 159 miljardia euroa, kun ne marraskuuhun ulottuneena 12 kuukauden jaksona olivat kasvaneet 133 miljardia euroa (ks. kuvio 3).

Velkapaperiemissiöt kasvoivat vakaasti marraskuussa

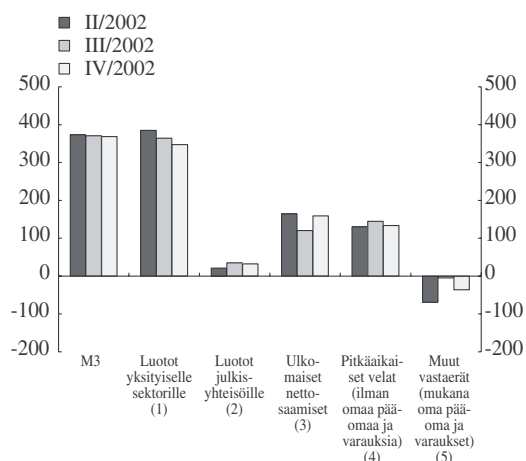
Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti oli marraskuussa 2002 sama kuin lokakuussa eli 7,3 % (ks. kuvio 4). Tämä johtui lyhytaikaisten velkapaperien kannan vuotuisen kasvuvauhdin nopeutumisesta: se kiihtyi marraskuussa 3,5 prosenttiyksikköä ja oli 10,9 %. Sitä vastoin pit-käaikaisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui 0,4 prosenttiyksikköä eli 6,9 prosenttiin. Sektorikohtaisesti tarkasteltuna rahalaitossektorin liikkeeseen laskemien velka-paperien kannan vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi samoin kuin valtion liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti, jos-kin vähemmän. Tätä kasvuvauhtien kiihtymistä kompensoi muiden yritysten kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuisen kasvuvauhdin hidastuminen.

Valuuttakohtainen tarkastelu osoittaa, että euroalueella olevien liikkeeseen laskemien euromääräisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti nopeutui lokakuun 6,5 prosentista 6,9 prosenttiin marraskuussa. Euroalueella ole-vien liikkeeseen laskemien muiden valuuttojen kuin euron määräisten velkapaperien vuotuinen kasvuvauhti hidastui samana ajankohtana 15,2 prosentista 11,7 prosenttiin.

Kuvio 3.

M3:n ja sen vastaerien muutokset

(vuotuisia virtatietoja, ajanjakson lopussa, mrd. euroa, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

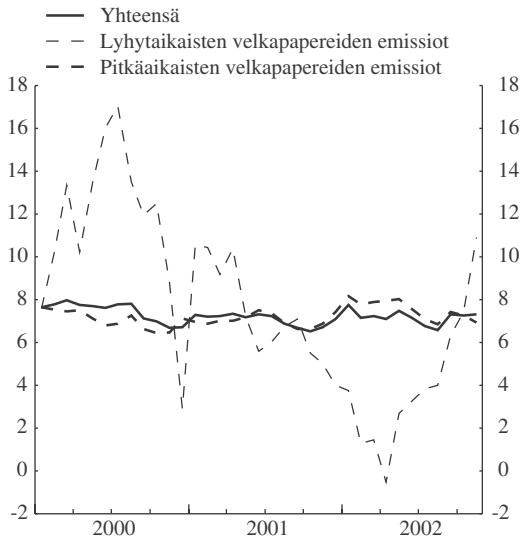
Lähde: EKP.

$M3 = 1 + 2 + 3 - 4 + 5.$

Kuvio 4.

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapapereiden vuotuinen kasvuvauhti

(prosenttimuutos)

Lähde: EKP.

Huom. Vuotuiset kasvuvauhdit lasketaan rahoitustransaktioiden perusteella ja ne on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Euromääräisten velkapaperiemissioiden tarkastelu sektoreittain puolestaan osoittaa, että rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi marraskuussa 5,6 prosenttiin oltuaan lokakuussa 4,4 %; rahalaitokset laskevat liikkeeseen suurimman osan muista kuin julkisyhteisöjen velkapapereista. Muiden yritysten kuin rahalaitosten sektorilla – johon kuuluvat sekä muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset että yritykset – velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui 14,9 prosenttiin marraskuussa, kun se lokakuussa oli ollut 16,5 %. Yritysten liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui lokakuun 5,9 prosentista 3,2 prosenttiin marraskuussa. Tämä hidastuminen näyttää pääasiassa johtuneen yritysten rahoitustarpeiden vähenemisestä talouskasvun heikkenemisen myötä.

Muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti pysyi marraskuussa no-

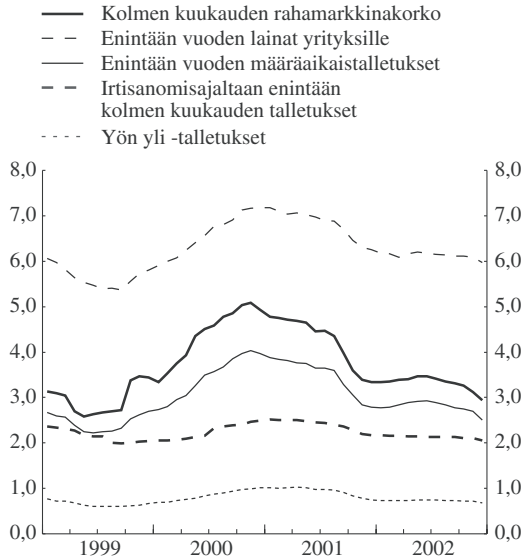
peana ja suunnilleen samana kuin edellisessä kuussa eli 30,3 prosentissa. On myös mahdollista, että tämä emissioiden vilkkaus on osittain liittynyt yritysten luopumiseen suorista emissioista joukkolainamarkkinoilla ja siirtymiseen epäsuoriin emissioihin ns. erillisyyhtiöiden kautta. Erityisesti syklisen kulutustavaroiden sektorin ja autoalan yritykset laskevat marraskuussa runsaasti velkapapereita liikkeelle omien rahoitusyhtiöidensä kautta. Nämä rahoitusyhtiöt luokitellaan kuuluvaksi muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten sektoriin.

Julkisella sektorilla julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi marraskuussa edelleen eli 6,1 prosenttiin, kun se oli lokakuussa ollut 5,9 %. Valtion liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan kasvuvauhti kiihtyi 0,3 prosenttiyksikköä ja oli marraskuussa 5,3 %. Muiden julkiseen sektoriin kuuluvien yksiköiden liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui marraskuussa hieman, mutta pysyi edelleen hyvin nopeana eli 27,8 prosentissa. Tässä kehityksessä näkyi julkisen sektorin rahoitusaseman heikkeneminen.

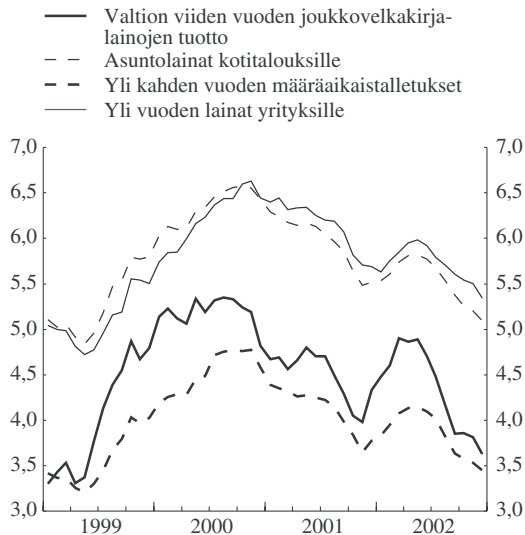
Pankkikorot laskevat joulukuussa

Sen jälkeen kun EKP:n ohjauskorot olivat laskeutuneet joulukuun 2002 alussa ja rahamarkkinakorot olivat seuranneet niitä, myös lyhyet pankkikorot laskevat joulukuussa. Talletuskorot laskevat enemmän kuin antolainauskorot: yhden vuoden talletusten korko laskee 20 peruspistettä, kun taas yrityksille myönnettujen enintään yhden vuoden lainojen korko laskee noin 10 peruspistettä. Tämä kehitys vastasi melko hyvin aiempia havaintoja, sillä yleensä vain osa EKP:n korkojen ja rahamarkkinakorkojen muutoksista välittyy lyhyisiin pankkikorkoihin ensimmäisen kuukauden aikana. Kaiken kaikkiaan lyhyet pankkikorot laskevat siten yhtä alas kuin viimeksi vuoden 2000 alussa ja olivat noin 30 peruspistettä alhaisemmat kuin joulukuussa 2001 (ks. kuvio 5).

Valtion pitkien joukkolainojen tuottojen pienentyessä jatkuvasti myös pitkät pankkikorot laskevat joulukuussa (ks. kuvio 6). Yli kahden vuoden määräaikaistalletusten korot ja koti-

Kuvio 5.**Pankkien lyhyet korot ja vastaava markkinakorko***(vuotuinen korko, kuukausittaisia keskiarvoja)*

Lähteet: EKP:n yhteenlaskemat maittaiset tiedot ja Reuters.
Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

Kuvio 6.**Pankkien pitkät korot ja vastaava markkinakorko***(vuotuinen korko, kuukausittaisia keskiarvoja)*

Lähteet: EKP:n yhteenlaskemat maittaiset tiedot ja Reuters.
Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

talouksien asuntolainojen korot laskivat joulukuussa noin 10 peruspistettä, kun sitä vastoin yrityksille myönnettyjen yli vuoden pituisten lainojen korko laski noin 16 peruspistettä. Markkinakorkojen muutokset eivät ole aiheuttaneet yhtä suuria muutoksia pitkissä pankkikoroissa, mikä on ollut havaittavissa kesäkuusta lähtien valtion pitkien joukkolainojen tuottojen alettua supistua. Tämä on näkynyt erityisen selvästi pankkien antolainauskoroissa. Samanlainen kehitys oli kuitenkin havaittavissa myös vuoden 2002 ensimmäisellä puoliskolla, kun valtion pitkien joukkolainojen tuottojen kasvu välittyi vain osittain pitkiin pankkikorkoihin. Joukkolainojen tuottojen vaihtelut ja viipeet muutosten välittymisprosessissa ovat saattaneet osaltaan vaikuttaa siihen, että pankkikorkojen muutokset ovat vuoden aikana olleet markkinakorkojen muutoksia pienempiä. Lisäksi markkinoiden huolestuminen luottoriskistä – mikä aiheutti BBB-luokituksen saaneiden yritysten pitkien joukkolainojen tuottoerojen tilapäisen kasvun – on myös

saattanut hidastaa korkojen välittymistä viime vuoden jälkipuoliskolla.

Rahamarkkinakorot laskivat hieman tammikuussa

Rahamarkkinakorot laskivat jonkin verran tammikuussa 2003, kuten ne ovat tehneet toukuuun 2002 puolivälistä alkaen. Kahdentoista ja yhden kuukauden euriborkoron erona mitattu rahamarkkinoiden tuottokäyrä oli helmikuun 5. päivänä 2003 jonkin verran negatiivisempi kuin joulukuun 2002 lopussa. Vuoden 2003 jälkimmäisellä puoliskolla erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut euriborkorot laskivat samana aikana hieman.

Eoniakorkona mitattu yön yli -korko vaihteli joulukuun 2002 lopusta helmikuun 5. päivään 2,79 ja 2,90 prosentin välillä muutamia lyhytaikaisia, vuoden 2002 lopussa ja pitoajanjakson

Kehikko I.

Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.1.2003 päättyneenä pitoajanjaksona

Eurojärjestelmä toteutti tarkasteltavana pitoajanjaksona 5 perusrahoitusoperaatiota.

Säännölliset rahapoliittiset operaatiot

(mrd. euroa, korot vuotuisina prosentteina)

Operaatio	Maksujen suorituspäivä	Operaation eräpäivä	Tarjousten määrä	Jaetun likviditeetin määrä	Tarjoukset/ jaettu likviditeetti	Vastapuolten määrä	Minimitarjouskorko	Marginaalikorke	Painotettu keski-korko
Perusrahoitusoperaatio	24.12.2002	7.1.2003	146,2	88,0	1,66	350	2,75	3,02	3,08
Perusrahoitusoperaatio	31.12.2002	14.1.2003	117,4	92,0	1,28	217	2,75	2,85	2,95
Perusrahoitusoperaatio	7.1.2003	22.1.2003	133,8	82,0	1,63	302	2,75	2,83	2,84
Perusrahoitusoperaatio	15.1.2003	29.1.2003	120,4	79,0	1,52	270	2,75	2,80	2,81
Perusrahoitusoperaatio	22.1.2003	5.2.2003	123,7	91,0	1,36	313	2,75	2,80	2,81

Lähde: EKP.

Pitoajanjakson kahdessa ensimmäisessä perusrahoitusoperaatiossa, jotka kumpikin osuivat vuodenvaihteen, marginaalikorke ja painotettu keski-korko olivat varsin korkeat minimitarjouskorkoon verrattuna. Seuraavissa operaatioissa huutokauppakorot laskivat lähemmäs normaalitasoaan.

Eonikorko oli pitoajanjakson alussa hieman yli 3 %, mikä ennakoisi osittain sen varsin voimakasta nousua vuoden viimeisenä kaupankäyntipäivänä 31.12.2002. Tuona päivänä se oli 3,44 %, ja siinä näkyi pääasiassa rahoituslaitosten tasejärjestelyihin liittyvä tavanomaisen suuri likviditeetin tarve vuoden lopussa. Eonikoron ja minimitarjouskoron ero oli tällöin 69 peruspistettä, mikä vastaa niiden eroa vuoden 2001 lopussa (66 peruspistettä). Tämän jälkeen eonikorko laski asteittain tammikuun 2. päivän 2,90 prosentista 2,81 prosenttiin 17.1.2003. Sen jälkeen kun pitoajanjakson viimeisen perusrahoitusoperaation likviditeetti oli jaettu 21.1., eonikorko laski edelleen: pitoajanjakson toiseksi viimeisenä päivänä se oli 2,57 % ja sen viimeisenä päivänä 2,12 %. Lasku johtui markkinaosapuolten näkemyksestä, että likviditeettitilanne oli hyvä.

Pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät

(mrd. euroa)

Päivittäinen keskiarvo pitoajanjaksona 24.12.2002–23.1.2003

	Likviditeettiä lisäävät	Likviditeettiä vähentävät	Nettovaikutus
(a) Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot	221,8	0,3	+ 221,5
Perusrahoitusoperaatiot	176,3	-	+ 176,3
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	45,0	-	+ 45,0
Maksuvalmiusjärjestelmä	0,5	0,3	0,2
Muut operaatiot	0,0	-	0,0
(b) Muut pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät	360,9	450,9	- 90,0
Liikkeessä olevat setelit	-	353,9	- 353,9
Valtion talletukset eurojärjestelmässä	-	43,7	- 43,7
Ulkomaiset saamiset (ml. kulta), netto	360,9	-	+ 360,9
Muut tekijät, netto	-	53,3	- 53,3
(c) Luottolaitosten talletukset eurojärjestelmän sekkitileillä (a) + (b)			131,6
(d) Varantovelvoite			130,8

Lähde: EKP.

Huom. Pyöritysten vuoksi luvut eivät välttämättä täsmää.

Pitoajanjakson lopussa maksuvalmiusjärjestelmän talletusmahdollisuutta käytettiin nettomääräisesti 5,6 miljardin euron arvosta. Luottolaitosten eurojärjestelmässä olevien sekkilitalletusten ja vähimmäisvarantovelvoitteen välinen ero oli keskimäärin 0,70 miljardia euroa.

Pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavien riippumattomien eli muiden kuin rahapoliittisiin operatioihin liittyvien tekijöiden likviditeettiä vähentävä nettovaikutus (oheisen taulukon kohta b) oli keskimäärin 90,0 miljardia euroa. Julkistetut ennusteet riippumattomiin tekijöihin perustuvista keskimääräisistä likviditeettitarpeista vaihtelivat 78,5 miljardista eurosta 94,0 miljardiin euroon. Ennusteet julkistettiin samaan aikaan kun perusrahoitusoperaatiosta ilmoitettiin. Niiden ja todellisen likviditeetin tarpeen välinen ero oli suurimmillaan 27.12.–7.1., jolloin se oli 4,0 miljardia euroa. EKP julkisti kuitenkin tarkistetun arvion 30.12., jolloin kyseisen perusrahoitusoperaation likviditeetti jaettiin.

lopussa 22. ja 23.1.2003 esiintyneitä poikkeuksia lukuun ottamatta. Eonikorko oli ollut tammikuun 2003 alussa verrattain korkea, mutta laski tammikuun aikana vähitellen lähelle eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorkoa eli 2,75:tä prosenttia. Kahden viikon eoniaswapkorko pysyi lähellä minimitarjouskorkoa vuoden 2002 lopusta helmikuun 5. päivään, jolloin se oli 2,78 %. Eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorko oli samaan aikaan keskimäärin 6 ja keskikorko 9 peruspistettä korkeampi kuin minimitarjouskorko (ks. kehikko 1).

Yhden kuukauden euribor laski 8 peruspistettä ja kolmen kuukauden euribor 7 peruspistettä joulukuun 2002 lopusta helmikuun 5. päivään. Yhden kuukauden euribor oli tuolloin 2,82 % ja kolmen kuukauden euribor 2,80 % (ks. kuvio 7). Eurojärjestelmän pitempiaikaisessa rahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritettiin 30.1., marginaalikorko oli 2,78 % ja keskikorko 2,80 %, eli marginaalikorko oli 3 peruspistettä ja keskikorko 1 peruspisteen alempi kuin tuolloinen kolmen kuukauden euriborkorko. Kumpikin korko oli 15 peruspistettä alempi kuin vastaava korko pitempiaikaisessa rahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritettiin 23.12.2002.

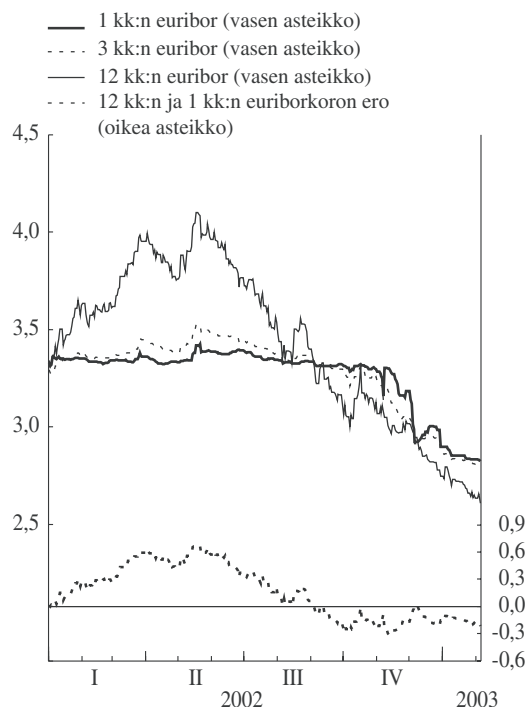
Kuuden kuukauden euriborkorko laski 10 peruspistettä ja 12 kuukauden euribor 14 peruspistettä joulukuun 2002 lopusta helmikuun 5. päivään. Kuuden kuukauden euribor oli tuolloin

2,70 % ja 12 kuukauden euribor 2,61 %. Kahdentoista ja yhden kuukauden euriborkorkojen erona mitattu rahamarkkinoiden tuottokäyrä oli helmikuun 5. päivänä –21 peruspistettä eli hieman jyrkempi kuin joulukuun 2002 lopussa.

Kuvio 7.

Euroalueen lyhyet korot ja rahamarkkinoiden tuottokäyrä

(vuotuinen korko, prosenttiyksikköinä, päivähavainnot)

Lähde: Reuters.

Vuoden 2003 puolivälissä ja sen jälkeen erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut 3 kuukauden odotetut euriborkorot ovat olleet hienoisessa laskussa joulukuun 2002 lopusta alkaen. Maaliskuussa 2003 erääntyvien sopimusten pohjalta johdetut korot nousivat 4 peruspistettä 5. päivään helmikuuta, jolloin ne olivat 2,68 %. Sen sijaan kesäkuussa erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut korot laskivat samana aikana 3 peruspistettä eli 2,47 prosenttiin, syyskuussa erääntyvien sopimusten pohjalta johdetut korot 9 peruspistettä eli 2,43 prosenttiin ja joulukuussa 2003 erääntyvien sopimusten pohjalta johdetut korot 16 peruspistettä eli 2,49 prosenttiin.

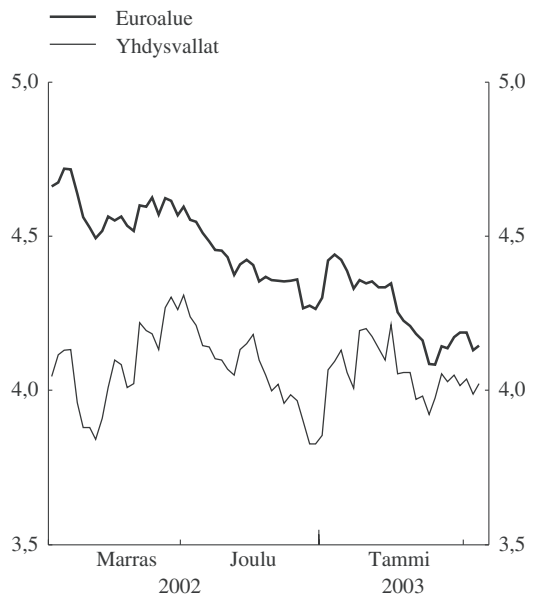
Valtion pitkien joukkolainojen tuotot supistuivat euroalueella tammikuussa

Valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotot kehittyivät euroalueella ja Yhdysvalloissa vastakkaisiin suuntiin lähes koko tammikuun ajan (ks. kuvio 8). Euroalueella näiden lainojen tuotto supistui 10 peruspistettä joulukuun lopusta helmikuun 5. päivään, jolloin se oli 4,1 %. Yhdysvalloissa vastaavien lainojen tuotto kasvoi samana aikana noin 20 peruspistettä eli 4,0 prosenttiin. Joukkolainojen tuottojen kasvu Yhdysvalloissa näyttää osittain johtuneen veropaketista, jota koskevan esityksen maan viranomaiset tekivät tammikuun 2003 alussa. On myös mahdollista, että Yhdysvaltain dollarin heikkeneminen on saattanut osaltaan ajaa Yhdysvaltain ja euroalueen joukkolainojen tuottoja lähemmäksi toisiaan muuttamalla markkinoiden odotuksia näiden kummankin talousalueen inflaationäkymien suhteen. Tämän seurauksena valtion 10 vuoden joukkolainojen tuottojen negatiivinen ero Yhdysvaltain ja euroalueen välillä kaventui tammikuussa merkittävästi ja oli helmikuun 5. päivänä –10 peruspistettä.

Yhdysvalloissa maan viranomaisten esitys veronhuojennuspaketista vaikutti joukkolainamarkkinoihin lähinnä kahdella tavalla. Markkinaosapuolet näyttivät ensinnäkin hakevan aiempaa suurempia tuottoja, koska ne odottivat valtion joukkolainojen liikkeeseenlaskujen vilkastuvan merkittävästi vuoden 2003 aikana. Toisaalta osinkoveron poistamista koskeva ehdotus on

Kuvio 8. Valtion pitkien lainojen tuotot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

Huom. Pitkillä valtion lainoilla tarkoitetaan 10 vuoden joukkovelkakirjalainoja tai maturiteetiltaan lähimpiä vastaavia lainoja.

myös saattanut johtaa sijoitusten siirtämiseen joukkolainamarkkinoilta osakemarkkinoille. Eräs lisätekijä, joka kasvatti pitkien joukkolainojen tuottoa tammikuussa, näyttää olleen Yhdysvaltain dollarin heikkeneminen, joka on öljyn korkean hinnan ja edellä mainitun veropaketin ohella ilmeisesti vahvistanut markkinoiden käsitystä nopeamman inflaation riskistä. Yhdysvaltain 10 vuoden tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti, joka lasketaan 10 vuoden joukkolainojen nimellistuottojen ja 10 vuoden indeksisidonnaisten joukkolainojen tuottojen erotuksena, nopeutui 35 peruspistettä joulukuun lopusta helmikuun 5. päivään.

Samaan aikaan markkinoiden aikaisempaa pessimistisemmät talouskasvuodotukset ilmenivät siinä, että valtion 10 vuoden indeksisidonnaisten joukkolainojen reaalityttö Yhdysvalloissa supistui samana ajanjaksona 15 peruspistettä ja oli helmikuun 5. päivänä 2 % eli pienimmillään sen jälkeen kun näitä joukkolainoja alettiin laskea liikkeeseen vuonna 1997. Tämä saattaa viitata siihen, että markkinaosapuolet ovat painottaneet tammikuussa julkistettuja heikkoja talouslukuja ja Irakissa mahdollisesti syttyvän sodan

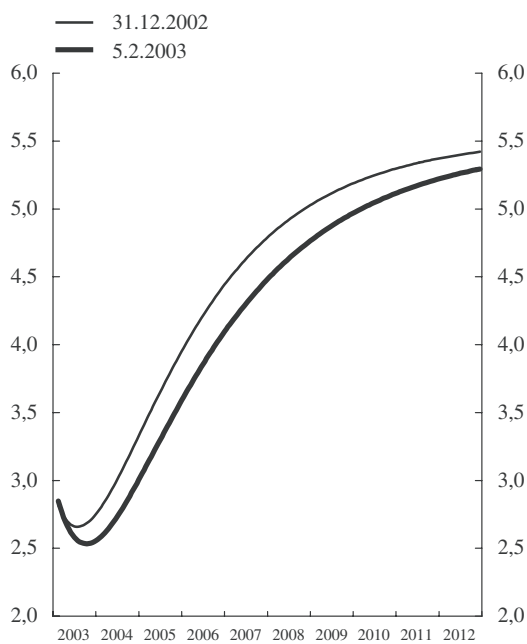
epäsuotuisia vaikutuksia talouteen enemmän kuin veropaketin ja dollarin heikkenemisen mahdollisia vaikutuksia. Valtionlainoihin perustuvien optiosopimusten hinnoista johdetun implisiittisen volatilitteen 10 päivän liukuvana keskiarvona mitattu Yhdysvaltain joukkolainamarkkinoiden epävarmuus vähentyi 0,7 prosenttiyksikköä joulukuun lopusta helmikuun 5. päivään, jolloin se oli 7,4 % eli hieman pienempi kuin kahden viime vuoden aikana keskimäärin.

Japanissa valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotto supistui noin 5 peruspistettä joulukuun lopusta helmikuun 5. päivään, jolloin se oli noin 0,9 %. Japanin pitkien joukkolainojen tuoton pieneneminen on saattanut liittyä Japanin jenin vahvuuteen Yhdysvaltain dollariin nähden, mikä on mahdollisesti lisännyt markkinoiden huolestuneisuutta siitä, että kuluttajahinnat laskisivat edelleen. Tammikuun aikana Japanin valtion

Kuvio 9.

Korkojen aikarakenteesta johdetut euroalueen yön yli -korkojen odotukset

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

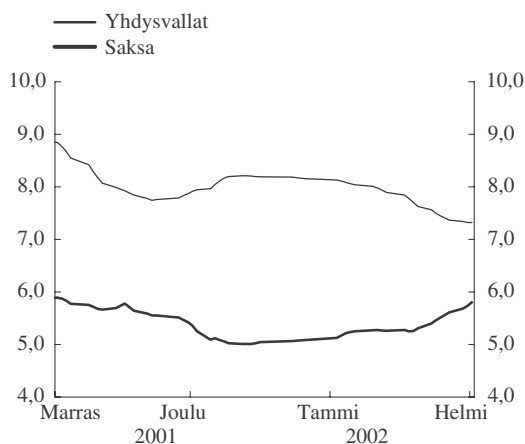
Lähde: EKP:n arvio.

Huom. Korkojen aikarakenteesta johdettu terminikorkokäyrä kuvaa markkinoiden odotuksia lyhyiden korkojen tulevasta kehityksestä. Käyrien laskentamenetelmää selostettiin tammikuun 1999 Kuukausikatsauksen sivulla 26. Estimoinnissa käytetyt tiedot on johdettu koronvaihtosopimuksista.

Kuvio 10.

Saksan ja Yhdysvaltojen 10 vuoden valtionlainoihin perustuvista futuurisopimuksista laskettu volatilitteetti

(vuotuisina prosenteina; päivähavaintojen 10 päivän liukuva keskiarvo)

Lähde: Bloomberg.

Huom. Sarjat kuvaavat Bloombergin määritelmän mukaisesti lähimmän geneerisen futuurisopimuksen implisiittistä volatilitteettiä vähintään 20 päivää ennen erääntymistä. Näin ollen implisiittisen volatilitteen laskemiseksi käytetty erääntymistä lähinnä oleva sopimus vaihdetaan 20 päivää ennen erääntymistä toiseen, erääntymistä seuraavaksi lähinnä olevaan sopimukseen.

joukkolainojen tuotot supistuivat pienimmilleen kautta aikojen.

Euroalueen kaikkien eripituisten joukkolainojen tuotot supistuivat tammikuussa 2003, kuten ne ovat tehneet lokakuun 2002 lopulta lähtien. Tähän kehitykseen vaikutti osaltaan sijoitusten siirtyminen, mihin oli osasyynä se, että markkinaosapuolet pitivät Irakin vastaisen sodan syttymistä aikaisempaa todennäköisempänä. Kymmenen vuoden nimellistuottojen supistumisen taustalla oli (ilman tupakan hintojen vaikutusta laskettuun euroalueen YKHLin sidottujen) euroalueen 10 vuoden joukkolainojen reaalityoton pieneneminen noin 30 peruspistettä joulukuun lopusta helmikuun 5. päivään, mikä osoittaa, että markkinat pitivät talouden kasvunäkymiä aikaisempaa heikompina. Nämä markkinoiden näkemykset ilmenivät myös siinä, että korkojen aikarakenteesta johdettuja euroalueen yön yli -korkojen odotuksia kuvaava käyrä siirtyi joulukuun lopusta helmikuun 5. päivään alaspäin keskipitkissä ja pitkissä maturiteeteissa (ks. kuvio 9).

Euroalueen 10 vuoden joukkolainojen nimellistuottojen ja 10 vuoden indeksisidonnaisten (Ranskan valtion liikkeeseen laskemien ja ilman tupakan hintojen vaikutusta laskettuun euroalueen YKHLin sidottujen) joukkolainojen tuottojen erona mitattava 10 vuoden tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti nopeutui 10 peruspistettä joulukuun lopusta helmikuun 5. päivään. Valtionlainoihin perustuvista optiosopimuksista lasketun implisiittisen volatiliteetin 10 päivän liukuvana keskiarvona mitattu joukkolainamarkkinoiden epävarmuus pysyi jokseenkin ennallaan tammikuun kolmen ensimmäisen viikon aikana, mutta lisääntyi kuun loppupuolella. Implisiittinen volatiliteetti kasvoi kaiken kaikkiaan 0,7 prosenttiyksikköä joulukuun lopusta helmikuun 5. päivään, jolloin se oli 5,8 % (ks. kuvio 10) eli huomattavasti suurempi kuin kahden viime vuoden aikana keskimäärin.

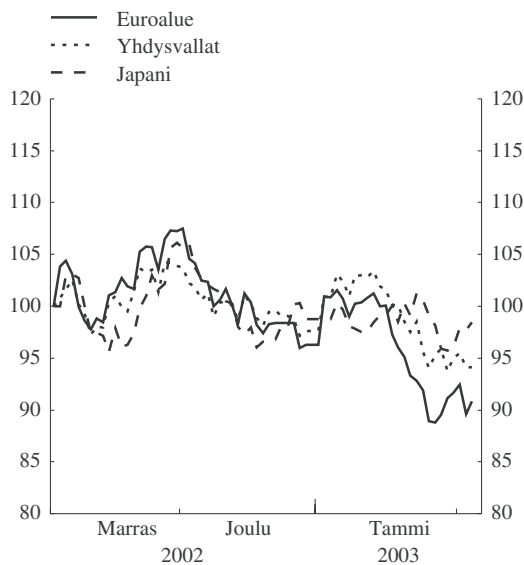
Osakkeiden hinnat laskivat edelleen tammikuussa

Osakkeiden hinnat laskivat tammikuussa kaikkialla maailmassa markkinaosapuolten huolestuttua yhä enemmän Irakin vastaisen sodan mahdollisuudesta. Hintoja laskivat osaltaan myös julkistetut ristiriitaiset talousluvut ja lisääntynyt epävarmuus yritysten tulostuloksista. Euroalueen osakkeiden hinnat laskivat 6 % joulukuun 2002 lopusta helmikuun 5. päivään laajalla Dow Jones Euro Stoxx -indeksillä mitattuna (ks. kuvio 11). Yhdysvalloissa osakkeiden hinnat laskivat samana ajanjaksona noin 4 % Standard & Poor's 500 -indeksillä mitattuna, kun taas Japanissa Nikkei 225 -indeksi laski samana ajanjaksona 1 prosentin.

Yhdysvalloissa osakkeiden hintojen lasku oli laaja-alaista ja johtui suureksi osaksi julkaistuista makrotalouseluvuista, jotka osoittautuivat jonkin verran heikommiksi kuin markkinaosapuolten odottaneet. Samaan aikaan viitteet yritysten tulevasta tuloskehityksestä olivat ristiriitaisia ja useat yritykset korjasivat vuoden 2003 tulosennustettaan aiemmin arvioitua heikommaksi. Tämän lisäksi näkemykset Irakin vastaisen sodan todennäköisyydestä lisäsivät markkinoiden epävarmuutta talouskasvun ja yritysten kannattavuuden lyhyen aikavälin näkymistä.

Kuvio 11. Osakeindeksit

(1.11.2002 = 100, päivähavainnot)

Lähde: Reuters.

Huom. Dow Jones Euro Stoxx (laaja) euroalueen osalta. Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen ja Nikkei 225 Japanin osalta.

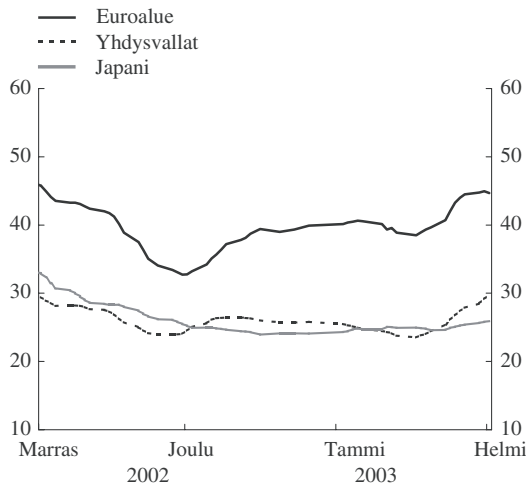
Standard & Poor's 500 -indeksiin perustuvista optioista johdetun implisiittisen volatiliteetin 10 päivän liukuvana keskiarvona mitattu epävarmuus lisääntyi näin ollen 4 prosenttiyksikköä joulukuun lopusta helmikuun 5. päivään, jolloin se oli noin 6 prosenttiyksikköä suurempi kuin kahden viime vuoden aikana keskimäärin (ks. kuvio 12).

Japanissa osakkeiden hintojen lasku näyttää johtuneen siitä, että markkinat olivat edelleen huolestuneita maan talouden lyhyen aikavälin näkymistä. Japanin jenin vahvuus Yhdysvaltain dollariin nähden samoin kuin maailmanmarkkinoiden epävarmuuden lisääntyminen vaikuttivat negatiivisesti vientiyritysten osakkeiden hintoihin. Japanin osakemarkkinoiden epävarmuutta kuvaava, Nikkei 225 -indeksiin perustuvista optioista johdetun implisiittisen volatiliteetin 10 päivän liukuva keskiarvo käyttäytyi kansainvälisten osakemarkkinoiden kehitystä vastaavasti ja nousi noin 2 prosenttiyksikköä joulukuun lopusta helmikuun 5. päivään, mutta oli tuolloin vielä noin 3 prosenttiyksikköä alempi kuin kahdena viime vuonna keskimäärin.

Kuvio 12.

Osakekurssien implisiittinen volatilitiitti

(vuotuisina prosentteina; päivähavaintojen 10 päivän liukuva keskiarvo)

Lähde: Bloomberg.

Huom. Sarjat kuvaavat osakeindekseihin perustuvien optioiden hinnoista johdettua odotettua osakkeiden prosentteina lasketujen hinnanmuutosten keskihajontaa enintään kolmen kuukauden aikana. Osakeindeksit, joiden implisiittistä volatilitiittiä kuvataan, ovat Dow Jones Euro Stoxx 50 euroalueen osalta, Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen osalta ja Nikkei 225 Japanin osalta.

Euroalueella osakkeiden hintojen lasku pysähtyi tilapäisesti tammikuun 2003 kahden ensimmäi-

sen viikon aikana mutta jatkui tämän jälkeen. Osakkeiden hinnat olivat siten helmikuun alussa huomattavasti alemmat kuin joulukuun lopussa. Lähi-idän jännitteet samoin kuin tammikuussa julkistetut makrotalouden indikaattorit ja tiedot yritysten kannattavuudesta näyttävät lisänneen markkinoiden epävarmuutta talouden elpymisen ajoituksesta ja voimakkuudesta ja sitä kautta yritysten tulostuloksista. Euroalueen osakkeiden hinnat laskivat laajalti. Eniten laskivat raaka-aine-, kulutustavara- ja rahoitussektorin osakkeiden hinnat. Raaka-aine- ja kulutustavarasektorilla lasku johtui siitä, että markkinaosapuolet odottivat euroalueen kulutuskysynnän heikkenevän. Rahoitussektorilla laskun aiheutti osaltaan huolestuminen vakuutusyhtiöiden kannattavuudesta. Televiestintäalan osakkeiden hinnat kuitenkin nousivat noin 3 % joulukuun lopusta helmikuun 5. päivään, kun markkinaosapuolten luottamus televiestintäyritysten vakavaraisuuteen jonkin verran koheni. Euro Stoxx -indeksiin perustuvista optioista lasketun implisiittisen volatilitiitin 10 päivän liukuvana keskiarvona mitattu euroalueen sijoittajien epävarmuus kasvoi merkittävästi eli 4 prosenttiyksikköä joulukuun lopusta helmikuun 5. päivään, jolloin se oli noin 13 prosenttiyksikköä suurempi kuin kahtena viime vuonna keskimäärin.

2 Hintakehitys

Ensimmäisen arvion mukaan YKHI-inflaatio näyttäisi hidastuneen tammikuussa 2003

Eurostatin alustavan arvion mukaan euroalueen vuotuinen YKHI-inflaatio hidastui 0,2 prosenttiyksikköä joulukuusta 2002 tammikuuhun 2003, jolloin se oli 2,1 % (ks. taulukko 2). Yksityiskohtaisia tietoja ei toistaiseksi ole saatavissa, mutta hidastuminen johtuu vertailuajankohdan suotuisista vaikutuksista, jotka liittyvät lähinnä jalostamattomien elintarvikkeiden hintojen ja palveluhintojen aiempiin nousuihin. Inflaation hidastumiseen on vaikuttanut myös euron vahvistuminen, mikä näyttää kumonneen ne nousupaineet, joita öljyn hinnan nousu sekä välillisten verojen ja hallinnollisesti säänneltyjen hintojen

vuoden 2003 alussa voimaan tulleet korotukset ovat aiheuttaneet. On kuitenkin pidettävä mielessä, että näihin alustaviin arvioihin liittyy paljon epävarmuustekijöitä.

Tuorein yksityiskohtainen erittely on saatavissa joulukuulta 2002, jolloin YKHI-inflaatio nopeutui 0,1 prosenttiyksikköä eli 2,3 prosenttiin. Nopeutuminen johtui suurelta osin YKHI:n energiaerän kehityksestä.

Koko vuonna 2002 YKHI-inflaatio oli keskimäärin 2,2 %, kun se vuonna 2001 oli ollut keskimäärin 2,5 %. Ilman jalostamattomia elintarvikkeita ja energiaa laskettu YKHI-inflaatio oli 2,5 %, kun se vuonna 2001 oli ollut 2,0 %. Keskimääräisen YKHI-inflaation hidastuminen

Taulukko 2.

Euroalueen hinta- ja kustannuskehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	2000	2001	2002	2002 I	2002 II	2002 III	2002 IV	2002 Elo	2002 Syys	2002 Loka	2002 Marras	2002 Joulu	2003 Tamm
Yhdenmukaistettu kuluttajahinta- indeksi (YKHI) ja sen erät													
Kokonaisindeksi ¹⁾	2,3	2,5	2,2	2,6	2,1	2,0	2,3	2,1	2,1	2,3	2,2	2,3	2,1
<i>josta:</i>													
Tavarat	2,7	2,5	1,7	2,2	1,4	1,3	1,8	1,4	1,4	1,7	1,8	1,9	.
Elintarvikkeet	1,4	4,5	3,0	4,9	2,8	2,2	2,2	2,3	2,3	2,2	2,3	2,1	.
Jalostetut elintarvikkeet	1,1	2,8	3,0	3,5	3,1	2,9	2,6	2,9	2,8	2,6	2,5	2,6	.
Jalostamattomat elintarvikkeet	1,7	7,0	3,0	7,0	2,4	1,3	1,6	1,3	1,7	1,6	1,8	1,3	.
Teollisuustuotteet	3,4	1,5	1,0	0,9	0,7	0,9	1,6	0,9	1,0	1,5	1,5	1,8	.
Muut teollisuustuotteet kuin energia	0,7	1,1	1,5	1,8	1,7	1,4	1,3	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	.
Energia	13,3	2,7	-0,7	-2,1	-2,4	-0,9	2,7	-0,5	-0,4	2,3	2,1	3,6	.
Palvelut	1,7	2,5	3,2	3,1	3,2	3,3	3,1	3,3	3,3	3,2	3,1	3,1	.
Muut hinta- ja kustannus- indikaattorit													
Teollisuuden tuottajahinnat ²⁾	5,5	2,2	-0,1	-0,8	-0,8	-0,1	1,2	-0,1	0,1	0,9	1,1	1,5	.
Yksikkötyökustannukset ³⁾	1,2	2,6	.	3,1	2,4	2,3
Työn tuottavuus ³⁾	1,4	0,1	.	-0,4	0,1	0,6
Työvoimakustannukset/työntekijä ³⁾	2,6	2,7	.	2,7	2,5	2,8
Työvoimakustannukset/tunti ⁴⁾	3,3	3,4	.	4,0	3,6	3,7
Öljyn hinta (euroa/barreli) ⁵⁾	31,0	27,8	26,5	24,6	27,8	27,2	26,5	27,0	28,9	27,9	24,2	27,1	28,3
Raaka-aineiden hinnat ⁶⁾	16,7	-7,6	-1,7	-3,6	-5,5	-1,6	4,4	-1,3	4,7	7,8	3,4	2,1	-2,3

Lähteet: Eurostat, kansalliset tiedot, Thomson Financial Datastream, HWWA – Institut für Wirtschaftsforschung (Hampuri) ja EKP:n laskelmat.

Huom. Kreikan tiedot vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta eivät sisälly YKHIin. Muut hinta- ja kustannusindikaattorit sisältävät Kreikan tiedot myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta.

1) Tammikuun 2003 YKHI-inflaatioluku perustuu Eurostatin alustavaan arvioon.

2) Ei sisällä rakentamista.

3) Koko kansantalous.

4) Koko kansantalous (paitsi maatalous, julkishallinto, koulutus, terveydenhoito ja muut palvelut).

5) Brent Blend -laatu (yhden kuukauden kuluttua tapahtuvaan toimitukseen).

6) Ei sisällä energian hintoja. Hinnat euroina. Painotettu euroalueen ulkopuolelta tulevan raaka-aineiden tuonnin mukaan.

vuonna 2002 johtuu siten pääasiassa sen vaihtelevimpien erien eli jalostamattomien elintarvikkeiden ja energian hintojen vuotuisen kasvuvauhdin hidastumisesta.

Energian hinnan vuotuinen kasvuvauhti nopeutui marraskuun 2,1 prosentista 3,6 prosenttiin joulukuussa 2002; sitä vastoin jalostamattomien elintarvikkeiden hintojen vuotuinen kasvuvauhti hidastui samana ajanjaksona 1,8 prosentista 1,3 prosenttiin (ks. kuvio 13). Tämä kehitys johtui lähinnä vertailuajankohtien vaikutuksesta. Energiaerän kasvuvauhdin nopeutumiseen vaikutti myös se, että öljyn euromääräinen hinta nousi 11,8 % marraskuusta joulukuuhun 2002.

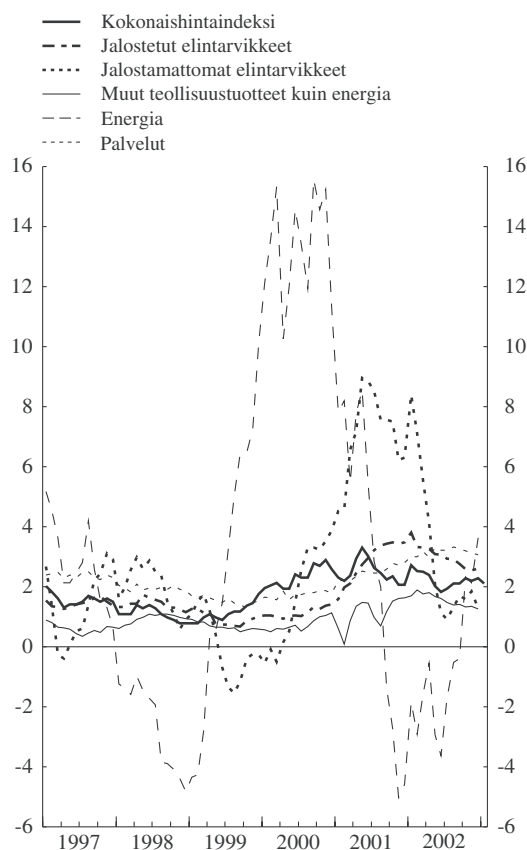
Ilman jalostamattomia elintarvikkeita ja energiaa lasketun YKHI-inflaation vuotuinen kasvuvauhti hidastui joulukuussa 2,3 prosenttiin, kun

se marraskuussa oli ollut 2,4 % (ennen tarkistusta 2,3 %). YKHI:n vähän vaihtelevista eristä muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen vuotuinen muutosvauhti pysyi ennallaan 1,3 prosentissa. Myös palvelujen hintojen vuotuinen muutosvauhti pysyi ennallaan 3,1 prosentissa. Muiden teollisuustuotteiden kuin energian vuotuinen muutosvauhti hidastui vähitellen suurimman osan vuotta 2002, mikä johtui pääasiassa siitä, että euron valuuttakurssiin ja öljyn hintaan kohdistuneiden aiempien hintasokkien vaikutus on hälvenemässä. Palvelujen hintojen suhteellisen vakaa nousu johtui palkkojen kehityksestä ja muista tekijöistä, kuten käteisrahan vaihdon vaikutuksesta. Jalostettujen elintarvikkeiden vuotuinen muutosvauhti nopeutui marraskuusta joulukuuhun 0,1 prosenttiyksikköä eli 2,6 prosenttiin. Tämä johtui siitä, että eräissä maissa tupakkatuotteiden hinnat nousivat osittain veronkorotusten vuoksi.

Kuvio 13.

Euroalueen YKHI-inflaatio eriteltynä

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. Kreikan tiedot vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta eivät sisälly YKHIin.

Tuottajahintojen vuotuinen inflaatio nopeutui edelleen joulukuussa 2002

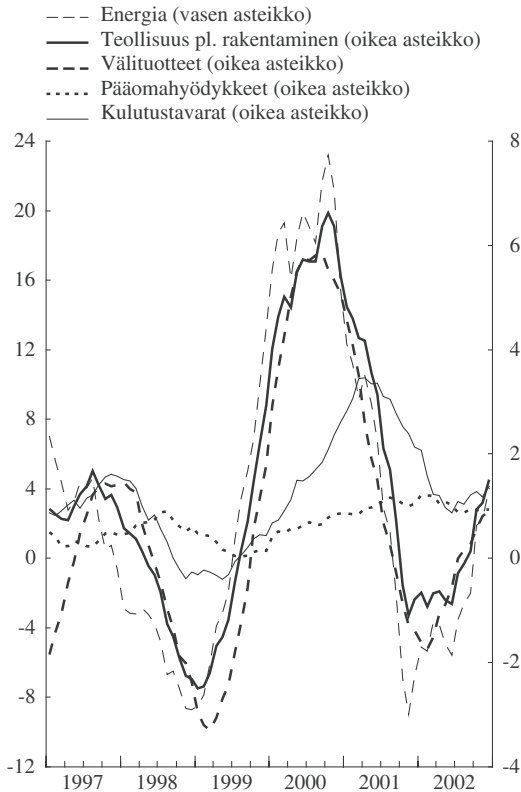
Euroalueen teollisuuden tuottajahintojen vuotuinen kasvuvauhti oli 1,5 % joulukuussa 2002, kun se marraskuussa oli ollut 1,1 % (ks. kuvio 14). Kasvuvauhdin nopeutuminen johtui pääasiassa energiaerän kehityksestä, mihin puolestaan oli vaikuttanut öljyn hinnan nousu joulukuussa 2002. Energian hinnan vuotuinen muutosvauhti nopeutui 4,0 prosenttiin joulukuussa 2002 marraskuun 2,2 prosentista. Kulutustavaroitten hintojen vuotuinen muutosvauhti nopeutui joulukuussa 0,2 prosenttiyksikköä eli 1,4 prosenttiin, koska ei-kestävien kulutustavaroitten hinnat nousivat. Välituotteiden ja pääoma-työvälineiden hinnat pysyivät miltei ennallaan.

Ostopäälliköille tehdyn kyselyn mukaan euroalueen teollisuuden tuottajahintojen hintaindeksi (Eurozone Price Index, EPI) nousi tammikuussa 2003, jolloin se oli 55,2, kun se joulukuussa 2002 oli ollut 51,2. Tämä viittaa siihen, että euroalueen tuottajahintoihin kohdistui tammikuussa 2003 lisää nousupaineita, lähinnä öljyn hinnan viimeaikaisen nousun vuoksi. Tammikuun 2003 jälkeen energian hintaan liittyvät vertailuajankohdan vaikutukset hidastavat tuottajahintojen vuotuisia muutosvauhtia.

Kuvio 14.

Euroalueen teollisuuden tuottajahinnat eriteltyinä

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

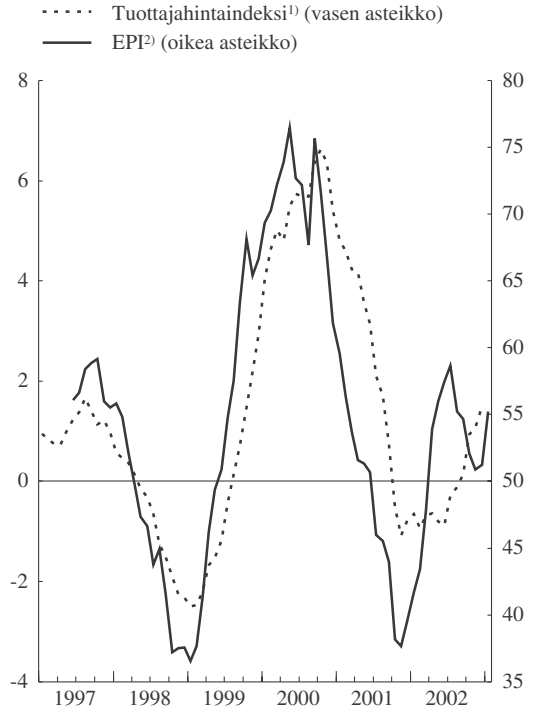
Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

Kuvio 15.

Tuottajahinnat ja tehdasteollisuuden tuotantopanosten hinnat euroalueella

(kuukausihavaintoja)

Lähteet: Eurostat ja Reuters.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta), mikäli tiedot ovat olleet saatavissa.

1) Vuotuinen prosenttimuutos; ei sisällä rakentamista.

2) Eurozone Price Index, euroalueen tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintaindeksi, jonka tiedot perustuvat ostopäälliköille tehtävään kyselyyn. Indeksiluku, joka on yli 50, viittaa tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintojen nousuun, ja 50:tä pienempi indeksiluku hintojen laskuun.

Työntekijää kohden laskettujen palkkakustannusten vuotuinen kasvuvauhti nopeutui vuoden 2002 kolmantena neljänneksenä

Työntekijää kohden laskettujen palkkakustannusten vuotuisen kasvuvauhdin arvioidaan nopeutuneen vuoden 2002 kolmantena neljänneksenä 2,8 prosenttiin edellisestä neljänneksestä. Samana ajanjaksona tuntia kohden laskettujen kokonaistyövoimakustannusten vuotuinen kasvuvauhti euroalueen yrityssektorilla (pl. maatalous) nopeutui 3,7 prosenttiin (ks. kuvio 16). Sitä vastoin kuukautta kohden laskettujen bruttansioiden vuotuinen kasvuvauhti pysyi ennallaan

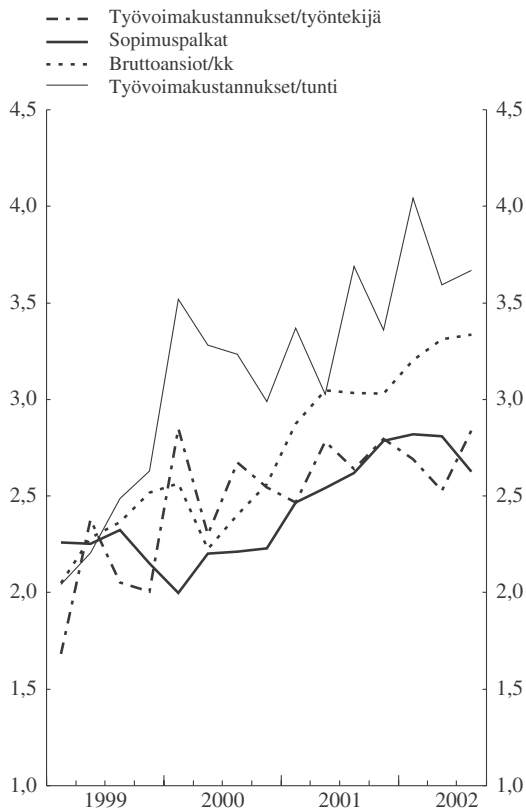
eli 3,3 prosentissa, ja sopimuspalkkojen vuotuinen kasvuvauhti hidastui kolmantena neljänneksenä edellisestä neljänneksestä 0,2 prosenttiyksikköä eli 2,6 prosenttiin. Saatavissa olevat maakohtaiset tiedot viittaavat siihen, että sopimuspalkkojen kasvuvauhdin hidastuminen on saattanut jatkua vuoden 2002 viimeisenä neljänneksenä.

Työn tuottavuuden vuoden 2002 toisena neljänneksenä alkanut suhdanneluonteinen kasvu jatkui kolmantena neljänneksenä, ja tuottavuuden kasvu oli suurempi kuin työntekijää kohden laskettujen palkkakustannusten kasvu. Siten yksikkötyökustannusten vuotuinen muutosvauhti hidastui, joskin vain hieman.

Kuvio 16.

Euroalueen työvoimakustannus-indikaattoreita

(vuotuinen prosenttimuutos)

Lähteet: Eurostat, kansalliset tiedot ja EKP:n laskelmat.

YKHI-inflaatio todennäköisesti hidastuu lähikuukausina

Viimeaikainen kehitys tukee odotuksia, joiden mukaan vuotuinen inflaatio hidastuu lähikuukausina. Näitä odotuksia tukee se, että YKHI:n vuositason korotettu kolmen kuukauden muutosvauhti oli joulukuussa 1,3 % ja ilman jalostamattomia elintarvikkeita ja energiaa lasketun YKHI:n vuositason korotettu kolmen kuukauden muutosvauhti oli joulukuussa 1,9 %. Vaikka öljyn hinnan viimeaikainen nousu – erityisesti jos se jatkuu – sekä välillisten verojen ja hallinnollisesti säänneltyjen hintojen nousu aiheuttavat lähikuukausina jonkin verran nousupaineita vuotuisen YKHI-inflaation, euron vahvistuminen ja vaimea kysyntä todennäköisesti hillitsevät YKHI-inflaatiota. Myös vertailuajankohdan vaikutukset hidastavat vuotuista inflaatiota, koska vuoden 2002 ensimmäisten kuukausien hintojen nousut jäävät pois vuotuisen kasvuvauhdin laskemisesta. Kun kaikki nämä tekijät otetaan huomioon, vuotuisen YKHI-inflaation odotetaan hidastuvan lähikuukausina ja vakautuvan alle 2 prosenttiin tämän vuoden kuluessa. Koska öljymarkkinoilla on kuitenkin paljon heilahtelua, YKHI-inflaatiota koskeviin lyhyen aikavälin ennusteisiin liittyy hyvin paljon epävarmuustekijöitä. Lisäksi hintavakauden säilyminen keskipitkällä aikavälillä riippuu paljolti siitä, että palkkakehitys pysyy maltillisena, mutta palkkakehitystä koskevat tiedot ovat tähän mennessä olleet risiriitaisia, vaikka talous kasvoi hitaasti koko vuoden 2002.

Kehikko 2.

Euroalueen inflaatiota ja talouskehitystä koskevat yksityisen sektorin odotukset: vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen Survey of Professional Forecasters -kyselytutkimuksen ja muiden indikaattoreiden tulokset

Tässä kehitössä esitellään niitä indikaattoreita, jotka mittaavat yksityisen sektorin odotuksia euroalueen inflaatiosta ja talouskehityksestä. Kehitössä esitellään myös EKP:n tammikuun toisella puoliskolla toteuttaman, vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen Survey of Professional Forecasters (SPF) -kyselytutkimuksen tulokset. Kyselyn nimi Survey of Professional Forecasters kertoo siitä, että vastaajat ovat Euroopan unionin alueella sijaitsevien rahoitus- tai muiden laitosten asiantuntijoita. On tärkeää muistaa, ettei SPF-kyselyyn osallistuville anneta yhteistä oletusjoukkoa, johon he voivat perustaa ennusteensa. Näin ollen kyselyn kokonaistuloksissa näkyy mitä todennäköisimmin suhteellisen heterogeeninen subjektiivisten näkemysten ja oletusten yhdistelmä. SPF-kyselyn tulosten yhteydessä esitetään mahdollisuuksien mukaan muita tutkimustuloksia samoja arviointijaksoja koskevista yksityisen sektorin odotuksista.¹

Vuosia 2003 ja 2004 koskevat inflaatio-odotukset

SPF-kyselyyn osallistuvat odottavat euroalueen vuotuisen inflaatiovauhdin jäävän alle 2 prosentin koko arviointijaksona. Inflaation odotetaan olevan 1,8 % sekä vuonna 2003 että vuonna 2004 (ks. oheinen taulukko). Vuotta 2003 koskevat inflaatio-odotukset eivät siis ole muuttuneet edellisestä kyselytutkimuksesta, mutta vuotta 2004 koskevaa inflaatiovauhtia on tarkistettu hieman eli 0,1 prosenttiyksikköä aiempia odotuksia

Vuoden 2003 ensimmäisen ja vuoden 2002 viimeisen neljänneksen Survey of Professional Forecasters -kyselytutkimuksen ja Consensus Economicsin tammikuun 2003 kyselytutkimuksen tulokset

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

YKHI-inflaatiovauhti	Kyselytutkimuksen periodi				
	Joulukuu 2003	2003	Joulukuu 2004	2004	Pitempi aikaväli ²⁾
SPF 2003/I	1,8	1,8	1,8	1,8	1,9
Edellinen SPF-kysely 2002/IV	-	1,8	-	1,9	1,9
Consensus (tammikuu 2003)	-	1,7	-	1,7	1,9
BKT:n määrän kasvu	2003/III	2003	2004/III	2004	Pitempi aikaväli ²⁾
SPF 2003/I	1,5	1,4	2,4	2,3	2,4
Edellinen SPF-kysely 2002/IV	-	1,8	-	2,5	2,4
Consensus (tammikuu 2003)	-	1,4	-	2,4	2,3
Työttömyysaste ¹⁾	Marraskuu 2003	2003	Marraskuu 2004	2004	Pitempi aikaväli ²⁾
SPF 2003/I	8,4	8,5	8,1	8,2	7,1
Edellinen SPF-kysely 2002/IV	-	8,4	-	8,0	7,2
Consensus (tammikuu 2003)	-	8,6	-	8,4	-

1) % työvoimasta.

2) Pitkän aikavälin inflaatio-odotukset viittaavat SPF-kyselyissä vuoteen 2007. Consensus Economicsin luku perustuu lokakuun 2002 numerossa olleeseen vuosia 2008–2012 koskeneeseen ennusteeseen.

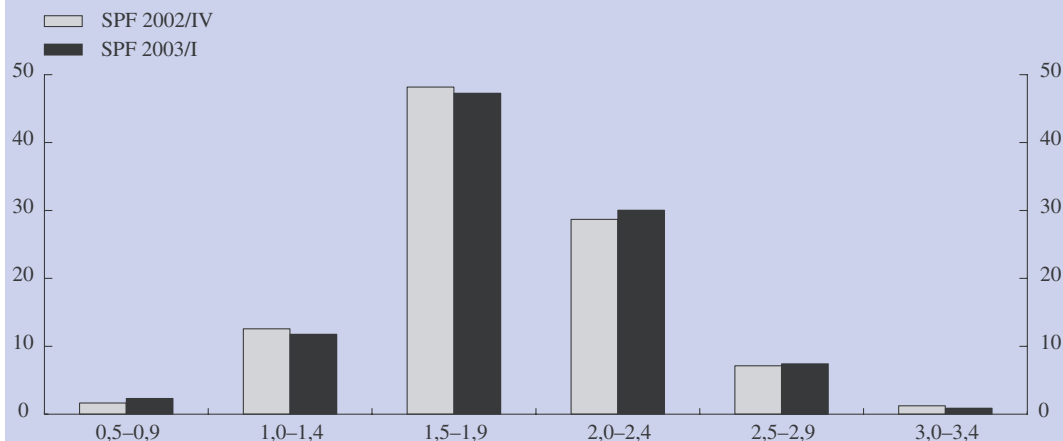
hitaammaksi. Tämä vastaa osallistujien lausuntoja, joiden mukaan inflaationäkymät ovat tuskin muuttuneet edellisestä, lokakuussa 2002 tehdystä kyselytutkimuksesta. Osallistujat kuitenkin korostavat, että lyhyen aikavälin inflaationäkymien kannalta mahdollinen öljyn hinnan nousu on vakava riski, mikäli jännittynyt tilanne Lähi-idässä kiristyy. Kuten oheisesta taulukosta ilmenee, nämä tulokset vastaavat kutakuinkin Consensus Economicsin tammikuussa 2003 julkaisemia vastaavia arviointijaksoja koskevia ennusteita (1,7 % sekä

¹ Nämä jaksot ovat kalenterivuodet 2003, 2004 ja 2007. Näiden lisäksi tulokset kattavat SPF-kyselyn kaksi arviointijaksoa, jotka asetetaan yhden tai kahden vuoden päähän siitä ajankohdasta, josta uusimmat tiedot kustakin muuttujasta ovat kyselyä tehtäessä käytettävissä. Vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen SPF-kyselyn YKHI-inflaatiovauhtia koskevat arviointijaksot olivat vuosien 2003 ja 2004 syyskuut, BKT:n määrän kasvua koskevat arviointijaksot puolestaan olivat vuosien 2003 ja 2004 kolmannet neljännekset sekä työttömyysastetta koskevat arviointijaksot vuosien 2003 ja 2004 marraskuut. Arviointijaksojen avulla voidaan tunnistaa joitakin kehityssuuntia, joita on vaikea saada selville kalenterivuosiensa odotetun keskimääräisen kehityksen perusteella.

² Consensus Economicsin luvut viittaavat kansallisten kuluttajahintaindeksien vuotuista kasvuvauhtia koskevien odotusten yhteenlaskettuihin tuloksiin, ja SPF-kyselyn tulokset viittaavat YKHI-inflaatioon.

Kuvio A.
Vuoden 2003 keskimääräisen inflaation todennäköisyysjakauma kahden viimeisimmän
Survey of Professional Forecasters -kyselytutkimuksen (SPF) mukaan

(prosentteina)

vuonna 2003 että vuonna 2004). SPF-kyselyn tulosten kanssa yhteneviä olivat myös tammikuun 2003 Euro Zone Barometrin tulokset (1,8 % vuonna 2003 ja 1,7 % vuonna 2004).² SPF-kyselyn tulosten mukaan inflaatiovauhdin odotetaan olevan 1,8 % sekä joulukuussa 2003 että joulukuussa 2004.

SPF-kyselylomakkeessa vastaajia pyydetään myös antamaan tuloksen toteutumiselle jokin todennäköisyys tietyllä vaihteluvälillä. Yhteenlasketuista vastauksista laskettu todennäköisyysjakauma auttaa arvioimaan, kuinka suureksi vastaajat keskimäärin arvioivat riskin, että toteutunut tulos poikkeaa todennäköisimpänä pidetystä arvosta. Kuviossa A esitetään vuoden 2003 keskimääräisen YKHI-inflaatiovauhdin yhteenlasketut todennäköisyysjakaumat kahden tuoreimman SPF-kyselytutkimuksen mukaan. Kuvio vahvistaa, että inflaationäkymät ovat muuttuneet erittäin vähän vuoden 2002 viimeisen neljänneksen SPF-kyselystä. Molemmat jakaumat ovat keskittyneet 1,5:stä 1,9 prosenttiin, johon kummassakin kyselyssä sisältyy noin 47 % todennäköisyysmassasta. Riskiä inflaation kiihtymisestä vuonna 2003 vastaajat arvioivat antamalla keskimääräisen vaihteluvälin ylittävälle tuloksille 39 prosentin todennäköisyyden ja alle 1,5 prosentin tuloksille noin 14 prosentin todennäköisyyden. Arvioissa ei ollut olennaisia muutoksia verrattuna edellisen kyselyn vastaaviin arvoihin, vaikka tähän kyselyyn mennessä vuoden 2003 kasvunäkymät olivat heikentyneet entisestään, öljyn hinta oli noussut ja euron kurssi vahvistunut.

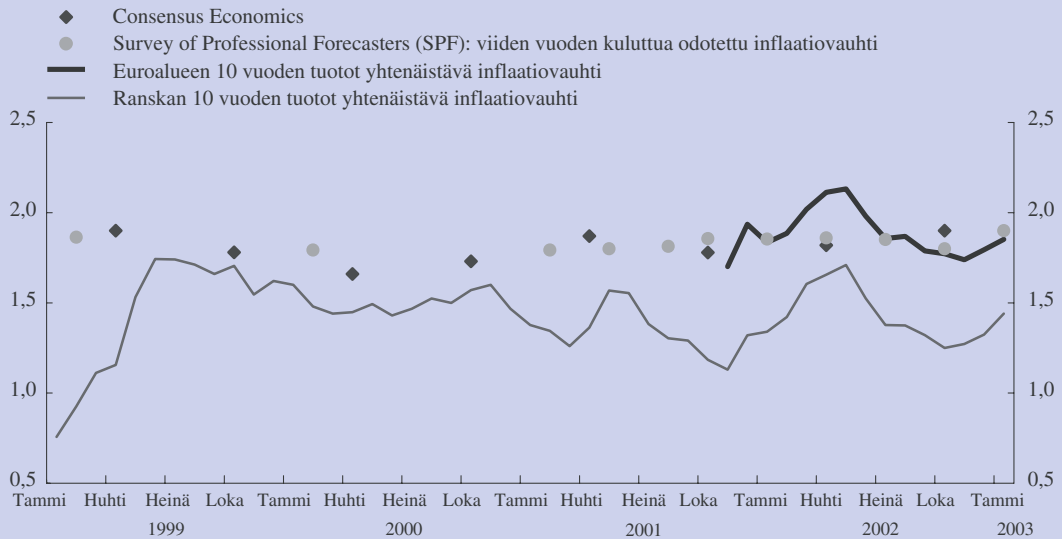
Pitkän aikavälin inflaatio-odotuksia koskevat indikaattorit

Vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen SPF-kyselytutkimuksen mukaan inflaation odotetaan vuonna 2007 olevan keskimäärin 1,9 %, eli tulos ei ole muuttunut edellisestä tutkimuksesta. Pitkän aikavälin inflaatio-odotukset ovat samansuuntaisia muiden saatavissa olevien indikaattoreiden kanssa. Tammikuun 2003 Euro Zone Barometrin mukaan inflaation odotetaan vuonna 2007 olevan keskimäärin 1,8 %. Consensus Economicsin lokakuussa 2002 julkistamien viiden euroalueen maan vuosien 2008–2012 inflaatiota koskevien odotusten perusteella koko euroalueen inflaatio-odotus voidaan estimoida 1,9 prosentiksi.³ Rahoitusinstrumenttien hinnoista johdetut pitkän aikavälin inflaatio-odotusten indikaattorit antavat samanlaisen kuvan. Oheisessa kuviossa B esitetään Ranskan kuluttajahintaindeksiin ja euroalueen YKHIin (molemmat laskettu ilman tupakan hintaa) sidottujen Ranskan valtion joukkolainojen tuotoista lasketut tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhdit. Nämä inflaatiovauhdit ovat olleet viime kuukausina selvästi hitaampia kuin aiemmin tänä vuonna. Tätä indikaattoria tulkittaessa on kuitenkin pidettävä mielessä, että tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti ei suoraan osoita markkinoiden inflaatio-odotuksia. Tämä johtuu siitä, että tällä tavoin laskettuun tuotot yhte-

³ Euroalueen luku on laskettu Saksan, Espanjan, Ranskan, Italian ja Alankomaiden kansallisten tietojen perusteella. Nämä maat vastaavat yhdessä noin 85:tä prosenttia euroalueesta.

Kuvio B.
Pitkän aikavälin inflaatio-odotusten indikaattoreita

(keskimääräinen vuotuinen prosenttimuutos)

Lähteet: Ranskan valtiovarainministeriö, Reuters, Consensus Economics ja EKP.

näistäväan inflaatiovauhtiin sisältyvät myös monet vaihtelevat riskipremiot, kuten inflaation epävarmuuteen liittyvä premio ja likviditeettipremio.⁴

Euroalueen BKT:n määrän kasvua ja työllisyyttä koskevat odotukset

Vastaajien vuoden 2003 BKT:n määrän vuotuista keskimääräistä kasvuvauhtia koskevat odotukset ovat 0,4 prosenttiyksikköä pessimistisempiä kuin edellisessä kyselytutkimuksessa eli 1,4 % (ks. oheinen taulukko). Syy siihen, että vastaajat arvioivat vuotta 2003 koskevien kasvunäkymien heikentyneen, näyttää olevan maailmantalouteen ja maailman yleiseen taloudelliseen tilanteeseen vaikuttava, lähinnä geopolittisiin jännitteisiin liittyvä suuri epävarmuus. Vuoden 2004 kolmannella neljänneksellä BKT:n määrän vuotuisen kasvuvauhdin arvioidaan olevan 2,4 %, joka on hieman nopeampi kuin koko vuoden odotettu keskimääräinen 2,3 prosentin kasvuvauhti. Consensus Economicsin tammikuun 2003 ennusteen mukaan euroalueen BKT:n määrän odotetaan vuonna 2003 olevan keskimäärin 1,4 % ja kasvavan 2,3 prosenttiin vuonna 2004. Tammikuun 2003 Euro Zone Barometrin mukaan vastaavat odotukset ovat 1,3 % vuodeksi 2003 ja 2,3 % vuodeksi 2004. SPF-kyselytutkimuksen mukaan BKT:n määrän kasvuvauhdin odotetaan vuonna 2007 olevan 2,4 %, tammikuun 2003 Euro Zone Barometrin mukaan BKT:n määrä kasvaisi 2,3 prosentin vuotuista vauhtia vuonna 2007, ja Consensus Economicsin julkaisemien tietojen mukaan BKT:n kasvuvauhdin odotetaan olevan keskimäärin 2,3 % vuosina 2008–2012. Nämä pitkän aikavälin tulokset ovat edelleen euroalueen estimoidun potentiaalisen trendikasvun vaihteluvälin mukaisia.

Tuoreimman SPF-kyselyn mukaan euroalueen työttömyysasteen odotetaan nousevan keskimäärin 8,5 prosenttiin vuonna 2003. Tämä johtuu euroalueen vuotta 2003 koskevien kasvunäkymien tarkistamisesta aiempaa heikommiksi ja vuoden 2002 verkkaisen talouskasvun viivästyneistä vaikutuksista. Vuoden 2003 jälkeen työttömyysasteen odotetaan kuitenkin pienenevän keskimäärin 8,2 prosenttiin vuonna 2004 ja keskimäärin 7,1 prosenttiin vuonna 2007. Nämä tulokset vastaavat suurin piirtein tammikuun 2003 Euro Zone Barometrin vastaavia tuloksia (8,6 % vuonna 2003, 8,3 % vuonna 2004 ja 7,5 % vuonna 2007) sekä tammikuun 2003 Consensus Economicsin vastaavia tuloksia (8,6 % vuonna 2003 ja 8,4 % vuonna 2004).

⁴ On pidettävä mielessä, että tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti kuvaa kyseisen indeksisidonnaisen joukkolainan maturiteettiajan keskimääräisiä inflaatio-odotuksia eikä siitä voida johtaa tarkkaa arviota millekään yksittäiselle vuodelle (kuten pitkän aikavälin inflaatio-odotuksia koskevasta SPF-kyselytutkimuksen indikaattorista). Tuotot yhtenäistävästä inflaatiovauhdista on laajempi käsitteellinen selvitys Kuukausikatsauksen helmikuun 2002 numeron sivulla 16 olevassa kehikossa 2 "Euroalueen pitkän aikavälin inflaatio-odotusten johtaminen indeksiin sidottujen Ranskan valtion joukkolainojen perusteella".

3 Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat

BKT:n kasvuvauhti jokseenkin muuttumaton vuoden 2002 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä

Kuten tammikuun 2003 Kuukausikatsauksessa todettiin, Eurostatin toisen arvion mukaan BKT:n määrä oli kasvanut vuoden 2002 kolmannella neljänneksellä 0,3 % edellisestä neljänneksestä. Näin ollen BKT:n neljännesvuosikasvuvauhti oli pysynyt vuoden 2002 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä jokseenkin muuttumattomana. BKT:n kasvuun kolmannella neljänneksellä vaikuttaneet tekijät poikkesivat kuitenkin saman vuoden aikaisemmasta kehityksestä. Etenkin kulutuksen ja investointien kasvuvaikeus lisääntyi, kun taas varastojen muutosten vaikutus väheni (ks. taulukko 3). Sekä viennin että tuonnin kasvu nopeutui merkittävästi viime vuoden kolmella ensimmäisellä neljänneksellä. Päätoimialoista palvelualan arvonlisäyksen neljännesvuosikasvu hidastui jonkin verran vuoden

2002 kolmannella neljänneksellä, mutta hidastumisen vaikutusta tasoitti teollisuuden arvonlisäyksen kasvun nopeutuminen.

Teollisuustuotannon kasvun tuntuva nopeutuminen marraskuussa 2002 johtui osittain kalenterivaikutuksista

Euroalueen teollisuustuotanto (ilman rakentamista) kasvoi vuoden 2002 marraskuussa 0,9 % lokakuusta, jolloin se oli kasvanut 0,2 % edellisestä kuusta (ks. taulukko 4). On kuitenkin huomattava, että tämä kasvuvauhdin selvä nopeutuminen todennäköisesti antaa teollisuustuotannosta todellista paremman kuvan. Kuten tammikuun 2003 Kuukausikatsauksessa todettiin, joissakin jäsenmaissa lakot heikensivät lokakuun teollisuustuotantoa. Työpäivien lukumäärällä on taas todennäköisesti ollut päinvastainen vaikutus lokakuun ja marraskuun tietoihin. Marras-

Taulukko 3.

BKT:n määrän kasvu euroalueella

(prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	Vuosimuutos ¹⁾								Neljännesvuosimuutos ²⁾				
	1999	2000	2001	2001 III	2001 IV	2002 I	2002 II	2002 III	2001 III	2001 IV	2002 I	2002 II	2002 III
Bruttokansantuotteen määrä	2,8	3,5	1,4	1,3	0,5	0,3	0,7	0,8	0,2	-0,2	0,4	0,3	0,3
<i>josta:</i>													
Kotimainen kysyntä	3,5	2,9	0,9	0,7	-0,2	-0,3	-0,2	0,2	-0,3	-0,3	0,1	0,3	0,1
Yksityinen kulutus	3,5	2,5	1,8	1,8	1,7	0,6	0,4	0,7	0,1	0,1	-0,1	0,3	0,5
Julkinen kulutus	2,0	1,9	1,9	2,2	1,6	2,2	2,5	2,3	0,4	0,5	0,8	0,7	0,3
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	6,0	4,8	-0,7	-1,6	-2,5	-3,1	-3,6	-2,9	-0,7	-0,8	-1,0	-1,2	0,1
Varastojen muutos ^{3),4)}	-0,2	0,0	-0,4	-0,4	-0,8	-0,4	-0,1	-0,1	-0,3	-0,2	0,2	0,2	-0,2
Nettovienti ³⁾	-0,6	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	0,9	0,7	0,5	0,0	0,3	0,1	0,2
Vienti ⁵⁾	5,3	12,6	2,7	1,4	-2,6	-2,5	0,5	2,8	-0,1	-1,1	0,0	1,7	2,2
5,0 tavarat	5,0	12,5	2,6	1,3	-2,8	-1,8	0,8	3,6	-0,1	-1,3	0,7	1,5	2,8
Tuonti ⁵⁾	7,4	11,3	1,4	-0,3	-4,4	-4,2	-1,9	1,2	-1,3	-1,2	-0,9	1,6	1,7
<i>josta tavarat</i>	7,1	11,3	0,6	-1,4	-5,6	-4,1	-2,2	1,8	-1,7	-1,1	-0,8	1,4	2,3
Reaalinen arvonlisäys, brutto:													
Maa- ja kalatalous ⁶⁾	2,8	-0,8	-1,2	-1,1	-0,6	1,1	1,1	0,2	1,7	-0,4	-0,1	-0,1	0,8
Teollisuus	1,3	3,7	0,7	0,5	-1,5	-1,8	-0,6	-0,2	0,0	-1,3	0,5	0,2	0,4
Palvelut	3,3	3,9	2,3	2,2	1,7	1,4	1,5	1,3	0,4	0,2	0,4	0,5	0,2

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Vuosimuutos: prosenttimuutos edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.

2) Neljännesvuosimuutos: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.

3) Vaikutus BKT:n määrän kasvuun, prosenttiyksikköä.

4) Sisältää arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset.

5) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Euroalueen sisäisen kaupan tietoja ei ole poistettu kansallisen tilinpidon tuonti- ja vientiluvuista. Tästä syystä nämä tiedot ja maksutasetiedot eivät ole täysin verrannollisia.

6) Sisältää myös riista- ja metsätalouden.

Taulukko 4.

Euroalueen teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	2000	2001	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002
			Syys	Loka	Marras	Syys	Loka	Marras	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka
				Kuukausimuutos			3 kk:n liukuva keskiarvo						
Koko teollisuus	5,5	0,4	-0,4	0,7	2,8	0,0	0,2	0,9	0,4	0,4	0,1	0,2	0,4
pl. rakentaminen													
pääaloittain:													
Koko teollisuus pl. rakentaminen ja energiantuotanto ¹⁾	6,0	0,2	-0,7	0,1	3,3	-0,4	-0,3	1,4	0,3	0,5	0,1	0,2	0,1
Väli tuotteet	5,9	-0,8	1,4	1,2	4,2	-0,7	-0,7	1,3	0,1	0,3	0,3	0,4	0,0
Pääomahyödykkeet	9,4	1,3	-2,7	-0,7	3,6	-0,5	0,4	1,6	0,7	1,1	0,3	0,3	0,3
Kulutustavarat	2,2	0,4	-1,5	-0,4	1,6	-0,3	-0,3	1,2	0,0	0,1	-0,4	-0,2	0,0
Kestävät	6,5	-2,5	-3,0	-2,5	1,2	-0,2	-1,7	2,5	-0,2	1,2	0,6	-0,4	-0,8
Ei-kestävät	1,4	1,0	-1,2	0,0	1,7	-0,3	0,0	0,9	0,1	-0,1	-0,6	-0,2	0,1
Energiantuotanto	2,0	1,2	0,9	4,4	-0,1	0,3	0,7	-0,7	0,9	0,4	-0,2	0,0	0,2
Tehdasteollisuus	5,9	0,2	-0,4	0,4	2,7	0,1	-0,1	0,9	0,3	0,5	0,1	0,2	0,3

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. Vuotuiset prosenttimuutokset on laskettu käyttämällä työpäivien määrällä korjattuja tietoja. Prosenttimuutokset edellisestä kuukaudesta ja kolmen kuukauden keskitetyt liukuvat keskiarvot, joita verrataan vastaavaan kolmea kuukautta aiempaan keskiarvoon, on laskettu käyttämällä tietoja, jotka on puhdistettu kausivaihtelusta ja korjattu työpäivien lukumäärällä. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Tehdasteollisuus ei sisällä kaksin ja öljytuotteiden tuotantoa, mutta sisältää mineraalien kaivun (pl. energiaraaka-aineet).

kuussa 2002 kaikkien teollisuuden päätoimialojen kuukausikasvu oli tuntuva, mikä tukee näkemystä, että kalenterivaikutukset ovat vääristäneet tuoreimpia tietoja.

Kolmen kuukauden keskiarvojen perusteella teollisuustuotanto kasvoi syyskuun ja marraskuun 2002 välisenä aikana 0,4 % verrattuna kesäkuun ja elokuun väliseen ajanjaksoon. Väli tuotteiden ja

Taulukko 5.

Euroalueen yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt

(kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	2000	2001	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2003
				I	II	III	IV	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Tamm
Talouden luottamusindeksi ¹⁾	2,5	-2,8	-1,8	0,4	0,3	-0,4	-0,3	-0,4	0,3	-0,2	-0,4	0,2	-0,2
Kuluttajien luottamusindikaattori ²⁾	12	6	0	1	3	1	-3	0	2	-1	-3	-5	-6
Teollisuuden luottamusindikaattori ²⁾	12	-1	-5	-7	-4	-5	-3	-5	-5	-4	-4	-2	-3
Rakentamisen luottamusindikaattori ²⁾	16	10	1	5	3	-2	-3	-4	-2	-2	-4	-2	-1
Vähittäiskaupan luottamusindikaattori ²⁾	5	0	-9	-9	-11	-10	-8	-9	-10	-9	-7	-9	-12
Palvelualojen luottamusindikaattori ²⁾	9	-6	-20	-18	-16	-22	-25	-23	-21	-25	-25	-26	-25
Suhdanneindikaattori ³⁾	1,3	-0,1	-0,5	-0,8	-0,5	-0,5	-0,4	-0,6	-0,5	-0,4	-0,4	-0,2	-0,3
Kapasiteetin käyttöaste, % ⁴⁾	84,4	83,1	81,2	81,1	81,1	81,3	81,3	-	-	81,5	-	-	81,1

Lähteet: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt ja Euroopan komissio (talouden ja rahoituksen pääosasto). Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Prosenttimuutos edellisestä kaudesta.

2) Saldoluvut prosenttiyksikköinä. Palvelualojen luottamusindikaattorin tiedot on laskettu poikkeamina huhtikuusta 1995 alkaen lasketusta keskiarvosta, vähittäiskaupan luottamusindikaattorin tiedot poikkeamina heinäkuusta 1986 alkaen lasketusta keskiarvosta ja muiden luottamusindikaattorien tiedot poikkeamina tammikuusta 1985 alkaen lasketusta keskiarvosta.

3) Poikkeama keskiarvosta keskihajontoina mitattuna.

4) Tiedot on koottu kunkin vuoden tamm-, huhti-, heinä- ja lokakuussa. Esitetyt neljännesvuosittaiset luvut ovat kahden peräkkäisen kyselyn eli kyseisen neljänneksen alussa ja seuraavan neljänneksen alussa tehdyn kyselyn keskiarvoja. Vuositiedot on johdettu neljännesvuosihavaintojen keskiarvoista.

kulutustavaroiden tuotannossa kolmen kuukauden keskimääräinen kasvu edellisestä kolmen kuukauden jaksosta oli lähellä nollaa, kun pääomahyödykkeitä tuottavan teollisuuden tuotannon vastaava kasvuvauhti oli 0,3 %.

Epävarmuus heikentää yritysten luottamusta

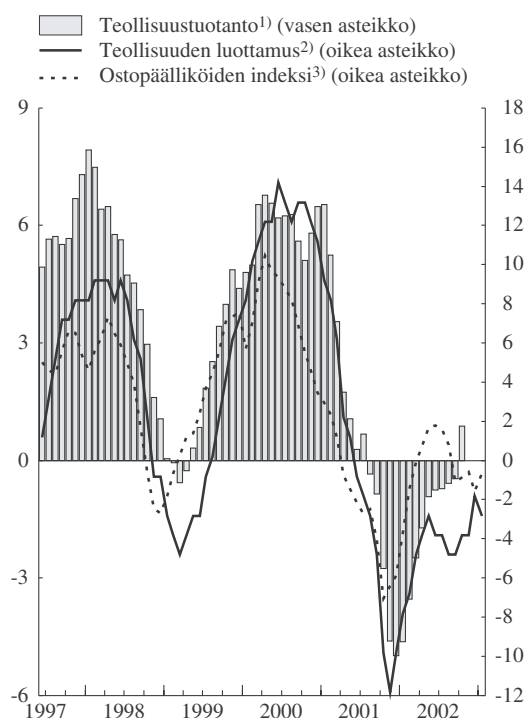
Tammikuussa 2003 ostopäälliköiden indeksi (Purchasing Managers' Index, PMI) nousi ja Euroopan komission julkaisema teollisuuden luot-

tamusindikaattori laski. Edelliseen kuukauteen verrattuna kummankin indikaattorin suunta oli kääntynyt päinvastaiseksi (ks. kuvio 17). PMI:n tammikuinen nousu näkyi sen kaikissa osatekijöissä. Euroopan komission julkaiseman teollisuuden luottamusindikaattorin lasku johtui tuotanto-odotusten hienoisesta heikkenemisestä, mutta varastoja ja tilauksia koskevat yritysten arviot olivat pysyneet ennallaan. Kaiken kaikkiaan sekä PMI että Euroopan komission julkaisema teollisuuden luottamusindikaattori ovat suhteellisen alhaisia, mikä ilmeisesti johtuu nykyisen epävarman ympäristön kielteisestä vaikutuksesta teollisuustuotantoon ja yritysten odotuksiin.

Kuvio 17.

Teollisuustuotanto, teollisuuden luottamus ja ostopäälliköiden indeksi euroalueella

(kuukausihavaintoja)

Lähteet: Eurostat, yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt, Reuters ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta), mikäli tiedot ovat olleet saatavissa.

1) Tehdasteollisuus; kolmen kuukauden liukuvien keskiarvojen vuotuisia prosenttimuutoksia; työpäivien lukumäärällä korjattuja tietoja.

2) Saldoluvut prosenteina; poikkeamat keskiarvosta tammikuusta 1985 lähtien.

3) PMI = Purchasing Managers' Index; poikkeamat 50:stä; positiiviset arvot viittaavat taloudellisen toimeliaisuuden lisääntymiseen.

Epävarmuus voi olla syynä myös markkinaehtoisten palvelujen sektoria koskevien kyselytulojen suhteelliseen heikkouteen. Tammikuussa 2003 Euroopan komission julkaisema palvelualan luottamusindikaattori vahvistui hieman, kun taas palvelualan ostopäälliköiden kyselyyn perustuva tuotantoa koskeva indeksi heikkeni. Kummankin kyselyn mukaan odotukset parani-
vat kuitenkin merkittävästi tammikuussa 2003.

Kulutuksen kehitystä osoittavat merkit olivat heikkoja vuoden 2003 alussa

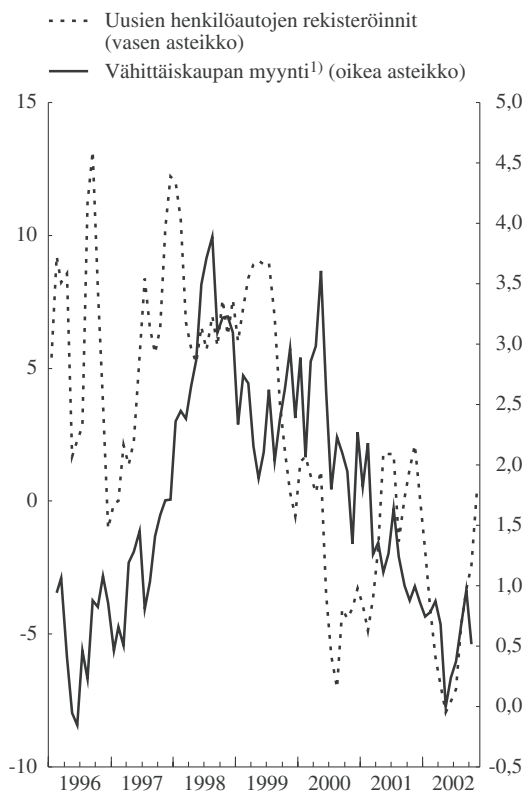
Kyselytutkimukset ovat ainoa tietolähde kulutuksen kehityksestä vuoden 2003 alussa. Euroopan komission kyselytutkimuksen mukaan kuluttajien luottamus heikkeni edelleen hieman tammikuussa 2003 (ks. taulukko 5). Neljänä kuukautena peräkkäin laskenut kuluttajien luottamusindikaattori on pitkän aikavälin keskiarvoihin nähden alhainen. Useimpiin kyselyn kysymyksiin liittyvät vastaustulokset olivat tammikuussa heikompia kuin joulukuussa. Vain kotitalouksien arvio siitä, olisiko suurien hankintojen tekeminen kyselyajankohtana edullista, parani tammikuussa, mutta lähtötaso olikin hyvin matala. Kotitalouksien suhtautuminen etenkin yleisiin talousnäkömiin ja työttömyysnäkömiin on muuttunut muutaman viime kuukauden aikana yleisesti ottaen aiempaa pessimistisemmäksi. Tämä kehityssuuntaus saattaa liittyä yleiseen epävarmuuteen talousnäkömistä, mikä on mahdollisesti heikentänyt kulutusta tämän vuoden alussa.

Saatavissa olevat tiedot vähittäiskaupan myynnin määrästä ulottuvat marraskuuhun 2002 saakka. Vähittäiskaupan myynnin määrän kuukausikasvun heikkeneminen marraskuussa taasoitti osittain lokakuun voimakasta kuukausikasvua. Syyskuun ja marraskuun välisenä aikana vähittäiskaupan myynnin vuotuinen kasvuvauhti hidastui 0,5 prosenttiin, kun se oli lokakuuhun päättyneellä kolmen kuukauden jaksolla ollut 1 % (ks. kuvio 18). Viimeaikaisen kehityksen osalta se, että Euroopan komission vähittäiskaupan luottamusindikaattori laski edelleen selvästi tammikuussa 2003, ei lupaa hyvää vähittäiskaupan kehityksestä vuodenvaihteen aikoihin. Näitä tuloksia on kuitenkin syytä tulkita varovasti, sillä tämän kyselytutkimuksen tulokset ovat toisinaan poikenneet vähittäiskaupan myyntiluvuista.

Kuvio 18.

Uusien henkilöautojen rekisteröinnit ja vähittäiskaupan myynti euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, kolmen kuukauden keskitettyjä liukuvia keskiarvoja, työpäivien määrällä korjattuja tietoja)

Lähteet: Eurostat ja ACEA (European Automobile Manufacturers' Association, Bryssel).

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Laskennassa on käytetty kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja.

Myös vähittäiskaupan yleisen luottamuksen heikkeneminen on ristiriidassa sen kanssa, että vähittäiskauppioiden arviot toimittajille tehtävien tilausten määrästä kasvoivat tammikuussa.

Epävarmuuden väheneminen on välttämätöntä elpymisen vauhdittamiseksi

Tuoreimmat tiedot vahvistavat aikaisempia merkkejä siitä, että BKT:n määrän kasvuvauhti oli vuodenvaihteessa vaimeaa ja pysyi jokseenkin ennallaan verrattuna vuoden 2002 kolmeen ensimmäiseen neljännekseen. Tällä hetkellä arvioidaan, että asteittainen elpyminen tämän vuoden aikana on todennäköisin kehityssuuntaus. Vaikka euron vahvistuminen viime kuukausien aikana saattaa hieman vaimentaa viennin kasvua, euroalueen yritysten kansainvälinen hintakilpailukyky on edelleen hyvä keskipitkällä aikavälillä ja maailmantalouden odotetun elpymisen pitäisi tukea viennin kasvua. Elpymiseen vaikuttavat lisäksi monet tekijät, kuten korkojen alhaisuus ja odotettu inflaation hidastuminen. Samalla euron vahvistuminen suojaa osaltaan euroalueen taloutta öljyn dollarimääräisen hinnan uusimman nousun vaikutuksilta ja tukee reaalitylöjyä. Elpymisen ajankohta ja nopeus riippuvat kuitenkin siitä, väheneekö talousnäkyimiä koskeva epävarmuus, sillä jatkuessaan epävarmuus todennäköisesti haittaa euroalueen kuluksen ja investointien kasvua. Niin kauan kuin epävarmuus jatkuu, euroalueen talouden kasvunäkymiin kohdistuu edelleen riskejä.

Työttömyysaste pysyi ennallaan joulukuussa 2002

Euroalueen standardoitu työttömyysaste pysyi joulukuussa 2002 muuttumattomana eli 8,5 prosenttina työvoimasta, mutta marraskuun työttömyysastetta tarkistettiin 0,1 prosenttiyksikön verran aiemmin arvioitua suuremmaksi (ks. taulukko 6). Työttömien määrä kasvoi joulukuussa suurin piirtein saman verran kuin kahtena edellisellä kuukautena. Kuukausitasolla työttömien määrä kasvoikin vuoden 2002 viimeisellä neljänneksellä kaksi kertaa enemmän (70 000:lla) kuin kolmannella neljänneksellä (35 000:lla),

Taulukko 6.

Euroalueen työttömyys

(% työvoimasta, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	2000	2001	2002	2002 I	2002 II	2002 III	2002 IV	2002 Heinä	2002 Elo	2002 Syys	2002 Loka	2002 Marras	2002 Joulu
Yhteensä	8,5	8,0	8,3	8,1	8,2	8,3	8,5	8,3	8,3	8,4	8,4	8,5	8,5
Alle 25-vuotiaat ¹⁾	16,7	15,7	16,0	15,9	16,1	16,1	16,2	16,2	16,2	16,1	16,2	16,2	16,3
25-vuotiaat ja sitä vanhemmat	7,4	7,0	7,3	7,1	7,2	7,3	7,4	7,3	7,3	7,4	7,4	7,4	7,5

Lähde: Eurostat.

Huom. ILO:n suositusten mukaan. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Vuonna 2002 tämän ryhmän osuus työttömien kokonaismäärästä oli 22,4 %.

koska työmarkkinatilanne oli yleisesti heikompi vuoden 2002 lopussa. Joulukuuhun 2002 ulottuneen 12 kuukauden aikana työttömyysaste nousi 0,4 prosenttiyksikköä. Joulukuussa 2001 se oli ollut 8,1 % (ks. kuvio 19).

Työllisyystilanne pysyy edelleen heikkona

Kansantalouden tilinpitoon perustuvat työllisyystiedot vuoden 2002 viimeiseltä neljännekseltä eivät ole vielä saatavissa. Kolmannen nel-

jänneksen tietojen mukaan työllisyys väheni hieman toisesta neljänneksestä. Tämä viittaa siihen, että aiemman laskusuhdanteen ja vaimean talouskasvun vuoksi työpaikkoja hävisi enemmän kuin niitä syntyi. Vaikka työllisyys väheni neljännnesvuositasolla, sen vuotuinen kasvuvauhti pysyi edelleen positiivisena eli 0,3 prosentissa vuoden 2002 kolmannella neljänneksellä (ks. taulukko 7).

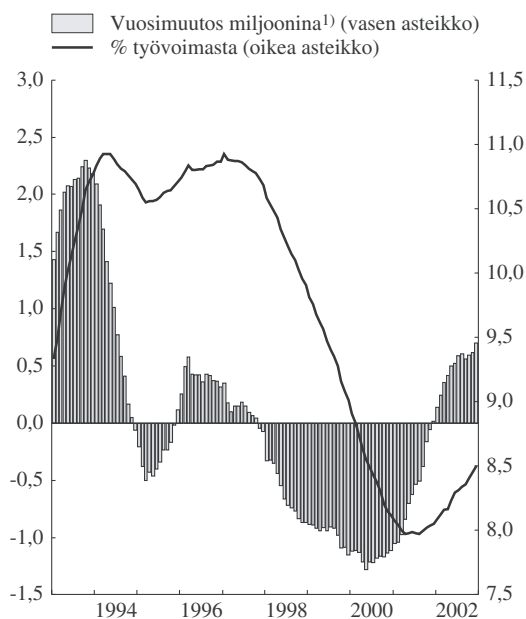
Kuten tammikuun 2003 Kuukausikatsauksessa kerrottiin, työllisyyden kasvun heikentymiseen vuoden 2002 kolmannella neljänneksellä vaikuttivat talouden kaikki sektorit. Teollisuuden työllisyyden vähenemismuutos oli hidastunut tilapäisesti toisella neljänneksellä edellisestä neljänneksestä, mutta kolmannella neljänneksellä se nopeutui jälleen. Samaan aikaan palvelujen työllisyyden neljännnesvuosikasvu hidastui edelleen ja pysyi juuri ja juuri positiivisena 0,1 prosentissa.

Viimeaikaisten tietojen perusteella yleiset työllisyyden näkymät eivät kohene tämän vuoden alussa. Tammikuussa 2003 tehtyjen yrityksiä ja kulluttajia koskevien Euroopan komission kyselytutkimusten mukaan työllisyysodotukset kohenevat hieman sekä tehdasteollisuudessa että palvelualoilla, mutta heikkenivät edelleen vähittäiskaupassa ja pysyvät ennallaan rakennusallalla. Ostopäälliköiden kyselyyn perustuva tehdasteollisuuden työllisyysindeksi parani, kun taas palvelualan indeksi heikkeni tammikuussa. Kummankin indeksin mukaan työllisyyskasvu jatkuu kuitenkin negatiivisena. Kaiken kaikkiaan käytettävissä olevat tiedot viittaavat siihen, että työllisyyden väheneminen on saattanut jatkua vuoden 2002 lopussa ja että työllisyyden näkymät ovat edelleen heikot vuoden 2003 alussa.

Kuvio 19.

Euroalueen työttömyys

(kuukausihavaintoja; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Vuosimuutostietoja ei ole puhdistettu kausivaihtelusta.

Taulukko 7.

Työllisyyden kasvu euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	1999	2000	2001	2001 III	2001 IV	2002 I	2002 II	2002 III	2001 III	2001 IV	2002 I	2002 II	2002 III
	Neljännesvuosimuutokset ¹⁾												
Koko kansantalous	1,8	2,1	1,4	1,2	0,8	0,7	0,5	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	-0,1
<i>josta:</i>													
Maa- ja kalatalous ²⁾	-2,6	-1,6	-0,8	-1,1	-1,6	-2,2	-1,9	-1,9	-0,9	-0,5	-0,3	-0,2	-0,8
Teollisuus	0,4	0,8	0,3	0,1	-0,5	-1,0	-1,0	-1,3	-0,2	-0,3	-0,4	-0,2	-0,5
pl. rakentaminen	-0,2	0,6	0,3	0,0	-0,6	-1,1	-1,1	-1,2	-0,3	-0,3	-0,4	-0,2	-0,4
Rakentaminen	2,0	1,6	0,4	0,3	-0,2	-0,7	-0,8	-1,5	-0,1	-0,2	-0,4	-0,1	-0,8
Palvelut	2,7	2,9	1,9	1,8	1,5	1,6	1,3	1,0	0,4	0,4	0,4	0,2	0,1
Kauppa ja kuljetus ³⁾	2,3	2,8	1,5	1,4	1,2	1,6	1,0	0,4	0,6	0,3	0,2	-0,2	0,0
Rahoitustoiminta ja liike-elämän palvelut ⁴⁾	5,6	6,0	3,8	3,3	2,8	1,8	1,7	1,2	0,5	0,5	0,0	0,6	0,0
Julkishallinto ⁵⁾	1,8	1,5	1,4	1,4	1,2	1,6	1,5	1,5	0,2	0,4	0,6	0,2	0,3

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Neljännesvuosimuutokset: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.

2) Sisältää myös riista- ja metsätalouden.

3) Sisältää myös korjaustoiminnan, tietoliikenteen, majoitus- ja ravitsemistoiminnan.

4) Sisältää myös kiinteistö- ja vuokrauspalvelut.

5) Sisältää myös koulutuksen, terveydenhuollon ja muut palvelut.

4 Valuuttakurssit ja maksutase

Euro vahvistui tammikuussa ja helmikuun 2003 alussa

Tammikuussa ja helmikuun alussa euro vahvistui useimpiin tärkeimpiin valuuttoihin nähden samaan aikaan, kun Yhdysvaltain dollari vastaavasti heikentyi laaja-alaisesti. Kehitys johtui suurista taloudellisista, geopoliittisista ja rahoitusmarkkinoihin liittyvistä epävarmuuksista ja hitaasta maailmantalouden elpymisestä.

Euro vahvistui edelleen Yhdysvaltain dollariin nähden suurimman osan tarkastelujaksosta (ks. kuvio 20). Voimistuvien geopoliittisten jännitteiden luoma epävarmuus yhdessä useiden Yhdysvalloissa julkistettujen, odotettua heikompien talouslukujen kanssa näyttää heikentäneen dollaria. Lisäksi Yhdysvaltojen kasvava vaihtotaseen alijäämä ja heikentyvä julkinen talous vaikuttivat markkinaosapuolten arvioiden mukaan negatiivisesti dollariin. Yhdysvaltain keskuspankin 29.1. tekemää päätöstä korkojen pitämisestä ennallaan oli markkinoilla laajalti odotettu, eikä se siten vaikuttanut suoranaisesti valuuttakurssisiin. Helmikuun 5. päivänä 2003 euron dollari-kurssi oli 1,09 eli 4 % korkeampi kuin vuoden

2002 joulukuun lopussa ja noin 15 ½ % korkeampi kuin vuonna 2002 keskimäärin.

Tammikuussa ja helmikuun 2003 alussa Japanin jeni heikentyi euroon nähden Japanin lyhyen aikavälin talousnäkyvien synkistyessä (ks. kuvio 20). Samaan aikaan Japanin jeni heikentyi hieman suhteessa Yhdysvaltain dollariin. Helmikuun alussa Japanin viranomaiset ilmoittivat ostaneensa tammikuun mittaan valuuttamarkkinoilta Yhdysvaltain dollareita pyrkiäkseen vaikuttamaan jenin ja dollarin välistä kurssia. Helmikuun 5. päivänä 2003 euron jenikurssi oli 130,3 eli 4,8 % korkeampi kuin vuoden 2002 joulukuun lopussa ja 10,4 % korkeampi kuin vuonna 2002 keskimäärin.

Suurimman osan tammikuusta Englannin punta heikkeni euroon nähden asteittain kohti alinta kurssia sitten elokuun 1999. Punnan heikentyminen suhteessa euroon näyttää olleen yhteydessä Ison-Britannian talousnäkyvien hienoiseen heikentymiseen. Tammikuun loppupuolella ja helmikuun alussa Englannin punta elpyi hieman euroon nähden ja vahvistui myös suhteessa Yhdysvaltain dollariin (ks. kuvio 20). Helmi-

kuun 5. päivänä 2003 euron puntakurssi oli 0,66 eli 1,6 % korkeampi kuin vuoden 2002 joulukuun lopussa ja 5,1 % korkeampi kuin vuonna 2002 keskimäärin.

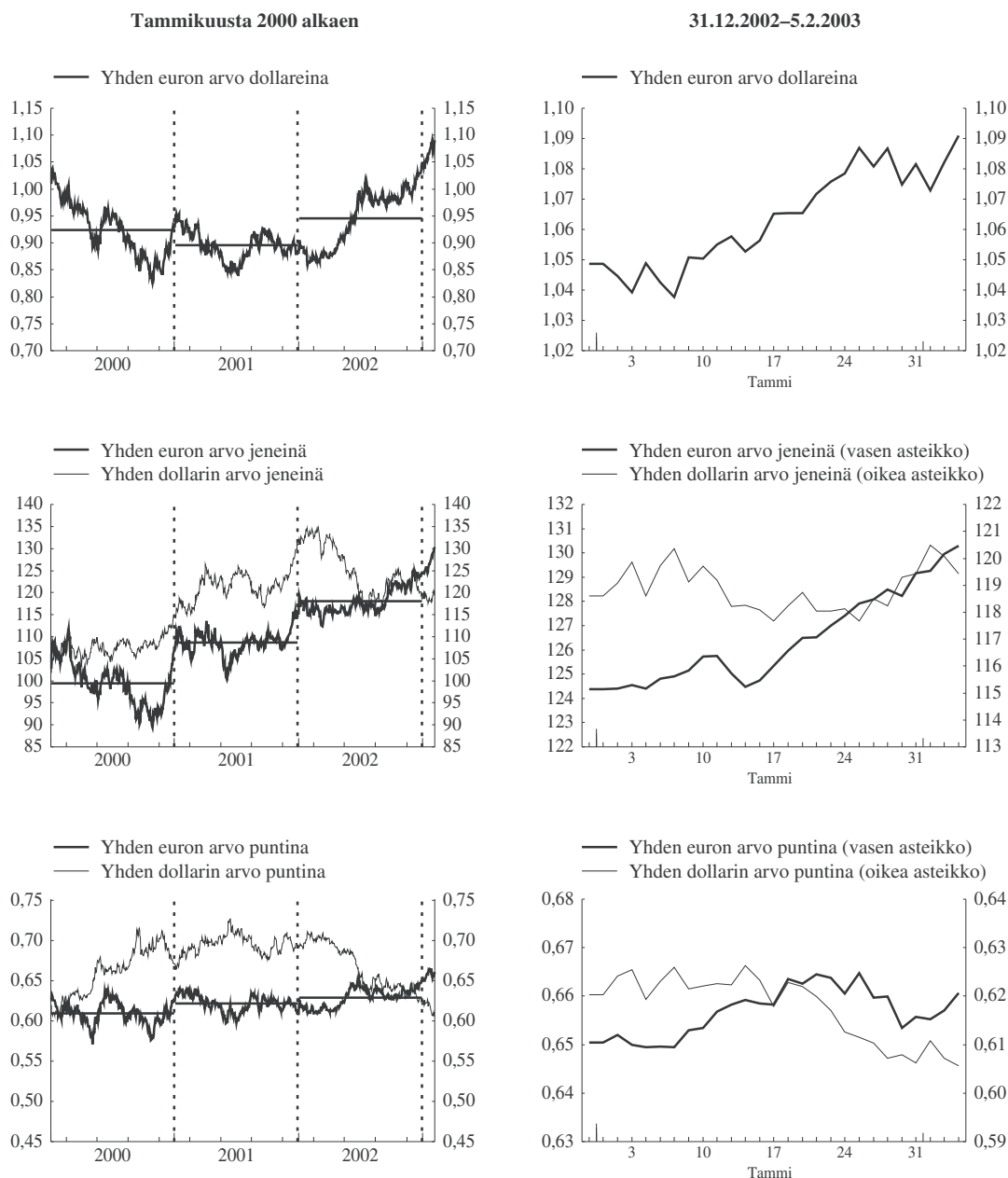
Muista eurooppalaisista valuutoista Tanskan kruunu vaihteli edelleen kapean vaihteluvälin sisällä hieman ERM II -järjestelmän mukaista

eurokeskuskurssiaan heikompana (ks. kuvio 21). Tarkastelujakson aikana euro vahvistui jonkin verran Ruotsin kruunuun ja Sveitsin frangiin nähden. Helmikuun 5. päivänä 2003 euron kurssi suhteessa Sveitsin frangiin oli suunnilleen sama kuin vuonna 2002 keskimäärin ja suhteessa Ruotsin kruunuun jonkin verran vuoden 2002 keskitasoa korkeampi.

Kuvio 20.

Valuuttakurssikehitys

(päivähavaintoja)

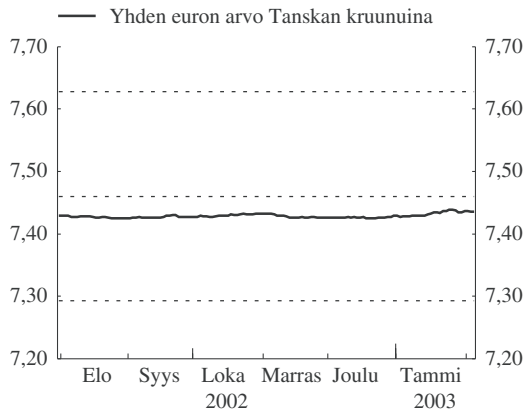
Lähde: EKP.

Huom. Oikeassa ja vasemmassa asteikossa on sama mittakaava kussakin kuviossa. Vaakasuorat viivat kuvaavat vuosikeskiarvoja.

Kuvio 21.

Valuuttakurssikehitys ERM II:ssa

(päivähavaintoja)

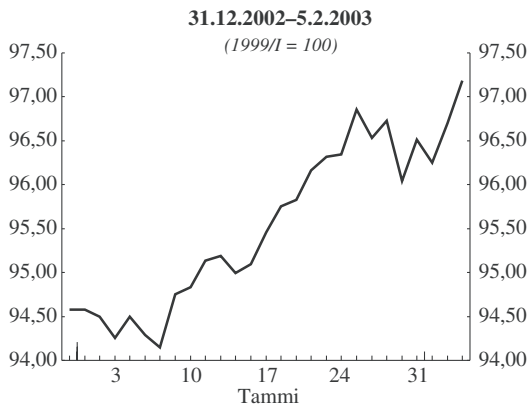
Lähde: EKP.

Huom. Vaakasuorat viivat osoittavat Tanskan kruunun keskus-kurssia (7,46) ja vaihteluväliä ($\pm 2,25\%$).

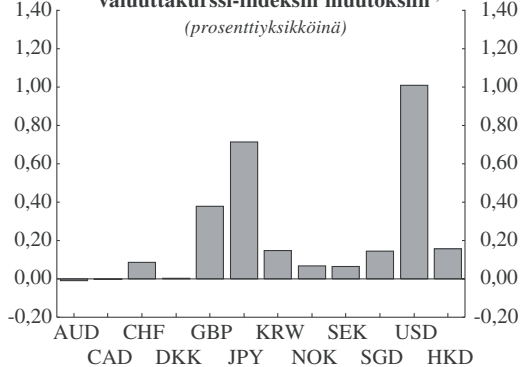
Kuvio 22.

Euron efektiivinen valuuttakurssi ja sen jakauma¹⁾

(päivähavaintoja)

Valuuttakurssimuutosten vaikutus efektiivisen valuuttakurssi-indeksiin²⁾

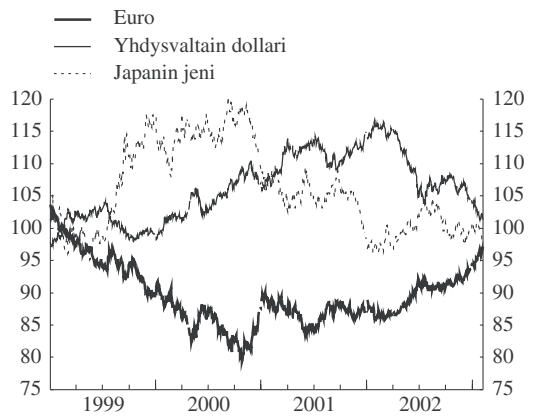
Lähde: EKP.

- 1) Indeksin nousu merkitsee efektiivisen valuuttakurssin vahvistumista 12 kauppakumppaniin valuuttaan nähden.
- 2) Muutosten laskemisessa on käytetty 12 suurimman kauppakumppanin valuuttoja kauppapainoilla painotettuina.

Kuvio 23.

Euron, Yhdysvaltain dollarin ja Japanin jenin efektiiviset valuuttakurssit¹⁾

(päivähavaintoja; 1999/1 = 100)

Lähde: EKP.

- 1) Indeksin nousu merkitsee efektiivisen valuuttakurssin vahvistumista 12 kauppakumppaniin valuuttaan nähden.

Edellä kuvatun kehityksen myötä euron nimellinen efektiivinen kurssi – mitattuna euroalueen 12 merkittävimmän kauppakumppanin valuuttaan nähden – oli vuoden 2003 helmikuun 5. päivänä 2,8 % korkeampi kuin vuoden 2002 joulukuun lopussa (ks. kuvio 22) ja 8,4 % korkeampi kuin vuonna 2002 keskimäärin. Yhdysvaltain dollarin nimellinen efektiivinen valuuttakurssi heikentyi tarkastelujaksolla noin 2,3 % ja oli 5. helmikuuta 2003 yli 7 ½ % heikempi kuin vuonna 2002 keskimäärin (ks. kuvio 23). Japanin jenin nimellinen efektiivinen kurssi puolestaan pysyi jokseenkin vakiona tarkastelujakson kolmen ensimmäisen viikon ajan mutta laski tämän jälkeen ja oli jakson lopussa 2,3 % heikempi kuin vuoden 2002 joulukuun lopussa ja 1,5 % heikempi kuin vuonna 2002 keskimäärin. Kaiken kaikkiaan kolmen tärkeimmän valuutan efektiiviset valuuttakurssi-indeksit ovat palanneet asetteittain lähemmäs tasoa, jolla ne olivat vuoden 1999 ensimmäisellä neljänneksellä (ks. kuvio 23).

Vaihtotaseen ylijäämä kasvoi marraskuussa 2002

Marraskuussa 2002 euroalueen vaihtotaseen ylijäämä kasvoi 10,3 miljardiin euroon, kun marraskuussa 2001 ylijäämä oli 2,7 miljardia euroa. Tärkeimmät tähän kehitykseen vaikuttaneet tekijät olivat tavara-kaupan ylijäämän 4,8 miljardin

euron kasvu ja vähäisemmässä määrin palvelutaseen 0,9 miljardin euron alijäämän kääntyminen 0,7 miljardin euron ylijäämäksi sekä tulonsiirtojen alijäämän 1,3 miljardin euron supistuminen. Tuotannon tekijäkorvausten tase pysyi muuttumattomana marraskuuhun 2001 verrattuna (ks. taulukko 8).

Taulukko 8.

Euroalueen maksutase

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

	2001		2002		2002	
	Tammi-marraskuu	Marraskuu	Tammi-marraskuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu
Vaihtotase	-16,1	2,7	53,9	8,7	3,7	10,3
Tulot	1 566,8	138,3	1 560,7	140,0	150,2	141,6
Menot	1 582,8	135,7	1 506,8	131,3	146,5	131,3
Tavarat	65,4	8,8	122,1	11,6	11,7	13,6
Vienti	952,0	89,1	972,1	88,1	97,6	90,6
Tuonti	886,6	80,3	849,9	76,5	85,9	77,0
Palvelut	1,0	-0,9	11,7	4,0	1,4	0,7
Vienti	292,8	24,7	298,2	29,4	28,7	25,0
Tuonti	291,8	25,6	286,5	25,4	27,3	24,3
Tuotannon tekijäkorvaukset	-37,8	-0,1	-37,4	-2,0	-3,1	-0,1
Tulonsiirrot	-44,7	-5,2	-42,5	-4,9	-6,3	-3,9
Pääomansiirrot	8,2	0,2	10,7	1,1	1,5	0,4
Rahoitustase	-37,3	-6,8	-161,2	-21,3	-21,5	-28,6
Suorat sijoitukset	-102,3	11,7	-30,7	-3,2	-5,0	3,9
Ulkomaille	-238,1	-17,8	-151,4	-14,7	-11,4	-10,5
Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	-153,3	-7,8	-115,4	-11,7	-6,4	-5,9
Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäiset lainat	-84,8	-9,9	-36,0	-3,0	-5,0	-4,6
Euroalueelle	135,7	29,5	120,7	11,5	6,4	14,4
Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	91,2	14,2	72,2	6,8	5,4	7,2
Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäiset lainat	44,6	15,3	48,5	4,7	1,0	7,1
Arvopaperisijoitukset	54,1	19,9	64,4	16,8	19,4	9,7
Osakkeet	116,6	14,6	43,7	15,6	-3,5	16,1
Saamiset	-101,9	-10,2	-32,1	14,1	0,6	1,6
Velat	218,5	24,8	75,7	1,5	-4,2	14,5
Velkapaperit	-62,4	5,2	20,7	1,2	23,0	-6,4
Saamiset	-172,5	-30,6	-125,5	-13,0	-3,0	-13,3
Velat	110,1	35,9	146,3	14,2	26,0	6,8
Lisätieto: Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset yhteensä	-48,2	31,6	33,7	13,6	14,4	13,6
Johdannaiset	-2,6	-2,8	-12,5	0,6	-0,0	-1,1
Muut sijoitukset	1,5	-35,7	-181,1	-31,7	-38,0	-38,5
Valuuttavaranto	12,0	0,1	-1,4	-3,8	2,1	-2,6
Virheelliset ja tunnistamattomat erät	45,2	3,9	96,6	11,5	16,3	17,9

Lähde: EKP.

Huom. Pyöritysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää. Rahoitustaseessa positiivinen luku osoittaa pääoman tuontia ja negatiivinen luku sen vientiä. Valuuttavarannossa negatiivinen luku osoittaa valuuttavarannon lisäystä ja positiivinen luku sen vähennystä. Yksityiskohtaisia taulukoita 12 maata käsittävän euroalueen maksutaseesta on EKP:n WWW-sivustossa.

Vuoden 2002 yhdenoista ensimmäisen kuukauden aikana kumulatiivinen vaihtotase kääntyi edellisvuoden vastaavan ajankohdan 16,1 miljardin euron alijäämästä 53,9 miljardin euron ylijäämäksi. Tämä kehitys johtui pääasiassa tavara-kaupan ylijäämän huomattavasta kasvusta (56,7 miljardilla eurolla), mikä heijasti tavarantuonnin supistumista (4,1 %) ja tavaraviennin kasvamista (2,1 %). Lisäksi palvelutaseen ylijäämä kasvoi (10,7 miljardilla eurolla) ja sekä tuotannontekijäkorvausten taseen että tulonsiirtojen taseen alijäämät supistuivat jonkin verran.

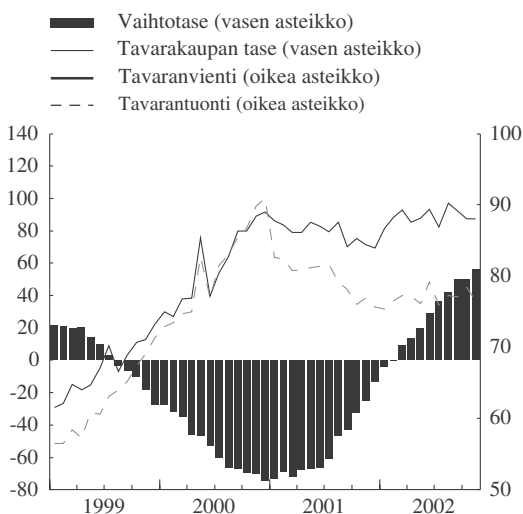
Kuukausitasolla tarkasteltuna kausivaihteluista puhdistetut tiedot osoittavat, että vaihtotaseen ylijäämä oli 6,8 miljardia euroa marraskuussa 2002, kun se edellisvuonna oli 3,2 miljardia euroa. Tämän kehityksen tärkein taustatekijä oli tavara-kaupan ylijäämän kasvu, joka johtui pääasiassa siitä, että tavarantuonnin arvo supistui 2,4 % edellisvuoden tasosta (ks. kuvio 24).

Kuten heinäkuuhun 2002 asti saatavilla olevat ulkomaankaupan määrää kuvaavat luvut osoittavat, aikaisempaa pienempi tuonnin määrä vuoden 2002 alusta lähtien johti tuonnin kumulatiiv-

Kuvio 24.

Euroalueen vaihtotase, tavara-kaupan tase sekä tavaraviennin ja -tuontin

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

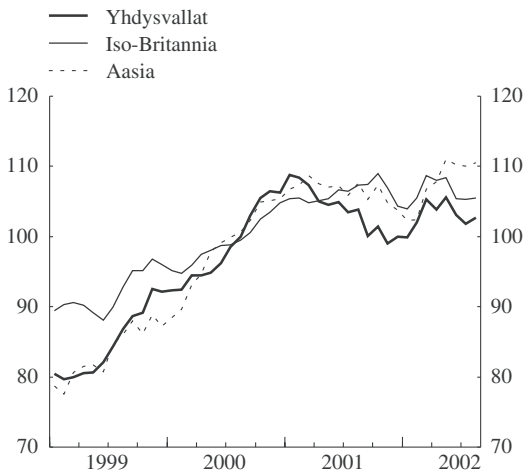
Lähde: EKP.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja. Taseet ovat 12 kuukauden summia. Vienti- ja tuontitiedot ovat kuukausittaisia arvoja.

Kuvio 25.

Euroalueelta Yhdysvaltoihin, Isoon-Britanniaan ja Aasiaan suuntautuvan viennin määrä

(2000 = 100, kausivaihtelusta puhdistettu kolmen kuukauden liukuva keskiarvo)

Lähde: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

visen määrän supistumiseen. Tämä heijastaa osittain euroalueen heikkoa kysyntää. Erityisesti pääomahyödykkeiden tuonnin määrä supistui jyrkästi, mikä vaikuttaa olleen yhteydessä menojen pienenemiseen joissakin tuontipainotteisissa tavararyhmissä, kuten pääomahyödykkeissä. Viennin määrän elpyminen vuoden 2002 alussa johtui suurelta osin voimakkaasta kysynnästä Aasiassa. Samaan aikaan sekä Yhdysvaltoihin että Isoon-Britanniaan kohdistuvan viennin määrä kasvoi jonkin verran hitaammin. Vuoden mittaan euroalueen vienti Aasiaan tasoittui ja vienti Yhdysvaltoihin ja Isoon-Britanniaan taantui jossain määrin (ks. kuvio 25). Hyödykkeittäin tarkasteltuna sekä välituotteiden että kulutus-tavaroiden viennin määrä kasvoi huomattavasti vuonna 2002, kun taas pääomahyödykkeiden vienti pysyi jokseenkin vakiona.

Pääoman nettotuontia arvopaperisijoituksina marraskuussa 2002

Euroalueelle tuotiin marraskuussa 2002 yhteenlaskettuina suorina sijoituksina ja arvopaperisijoituksina nettomääräisesti 13,6 miljardia

euroa. Tämä muodostui sekä suoriin sijoituksiin liittyvästä nettotuonnista (3,9 miljardia euroa) että arvopaperisijoituksiin liittyvästä nettotuonnista (9,7 miljardia euroa).

Niin marraskuussa kuin koko vuonna 2002 suorien sijoitusten nettotuontiin myötävaikuttivat sekä suoriin oman pääoman ehtoihin sijoituksiin liittyvä nettotuonti (1,3 miljardia euroa) että luokkaan ”muu pääoma, lähinnä konsernien sisäiset lainat” kuuluva nettotuonti (2,6 miljardia euroa). Muihin euroalueen rahoitustaseen tärkeimpiin tekijöihin marraskuussa kuului huomattava osakesijoituksiin liittyvä 16,1 miljardin euron pääoman nettotuonti. Tämä johtui euroalueen ulkopuolisten tekemistä 14,5 miljardin euron nettosijoituksista euroalueen osakkeisiin. Sitä vastoin velkainstrumentteihin kirjattiin marraskuussa 6,4 miljardin euron nettovienti, mikä koostui rahamarkkinainstrumentteihin liittyvästä nettoviennistä (11,6 miljardia euroa) ja joukkolainoihin liittyvästä nettotuonnista (5,1 miljardia euroa).

Kumulatiivisesti tarkasteltuna yhteenlasketut suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset muodostivat vuoden 2002 yhdentoista ensimmäisen kuukauden aikana 33,7 miljardin euron nettotuonnin, kun vuoden 2001 vastaavana aikana kyseisiin eriin liittynyt nettovienti oli 48,2 miljardia euroa. Muutos heijastaa pääasiassa euroalueen maksutaseen suoriin sijoituksiin liittyvän nettoviennin supistumista kyseisen jakson aikana ja erityisesti sitä, että euroalueen yritysten euroalueen ulkopuolisiin tytäryrityksiinsä kohdistuva pääomanvienti on supistunut lähes 50 miljardia euroa. Arvopaperisijoituksiin liittyvän

pääoman nettotuonti pysyi verrattain vakaana. Euroalueen arvopaperisijoitusten jakautuminen kuitenkin muuttui, kun osakesijoituksiin liittyvä pääoman nettotuonti supistui vuoden 2001 yhdentoista ensimmäisen kuukauden 116,6 miljardista eurosta 43,7 miljardiin euroon vuoden 2002 vastaavana ajanjaksona ja velkapaperisijoitusten tase kääntyi 62,4 miljardin euron nettoviennistä 20,7 miljardin euron nettotuonniksi.

Tarkistuksia tilastotietoihin

Vuoden 2002 toisen ja kolmannen neljänneksen maksutasetilastoihin on tehty muutamia tarkistuksia. Vaihtotasetta tarkistettiin aiemmin arvioitua 2,3 miljardia euroa pienemmäksi vuoden 2002 toiselta neljännekseltä ja 4,9 miljardia euroa aiemmin arvioitua suuremmaksi kolmannelta neljännekseltä. Kolmannen vuosineljänneksen tarkistus kohdistui pääasiassa heinäkuun 2002 tietoihin: tavarakaupan menoja tarkistettiin 1,9 miljardia euroa aiemmin arvioitua pienemmiksi ja palveluiden tuloja tarkistettiin 1,3 miljardia euroa aiemmin arvioitua suuremmiksi. Tämä kasvatti sekä tavarakaupan että palveluiden ylijäämiä.

Vuoden 2002 toisen ja kolmannen neljänneksen rahoitustasetilastoihin tehdyt tarkistukset vaikuttivat lähinnä arvopaperisijoitusten taseeseen. Arvopaperisijoituksiin liittyvää pääoman nettotuontia euroalueelle tarkistettiin aiemmin arvioitua pienemmäksi eli 67,1 miljardista eurosta 57,4 miljardiin euroon toisella vuosineljänneksellä ja 34,5 miljardista eurosta 29,7 miljardiin euroon kolmannella vuosineljänneksellä.

Rahapolitiikan ja finanssipolitiikan suhde euroalueella

Tässä artikkelissa käsitellään yhteisen rahapolitiikan ja finanssipolitiikan vuorovaikutusta euroalueella. Nämä vuorovaikutussuhteet liittyvät siihen, että molemmat politiikat vaikuttavat keskeisiin makrotalouden muuttujiin, mikä puolestaan luo riippuvuussuhteita rahapolitiikan ja finanssipolitiikan tavoitteiden välille. Finanssipolitiikka vaikuttaa hintakehitykseen, reaalikorkoihin ja riskipreemioihin samoin kuin kokonaiskysyntään ja potentiaaliseen tuotantoon. Nämä kaikki muuttujat on otettava systemaattisesti huomioon myös hintavakauteen keskittyvässä rahapolitiikassa. Rahapolitiikka puolestaan vaikuttaa muun muassa lyhyisiin korkoihin, inflaatio-odotuksiin ja pitkien joukkolainojen tuottoihin sisältyviin riskipreemioihin. Nämä taas vaikuttavat siihen taloudelliseen ympäristöön, jossa finanssipolitiikkaa toteutetaan.

Näiden keskinäisten riippuvuuksien hallintaa ohjaa rahapolitiikan ja valtion talouden hoidon institutionaalinen rakenne. Rahapolitiikan tehtävänä on ylläpitää hintavakautta, koska tämä on ainoa tavoite, jonka rahapolitiikan voidaan odottaa pitkällä aikavälillä saavuttavan. On tärkeää, että rahapolitiikalla voidaan täysin itsenäisesti pyrkiä tähän tavoitteeseen niin, että hallitusten mahdolliset lyhyen aikavälin poliittiset intressit eivät pääse vaikuttamaan siihen. Finanssipolitiikan on puolestaan luotava vakaa ja ennustettava ympäristö, jossa markkinat voivat toimia tehokkaasti, ja osana yleistä hallintoa tuettava yleisön luottamusta ja poliittista yhteisymmärrystä. Selkeisiin tehtävälueisiin ja sääntöihin perustuva talouspoliittinen päätöksenteko on yleensä parempi vaihtoehto kuin tilannekohtainen ja harkinnanvarainen reagointi talouden häiriöihin. Harkinnanvarainen ja tapauskohtainen koordinointi on kokemuksen valossa yleensä tehotonta ja jopa talouspoliittisten tavoitteiden vastaista, koska talouspolitiikan osa-alueiden harkinnanvarainen yhteensovittaminen on hankalaa ja siihen liittyy usein kannustinvääristymiä toteutuksesta vastaavien päätöksentekijöiden kannalta.

Euroalueen institutionaalinen rakenne, joka perustuu Euroopan yhteisön perustamissopimukseen ja jota on täydennetty vakaus- ja kasvusopimuksella, on suunniteltu edellä esitetyt näkökohdat huomioon ottaen. Järjestelmä asettaa yksittäisille päätöksentekijöille selkeät tavoitteet ja määrittelee asioiden tärkeysjärjestyksen ja valvontaa koskevien määräysten rajoissa luo tarkoituksenmukaiset kannustimet, joiden avulla tavoitteet on pyrittävä saavuttamaan. (Kattava selvitys EMUn institutionaalisesta rakenteesta on marraskuun 2001 Kuukausikatsauksen artikkelissa ”Talouspolitiikan päätöksenteko EMUssa”.)

I Johdanto

Sekä raha- että finanssipolitiikka vaikuttavat keskeisiin makrotalouden muuttujiin, mikä puolestaan luo keskinäisiä riippuvuussuhteita raha- ja finanssipoliittisten tavoitteiden välille. Finanssipolitiikka vaikuttaa voimavarojen kohdentumiseen julkisen ja yksityisen sektorin välillä sekä yksityisen sektorin sisällä ja myös kulutuksen, säästämisen ja investointien kannustimiin ja siten potentiaaliseen tuotantoon ja suhdannekehitykseen. Finanssipolitiikan vaikutus voi näin ollen ulottua hintakehitykseen, reaalikorkoihin ja riskipreemioihin. Kaikki nämä muuttujat on otettava systemaattisesti huomioon hintavakauteen keskittyvässä rahapolitiikassa. Rahapolitiikan suuntaus puolestaan vaikuttaa keskeisesti

siihen, millaisiksi muodostuvat lyhyet korot, inflaatio-odotukset ja pitkien joukkolainojen tuottoihin inflaation vaihtelun riskin kompensoimiseksi sisällytetty preemio. Rahapolitiikka voi vaikuttaa myös tilapäisesti reaalityökaluteen ja siten epäsuorasti julkisten tulojen ja menojen lyhyen aikavälin kehitykseen. Kaikkien näiden kanavien kautta rahapolitiikka vaikuttaa makrotaloudelliseen ympäristöön, jossa muut päätöksentekijät toimivat.

Tätä taustaa vasten on luonnollista, että rahapolitiikan ja finanssipolitiikan välinen suhde eli ns. politiikkayhdistelmä on aina herättänyt kiinnostusta sekä akateemisissa piireissä että poliit-

tisissa keskusteluissa. Kuitenkin se tapa, jolla näitä vuorovaikutussuhteita on taloustieteellisessä ajattelussa analysoitu, on kehittynyt merkittävästi viime vuosikymmenien aikana. 1970-luvun alkupuolelle saakka katsottiin, että talouspoliittinen koordinointi edellyttää yhteistä suhdannepoliittikkaa. Rahapolitiikkaa ja finanssipoliittikkaa pidettiin tehokkaina välineinä, joita voitiin käyttää kokonaiskysynnän hallintaan ja talouskasvun edistämiseen. Finanssipoliittikan erityisalueena katsottiin olevan kokonaiskysyntään vaikuttaminen. Rahapolitiikan teorian valtavirta perustui käsitykseen, että rahapolitiikan avulla voitiin jatkuvasti kasvattaa tuotantoa ja parantaa työllisyyttä inflaation kiihtyessä vain vähän. Usein vallitsikin käsitys, että rahapolitiikalla voitiin systemaattisesti edistää finanssipoliittisia vakautuspyrkimyksiä ja tarvittaessa osallistua julkisen talouden rahoittamiseen ilman, että sillä oli kovin suuria vaikutuksia rahatalouden vakautteen. Raha- ja finanssipoliittikan välisiä vuorovaikutussuhteita tutkittiin tuolloin lähinnä staattisella mallilla, jossa tuotannon taso taloudellisten häiriöiden sattua määräytyi finanssipoliittikan perusteella. Rahapolitiikalla vaikutettiin kysynnän rakenteeseen. Huomiota kiinnitettiin vain vähän tai ei lainkaan päätöksentekijöitä ohjaaviin kannustimiin ja siihen, millainen vaikutus yksityisen sektorin odotuksilla on makrotalouden lopullisiin tuloksiin.

Tämä ajattelutapa kyseenalaistettiin vahvasti, kun 1970-luvun makrotalouspolitiikassa koettiin epäonnistumisia. Kävi yhä ilmeisemmäksi, että ponnistelut ylläpitää kysyntää finanssipoliittikalla ja edistää tuotannon kasvua inflaation hallinnan kustannuksella aiheuttivat sen, että inflaatio pysyi nopeana, mutta työttömyys kuitenkin kasvoi ja vuosikymmentä vaivasi taloudellinen ahdinko. Uusi ajattelutapa onkin siitä lähtien vähitellen vakiinnuttanut asemaansa talouspolitiikassa. Tässä teoriassa yksityisen sektorin odotusten muodostuminen on taloudellisen

analyysin keskipisteenä. Teoriassa painotetaan, että talouden toimijat ennakoivat omassa päätöksenteossaan tulevia talouspoliittisia päätöksiä. Raha- ja finanssipoliittikan koordinoinnin painopiste on siirtynyt siten, että sokkeihin ei enää reagoida yhteisillä, lyhyen aikavälin talouspoliittisilla toimilla vaan pyritään ei-harkinnanvaraiseen, sääntöihin perustuvaan talouden hallintaan. Raha- ja finanssipoliittikan päätöksentekijöiden noudattamat johdonmukaiset säännöt toimivat yksityisten kotitalouksien ja yritysten odotusten luotettavana ankkurina.

Tässä artikkelissa käsitellään rahapolitiikan ja finanssipoliittikan välisiä vuorovaikutussuhteita tämän uuden ajattelutavan näkökulmasta. Sen mukaan tehokkain ratkaisu talouspoliittisen koordinoinnin ongelmaan on sellaisen järjestelmän luominen, jossa eri politiikkalohkojen päätöksentekijöille määritellään selkeät ja johdonmukaiset toimialueet ja jossa päätöksenteon säännöt ovat selkeät ja päätöksentekoa vakaasti ohjaavat. Lyhytnäköistä toimintatapaa pyritään välttämään. Jos järjestelmä on oikein suunniteltu ja sen periaatteita noudatetaan, sekä rahatta finanssipoliittiset reaktiot taloudellisen ympäristön muutoksiin ovat – miltei jo rakenteensa puolesta – keskenään yhdenmukaisia ja edistävät osaltaan parhaimman makrotaloudellisen tuloksen saavuttamista. Tällaisessa järjestelmässä ei yleensä ole tarvetta talouspoliittisten toimien päivittäiseen uudelleenkoordinointiin. Uudelleenkoordinoinnista saadaan lisähyötyä ainoastaan silloin, kun eri päätöksentekijöille asetetut tavoitteet ovat yhteensopimattomia ja ristiriitaisia. Jos tilanne kuitenkin on tällainen, on tavoitteet pikemminkin täsmennettävä uudelleen kuin reagoitava tilannekohtaisilla, yhteisillä talouspoliittisilla toimilla. Tämä aiheuttaisi sekaannusta eri politiikkalohkojen vastuualueista ja haittaisi päätöksentekijöiden tilivelvollisuuden toteutumista eli pahentaisi kannustinvääristymiä.

2 Taloudellisia näkökohtia raha- ja finanssipoliittisen järjestelmän suunnittelussa

Peruseriaatteena on, että talouspolitiikan eri lohkoille tulisi asettaa ainoastaan sellaisia tavoitteita, jotka ne voivat saavuttaa. Yleinen käsitys nykyään on, että rahapolitiikalla ei voida pitkällä aikavälillä lisätä tuotannon määrää yli sen tason, joka määräytyy teknisen kehityksen ja talouden muiden perustekijöiden perusteella. Tällaisia muita perustekijöitä ovat ihmisten pohjimmaisista tavoitteista (preferenssit) kuluttamisen, työntöön, säästämisen, investoimisen ja riskien hallinnan suhteen. Nämä perustekijät ovat hintatasosta riippumattomia. Rahapolitiittinen ”hienosäätö”, jolla pyritään aktiivisesti nostamaan talouden pitkän aikavälin kasvu-uraa, ei siten olisi menestyksekkästä. Rahapolitiittinen systemaattinen käyttö talouden kasvun edistämiseen herättäisi inflaatio-odotuksia ja lisäksi epävarmuutta, mikä puolestaan lisäisi riskejä, joita taloudellisiin hankkeisiin katsottaisiin liittyvän. Yleisen hintatason epävakaus edellyttäisi säästäjiltä ja lainantajilta kalliita varotoimenpiteitä, mikä vähentäisi tuottaviin tarkoituksiin käytettävissä olevien varojen määrää. Se aiheuttaisi myös kokonaistyöllisyyden ja -tuotannon haitallista vaihtelua sekä erilaisia vääristymiä kysynnän rakenteessa. Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna rahapolitiittinen hienosäätö vaikuttaa siten haitallisesti yhteiskunnan talousnäkyymiin. Sitä vastoin hintavakaus tukee suhteellisten hintojen määrittymiseen vaikuttavien mekanismien toimintaa, tehostaa taloudellisten resurssien kohdentumista ja kiinnittämällä inflaatio-odotukset vähentää markkinoiden epävarmuutta ja pienentää pitkäaikaisiin nimelliskorkoihin sopimuksiin sisältyviä riskipremioita. Hintavakautta sinänsä pidetään hyvin toimivan markkinatalouden perustana, ja sen ylläpitämisen katsotaan olevan paras tapa, jolla rahapolitiikka voi edistää taloudellista hyvinvointia.

Finanssipoliitikassa on tunnustettu, että mahdollisuudet lyhyen aikavälin talouskehitystä ohjaamaan pyrkivään systemaattiseen, harkinnanvaraiseen kysynnän hallintaan ovat varsin rajalliset. Ensinnäkin poliittiseen päätöksentekoprosessiin liittyy luontaisesti viivästymiä ja epävarmuustekijöitä ja viivästymiä myös siinä, miten esimerkiksi julkisten menojen harkinnanvarai-

nen lisäys tai verojen alennukset vaikuttavat kokonaiskysyntään. Huomattavaa epävarmuutta on myös siitä, miten laajasti talous reagoi finanssipoliittiseen elvytykseen. Tämän vuoksi suhdannevaihtelujen tasoittamiseen pyrkivää finanssipoliittikkaa on vaikea toteuttaa ja siihen liittyy riskejä. Toiseksi finanssipoliittisilla keinoilla voi olla huomattava merkitys tulojen tasaajana makrotalouden suhdannevaihteluissa, mutta vaarana on, että julkisen velan rasitus kasvaa suhdannesyklistä toiseen. Tämä ns. alijäämävinoutuma johtuu tyypillisesti siitä, että poliittista prosessia aika ajoin hallitsevat vaalikauden vaihtumiseen liittyvät lyhyen aikavälin näkökohdat ja päämäärät ja paineet edistää voimakkaiden eturyhmien asioita. Finanssipoliitikassa on houkutusena mukauttaa mahdollisesti ristiriitaiset vaatimukset rajallisesti käytettävissä oleviin voimavaroihin rahoittamalla menot velalla ja siirtämällä näin rahoituksen aiheuttama rasitus tulevien veronmaksajien kannettavaksi. Väestöltään ikääntyvissä yhteiskunnissa vastaava ilmiö on julkisten eläkejärjestelmien vastuuvajeen kasvattaminen. Tällainen julkisen talouden tasapainottomuuksien kasvaminen vähentää hyvinvointia. Kestämätön julkisen talouden rahoitusasema rajoittaa finanssipoliittikan mahdollisuuksia vakauttaa tehokkaasti taloutta, ja menojen ja velkojen kasvu suurentaa verorasitusta joko nyt tai vastaisuudessa. Verotuksen vääristymät puolestaan lisäävät talouden tehottomuutta. Kasva-va julkinen velka voi myös vähitellen syrjäyttää tuottavan pääoman kertymistä yksityisellä sektorilla ja heikentää talouskasvua keskipitkällä aikavälillä.

Lisääntynyt tietoisuus makrotaloudelliseen hienosäätöön liittyvistä rajoituksista on johtanut siihen, että yhä enemmän pyritään luomaan sääntöihin perustuvia talouspoliittisia päätöksentekojärjestelmiä. Tällainen lähestymistapa talouspolitiikkaan on päämääriltään kaksitahoinen. Viranomaisille annetaan ensiksikin tietyt tehtävät eli selvästi määritellyt talouspoliittiset tavoitteet, joiden perusteella voidaan asettaa tarkoituksenmukaiset päätöksenteon kannustimet ja varmistaa politiikan ennustettavuus. Vastuullisia viranomaisia ohjeistetaan siinä, miten

talouspolitiikan välineitä käytetään jatkuvasti muuttuvassa taloudellisessa ympäristössä siten, että politiikka pysyy ajan mittaan yhdenmukaisena pitkän aikavälin talouspoliittisten tavoitteiden kanssa. Talouspoliittisten välineiden käyttöön liittyvien ohjeiden ja sääntöjen ei tarvitse olla tarkoin eriteltyjä suunnitelmia, ns. reaktiofunktioita, joissa politiikan viritys kuvataan tarkasti kaikkien mahdollisten tapahtumien ja tilanteiden varalta. Ohjeiden ja sääntöjen tulisi sen sijaan pakottaa päätöksentekijät toimimaan johdonmukaisesti ajassa. Tällainen toimintatapa vahvistaa luottamusta taloudellisiin instituutioihin ja edistää tuottavia investointeja (ks. myös lokakuun 2001 Kuukausikatsauksen artikkeli ”Rahapolitiikan säännöt”).

Myös suuren yleisön on tällöin helppo seurata ja arvioida talouspoliittisia toimia. Jos viranomaisten toiminnan todetaan systemaattisesti vastaavan sitä, mihin julkisesti on sitouduttu, yksityiset talouden toimijat voivat luottaa siihen, että talouden näkymät säilyvät vakaina, ja tehdä taloudellisia suunnitelmia tämän luottamuksen varassa. Jos sen sijaan on merkkejä siitä, että talouspolitiikan ilmoitetusta linjasta poiketaan systemaattisesti ja perusteettomasti, seurauksena on odotusten muuttuminen ja talouspolitiikan uskottavuuden menettäminen. Jotta yleisöllä olisi mahdollisuus arvioida viranomais-toimintaa, on järjestelmän oltava avoin niin, että voidaan selvästi osoittaa ne päätöksentekijät, jotka kantavat vastuun kulloinkin tehdyistä päätöksistä ja niiden taloudellisista seuraamuksista. Silloin myös julkinen tilivelvollisuus toimii täysipainoisesti.

Näiden syiden vuoksi on varsin perusteltua edellyttää, että talouspoliittisen toimivallan rajat ja vastuualueet eri viranomaisten kesken määritellään selvästi. Lisäksi on asetettava tarkoituksemukaiset kannustimet ja minimoitava mahdollisuus ristiriitojen syntyyn ja vastuualueiden sekaantumiseen. On selvää, että eri päätöksentekijöiden tavoitteet ja käytettävissä olevat välineet on valittava johdonmukaisesti siten, että varmistetaan lopullisten makrotalouden tulosten toteutuminen parhaalla mahdollisella tavalla.

Näillä makrotalouspolitiikan hallinnon yleisillä periaatteilla on kauaskantoisia vaikutuksia raha-

politiikan ja finanssipolitiikan välisiin suhteisiin. Ensinnäkin hintavakauden ylläpitämisestä tai inflaation pitämisestä hitaana ja vakaana on tullut rahapolitiikan ensisijainen tavoite. Keskuspankin riippumattomuus on katsottu välttämättömäksi edellytykseksi sille, että keskuspankki kykenee uskottavasti valvomaan hintatasoa keskipitkällä aikavälillä. Toiseksi on havaittu, että kestävä julkisen talouden tasapaino edistää oleellisesti voimavarojen tehokasta jakaantumista ajassa. Koska verojen ja julkisten menojen taso ja rakenne vaikuttavat talouskehitykseen, voidaan olettaa, että finanssipolitiikan keskipitkän aikavälin viritys takaa julkisen talouden kestävyuden ja mahdollistaa automattisten vakauttajien toiminnan. Tämä edellyttää, että pyrittäessä tasaamaan tuloja suhdannesyklin aikana on varmistettava, että häiriöihin reagoidaan symmetrisesti. Sääntöihin perustuva, johdonmukainen finanssipolitiikka voi osaltaan edistää näiden tavoitteiden saavuttamista ja siten myös yleisemmin vaikuttaa pitkän aikavälin tulokehitykseen, työllisyyteen ja hyvinvointiin (ks. elokuun 2001 Kuukausikatsauksen artikkeli ”Finanssipolitiikka ja talouskasvu” ja huhtikuun 2002 Kuukausikatsauksen artikkeli ”Julkisen talouden automaattisten vakauttajien toiminta euroalueella”).

Keskuspankin riippumattomuus ja finanssipolitiikan säännöt

Hintavakaus on yhteinen etu, ja pitkällä aikavälillä se on taloudellisen hyvinvoinnin ehdoton edellytys. Siksi on yhteiskunnan etujen mukaista antaa hintavakauden ylläpito riippumattoman keskuspankin tehtäväksi, koska se on jokapäiväisen politikoinnin yläpuolella. Keskuspankkien itsenäisyyttä onkin lisätty viime vuosina pääasiassa vastauksena huoliin, että rahapolitiikkaan saattaa kohdistua finanssipoliittisia paineita. Eräs tällaisten huolten keskeinen aiheuttaja on alijäämävinoutuman läsnäolo edellä käsitellyssä poliittisessä prosessissa.

Vinoutuman takia finanssipoliittisilla viranomaisilla voi toisinaan olla kiusaus vaikuttaa rahapolitiikkaan, jotta voitaisiin pienentää lainaamisen kustannuksia ja keventää kertyneen velan taakkaa. Itse asiassa keskuspankin rahapolitiittisissa operaatioissaan käyttämän koron hallinnasta

saattaa jopa tulla avaintekijä harjoitettaessa systemaattisen velkarahoituksen politiikkaa. Jos keskuspankilla ei ole institutionaalista turvaa, se todennäköisesti joutuu antamaan periksi tällaisille pyrkimyksille ja tuloksena on inflaation kiihtyminen. Taloushistoria tukee tätä näkemystä. Monet Manner-Eurooppaa 1920-luvun alkupuolella koetelleet hallitsemattoman inflaation jaksot johtuivat alun perin budjetti- ja rahapolitiikan sekaantumisesta keskenään. Lisäksi se, että rahapoliittisia viranomaisia ei ollut suojattu riittävän hyvin julkisen sektorin rahoitustarpeita vastaan, oli syynä pitkään korkean ja epävakaa inflaation kauteen useissa Euroopan maissa 1970-luvulla ensimmäisen öljyn hintakriisin jälkeen.

Asianmukainen raha- ja finanssipoliittinen päätöksentekojärjestelmä on keino, jolla yhteiskunta on suojautunut sitkeältä inflaatiolta ja makrotaloudellisilta häiriöiltä, joita lyhytjänteinen rahapolitiikka ja hallitsematon julkinen talous aiheuttavat. Rahapolitiikan päätöksentekoprosessin riippumattomuudella voidaan taata se, että keskuspankki voi käyttää keinojaan tehokkaasti inflaation torjumiseen. Keskuspankin päätöksenteon riippumattomuutta on selkeä ja ehdoton kielto rahoittaa budjettialijäämiä rahapoliittisilla keinoilla. Ainoastaan riippumaton keskuspankki, joka voi koska tahansa hylätä pyynnöt budjettialijäämien rahapoliittisesta rahoittamisesta, on kykenevä hallitsemaan kestävästi rahan tarjontaa ja vastaavasti hintatasoa keskipitkällä aikavälillä.

Finanssipoliittikkaa koskevat menettelytavat ja tavoitteet, jotka jollakin tapaa rajoittavat hallitusten velanottoa suhteessa kansantalouden kokoon, ovat erittäin tärkeitä, ja siten ne ovat myös tulleet ajan myötä entistä keskeisemmiksi. Vaikka tällaiset säännöt tavallisesti sallivat hallituksille jonkin verran liikkumavaraa kohdata odottamattomat ja epätavalliset tapahtumat, niiden peruseriaate on tehdä julkisen kulutuksen ja veronkorotusten yhteys selväksi sekä poliittisille päättäjille että yleisölle. Niinpä perustuslainen raja hallitusten velkaantumiselle antaa poliitikoille vahvemman kannustimen miettiä vaihtoehtoisia kustannusohjelmia tarkemmin, jotta he voisivat maksimoida odotetun sosiaalisen hyödyn ja ottaa huomioon tarpeen kattaa julki-

set menot tulorahoituksella. Jos sen sijaan hallitusten lainaamiselle ei olisi mitään sitovaa rajaa, tarve rahoittaa menot kokonaan verotuloilla lykättäisiin jonnekin tulevaisuuteen. Tällaisissa olosuhteissa hallitusten kannustin noudattaa politiikkaa, jonka pyrkimyksenä olisi lisätä yhteiskunnan tulevaa hyvinvointia, voi vaikuttaa vähemmän houkuttelevalta.

Finanssipoliitiikan periaatteet rahaliitossa

Finanssipoliittisten kannustimien vääristymät voivat pahentua itsenäisten valtioiden välisessä rahaliitossa. Jos kansalliset hallitukset turvautuvat aikaisempaa enemmän pääomamarkkinoin kasvavan velan rahoittamiseksi, se vaikuttaa viime kädessä koko alueen markkinaolosuhteisiin. Tällaiset heijastusvaikutukset siirtyvät yleensä korkeampien korkojen välityksellä koko valuutta-alueelle, kun yhden valtion ekspansiivinen finanssipoliittikka ja tämän unioninlaajuisesti aiheuttama yksityisen säästämisen tyrehtyminen lisäävät paineita kaikkien jäsenvaltioiden pitkän aikavälin rahoituksen kustannuksiin. Koska yhteisten rahoitusmarkkinoiden koko on suuri, yksittäisen jäsenvaltion velkatason nousu ei yleensä vaikuta jälleenrahoitusolosuhteisiin tässä jäsenvaltiossa niin voimakkaasti kuin se vaikuttaisi ilman rahaliiton olemassaoloa. Tällaiset heijastusvaikutukset ovat toki mahdollisia myös itsenäisten valuutta-alueiden välillä, mutta rahaliitossa ne ovat suurempia ja välittömiä yhteisen valuutan (ja peruuttamattomien muuntokursien) ja syvällisemmin integroituneiden kansallisten rahoitusmarkkinoiden takia. Näin ollen rahaliittoon kuuluvilla valtioilla on voimakkaamat kannustimet turvautua velkarahoitukseen, koska suuremman velan vaikutus reaalikorkojen nousuun ei lankea yksin ekspansiivista finanssipoliittikka harjoittaville viranomaisille vaan sen jakavat kaikki rahaliiton jäsenet.

Kannustinongelmia ei voida torjua täysin markkinamekanismien avulla. Rahoitusmarkkinaosapuolet ovat kykeneviä arvioimaan tärkeimpien ottolainajien maakohtaista luottoriskiä, mikä tavallisesti johtaa vaatimukseen korkeammasta riskipreemiosta sellaisilta viranomaisilta, jotka eivät noudata säännönmukaista politiikkaa. Täl-

lainen markkinakuri on hyvästä, koska se yleensä hillitsee yksittäisiä valtioita poikkeamasta budjettikurista ja tarjoaa niille lisäkannustimen kestäväen talouspolitiikan harjoittamiseen. Tästä huolimatta markkinamekanismeilla yksinään on vain rajallinen kyky estää valtioita kasvattamasta liiallisia alijäämiä.

Edellä esitetyt perustelut selittävät, miksi rahaliitossa tarvitaan yhteiset budjettirajoitteet ja niille vuorostaan asianmukaiset toimeenpanoja ja valvontamekanismit. Eräs tällainen tärkeä suoja koostuu säännöistä, joilla varmistetaan, että koko suhdannesyklin ajan harjoitetaan tervettä finanssipolitiikkaa. Kansallisvaltioiden kokemus onkin osoittanut, että tasapainoista rahoitusasemaa tai paikallisille viranomaisille sallitun budjettialijäämän enimmäismäärää koskeva sääntely auttaa suuresti pitämään julkinen talous hallinnassa valtiollisella tasolla. Tärkeä velvoite on myös se, etteivät kansalliset finanssipoliittiset viranomaiset pelasta toisiaan jonkin kansakunnan ajautuessa rahoituskriisiin. Tämän määräyksen nojalla mitään jäsenvaltiota ei voida asettaa vastuuseen toisen valtion velasta, jos rahoitusvaikeuksia ilmenee. Tällaiset ylikansalliset säännöt helpottavat politiikan harjoittamista yksittäisissä jäsenvaltioissa ja torjuvat vapaa- matkustajaongelmaa, mikä luo keskinäistä luotamusta jäsenten välille.

Yhdenmukaisten tavoitteiden perusteet

Edellä kuvatun kaltaisilla raha- ja finanssipoliittisilla säännöillä varmistetaan, että yksittäisille talouspolitiikan harjoittajille asetetut pitkän aikavälin tavoitteet on asianmukaisesti sisäistetty päätöksentekoprosessissa ja että järjestelmällisiltä poikkeamilta suunnitellusta talouspolitiikan linjasta vältytään. Säännöt tarjoavat selkeät rajat, joissa yksittäisiä politiikan lohkoja voidaan vapaasti harjoittaa niiden tavoitteiden saavuttamiseksi, ja yleisö voi arvioida niitä helposti. Vaikka nämä osa-alueet ovatkin tarpeen, ne eivät välttämättä riitä saavuttamaan tehokasta vaikutusta kokonaistalouteen, vaan asetettujen tavoitteiden on myös oltava johdonmukaiset.

Kokemus on osoittanut, että kun rahapoliittisilla ja finanssipoliittisilla viranomaisilla on ristirii-

taisia tavoitteita ja mieltymyksiä, heidän vastauksensa taloudellisiin sokkeihin voivat yhdessä johtaa epätoivottaviin kokonaistaloudellisiin tuloksiin. Tällainen tilanne voisi toteutua esimerkiksi silloin, jos raha- ja finanssipoliittisilla viranomaisilla on erilaiset näkemykset siitä, mikä on keskipitkällä aikavälillä kestävä ja jatkuvan hintavakauden kannalta sopiva tuotantotasoa. Yksinkertaisella raha- ja finanssipolitiikan vuorovai- kutusta kuvaavalla mallilla voidaan osoittaa, että jos tuotantotasoa, jota finanssipoliittiset viranomaiset pitävät lyhyellä aikavälillä haluttavana, on potentiaalista tuotantotasoa korkeampi, toimenpiteiden puutteellinen yhteensovittaminen voi johtaa julkisen talouden rahoitusaseman heikkenemiseen ja korkeampaan inflaatiopaineeseen, mikä puolestaan saa rahapoliittiset viranomaiset nostamaan korkoja. Tällaisissa olo- suhteissa yhteen sovitettu politiikka vaikuttaisi joidenkin mallien mukaan hyvältä ratkaisulta. Raha- ja finanssipolitiikan yhteensovittaminen näyttäisi auttavan kumpaakin viranomaistahoa suhteuttamaan toistensa todennäköiset reaktiot omiin toimenpiteisiinsä tavalla, jossa voitaisiin käyttää hyväksi kahden erillisen talouspoli- tiikan lohkon keskinäisiä riippuvuuksia. Tässä johtopäätöksessä on kuitenkin heikkous. On ilmeistä, että koska politiikkojen tavoitteiden yhteensovittaminen on mahdollinen ongelmien lähde, ratkaisua pitäisi etsiä korjaamalla tämä epäjohtonmukaisuus asianmukaisella tavalla. Tilanteessa, jossa on konflikti tavoitteiden tai ta- louden toimintaa koskevien perusnäkemysten välillä, turvautuminen aktiiviseen yhteensovitta- miseen ainoastaan vahvistaisi ja pitkittäisi insti- tutionaalista ongelmaa, kun olisi parempi kiin- nittää huomio ongelman juuriin.

Tilannekohtaisen yhteensovittamisen ongelmat

Vaikka poliittiset tavoitteet olisivatkin täysin yhdenmukaiset, on olemassa hyviä perusteluita, miksi raha- ja finanssipolitiikan aktiivista yhteis- käyttöä kysynnän säätelyssä tulisi välttää. Nämä perustelut liittyvät merkittäviin ongelmiin täy- täntöönpanossa. Käytännössä raha- ja finanssi- poliittisten toimenpiteiden yhteensovittamisen lisääminen johtaisi moniin tieto-, kannustin- ja täytäntöönpano-ongelmiin. Ainainen epävar-

muus ja epätäydellinen tieto talouden tilasta ja tulevasta kehityksestä aiheuttavat sen, että talouspoliittisten päättäjien on vaikea sopia tapauskohtaisista toimenpiteistä ja toteuttaa ne yhdenmukaisesti ja tehokkaalla ja nopealla tavalla. Tällaisten toimenpiteiden tehokas toteuttaminen edellyttäisi, että talouteen vaikuttavien sokkien luonne tunnustetaan ja – mikä on sitäkin tärkeämpää – päästään yksimielisyyteen sopivasta makrotaloudellisesta mallista, jotta niiden leviämistapaa voitaisiin havainnoida täsmällisesti ja mitoittaa sitten parhaimpien talouspoliittisten toimenpiteiden suuruus. Koska on vaikeaa tunnistaa sokkien luonne oikein ja päästä yksimielisyyteen niiden leviämisestä, raha- ja finanssipoliittisten toimenpiteiden yhteisvaikutusten heijastumisesta sekä ”oikeasta” kansantaloudellista, politiikkojen aktiivinen yhteensovittaminen voi usein olla haitallista. Ongelmaa pahentaa myös sekä raha- että finanssipolitiikkaan kiinteästi kuuluva vaikeus hienosäätää taloudellista kehitystä.

Vielä tärkeämpää on se, että kannustin- ja täytäntöönpano-ongelmat heikentävät aktiivisen tilannekohtaisen yhteensovittamisen elinkelpoisuutta. Ensinnäkin on olemassa suuri riski, että

jos eri talouspoliittisten päättäjien vastuut sekoitetaan, heidän kannustimensa ja/tai kykynsä pyrkii heille asetettuihin päämääriin heikkenevät, samoin kuin yleisön mahdollisuudet arvioida heidän tilivelvollisuutensa täyttymistä. Toiseksi, koska ei ole sellaisia asianmukaisia välineitä valvoa ja toteuttaa yhteisesti sovittuja toimenpiteitä, jotka varmistaisivat, että kaikki päätöksentekijät pysyisivät ohjelmalle uskollisina, edellä mainitut kannustinongelmat olisivat sitäkin vakavampia. Täytäntöönpanomekanismin puuttuessa tällainen talouspoliittinen järjestelmä ei olisi uskottava ja todennäköisesti jäisi yleensä ottaen tehottomaksi.

Näin ollen tilannekohtaisesti yhdessä sovittujen interventioiden järjestelmään liittyy huomattavia riskejä. Erityisesti vakavat tieto-, kannustin- ja täytäntöönpano-ongelmat, jotka heikentävät raha- ja finanssipolitiikan yhteensovittamisen mahdollisuuksia, puoltavat vahvasti yhteensopivaa päätöksentekojärjestelmää ja periaatteita, jotka ohjaavat viranomaisten toimenpiteitä. Tällaisissa olosuhteissa yksittäiset viranomaistahot voivat toimia vakaassa ympäristössä, jossa ei tarvita tilannekohtaisia sopimuksia erityisistä toimenpiteistä.

3 Talous- ja rahaliiton institutionaalinen perusta – perustamissopimuksen määräykset ja talouspolitiikan harjoittaminen käytännössä

Euroopan yhteisön perustamissopimus nojautuu edellisessä osassa kuvatun terveen kokonaistaloudellisen hallinnon periaatteisiin. Siinä luodaan vakaa institutionaalinen perusta eurooppalaiselle talouspolitiikalle. Perustamissopimuksessa luotu talous- ja rahaliitto siirtää vastuun rahapolitiikasta yhteisön tasolle mutta jättää vastuun finanssipolitiikasta ja muista talouspolitiikoista pääasiassa kansallisille viranomaisille. Perustamissopimuksessa talouspolitiikan vastuut jaetaan selkeästi perustuen yhteisiin tavoitteisiin ja Euroopan talouspolitiikkaa ohjaaviin periaatteisiin, joita ovat vakaa hintataso, terve julkistalous ja rahatalous sekä kestävä talouskasvu (artiklat 2 ja 4).

Rahapolitiikan tarpeisiin on perustettu riippumaton keskuspankki, jonka tärkein tehtävä on hintavakauden säilyttäminen. Sen tavoitteena on, muiden tekijöiden pysyessä ennallaan, huolehtia siitä, että taloudellisiin sokkeihin, jotka voisivat aiheuttaa inflaatio- tai deflaatiopaineita, reagoidaan nopeasti asianmukaisin rahapoliittisin toimenpitein. Tällainen vakauteen tähtäävä järjestelmä poistaa taloudellisen epävakauden keskeisen syyn. Perustamissopimuksen ja sitä täydentävän vakaus- ja kasvusopimuksen mukainen kurinalainen finanssipolitiikka perustuu tasapainoiseen tai ylijäämäväliseen julkisen talouden rahoitusasemaan keskipitkällä aikavälillä sekä liiallisten alijäämien välttämiseen, ja se minimoi makrotaloudellisen epävakauden riskin, joka aiheutuu lyhytnäköisen finanssipolitiikan synnyttämistä häiriöistä. Keskuspankin riippumattomuus ja budjettikuri ovat siten toisiaan vahvistavia osia päätöksentekojärjestelmässä, jonka tavoitteena on kokonaistaloudellinen vakaus.

Perustamissopimuksen määräykset

Hintavakauden tärkeys markkinamekanismin tehokkaan toiminnan kannalta viittaa siihen, että vakauteen tähtäävä rahapolitiikka yhteismarkkina-alueella on kaikkien yhteinen etu, jota riippumattoman keskuspankin tulisi toteuttaa

johdonmukaisesti. Perustamissopimuksessa eurojärjestelmälle (EKP ja sellaisten jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit, jotka ovat ottaneet euron käyttöön) ja yhteiselle rahapolitiikalle määrätään ensisijaiseksi tavoitteeksi euroalueen hintavakauden ylläpitäminen (artikla 105).

Jotta tämä tehtävä voitaisiin suorittaa tehokkaasti, perustamissopimuksessa eurojärjestelmälle ja sen päätöksentekoolimille taataan huomattava riippumattomuus. Artiklassa 101 määrätään, että keskuspankki ei voi rahoittaa julkisen talouden alijäämiä, ja artiklassa 108 turvataan sen riippumattomuus kaikilta kannoilta eli institutionaalisesti, henkilökohtaisesti, tehtäväkohtaisesti ja rahallisesti (ks. myös heinäkuun 1999 EKP:n Kuukausikatsauksen artikkeli ”Euroopan keskuspankkijärjestelmän institutionaalinen rakenne”). Perustamissopimuksessa ei kielletä vain eurojärjestelmää ja sen päätöksentekoolinten jäseniä pyytämästä ohjeita Euroopan yhteisöjen toimielimiltä ja laitoksilta, minkä tahansa jäsenvaltion hallitukselta tai muulta laitokselta. Siinä nimittäin todetaan myös, että ”yhteisön toimielimet” tai ”jäsenvaltioiden hallitukset” sitoutuvat ”pidättäytymään yrityksistä vaikuttaa EKP:n [...] päätöksentekoolinten jäseniin”.

Perustamissopimuksessa ei viitata raha- ja finanssipolitiikan aktiiviseen yhteensovittamiseen millään tavalla. Päin vastoin, siinä selvästi erotetaan luku ”Rahapolitiikka” luvusta ”Talouspolitiikka”. Silti perustamissopimuksessa otetaan huomioon talouspolitiikkojen keskinäiset riippuvuudet. Artiklassa 105 todetaan, että eurojärjestelmän tehtävänä on ”yhteisön rahapolitiikan määrittäminen ja toteuttaminen” ja että se ”tukee yleistä talouspolitiikkaa yhteisössä”. Määräyksen muotoilu viittaa siihen, että yhteisön tavoitteet ovat myös eurojärjestelmän tavoitteita. Edellisiin kuuluu edistää ”taloudellisen toiminnan sopusointuista, tasapainoista ja kestävä kehitystä koko yhteisössä, työllisyyden [...] korkeaa tasoa, [...] kestävä kasvua, joka ei edistä rahan arvon alenemista, [...] hyvää kilpailuky-

kyä ja talouden suorituskyvyn korkeaa lähentymisastetta” (artikla 2). Artiklan 105.1 toisessa virkkeessä esitetty määräys tukea ”yleistä talouspolitiikkaa” on kuitenkin laadullisesti erilainen kuin eurojärjestelmän ensisijainen ja suora velvollisuus ylläpitää hintavakautta. Edellisessä osassa käsitellyistä käytännöllisistä ja poliittis-taloudellisista syistä johtuen perustamissopimuksessa ei määrätä EKP:lle suoranaista vastuuta muista tavoitteista hintavakauden lisäksi. On huomattava, että perustamissopimuksessa ei viitata EKP:n tai eurojärjestelmän ”toissijaisiin tavoitteisiin”. Pikemminkin perustamissopimuksessa määrätään, että eurojärjestelmä ottaa muut yhteisön tavoitteet huomioon toteuttaessaan ensisijaista tehtävänsä.

Perustamissopimus myös heijastaa kokemusta siitä, että budjettikuri voi olla ylimääräisenä suojana tarpeen, jotta taloutta voidaan suojella epäterveen finanssipolitiikan aiheuttamilta riskeiltä. Erityisesti liiallisia julkistalouden alijäämiä tulee välttää (artikla 104). Lisäksi avustamiskielto, jonka mukaan yhteisö tai jäsenvaltiot eivät ole vastuussa minkään muun jäsenvaltion veloista (artikla 103), toimii kansallisille finanssipoliittisille viranomaisille lisäkannustimena noudattaa budjettikuria. Näin ollen suurta valtionvelkaa ei voida poistaa inflaation avulla eikä sääntöjä noudattamaton hallitus voi luottaa siihen, että muut hallitukset lopulta pelastavat sen. Siksi hallitukset eivät voi nykyisessä institutionaalisessa järjestelmässä siirtää osaa suuren valtionvelan taakasta euroalueen muille osille. Tällä tavoin perustamissopimuksella varmistetaan, että yhden valtion epäterve finanssipolitiikka voi korottaa kyseisen valtion riskipreemiota mutta ei muiden. Tämä puolestaan lisää kannustimia finanssikurin noudattamiseen kansallisella tasolla. Kehikossa ”Eurooppalainen finanssipolitiikan päätöksentekojärjestelmä” tarkastellaan EU:n finanssipolitiikkaa sääntelevän institutionaalisen järjestelmän keskeisiä piirteitä.

Tämänhetkisessä finanssipoliittisessa järjestelmässä pääpaino on selvästi pitkän aikavälin tavoitteissa, joten finanssipolitiikan ennustettavuus suhdannesyklin aikana on parempi. Järjestelmä tukee kestävästä finanssipolitiikkaa ja samalla helpottaa keskuspankin tehtävien hoitoa. Julkista taloutta koskevan institutionaalisen

sääntelyn tarkoituksena on vapauttaa finanssipolitiikan harjoittaminen kansallisella tasolla esteistä, jotka ovat usein aikaisemmin kahlinneet hallituksia. Nykyisessä tilanteessa hallitusten on jälleen mahdollista kontrolloida tulontasausta ja automaattisia vakauttajia, mikä oli aikaisemmin suurelta osin mahdotonta kierteenomaisesti kasvavan velkataakan, velkarahoitusten kasvavien kustannusten ja budjetinhallinnan lisääntyvien rajoitteiden vuoksi. Jos budjetit ovat suhdannesyklin aikana keskimäärin tasapainossa, sisäänrakennettujen mekanismien voi antaa toimia vapaasti ja tehokkaalla tavalla taloudellisia vastoinkäymisiä vastaan.

Tällaisessa institutionaalisessa järjestelmässä vältytään ristiriidoilta ja päällekkäisyyksiltä yhteisen rahapolitiikan sekä finanssipolitiikkojen harjoittamisen välillä ja vastuu niistä on annettu selkeästi yhtäältä EKP:lle ja toisaalta finanssipoliittisille päätöksentekijöille. Siten kaikkien talouspoliittisten päätöksentekijöiden kannustimet on asianmukaisesti asetettu ja todellinen tilivelvollisuus on varmistettu.

Tietojen vaihto EKP:n ja muiden päätöksentekijöiden välillä

EKP tiedottaa toiminnastaan edustajiensa esiintymisillä ja julkaisuillaan, joissa arvioidaan systemaattisesti taloudellista tilannetta ja perustellaan rahapolitiittisia päätöksiä. Näin kaikki poliittiset päättäjät – finanssipolitiikasta päättävät viranomaiset mukaan lukien – saavat kaikki tarvitsemansa tiedot ymmärtääkseen ja siten myös ennakoidakseen rahatalouden kehitystä ja rahapolitiikan reagoitua finanssi- ja rakennepolitiikkaan (ks. marraskuun 2002 Kuukausikatsauksen artikkeli ”EKP:n rahapolitiikan avoimuus”).

Koska EKP on osa yleistä talouspolitiikan päätöksentekojärjestelmää, viestimiseen käytetään lisäkanavana myös rakentavaa ja avointa tietojen ja näkemysten vaihtoa muiden päätöksentekijöiden kanssa. Rakenne- ja finanssipolitiikan toimet voivat vaikuttaa muun muassa lyhyen aikavälin hintakehitykseen, tarjontaan ja rahapolitiikan välittymismekanismiin. Siksi voi olla talouden kannalta hyödyllistä, että EKP vaihtaa tietoja ja näkemyksiä vallitsevasta taloustilanteesta

sekä finanssi- ja rakennepolitiikasta Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmän kanssa.

Ecofin-neuvoston puheenjohtaja ja yksi Euroopan komission edustaja voivat osallistua säännöllisesti EKP:n neuvoston kokouksiin (perustamissopimuksen artiklan 113 kohta 1). Tällä tavoin ministerit ja komissio saavat systemaattisesti tietoa rahapolitiikan yleisistä linjauksista. Lisäksi EKP voi useissa tilaisuuksissa vaihtaa tietoja epävirallisesti komission, euroryhmässä kokoontuvien ministerien ja ns. makrotaloudelliseen vuoropuheluun osallistuvien tahojen kanssa.

EKP itse on hyvin selvillä nykyisistä ja suunnitteilla olevista finanssipolitiikan toimista, joista se saa tietoja euroalueen finanssipolitiikan seurantaprosessin yhteydessä. Vapaus- ja kasvusopimuksen uskottava täytäntöönpano ja toimivat seuranta- ja koordinoitimenettelyt edistävät julkisen talouden hoidon luotettavuutta ja ennakoitavuutta.

Tämä institutionaalinen päätöksentekojärjestelmä turvaa tuloksetta tietojen vaihdon ja takaa samalla, että kaikki osapuolet kunnioittavat toistensa itsenäisyyttä: osapuolilla ei ole velvollisuutta eikä niiden tehtävänä ole sopia yhteisistä päätöksistä ja panna niitä täytäntöön aktiivisesti ja ennalta sovitulla tavalla. Samalla se edistää yhteistä ymmärrystä kunkin politiikka-alan tavoitteista, vastuista ja käytännöistä. Näin institutionaalinen päätöksentekojärjestelmä auttaa saavuttamaan yhteisön tavoitteet tehokkaasti poliittisia vastuualueita hämärtämättä ja demokraattista tilivelvollisuutta heikentämättä (ks. myös marraskuun 2002 Kuukausikatsauksen artikkeli ”EKP:n tilivelvollisuus”).

EKP on lisäksi määritellyt rahapolitiikan ohjausjärjestelmän ehdot ilmoittamalla hintavakauden kvantitatiivisen määritelmän. Tällä määritelmällä EKP on tarkentanut sitä mittaria, jonka mukaan osapuolet voivat odottaa EKP:n toimivan ja jolla sen toiminnan tuloksia voidaan mitata. EKP on myös ilmoittanut, kuinka se arvioi hintavakauden kohdistuvia riskejä rahapolitiikan strategiassaan. Tämä auttaa muita päätöksentekijöitä muodostamaan odotuksia EKP:n poliittisista toimista taloustilanteiden muuttuessa. EKP on

kuvailut rahapolitiikan strategiaansa yksityiskohtaisesti, ja se antaa systemaattisesti selvityksiä rahapoliittisista päätöksistään. Näissä yhteyksissä on selitetty, miten rahapolitiikka reagoi talouskehitykseen ja finanssi- ja rakennepolitiikkaan. Rahapoliittiset toimet riippuvat tietenkin aina vallitsevasta taloustilanteesta ja niiden taloudellisten sokkien luonteesta ja voimakkuudesta, joiden odotetaan vaikuttavan hintavakauden. Siksi lausunnot rahapolitiikan reaktioista talouskehitykseen tai finanssi- ja rakennepolitiikkaan perustuvat aina oletukseen, että muut merkittävät tilanteeseen vaikuttavat tekijät pysyvät ennallaan. Rahapolitiikan reaktio finanssi- (tai rakenne-) politiikkaan ei siis koskaan ole samanlainen vaan vaihtelee muiden tilanteeseen vaikuttavien tekijöiden mukaan. EKP:n perustehtävä ja strategia asettavat kuitenkin sitovat puitteet, joiden rajoissa rahapoliittisia ratkaisuja on suunniteltava ja toteutettava. Rahapolitiikassa voidaan reagoida finanssipolitiikkaan (ja talouden rakenteellisiin uudistuksiin). Näiden reaktioiden voimakkuus on kuitenkin määriteltävää sen mukaan, miten aiotut toimet vaikuttavat hintavakautta uhkaaviin riskeihin, ja toimissa on noudatettava niitä rajoituksia, joita keskipitkän aikavälin hintavakauden ylläpito edellyttää.

On myös tärkeää, että kaikki päätöksentekijät ovat tietoisia siitä, että EKP reagoi eri sokkeihin eri tavoin. Tavallisesti ei ole ristiriitaa EKP:n rahapoliittisen tavoitteen ja suhdannepoliittisen tavoitteen – taloudellisen toimeliaisuuden tarpeettomien heilahtelujen välttämisyrittämisen – välillä. Tämä koskee erityisesti kysyntäoskkeja. Näiden sokkien ilmetessä inflaatio ja tuotanto kehittyvät samansuuntaisesti. Kun EKP reagoi kysyntäoskkeihin pyrkimällä tasapainottamaan tilannetta, tällä on yleensä se positiivinen sivuvaikutus, että se hillitsee tuotannon kehitystä. Vaikeampaa on määritellä rahapolitiikassa taroituksenmukaista reaktiota kehitykseen, jonka myötä inflaatio ja tuotanto kehittyvät erisuuntaisesti, esimerkiksi kustannusten noususta aiheutuvaan sokkiin. Tällaisissa tilanteissa EKP:n on keskityttävä ensisijaiseen tavoitteeseensa, koska on aina olemassa vaara, että kustannushäiriöt leviävät taloudessa siinä määrin, että ne voivat vakiintua palkkoihin ja hinnoitteluun. EKP on kuitenkin ilmoittanut selvästi tavoittelevansa hintavakautta keskipitkällä aikavälillä. Tämä mer-

kitsee yleensä sitä, että EKP:llä on liikkumavaraa reagoida tällaisiin sokkeihin tarkemmin suhteutetuilla toimilla, mikä auttaa puolestaan vält-

tämään taloudellisen toimeliaisuuden tarpeetonta heilahtelua.

4 Päätelmät

Nykyään tunnustetaan yleisesti, että institutionaaliset järjestelyt, joissa raha- ja finanssipolitiikassa on selkeät tehtäväalueet ja joissa näitä politiikkoja harjoitetaan avoimesti keskipitkän aikavälin näkökulmasta, luovat yleensä parhaiten soveltuvan perustan makrotalouspolitiikan suunnittelulle. Tällaiset institutionaaliset järjestelyt ovat parempia kuin ne, joissa päivittäisiä talouspoliittisia toimia koordinoidaan tilannekohtaisesti ja harkinnanvaraisesti. Raha- ja finanssipolitiikan vastuualueet erillään pitävissä järjestelmissä rahapoliittiset toimet olisi määriteltävä avoimen strategia puitteissa. Avoin strategia sallii muiden päätöksentekijöiden ennakoida ja ottaa toimissaan huomioon keskuspankin todennäköisimmät reaktiot eri tilanteisiin samoin kuin sen rahapoliittiset reaktiot rakente- ja finanssipolitiikan muutoksiin. Tällainen järjestelmä luo vakaat ja luotettavat olosuhteet, joissa euroalueen yhteinen rahapolitiikka ja kansalliset finanssipolitiikat voivat olla sopusointuisesti vuorovaikutuksessa toisiinsa, markkinat voivat toimia tehokkaasti ja raha- ja finanssipolitiikka voivat osana yleistä hallintoa tukea yleisön luottamusta ja poliittista yhteisymmärrystä. Harkinnanvaraisten talouspoliittisten toimien aktiivinen koordinointi häiriötilanteissa ei sitä vastoin näytä olevan tavoiteltavaa. Talouspoliit-

tisten toimien jatkuva koordinointi johtaa todennäköisesti hyvinvoinnin heikentymiseen täytäntöönpano-ongelmien, kannustinvääristymien ja avoimuuden puutteen vuoksi.

Euroopassa on nykyään kaikki institutionaaliset edellytykset valuutan vakauteen ja pitkän aikavälin talouskasvunäkymien jatkuvaan kohenemiseen. Euroopan yhteisön perustamissopimus asettaa tavoitteet tehokkaasti ja jakaa yksittäisten päätöksentekijöiden vastuualueet yksiselitteisesti ja selkeästi. Tämä tekee raha- ja finanssipolitiikan aktiivisen koordinoinnin tarpeettomaksi. Näin itsenäinen keskuspankki kuten EKP, joka ei saa rahoittaa julkisen talouden alijäämää keskuspankkirahoituksella, voi johdonmukaisesti vakuuttaa yksityiset talouden toimijat ja markkinat siitä, etteivät hallitukset käytä inflaatiota keinona korjata julkisen talouden rahoitusaseman epätasapainoa. Perustamissopimuksen julkista taloutta koskevat määräykset ja ”no bail-out” -avustamiskielto sääntö vähentävät riskiä, että julkisen talouden rahoitusasema muodostuu kestäväksi. Näillä säännöksillä perustamissopimus asettaa päätöksentekijöille oikeat kannustimet suunnitella ja toteuttaa omaan vastuualueeseen kuuluvaa politiikkaa.

Kehikko.

Eurooppalainen finanssipolitiikan päätöksentekojärjestelmä

Eurooppalaisessa finanssipolitiikan päätöksentekojärjestelmässä vastuu finanssipolitiikasta kuuluu jäsenmaille, mutta finanssipolitiikan harjoittaminen edellyttää selvästi määriteltyjen sääntöjen ja menettelyjen noudattamista. Järjestelmä takaa julkisen talouden kestävyuden ja sallii finanssipolitiikan toimia tasapainottavana tekijänä. Se perustuu Euroopan yhteisön perustamissopimukseen ja vakaus- ja kasvusopimukseen.

Euroopan yhteisön perustamissopimus

Perustamissopimuksen artiklassa 104 todetaan, että ”jäsenvaltiot välttävät liiallisia julkistalouden alijäämiä”. Määräyksen noudattamista arvioidaan kahden kriteerin perusteella:

- Julkisen talouden alijäämän on oltava viitearvoaan alhaisempi eli alle 3 % BKT:stä tai sen on oltava pienentynyt merkittävästi ja jatkuvasti tasolle, joka on lähellä viitearvoa.
- Julkisen velan on oltava viitearvoaan alhaisempi eli alle 60 % BKT:stä tai sen on pienennettävä riittävästi ja lähestyttävä riittävän nopeasti viitearvoaan.

Jos jäsenvaltio ei täytä jommankumman tai kummankaan arviointiperusteen mukaisia vaatimuksia, neuvosto voi päättää, että jäsenvaltion alijäämä on liiallinen. Menettelyssä ovat mukana Euroopan komissio ja talous- ja rahoituskomitea. Samalla neuvosto antaa jäsenvaltiolle, jota asia koskee, suosituksen tilanteen korjaamiseksi. Jos liiallista alijäämää ei korjata, jäsenvaltiolle voidaan määrätä sanktioita. Perustamissopimuksen mukaan julkisen talouden alijäämäsuhteen viitearvon saa ylittää ainoastaan, jos viitearvon ylittyminen on poikkeuksellista ja väliaikaista ja alijäämäsuhte pysyy lähellä viitearvoa.

Vakaus- ja kasvusopimus

Vakaus- ja kasvusopimuksen* mukaisesti kaikille EU:n jäsenvaltioille on asetettu ”lähellä tasapainoa olevan tai ylijäämäisen julkisyhteisöjen rahoitusaseman omaksuminen keskipitkän aikavälin tavoitteeksi”. Euroopan unionin neuvoston mukaan ”lähellä tasapainoa olevan tai ylijäämäisen julkisyhteisöjen rahoitusaseman omaksuminen keskipitkän aikavälin tavoitteeksi antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden reagoida normaaleihin suhdannevaihteluihin” ilman, että BKT:hen suhteutettu alijäämä ylittää sille asetetun 3 prosentin viitearvon. Vakaus- ja kasvusopimuksessa täsmennetään, että viitearvon ylittävä alijäämä on poikkeuksellinen, jos se johtuu epätavallisesta tapahtumasta, joka ei ole kyseisen jäsenvaltion hallittavissa ja jolla on suuri vaikutus julkisyhteisöjen rahoitusasemaan, tai jos se johtuu vakavasta taloudellisesta taantumasta. Sopimuksessa määrätään liiallista alijäämää koskevan menettelyn vaiheista ja ilmoitetaan, milloin on annettava ennakkovaroitus. Sopimuksessa vahvistetaan myös monenvälinen valvonta edellyttämällä, että euroalueen maat laativat vuosittain vakaushjelmia ja muut EU-maat lähentymishjelmia.

Julkisen talouden kestävyys ja joustavuus

Perustamissopimuksen noudattaminen takaa budjettikurin ja turvaa täten julkisen talouden kestävyuden. Vakaus- ja kasvusopimuksen noudattaminen takaa, että finanssipolitiikassa jää riittävästi joustovaraa, jotta automaattiset vakauttajat voivat toimia koko suhdannekierron ajan ilman, että BKT:hen suhteutettu julkisen talouden alijäämä ylittää 3 prosentin rajan. Tämä edistää koko talouden vakauttamista. Tällä tavoin finanssipolitiikka voi vakaus- ja kasvusopimusta noudattamalla vaikuttaa myönteisesti makrotalouden vakauteen.

* Vakaus- ja kasvusopimus muodostuu Euroopan unionin neuvoston asetuksista (EY) N:o 1466/97 ja N:o 1467/97 sekä niitä täydentävästä Eurooppa-neuvoston päätöslauselmasta, joka on annettu 17.6.1997.

Liiallisen alijäämän esiintymistä mitataan perustamissopimuksessa julkisen talouden nimellisen alijäämäsuhteen perusteella. Myös vakaus- ja kasvusopimuksessa vaaditaan, että vakaus- ja lähentymisohjelmien vuotuiset budjettitavoitteet laaditaan nimellisarvoon. Seuratessaan ja valvoessaan julkisen talouden rahoitusasemien kehitystä komission ja EU:n neuvoston on kuitenkin arvioitava tavoitteita ja tuloksia suhdanteiden valossa.

Viimeaikainen keskustelu

Eurooppalainen finanssipolitiikan päätöksentekojärjestelmä on tällä hetkellä koetuksella. Useat euroalueen maat ovat olleet haluttomia noudattamaan sääntöjä, joihin ovat sitoutuneet. Tämän seurauksena näiden maiden julkisen talouden alijäämä on ollut tai on vastaisuudessa yli tai lähelle 3 % BKT:stä. Rahoitusasemien heikentymisen myötä on myös huomattu käytössä olevan seurantajärjestelmän heikkoudet. Kehitys on uhanut heikentää nykyistä finanssipolitiikan päätöksentekojärjestelmää. Tästä syystä on tehty joitakin aloitteita, jotta jäsenvaltiot sitoutuvat uudelleen julkisen talouden vakauttamiseen ja jotta vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpanoa voitaisiin edistää.

Euroryhmä vahvisti sitoutuneisuutensa vakauttamiseen

Koska julkisen talouden rahoitusasemien kehityksestä oli saatu ikäviä uutisia, euroryhmä vahvisti lokakuussa 2002, että se on edelleen sitoutunut vakaus- ja kasvusopimukseen. Samalla se toivoi, että ne maat, joiden rahoitusasema ei ole vielä tasapainossa, edistyisivät julkisen talouden vakauttamisessa. Euroryhmän mukaan nämä maat tarvitsivat selkeän julkisen talouden vakauttamisstrategian, joka edellyttää, että suhdannekorjattua julkisen talouden alijäämää supistetaan vuosittain jatkuvasti vähintään 0,5 % suhteessa BKT:hen. Ministerit sitoutuivat esittämään seuraavissa tarkistetuissa vakausohjelmissa realistisia rahoitusaseman tasapainottamisia, jotka perustuvat realistisiin oletuksiin talousnäkymistä ja täsmennettyihin toimiin. Valtiovarainministerit painottivat lisäksi, että liiallisen alijäämän ennaltaehkäisy- ja korjausmenettelyt on pantava täytäntöön tarkoin ja viipymättä.

Komission tiedonannossa painotetaan täytäntöönpanoa

Komissio julkaisi marraskuussa 2002 tiedonannon, jossa se vahvisti, että vakaus- ja kasvusopimus muodostaa edelleen tarkoituksenmukaisen perustan finanssipolitiikan harjoittamiselle. Tiedonannossa esitettiin myös useita ehdotuksia vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpanon edistämiseksi. Useimmat ehdotuksista ovat toteutettavissa nykyisissä institutionaalisissa puitteissa. Ehdotuksissa painotetaan julkisen talouden vakauttamisen (arvioituna suhdannekorjatun rahoitusjäämän perusteella) uudelleenpriorisointia, suhdanteita myötäilevän politiikan harjoittamisen estämistä noususuhdanteissa sekä julkisen talouden kestävyyttä ja laatua. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää poliittista sitoutumista, mutta julkisen talouden rahoitusaseman analysointiin tarvitaan myös parempia budjettitilastoja ja vahvistettua seurantajärjestelmää.

Kehittyvien markkinatalousmaiden valuuttakurssijärjestelmät

Kehittyvien markkinatalousmaiden vaihtelevat ja toisinaan dramaattiset kokemukset valuuttakurssijärjestelmistä viimeisen vuosikymmenen aikana ovat herättäneet paljon keskustelua siitä, mikä olisi paras valuuttakurssijärjestelmä tämäntyyppisille maille. Tässä keskustelussa on pääasiassa kritisoitu välimuotojärjestelmiä, kuten tavanomaista kiinnitystä, sekä kannatettu kelluntaa ja suoraan kiinnitykseen perustuvia järjestelmiä, kuten valuuttakatejärjestelmää. Tässä artikkelissa käsitellään tämän keskustelun kannalta olennaisia asioita. Artikkelissa kiinnitetään huomiota siihen, että kullekin maalle sopiva valuuttakurssijärjestelmä määrytyy maan omien olosuhteiden mukaan. Mikään yksittäinen valuuttakurssijärjestelmä ei sovellu kaikkiin maihin; samoin mikään valuuttakurssijärjestelmä ei ole jollekin maalle ikuisesti paras.

On tärkeää ottaa huomioon, että valuuttakurssijärjestelmän on sovittava yhteen talouspolitiikan kokonaisuuden kanssa. Tässä artikkelissa korostetaankin valuuttakurssijärjestelmän ja talouspolitiikan kokonaisuuden vuorovaikutteista suhdetta ja erityisesti valuuttakurssijärjestelmän kurinalaistavaa vaikutusta. Talouspolitiikan kokonaisuuden pitää myös olla sopusoinnussa talouden perustekijöiden kanssa. Kun talouden perustekijät muuttuvat, talouspolitiikan kokonaisuutta olisi arvioitava uudelleen, kuten valuuttakurssijärjestelmääkin. Tästä näkökulmasta kaikkia valuuttakurssijärjestelmiä voidaan tarkistaa, mikäli olosuhteet niin edellyttävät.

Valuuttakurssijärjestelmät on tässä artikkelissa jaettu kolmeen luokkaan, kelluntaan, suoraan kiinnitykseen ja välimuotojärjestelmiin. Jokaisesta luokasta tarkastellaan sen tyyppillisiä piirteitä. Kelluntaan ja suoraan kiinnitykseen perustuvia järjestelmiä pidetään yleisesti välimuotojärjestelmiä käyttökelpoisempina. Tässä artikkelissa järjestelmiä tarkastellaan varsin yksityiskohtaisesti ja korostetaan sellaisia käytännön asioita, jotka olisi otettava huomioon tarkasteltaessa kehittyvien markkinatalousmaiden valuuttakurssijärjestelmiä ja niiden kehitystä. Kehittyvien markkinatalousmaiden kokemukset kelluntaan ja suoraan kiinnitykseen perustuvista järjestelmistä ovat verrattain tuoreita, joten niiden arvioinnista ei pitäisi tehdä ennenaikaisia päätelmiä.

I Johdanto

Latinalaisen Amerikan ja Aasian maiden 1990-luvun jälkipuoliskon kriisin jälkeen kehittyvien markkinatalousmaiden valuuttakurssijärjestelmät ovat jälleen nousseet keskustelussa esiin. Kun 1960- ja 1970-luvuilla keskityttiin vertailemaan kiinteän ja joustavan kurssin järjestelmiä, nykyisin verrataan perusjärjestelmiä (*corner regimes*), joissa järjestelmien ääripäinä ovat kelluvan kurssin ja suoran kiinnityksen järjestelmät, ja välimuotojärjestelmiä (*intermediate*) tai pehmeän kiinnityksen (*soft peg*) järjestelmiä, jotka määritelmällisesti tarkoittavat muita kuin edellä mainittuja järjestelmiä. Tarkat määritelmät esitetään kehikossa I. Kehittyviä markkinatalousmaita kehoitetaan usein ottamaan käyttöön tämän jaottelun mukaan jokin perusjärjestelmä, jolloin voidaan välttää jännitteet, jotka aiheutuvat yhdentymisestä kansainvälisiin rahoitusmarkkinoihin. Tätä neuvota tukee se havainto, että kehittyvien markkinatalousmaiden kriisi 1990-luvun jälkipuoliskolla vaikutti eniten maihin, joissa oli välimuotojärjestelmä. Viime aikoina kelluvan kurssin järjestelmiä on alettu suosittelaa suoran kiinnityksen sijasta, koska suora kiinnitys asettaa kelluntaa tiukemmat

vaatimukset taloudelle. Siten niiden katsotaan sopivan vain joihinkin talouksiin. Näin ollen on kaksikin välimuotojärjestelmiä vastustavaa tekijää.

Valuuttakurssijärjestelmä on tärkeä talouden kannalta, koska se vaikuttaa talouden ja rahoitusmarkkinoiden kehitykseen siten, että se tasapainottaa makrotaloutta sekä auttaa säilyttämään kansainväliset kauppa- ja rahoitussuhteet vakaina. Talouteen hyvin soveltuva valuuttakurssijärjestelmä edistää koko talouden vakautta, tervettä ja kestävää kehitystä sekä vähentää sokkien vaikutusta kansantalouteen ja maailmantalouteen, esimerkiksi pienentämällä kotimaiseen ja kansainväliseen rahoitusjärjestelmään kohdistuvia riskejä.

Tässä artikkelissa esitetään valuuttakurssijärjestelmän valintakriteerit ja pohditaan järjestelmän asemaa talouspolitiikan kokonaisuudessa. Artikkelissa käsitellään ensin kutakin järjestelmää yksityiskohtaisesti, ja sen jälkeen tarkastellaan kehittyvien markkinatalousmaiden valuuttakurssijärjestelmien tämänhetkisiä trendejä.

Kehikko I.

Perus- ja välimuotojärjestelmien määritelmät

Valuuttakurssijärjestelmien luokittelu on vaikeaa, sillä niitä on monenlaisia. Koska järjestelmien luokittelu saattaa johtaa väärinkäsityksiin siitä, että kuhunkin ryhmään kuuluvilla järjestelmillä on yhteisiä ominaisuuksia, on tärkeää, ettei järjestelmien ominaispiirteitä luokitella ilman huolellista analyysia. Valuuttakurssijärjestelmistä käydyn keskustelun helpottamiseksi ja termien yhdenmukaistamiseksi tässä artikkelissa käytetään seuraavaa luokittelua.

• *Perusjärjestelmät:*

- **Suora kiinnitys**, johon kuuluvat a) valuuttakatejärjestelmä, jossa rahapolitiikasta vastaavat viranomaiset sitoutuvat myymään ulkomaan valuuttaa kiinteään kurssiin, ja tätä tarkoitusta varten kotimaan valuutan katteena on ulkomaan valuuttaa, sekä b) ulkomaan valuutan virallinen ja yksipuolinen käyttäminen maan valuuttana, esim. dollarisatio tai euroistuminen. Tässä artikkelissa termiä ”dollarisatio” käytetään yleisnimikkeenä tälle ilmiölle.
- **Kelluva kurssi**, johon kuuluvat kellunta ja hallittu kellunta. Kummassakin järjestelmässä voidaan tehdä valuuttainterventioita, mutta järjestelmässä ei eksplisiittisesti ja virallisesti sitouduta mihinkään kurssiin. Kellunnassa interventioita tehdään tasoittamaan markkinoiden liikehtimistä ja siten niillä vakauteen markkinaoloja. Hallitussa kellunnassa interventiolla voidaan vaikuttaa valuuttakurssin muutoksen suuntaan ilman, että tavoitteena olisi mikään tietty kurssi.
- **Välimuotojärjestelmät tai pehmeän kiinnityksen järjestelmät**, joissa rahapolitiikasta vastaavat viranomaiset pyrkivät saavuttamaan ennalta ilmoitetun tai implisiittisen valuuttakurssitavoitteen. Tähän ryhmään kuuluvat kiinnitys johonkin valuuttaan tai valuuttakoriin, liukuva kiinnitys ja vaihteluvälit. Alan kirjallisuudessa tarkastellaan ainoastaan yhtä maata koskevia tai yksipuolisia välimuotojärjestelmiä. Tässä artikkelissa toimitaan myös näin, ja monenväliset valuuttakurssijärjestelmät eivät kuulu artikkelin aihealueeseen.

Rahaliitot eivät kuulu tähän luokitteluun, koska niissä on käytössä yhteinen raha, joten kyseessä ei ole valuuttakurssijärjestelmä.

On huomattava, että termin ”kehittyvä markkinatalousmaa” määritelmä ja käyttö vaihtelevat huomattavasti eri kansainvälisillä foorumeilla. Tässä yhteydessä termillä tarkoitetaan talouk-

sia, jotka ovat siirtymävaiheessa, pyrkimässä kohti markkinataloutta ja asteittain vapauttamaa pääomanliikkeitä.

2 Valuuttakurssijärjestelmän valintakriteerit

Joka maalle soveltuvin valuuttakurssijärjestelmä määräytyy maan ominaispiirteiden mukaan. Soveltuvin järjestelmä voi myös vaihtua näiden piirteiden muuttuessa. Asiaa koskevassa kirjallisuudessa on jo pitkään käsitelty valuuttakurssijärjestelmän valintaan vaikuttavia tekijöitä, ja nämä tekijät ovat muuttuneet ajan myötä. Alan kirjallisuuden yhdessä haarassa käsiteltiin optimaalista valuutta-aluetta, ja sen mukaan merkittävimmät tekijät valuuttakurssijärjestelmän va-

linnassa ovat pääoman liikkuvuus, inflatioerot tärkeimpiin kauppakumppaneihin, talouden koko ja avoimuus, kaupan maantieteellinen jakauma ja tuotejakauma, työvoiman liikkuvuus, suhdannesyklarisen samanaikaisuus ja talouden kehitysaste. Näiden tekijöiden ja valuuttakurssin vaihtelun välistä suhdetta koskevien empiiristen kokeiden tulokset ovat olleet vaihtelevia, mutta tulosten mukaan inflatioerojen merkitys on suurin. Valuuttakurssin vaihtelun kehitys näyttäi-

si olevan sopivin mittari valuuttakurssijärjestelmän valinnassa.

Tämän kirjallisuuden toisen haaran mukaan valuuttakurssijärjestelmän valintaan vaikuttaa eniten sokin luonne (alkuperä, esiintymistiheys ja suuruus). Tämän kirjallisuushaaran mukaan soveltuvien järjestelmä on sellainen, joka parhaiten tasapainottaa makrotalouden kehitystä eli minimoi tuotannon vaihtelut tai hillitsee inflaatiota sokkien aikana. Kirjallisuudessa esitetään seuraavanlainen näkemys: kun kotimaiset sokit ovat enimmäkseen rahataloudellisia, valuuttakurssijärjestelmän on hyvä olla kiinteän kurssin järjestelmä, ja kun sokit johtuvat reaalitalouden tai ulkoisista tekijöistä, järjestelmän on hyvä olla joustava.

Viime aikoina valuuttakurssijärjestelmiä käsittelevässä kirjallisuudessa on keskitytty siihen, kuinka kansainvälisten pääomavirtojen kasvu sekä kansainvälisten pääomamarkkinoiden yhdentymisen myötä lisääntyneet sokit ja niiden

välittyminen vaikuttavat valuuttakurssijärjestelmän valintaan. Yleinen, vaan ei yleisesti hyväksytty päätelmä on, että kelluvan kurssin järjestelmät minimoivat sokkien taloudellisia vaikutuksia kotimaiseen talouteen ja kansainväliseen rahoitusjärjestelmään. Tätä päätelmää tukee ns. mahdoton yhtälö eli se, että taloudessa ei voi yhtä aikaa olla vapaata tavaroiden ja palveluiden kauppaa, rajoittamattomia pääomanliikkeitä, riippumatonta rahapolitiikkaa ja kiinteää valuuttakurssia (ks. kehikko 2). Välimuotojärjestelmää soveltavissa kehittyvissä markkinatalousmaissa 1990-luvun jälkipuoliskolla oli useita peräkkäisiä kriisejä, ja niitä käytetään todisteena sille, että perusjärjestelmät ovat suositeltavimpia, ja näistä suositellaan erityisesti kelluvan kurssin järjestelmiä.

Valuuttakurssijärjestelmän valinnasta käydyssä keskustelussa on ajan myötä korostettu joitakin kriteereitä uudelleen ja joitakin uusia tullut esiin. Talouden avoimuuden lisäämiseen suuntaava trendi on kasvattanut valuuttakurssin

Kehikko 2.

Mahdoton yhtälö ja perusjärjestelmät

Tärkeä yhdistävä tekijä pääomavirtojen ja valuuttakurssijärjestelmien välillä on ns. mahdoton yhtälö, jonka mukaan taloudessa ei voi yhtä aikaa olla rajoittamattomia pääomanliikkeitä, vapaata kauppaa, kiinteää valuuttakurssia ja riippumatonta rahapolitiikkaa. Jos jossakin taloudessa pääomat liikkuvat vapaasti ja kaupankäynti on vapaata, kiinteä valuuttakurssi edellyttää toimiakseen sellaista rahapolitiikkaa, jolla kurssi pyritään säilyttämään. Tällöin rahapolitiikalla ei voi olla kotimaista tavoitetta (esimerkiksi hintavakaus), ja jos rahapolitiikan halutaan olevan riippumatonta, valuuttakurssin on voitava kellua.

Mahdottoman yhtälön käsitettä käytetään yleisesti tukemaan näkemystä, jonka mukaan välimuotojärjestelmät eivät ole sopusuunnassa vapaasti liikkuvan pääoman kanssa, toisin kuin perusjärjestelmät ovat. Tätä näkemystä voidaan havainnollistaa esimerkiksi tilanteella, jossa pääomaa virtaa äkillisesti ja odottamattomasti ulos maasta, mikä aiheuttaa laskupaineita valuuttakurssille. Välimuotojärjestelmää sovellettaessa käy niin, että jos markkinaosapuolet havaitsevat, että viranomaiset eivät kykene puolustamaan valuuttakurssia (joko korkoja nostamalla tai valuuttavarantoon turvautumalla), ne todennäköisesti ryhtyvät spekulatiiviseen hyökkäykseen valuuttakurssijärjestelmää vastaan. Tämä pakottaa luopumaan järjestelmästä ennenaikaisesti ja kalliisti. Sen sijaan yleisen näkemysten mukaan markkinoilla luotettiin suoraan kiinnitykseen aina Argentiinan viimeaikaiseen kriisiin asti. Valuuttakatejärjestelmässä kotimaista valuuttaa tuetaan valuuttavaranoina, ja kelluvan kurssin järjestelmässä valuuttakurssi puolestaan mukautuu markkinoiden paineisiin.

Tämä kiistanalainen näkemys perustuu siihen, että pääomavirrat kehittyviin markkinatalouksiin ovat kasvaneet niin suuriksi, että ne voivat mahdollisesti uhata talouksien vakautta. Tällöin paras strategia kotimaisen talouden epävakauden rajoittamiseksi olisi joko yrittää ehkäistä valuuttakurssijärjestelmän romahtaminen suoralla kiinnityksellä tai mukautua valuuttavirtojen heilahteluihin kelluvalla kurssilla, jolloin paineita voitaisiin lievittää valuuttakurssin muutoksilla.

merkitystä hinnanmuodostuksessa. Tästä seuraa, että valuuttakurssin vaihtelulla on suurempi merkitys pienille ja avoimille talouksille kuin suurille ja suljetuille talouksille. Uusista kriteereistä merkittävimmät ovat alueellisen suhdanenvaihtelun ja rakenteellisten ominaisuuksien lähentyminen sekä institutionaalinen lähentyminen, rahoitus- ja valuuttamarkkinoiden syvyys ja valuuttavarannon suuruus. Toimiva alueellinen yhteistyö voi merkittävästi muuttaa valuuttajärjestelmän valintaan vaikuttavia kustannus-hyötynäkökohtia ja vaikuttaa järjestelmän vaihtamisen menettelytapoihin. Eräät EU:n hakijamaat ovat tästä hyvä esimerkki. Jotta eräät hakijamaat voivat selviytyä suunnitelmataloudesta markkinatalouteen siirtymisen vaatimuksista ja valmistautua EU:hun ja ERM II:een liittymiseen, ne vaihtavat valuuttakurssijärjestelmää tilanteen mukaan. Viimeisin vaihto tässä sarjassa tulee

olemaan yhteisen rahan käyttöönotto. Alueellisen yhdentymisen ja yhteistyön merkitys on nähtävissä myös Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa, joissa alueellisten valuuttakurssien vaikuttaminen nähdään tarpeellisena kaupan ja pääomavirtojen edistämiseksi. Niinpä taloudellisesti lähentyvien maiden valuuttakurssien liikkeiden heilahteluja ja niihin liittyvää epävarmuutta on pienennettävä. Valuuttakurssin jonkinasteinen kiinnitys on soveliaampi tällaisen tavoitteen saavuttamiseen kuin vapaasti kelluva valuuttakurssi.

Valuuttakurssijärjestelmän valitsemisessa huomioon otettavien asioiden moninaisuus osoittaa, että koska taloudet poikkeavat toisistaan suuresti ja kehittyvät ajan myötä, mikään yksittäinen järjestelmä ei sovellu kaikkiin maihin eikä millekään maalle kaiken aikaa.

3 Valuuttakurssijärjestelmän ja talouspolitiikan kokonaisuuden välinen vuorovaikutus

Valuuttakurssijärjestelmä on osa talouspolitiikan kokonaisuutta, ja siten sen ei pitäisi toimia erillään. Makrotaloudellinen ja rahoitusmarkkinoiden vakaus edellyttävät, että talouspolitiikan kokonaisuus on keskenään yhteensopiva. Valuuttakurssijärjestelmän on siksi sovittava yhteen talouspolitiikan muiden osa-alueiden kanssa, kuten raha-, finanssi- ja rakennepolitiikan (jotka vaikuttavat hinnanmuodostukseen työvoima- ja hyödykemarkkinoilla), sekä myös pääomanliikkeiden vapauden kanssa. Lisäksi järjestelmän on sovittava yhteen maan institutionaaliseen taustaan.

Talouspolitiikan kokonaisuuden kehitys on interaktiivinen prosessi: vaikka valuuttakurssijärjestelmä on sovitettava talouspolitiikan muihin osa-alueisiin, se myös vaikuttaa niihin. Tämä kaksisuuntainen ja dynaaminen vuorovaikutus on merkittävää kahdesta syystä. Ensiksikin se osoittaa vääräksi käsityksen, että suoran kiinnityksen tai kelluvan kurssin järjestelmää ei tarvitsisi muuttaa järjestelmän käyttöönoton jälkeen. Siten mikään valuuttakurssijärjestelmä ei itsessään voi taata makrotalouden tai rahoitusmarkkinoiden vakautta. Toiseksi tässä prosessissa otetaan huomioon, että valuuttakurssijärjes-

telmä voi kurinalaistaa muuta politiikkaa. Tämän suuruuteen vaikuttavat sekä rahapolitiikan ankkurin valinta, eli onko ankkuri ulkoinen vai sisäinen, että se, missä määrin pääomavirtoihin voidaan vaikuttaa. Kun käytetään ulkoista ankkuria, kuten suoraa kiinnitystä tai, vähäisemmässä määrin, välimuotojärjestelmää, maa pyrkii tuomaan politiikalle uskottavuutta ulkopuolelta, mutta samalla maa rajoittaa rahapolitiikan vapautta. Sitä vastoin kelluvassa järjestelmässä päätöksenteon kurinalaisuus perustuu sisäiseen ankkuriin, jonka perusteella järjestelmän uskottavuus määräytyy suoraan. Tällainen sisäiseen ankkuriin sitoutuminen ja järjestelmän uskottavuus riippuvat ulkoiseen ankkuriin perustuvia järjestelmiä enemmän tietyistä kotimaisista institutionaalisista ja toiminnallisista edellytyksistä, jotka voivat olla hyvinkin vaativia. Nämä edellytykset liittyvät ensinnäkin rahapolitiikkaan ja sen välittymismekanismiin (esim. keskuspankin riippumattomuus, tilivelvollisuus ja avoimuus ja kotimaisten pääomamarkkinoiden syveneminen) ja toiseksi kotimaisen talouspolitiikan kokonaisuuden muihin osa-alueisiin, kuten finanssi- ja rahoitusmarkkinapolitiikkaan. Valinta ulkoisen ja sisäisen ankkurin välillä riippuu viranomaisten uskottavuudesta, poliittisista linjauk-

sista ja päätöksentekokyvystä sekä kotimaisen ja ulkoisen ympäristön vakaudesta laajemmin katsottuna, erityisesti alueellisesta yhdentymisestä ja yhteistyöstä.

Pääomanliikkeiden rajoittamista tarkasteltaessa voidaan esittää, että mikäli päätöksentekijät suojavaan rahoitusmarkkinoiden tarkastelulta, pääomanliikkeiden sääntely mahdollistaa epä-tarkoituksenmukaiset päätökset, erityisesti finanssipolitiikassa. Tässä mielessä pääomanliikkeiden sääntely pienentää valuuttakurssijärjestelmien kurinalaistavaa vaikutusta. Tämä kyseenalaistaa sellaiset järjestelmät, joiden kestävyys perustuu yksinomaan pääomanliikkeiden sääntelyyn. Tällöin nousee esiin kysymys, miten pääomanliikkeiden sääntely voidaan parhaiten purkaa. Niinpä pääomanliikkeiden vapauttamista suunnittelevien maiden olisi hyvä samalla tarkastella valuuttakurssipolitiikkaansa. Esimerkiksi välimuotojärjestelmää soveltavat maat ovat yleensä päättäneet leventää kiinnityksen vaihteluväliä samalla kun pääomanliikkeitä vapautetaan.

Koska valuuttakurssijärjestelmässäkkin johdonmukaisuus on tärkeää, järjestelmän on mukautettava muutoksiin talouspolitiikan linjauksissa ja talousympäristössä sekä alueellisen yhdentymisen edistymiseen tai sitä koskeviin pyrkimyksiin.

4 Näkökohtia eri järjestelmätyypeistä

Tarkasteltaessa järjestelmän valintaan vaikuttavia tekijöitä sekä vuorovaikutusta valitun järjestelmän ja muun talouspoliittisen ja institutionaalisen rakenteen välillä on syytä käsitellä myös itse järjestelmätyyppejä. Tässä osassa tarkastellaan kunkin eri järjestelmätyypin etuja, kustannuksia ja niitä piirteitä, jotka vaikuttavat vakauteen.

4.1 Suoraan kiinnitykseen perustuvat järjestelmät

Yleensä kiinteän valuuttakurssin järjestelmiin katsotaan liittyvän kaksi keskeistä etua. Ensimmäinen ne vähentävät transaktiokustannuksia ja valuuttakurssiriskiä ja tasoittavat siten reaalisien

siin. Tämä tarkoittaa sitä, että valuuttakurssijärjestelmät voivat muuttua. Viranomaisten tehtävänä on toteuttaa muutos siten, että sillä on mahdollisimman vähän kielteisiä vaikutuksia tuotantoon, inflaatioon ja rahoitusmarkkinoiden vakauteen. Tämä voidaan parhaiten saavuttaa laatimalla strategia järjestelmästä luopumiseen ja ajoittamalla strategian toteutus oikein. Ennakkoilmoitus valuuttakurssijärjestelmästä toiseen siirtymiseen voi edesauttaa siirtymistä, auttaa tarkistamaan siirtymiseen liittyviä odotuksia ja vakuuttaa markkinat siirtymisen oikea-aikaisuudesta. Mikäli valuuttakurssijärjestelmää joudutaan vaihtamaan markkinoiden painostuksesta ja huonosti suunniteltuna, se voi aiheuttaa suuria rahoitukseen (eli pankkien ja yritysten uudelleenjärjestelyjä) ja talouteen (eli tuotannon supistumista) liittyviä kustannuksia. On ensiarvoisen tärkeää, että tällaisia kustannuksia voidaan rajoittaa päättävällä politiikalla, jonka tarkoituksena on pitkäaikaisiin makrotaloudellisiin tai rakenteellisiin ongelmiin puuttuminen. Vastaavasti kun arvioidaan valuuttakriisin vaikutuksia, valuuttakurssijärjestelmän hallitsemattoman vaihdon lyhytaikaisten kustannusten suuruutta on verrattava niihin mahdollisiin pitkän aikavälin hyötyihin, joita valuuttakriisin vaikutusten seurauksina tehdyillä, liian pitkään viivästyillä uudistuksilla voi olla.

valuuttakurssin vaihtelua, mikä puolestaan edistää ulkomaankauppaa ja investointeja. Toiseksi ne voivat toimia uskottavana ulkoisena ankkurina rahapolitiikalle ja niillä voi olla kurinalaistava vaikutus muuhun talous- ja rakennepolitiikkaan. Tästä syystä kiinteän valuuttakurssin järjestelmiä käytetään yleisesti silloin, kun maalla on selkeitä institutionaalisia tai toiminnallisia rajoitteita, jotka heikentävät sen mahdollisuuksia harjoittaa muunlaista valuuttakurssipolitiikkaa tai rahapolitiikkaa, joka perustuu kotimaiseen ankuriin.

Valuutan suora kiinnitys vahvistaa uskottavuutta vielä lisää, vaikka erityyppisten suoran kiinnityksen järjestelmien määrättyt peruspiirteet ovat erilaiset (ks. kehikko 3). Valuuttakatejärjestelmil-

Kehikko 3.

Dollarisaation ja valuuttakatejärjestelmän eroja

Vaikka dollarisaatiolla ja valuuttakatejärjestelmällä on samanlaisia piirteitä ja ne molemmat luokitellaan suoran kiinnityksen järjestelmiksi, virallinen dollarisaatio (jonka katsotaan tässä yhteydessä käsittävän myös euroistumisen) eroaa puhtasoppisesta valuuttakatejärjestelmästä monella merkittävällä tavalla:

- Dollarisaatio on toiminnallisesti ja logistisesti vaikeampi peruuttaa, joten se mielletään pysyvämmäksi järjestelmäksi kuin valuuttakatejärjestelmä. Tästä syystä dollarisaatiota pidetään uskottavampana kuin valuuttakatejärjestelmää.
- Toisin kuin valuuttakatejärjestelmässä dollarisaatiossa ei voi syntyä epätasapainoa pankki-, yritys- ja kotitaloussektorin tai julkisen sektorin eri valuuttojen määraisten saamisten ja velkojen välillä, joten tällaiseen epätasapainoon liittyvää talletuspaon riskiä ei ole. Tästä syystä dollarisaatio ei edellytä pankkisektorilta aivan yhtä suurta vahvuutta kuin valuuttakatejärjestelmä.
- Dollarisaatio vaatii poliittista tahtoa luopua maan omasta rahasta ja samalla seigniorage-tuloista, jotka eivät ole merkityksettä.

Tällä hetkellä dollarisaatioon halukkaita maita (esim. Panama, El Salvador ja Ecuador) on vähemmän kuin valuuttakatejärjestelmän kannattajamaita (esim. Hongkong, Viro, Liettua ja Bulgaria). Tämä saattaa osaksi johtua haluttomuudesta luopua kotimaisen rahapolitiikan välineistä pysyvästi.

lä ja dollarisaatiolla on tukenaan virallinen oikeudellinen ja institutionaalinen perusta, joka viestii vahvasta sitoutumisesta järjestelmään. Äkillistä devalvaatiota, valuuttakurssin muuttamista tai koko järjestelmästä luopumista lyhyellä varoitusajalla pidetään hyvin epätodennäköisenä muutoin kuin ääritapauksissa. Esimerkiksi puhtasoppiset valuuttakatejärjestelmät on kirjattu lakiin, ja normaaleissa olosuhteissa millainen valuuttakurssin muutos tahansa – puhumattakaan koko järjestelmästä luopumisesta – edellyttäisi suurehkoa ääntenenemmistöä parlamentissa ja useissa tapauksissa perustuslain muutosta. Sama pätee suureksi osaksi dollarisaatioon, joskaan silloin ei tietenkään ole valuuttakurssia, jota voisi muuttaa. Dollarisaatiosta luopumiseen liittyisi lisähankaluutena uuden rahan käyttöönottoon liittyvät logistiset ja toiminnalliset ongelmat.

Nämä oikeudelliset perustat sekä niiden ohella järjestelmien omat ominaisuudet luovat myös vakautta. Puhtasoppisissa valuuttakatejärjestelmissä on yleensä pidettävä koko liikkeessä olevan rahan määrää vastaava määrä varantovaluuttana, sillä rahaviranomaisella on velvoite

vaadittaessa vaihtaa rajoittamattomat määrät kotimaan valuuttaa varantovaluutaksi (tai päinvastoin). Lisäksi valuuttakatejärjestelmissä keskuspankeilla ei ole lupa lainata rahaa hallitukselle eli esimerkiksi ostaa valtion velkakirjoja, joten valtion velan setelirahoitus on mahdotonta. Dollarisaatiossa rahan liikkeeseenlasku ei ole kotimaan viranomaisten hallinnassa. Niinpä kummassakaan suoran kiinnityksen muodossa kotimaan viranomaiset eivät hallitse rahapolitiikkaa. On kuitenkin lisättävä, että viranomaiset saattavat yrittää saada rahapolitiikan ohjia uudelleen käsiinsä laskemalla liikkeeseen velkasitoumuksia kotimaiselle rahoitussektorille, kuten tapahtui Argentiinassa.

Suoran kiinnityksen järjestelmään liittyvästä uskottavuuslisästä koituu monenlaista etua järjestelmän käyttöön ottaneille maille. Ensiksikin sekä inflaation että korkojen pitäisi lähentyä ankkurimaan inflaatiota ja korkotasoa. Koska järjestelmän käyttöön ottaneeseen maahan liittyy kuitenkin edelleen maariski (johon sisältyy maksujen laiminlyöntiriski), korkoero ankkurimaan nähden ei välttämättä katoa. Näin tapahtui Argentiinassa erityisesti siksi, että finans-

sipolitiikasta ei saatu riittävästi tukea. Inflaation ja korkojen lähentymisen vuoksi suorasta kiinnityksestä seuraa yleensä nopea ja menestyksellinen valuuttakurssiin perustuva tasapainotuminen. Lisäksi molemmat suoran kiinnityksen tavat ovat periaatteessa kestävämpiä kuin tavanomaiset yksipuoliset kiinnitykset: valuuttakatejärjestelmän mekaniikka on sellainen, että spekulatiivisia hyökkäyksiä on vaikea saada onnistumaan, joskaan se ei ole mahdotonta. Esimerkiksi Hongkongin dollarin valuuttakatejärjestelmä joutui vuonna 1997 spekulatiivisen hyökkäyksen kohteeksi, mutta Hongkongin viranomaiset onnistuivat torjumaan hyökkäyksen ”epäortodoksisella” toimenpiteellä eli ostamalla osakkeita osakemarkkinoiden tukemiseksi. Korot ovat automaattisia vakauttajia, jotka reagoivat muutoksiin rahaperustassa, niin että hyökkäyksen aiheuttama sokki kohdistuu pankkijärjestelmään. Dollarisaatiossa järjestelmän käyttöön ottaneen maan kohtalo on väistämättä sidottu ankkurimaan kehitykseen.

Koska suoran kiinnityksen järjestelmissä sitoudutaan valuuttakurssiin, jota ei voida muuttaa, viranomaisten on luovuttava kokonaan rahapolitiikan riippumattomuudesta ja harjoitettava sen sijaan tarkoituksenmukaista finanssi-, rakenne- ja rahoitusmarkkinapolitiikkaa. Esimerkiksi valuuttakatejärjestelmä ei toimi tehokkaasti, ellei finanssipolitiikka ole kurinalaista, hinnat joustavia ja valuuttavaranto riittävä. Tästä on esitettävä neljä kommenttia. Ensiksikin koska valuuttakatejärjestelmän käyttöön ottaneessa maassa epäsymmetristen sokkien vaikutuksia ei voida lainkaan lieventää valuuttakurssimuutosten keinoin, on hintojen ja palkkojen sopeuduttava. Tämä on todennäköisesti tuskallinen prosessi, sillä hinnat reagoivat lyhyellä aikavälillä hitaasti, jopa joustavina pidetyissä talouksissa. Toiseksi keskuspankit eivät periaatteessa voi toimia viime käden luotottajana, joten systeemisen kriisin syntyessä viranomaiset eivät voi tukea yksityisiä pankkeja tai pankkisektoria.¹ Tästä seuraa, että yksi valuuttakatejärjestelmän käyttöön oton edellytys on vakaa kotimainen rahoitusmarkkinasektori. Useissa kehittyvissä markkinatalousmaissa tämä merkitsee, että on sallittava ulkomaisten rahoituslaitosten merkittävä osallistuminen kotimaan rahoitusmarkkinoille. Kolmanneksi seignioragetulojen menetys on useille

kehittyville markkinatalousmaille tärkeä näkökohta – dollarisaatiossa tulot menetetään kokonaan ja valuuttakatejärjestelmässä osaksi. Chilen viranomaiset esimerkiksi ovat arvioineet, että jos Chilen talous päätettäisiin dollarisoida, seignioragetulojen menetys olisi aluksi 2,6 % BKT:stä ja jatkossa sen lisäksi vielä 0,19 % BKT:stä. Neljänneksi poliitikot yleensä vastustavat kansallisesta rahapolitiikan päättävällä luopumista. Koska valuuttakatejärjestelmään ja dollarisaatioon liittyy monia rajoitteita, ei ole yllättävää, että vain harvat maat ovat ottaneet käyttöön nämä suoran kiinnityksen muodot.

4.2 Kelluvan valuuttakurssin järjestelmät

Vapautettujen pääomanliikkeiden maailmassa joillekin maille saattaa olla kannattavinta luopua valuuttakurssin kiinnityksestä. Tämä johtuu siitä, että kelluvan valuuttakurssin järjestelmissä voidaan ulkoisten sokkien vaikutusta lieventää riippumattoman rahapolitiikan avulla (ks. ”mahdotomaan yhtälöön” liittyvä perustelu kehikossa 2). Kelluvan kurssin järjestelmiin liittyy tässä suhteessa periaatteessa neljä tärkeää etua. Ensiksikin riippumaton rahapolitiikka käy yksin kotimaisten tavoitteiden, kuten inflaatiotavoitteen, priorisoinnin kanssa. Toiseksi kelluvan kurssin järjestelmään ei liity implisiittistä valuuttakurssitakuuta, kuten valuuttakurssin kiinnitykseen, joten päätöksissä on otettava huomioon valuuttakurssiriski, mikä vähentää moraalikadon vaaraa. Kolmanneksi valuuttakurssin joustavuuden vuoksi talouden pitäisi sopeutua ulkoisiin sokkeihin tasaisemmin ja asteittaisemmin kuin välimuotojärjestelmissä ja suoran kiinnityksen järjestelmissä. Neljänneksi maissa, jotka ovat vapauttaneet pääomanliikkeet, voidaan kelluvin valuuttakurssin selviytyä äkillisistä pääomavirtojen muutoksista paremmin kuin kiintein. Näistä syistä kelluvan valuuttakurssin järjestelmiä voidaan pitää suhteellisesti vähemmän kriisialttiina ja mahdollisesti myös vähemmän vääristymäalttiina kuin valuuttakurssin kiinnityksiä.

¹ Tätä näkökohtaa saattaa kuitenkin osittain lieventää, jos maassa on ulkomaisia pankkeja, jotka saattavat toimia viime käden rahoittajina omille sivukonttoreilleen, tai jos käytettävissä on yksityisiä luottolimiittejä.

Näitä kelluvan valuuttakurssin järjestelmiä puoltavia seikkoja on kuitenkin tarkennettava siltä osin, että järjestelmiin liittyy myös tiettyjä haittoja. Ensiksikin on huomattava, että kelluvan kurssin järjestelmässä rahapolitiikan riippumattomuus saattaa olla kuvitteellista tai joissakin tapauksissa jopa epäsuotavaa. Jos riippumatonta rahapolitiikkaa harjoittava maa on alttiina jostakin toisesta taloudesta tuleville heijastusvaikutuksille, sen on joka tapauksessa otettava nämä vaikutukset huomioon rahapolitiikasta päätettäessä. Näin ollen aina ei ole maan edun mukaista harjoittaa täysin riippumatonta rahapolitiikkaa. On myös talouksia, joille täydellinen raholiittinen riippumattomuus ei välttämättä ole paras mahdollinen ratkaisu: optimaalisen valuutta-alueen teorian mukaan pienet avoimet taloudet saattavat menestyä paremmin suuren valuutta-alueen osana, kuin jos niillä olisi oma itsenäinen valuutta ja valuuttakurssi.

Toiseksi jos epätasapainoa eri valuuttojen määrien saamisen ja velkojen välillä ei saada poistetuksi (osaksi siksi, että monien kehittyvien markkinatalousmaiden on vaikea laskea liikkeeseen kotimaan valuutan määräisiä velkapapereita), ulkomaan valuutan määräinen velka on alttiina valuuttakurssin laskupaineille eikä valuuttakurssin joustavuudesta ole tällöin etua. Tämä näkökohta tukee ns. kellutuspelkoargumenttia, josta enemmän jäljempänä. Kolmanneksi kelluvan kurssin järjestelmässä tarvitaan rahapolitiikalle nimellinen sisäinen ankkuri.

Kun ulkoista ankkuria ei ole, on otettava käyttöön sisäinen ankkuri. Jos sisäisenä ankkurina on rahan määrään liittyvä tavoite, se on kehittyvien markkinatalousmaiden kannalta sikäli ongelmallinen, että niissä rahan kysyntä on epävakaa ja kotimaiset pääomamarkkinat eivät ole vielä riittävän kehittyneet. Siksi näissä maissa on hyvin harvoin yritetty käyttää tällaista tavoitetta. Inflaatiotavoitetta pidetään nykyisin toimivana vaihtoehtona, ja se onkin otettu käyttöön useissa kehittyvissä markkinatalousmaissa. Jotta inflaatiotavoitteeseen perustuva järjestelmä olisi täysin kehittynyt, on tiettyjen erityisten toiminnallisten sekä kotimaisiin instituutioihin liittyvien vaatimusten täytyttävä. Monet näistä vaatimuksista voidaan täyttää vähitellen sen jälkeen kun inflaatiotavoite on otettu käyttöön, mutta

keskuspankin riippumattomuuden ja avoimuuden vaatimuksen on oltava täytetty jo ennen sitä. Inflaatiotavoitteen soveltamisessa tukeudutaan huomattavasti kokonaistaloudellisiin ennusteisiin. Siten sen käyttö on hankalaa kehittyvissä markkinatalouksissa ja siirtymätalouksissa, joissa talouden rakenteet ja riippuvuussuhteet – etenkin rahapolitiikan välittymismekanismit – ovat vaikeammin ennustettavia ja epävakampia kuin kehittyneissä maissa. Toinen vaatimus on, että kotimaisten rahoitusmarkkinoiden tulee olla hyvin kehittyneet, sillä rahoitusmarkkinoiden muuttujia käytetään markkinoiden odotusten mittaamiseen. Jos näin ei kuitenkaan ole, kun inflaatiotavoite otetaan käyttöön, pääomamarkkinat saattavat ajan mittaan syventyä ja tulla aiempaa likvideimmiksi. Viimeaikaiset positiiiviset kokemukset inflaatiotavoitteesta joissakin maissa, kuten Meksikossa, Chilessä ja Israelissa, saattavat osaksi johtua siitä, että talouspolitiikka ja instituutorakenne (erityisesti finanssipolitiikka ja kotimainen pankkijärjestelmä) ovat olleet tavoitteen kannalta sopivia ja ne ovat kehittyneet myönteiseen suuntaan. Myönteiset kokemukset johtuvat myös siitä, että valuuttakurssimuutosten vaikutukset ovat pienentyneet merkittävästi eli tuontihintojen nousun vaikutus inflaatioon on heikentynyt. On väitetty, että tällainen valuuttakurssimuutosten vaikutusten vähäisyys johtuukin juuri inflaatiotavoitteen käyttöönotosta ja siihen liittyvästä yleisön luottamuksesta hintavakauden ylläpitämiseen. Kokemukset saattavat kuitenkin olla vielä liian tuoreita, jotta niiden perusteella voitaisiin muodostaa lopullisia käsityksiä inflaatiotavoitteeseen perustuvien järjestelmien onnistumisesta. Tämä tarkoittaa, että näin varhaisessa vaiheessa ei tulisi yliarvioida inflaatiotavoitteeseen perustuvan politiikan kykyä hidastaa inflaatiota ja saada se pysymään hitaana.

Käytännössä inflaatiotavoitteen käyttö kehittyvän markkinatalouden sisäisenä ankkurina on usein kaukana täysin kehittyneestä, kun jotkin inflaatiotavoitteeseen perustuvan järjestelmän peruselementit puuttuvat. Siksi inflaatiotavoitetta usein täydennetään jossakin määrin valuuttakurssitavoitteilla. Israel ja Chile ovat esimerkkeinä maista, joissa on useiden vuosien ajan käytetty samanaikaisesti sisäistä ja ulkoista ankkuria, kun päämääränä on siirtyä asteittain

ulkoisesta sisäiseen ankkuriin ja vahvistaa kotimaista uskottavuutta. Viimeaikaiset tapahtumat Brasiliassa ja Meksikossa – toisessa maassa valuuttakurssilla oli ajoittain taipumus heiketä ja toisessa vahvistua liikaa – vahvistavat myös, että inflaatiotavoitteeseenkaan perustuvassa järjestelmässä viranomaiset eivät voi täysin sivuuttaa valuuttakurssimuutoksia. Koska kehittyvissä markkinatalouksissa valuuttakurssi ei ”käyttäyty” yhtä hyvin kuin kehittyneissä talouksissa, korkoriskipremio kasvaa ja muuttuu aiempaa vaihtelevammaksi, mikä hankaloittaa rahapolitiikan harjoittamista.

4.3 Välimuotojärjestelmät

Kun eräät kehittyvät markkinatalousmaat ovat pyrkinet vakauttamaan talouttaan, ne ovat otaneet laajalti käyttöön välimuotojärjestelmiä (joista puhuttaessa tässä yhteydessä tarkoitetaan vain yksipuolisia, ei monenvälisiä järjestelmiä). Näiden maiden kokemukset osoittavat, että tällaisia järjestelmiä on ohjattava huolella, jotta niiden kriisialtius olisi mahdollisimman pieni. Seuraavassa tarkastellaan muutamia keskeisiä näkökohtia välimuotojärjestelmistä. Eriyisesti tarkastellaan sellaisia järjestelmiä, joissa on käytössä ennalta ilmoitettu valuuttakurssitavoite.

Ensiksikin on talouskehityksen kannalta tärkeää, että välimuotojärjestelmä on uskottava. Valuuttan kiinnitys ja etenkin muunnettava kiinnitys voi herättää epäilyksiä siitä, onko maa riittävän sitoutunut ylläpitämään valuuttakurssia. Tällöin voi syntyä devalvaatio- tai revalvaatio-odotuksia.² Jos tiedetään, että valuutta voidaan devalvoida järjestelmässä määriteltyjä rajoja heikommaksi, inflaatio-odotukset muuttuvat ja talouden toimijat vaativat suurempaa riskipremiota kotimaisilta valuuttamääräisiltä saamisilta. Nielliskorkoihin puolestaan kohdistuu nousupaineita. Tuloksena voi olla tuotannon vaihtelevuus ja aiempaa hitaampi talouskasvu. Joissakin maissa tarve taata uskottavuus on kuitenkin johtanut aiempaa kurinalaisempaan politiikkaan. Kun uskottavuus on varmistettu, välimuotojärjestelmällä voi olla keskeinen merkitys kokonaistalouden vakauttamisen kannalta.

Toiseksi tavanomaisissa kiinteään kurssiin perustuvissa välimuotojärjestelmissä (kuten suoran kiinnityksen järjestelmissäkin) ei ole rahapolitiikan riippumattomuutta, jolla voitaisiin hallita suhdanteita, tasoittaa vaihteluja tai lieventää sokkien vaikutuksia, joskin muuntyyppisissä välimuotojärjestelmissä on jonkin verran liikkumavaraa tässä suhteessa. Tämä väittäminen perustuu vapaan kaupan, kiinteään valuuttakurssin, rajoittamattomien pääomanliikkeiden ja rahapolitiikan riippumattomuuden ”mahdottomaan yhtälöön”. Jos kolme ensimmäistä ehtoa on voimassa, rahapolitiikka on alistettu valuuttakurssin ylläpitämiselle. Tosiasiallisesti tämä merkitsee sitä, että sovelletaan ankkurivaluutan maan rahapolitiikkaa. Siitä puolestaan voi aiheutua taloudellisia rasitteita, jos näiden kahden maan suhdannesyklit eivät ole samanaikaiset. Koska taloudellinen yhdentyminen lisää suhdannesykliä samanaikaisuutta ja koska yhdentyminen on keskeinen kriteeri ankkurivaluuttaa valittaessa, suhdannesykliä eriaikaisuuden ongelmaa ei kuitenkaan todennäköisesti ilmene, elleivät taloudet ole rakenteellisesti toisistaan poikkeavat.

Inflaation hidastumiseen tähtäävään politiikkaan liittyy positiivisen korkoeron ylläpitäminen muihin maihin nähden. Onkin esitetty, että tämä houkuttelee maahan pääomavirtoja, jotka on steriloitava valuuttamarkkinoilla. Kokemus on osoittanut, että tämä voi käydä kalliiksi. Israel on Unkarin ohella tärkeimpiä esimerkkejä tässä suhteessa, ja Israelissa steriloinnin vuosittaisten kustannusten on arvioitu olevan 1 % BKT:stä.

Kolmanneksi pääomanliikkeiden vapauttamista seuraava pääomavirtojen kasvu tekee välimuotojärjestelmät muita kriisialttiimmiksi. Usko siihen, ettei valuutta tule heikkenemään ja ettei

² On esitetty kaksi perustelua sille, miksi muunnettavien kiinnitysten uskottavuus on heikko. Ensiksikin jos viranomaiset antavat liikkumavaraa valuuttakurssin muutoksia varten, on odotettavissa, että he jossakin vaiheessa muuttavat valuuttakurssia. Toiseksi tietyn tyyppiset muunnettavat kiinnitykset eivät ole kovin selkeitä, joten niitä ei täysin ymmärretä, ja talouden toimijat saattavat tulkita sitoutumisen liikkuvaan tai laveaan tavoitteeseen (esimerkiksi liukuva kiinnitys tai vaihteluväli) heikommaksi kuin sitoutumisen yhteen ainoaan ankkurivaluuttaan ilman säätelyvara. Toisaalta toimijat saattavat suhtautua varauksellisesti siihen, että liukuva kiinnitys antaa viranomaisille muita järjestelmiä enemmän liikkumavaraa valuuttakurssimuutosten koon suhteen. Näistä näkökohdista ilmenee erityyppisten muunnettavien kiinnitysten hajonta kiinteä-joustava-jatkumossa.

sitä tulla devalvoimaan, saattaa vaikuttaa kotimaisten, lähinnä rahoitusmarkkinoiden ja yrityssektorin, toimijoiden sekä kansainvälisten sijoittajien käyttäytymiseen. Silloin kun tällaiset implisiittiset takuut saavat talouden toimijat tuntemaan asemansa turvatuksi eivätkä varallisuusasetat siitä syystä täysin kuvasta potentiaalisia riskejä, tilanne voi edistää moraalikatoa. Jos sijoitussalkkujen laatu heikkenee, moraalikato saattaa jouduttaa kriisiä tai johtaa suojaamattomiin positioihin, jolloin taloudelliset tappiot kriisin puhjetessa ovat suuret.

Lisäksi maat, jotka kiinnittävät valuuttansa, ovat alttiita itsensä toteuttaville hyökkäyksille. Koska viranomaiset ilmoittavat julkisesti sitoutuvansa pitämään valuuttakurssin määrättyllä tasolla, rahoitusmarkkinat voivat ”testata” tällaisen sitoumuksen vahvuutta ja rajoja. Kiinnityksen puolustamisesta aiheutuvien kustannusten ja siitä saatavien hyötyjen tasapaino muuttuu monen tasapainotilanteen vallitessa. Tämä saattaa tilanteen jatkuessa heikentää alun perin terveitä talouden perustekijöitä, mikä voi saada markkinat aloittamaan hyökkäyksen. Uskottavuus on siis tärkeää spekulatiivisten hyökkäysten torjumisessa.

Välimuotojärjestelmiin suhtaudutaan usein karsaasti niiden haavoittuvuuden vuoksi. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon, että järjestelmillä voi juuri haavoittuvuutensa takia olla kurinalaistava vaikutus, jonka ansiosta kriisin alkaessa tai edes sen jälkeen ryhdytään asianmukaisiin poliittisiin toimiin. Spekulatiivisille hyökkäyksille altis välimuotojärjestelmä saa poliittiset päättäjät tiedostamaan, että on tarkkailtava politiikan yhteensopivuutta talouden perustekijöiden kanssa. Jos järjestelmän heikkojen kohtien korjaamiseen ei löydy riittävää poliittista tahtoa, markkinavoimien kurinalaistava vaikutus lisää päättäjien paineita saada aikaan uudistuksia.

Neljänneksi kustannukset kriisin puhjetessa saattavat olla suuret, jos niitä ei pystytä asianmukaisiin poliittisiin toimiin hillitsemään tai neutraloimaan. Kun välimuotojärjestelmässä joudutaan kriisiin, syntyy kustannuksia riippumatta siitä, puolustetaanko valuuttakurssia vai luovu-

taanko siitä. Kiinnityksen puolustaminen menestyksellisesti lisää uskottavuutta siihen, että viranomaiset ovat sitoutuneet harjoittamaan politiikkaa, jolla halutaan pitää yllä valittua nimellistä ankkuria. Tästä huolimatta korkojen nousu rasittaa huomattavasti pankki-, yritys- ja kotitaloussektoria, vähentää investointeja ja siten vaimentaa kasvua. Jos valuuttakurssi kiinnityksestä luovutaan ja kurssin annetaan heiketä, valuuttavaranto säilytetään mutta ulkomaan valuutan määräiset velat kasvavat. Tämä puolestaan heikentää julkisen sektorin sekä yritys- ja kotitaloussektorin taseita. Koska valuuttakurssi kiinnitys on ollut olemassa, on epätodennäköistä, että tällaisia kustannuksia vastaan olisi suojauduttu. Niinpä konkurssit samoin kuin järjestämättömät luotot lisääntyvät, minkä vuoksi pankit alkavat säännöstellä luotonantoa turvatakseen kannattavuutensa. Tällä taas on vaikutuksia investointeihin ja talouskasvuun. Tässä yhteydessä on lisättävä, että kiinnityksistä luopumisia jälkivaikutuksineen ei esiinny pelkätään välimuotojärjestelmissä, vaan niitä voi olla myös suoran kiinnityksen valuuttakatejärjestelmissä – tästä on esimerkkinä Argentiina.

Vaikka tappiot voivat kasvaa huomattaviksi, voidaan kuitenkin väittää, että kriiseistä aiheutuvia kustannuksia ei tulisi pitää ainoana mittapuuna, kun päätös valuuttakurssijärjestelmän valinnasta tehdään. Välimuotojärjestelmän käyttöön otaneiden maiden kokemukset kriisien kokonaisvaikutuksista vaihtelevat suuresti sen mukaan, miten valuuttakurssimuutosten vaikutukset välittyvät talouteen ja millaiset julkisen ja yksityisen sektorin varat ja velat ovat rakenteeltaan. Lisäksi hallitsematon järjestelmästä luopuminen voi aiheuttaa sokin, joka saattaa lujittaa poliittista tahtoa, jota ei kriisiä edeltävänä aikana mahdollisesti ollut. Näin se voi saada talouden kaikkien eri sektorien toimijat hyväksymään tiukat toimenpiteet kriisiin johtaneen politiikan korjaamiseksi. Vaikka siis valuuttakriisistä lyhyellä aikavälillä aiheutuu taloudellisia kustannuksia, niitä on välimuotojärjestelmässä verrattava niihin suotuisiin vaikutuksiin, joita voi pitkällä aikavälillä seurata aiempaa tarkoituksenmukaisemmasta ja päättäväisemmästä politiikasta, johon on kriisin jälkeen siirrytty.

5 Valuuttakurssijärjestelmien nykytilanne kehittyvissä markkinatalousmaissa

Nykyisin toiminnassa olevista valuuttakurssijärjestelmistä puhuttaessa on tehtävä ero *de jure*-järjestelmien (eli IMF:lle ilmoitettujen järjestelmien) ja *de facto*-järjestelmien välillä. Aihetta käsittelevässä viimeaikaisessa kirjallisuudessa on viitteitä siitä, miten suuresti nämä kaksi tyyppiä poikkeavat toisistaan. *De facto*-järjestelmän tunnistamiseksi käytetyn menetelmän mukaan suunnilleen puolet – ellei enemmänkin – kaikista ilmoitetuista järjestelmistä vaikuttaa olevan sellaisia, joita ei todellisuudessa noudateta. Tämän epäsuhtaan saattaa suureksi osaksi selittää kehittyvien markkinatalousmaiden ”kellutuspelko” ja osaltaan myös ”kiinnityspelko”. Kellutuspelko on pelko, että valuuttakurssin heikkeneminen kiihdyttää inflaatiota tai kasvattaa huomattavasti ulkomaan valuutan määräistä tai ulkomaan valuutan määräiseen indeksiin sidottua velkaa. Kiinnityspelko on pelko, että oma valuutta joutuu spekulatiivisen hyökkäyksen kohteeksi, jos se kiinnitetään johonkin tiettyyn valuuttakurssiin. Kiinnityspelkoon kuuluu myös se, että – jos kyseessä on suhteellisen suljettu talous, jolla on kiinteän kurssin järjestelmä – pääomavirtojen yhtäkkinen tyrehtyminen vaatii valuutan huomattavaa reaalista heikentämistä, jotta ulkoinen varallisuus saataisiin jälleen tyydyttävälle tasolle. Tämä puolestaan edellyttää hinnoilta ja palkoilta niin suurta joustavuutta, että se on sekä vaikeasti saavutettavissa että poliittisesti vastenmielistä.

Nykyisin toiminnassa olevien järjestelmien tarkasteluun liittyy myös se hankaluus, että kahtiajako perusjärjestelmien ja välimuotojärjestelmien välillä ei ole kovinkaan selkeä. Joustavassa päässä ero hallitun ja itsenäisen kellunnan välillä perustuu käytännössä siihen, millainen motiivi maalla on intervenoida, eli hallitun kellunnan järjestelmässä vaikuttaa valuuttakurssimuutoksen suuntaan tai itsenäisen kellunnan järjestelmässä vähentää kurssin vaihtelevuutta. Tällainen motiivi ei kuitenkaan ole havaittavissa, ja se voidaan tunnistaa vasta intervention jälkeen, jos silloinkaan. Kirjallisuudessa tutkijoiden mielipiteet vaihtelevat siitä, pitäisikö hallitun kellunnan järjestelmät sijoittaa perusjärjestelmien joustavaan päähän. Tämä korostaa valuuttakurssijär-

jestelmien tarkoituksenmukaisen ryhmittelyn vaikeutta. Suoraan kiinnitykseen perustuvista järjestelmistä puhuttaessa voidaan väittää, että järjestelmän lujuutta voi arvioida pikemminkin sen suhteen, miten suuret kustannukset (taloudelliset, poliittiset ja maineen menetykseen liittyvät) järjestelmästä luopumisesta olisi, kuin sen suhteen, miten jäykkä keskuskurssi on. Koska kustannukset kiinnityksestä luopumisesta ovat suuremmat silloin, kun luopumiseen liittyy sitoumuksen rikkominen, tällaisen sitoumuksen kirjaamisen lakiin voidaan katsoa lujittavan järjestelmää.

Viimeaikaisten empiiristen tutkimusten perusteella kehikossa I kuvatuista järjestelmätyypeistä välimuotojärjestelmät ovat nykyisin toiseksi suosituimpia. Ne jäävät toiseksi kelluvan valuuttakurssin järjestelmille mutta ovat selvästi suosituimpia kuin suoran kiinnityksen järjestelmät. Tämä havainto ei tue väitettä siitä, että valuuttakurssijärjestelmien spektrin keskiosa ohentuisi eli että välimuotojärjestelmät olisivat katoamassa.

Viimeaikaisessa kirjallisuudessa esitetään 1990-luvun kehityssuuntauksista, että valuuttakurssijärjestelmiään muuttaneiden maiden käyttöön ottamat uudet järjestelmät eivät läheskään aina olleet aiempaa lähempänä perusjärjestelmiä eli suoran kiinnityksen tai kelluvan valuuttakurssin järjestelmiä. Ensiksikin sen, että välimuotojärjestelmän maat muuttivat kaikkein useimmin valuuttakurssijärjestelmiään, ei pitäisi olla yllättävää, sillä vuonna 1990 noin neljällä viidesosalla kehittyvistä markkinatalousmaista oli käytössä välimuotojärjestelmä. Toiseksi niistä kehittyvistä markkinatalousmaista, jotka luopuivat välimuotojärjestelmästä, yli puolet otti käyttöön jonkin toisen välimuotojärjestelmän muodon eikä perusjärjestelmää. Siirtymisen kelluvan valuuttakurssin järjestelmään ei voitu monissakaan tapauksissa katsoa olevan valinnan tulosta. Se johtui pikemminkin siitä, että uskottavia vaihtoehtoja ei ollut. Lisäksi eräät maat, joiden oli päätettävä valuuttansa kellumaan, kuten Malesia ja Ecuador, ottivat uudelleen käyttöön välimuotojärjestelmän sen jälkeen, kun valuutta oli ”vapaa pudotuksen” jakson jälkeen vakaantunut.

Näin ollen on liioiteltua väittää, että perusjärjestelmät olisivat saavuttamassa yhä suurempaa suosiota.

On tärkeää panna merkille, että kehittyvillä markkinatalousmailla on vasta vähän kokemuksia kelluvan kurssin järjestelmissä ja suorista kiinnityksistä. On vain muutamia kehittyviä markkinatalousmaita, joissa on ollut merkitsevän pitkän ajan käytössä suora kiinnitys (esimerkiksi Panama, Hongkong ja Viro). Argentiinan tapaus on osoittanut, että valuuttakatejärjestelmän ylläpitämisen edellytykset ovat vaativat. Kelluvan valuuttakurssin järjestelmissä (esi-

merkiksi Brasiliassa ja Puolassa) on myös liian varhaista tehdä johtopäätöksiä. Kuten edellä on todettu, on olemassa alustavia viitteitä siitä, että kehittyvissä markkinatalousmaissa valuutan kellutuksella yhdistettynä inflaatiotavoitteeseen on vakauttava vaikutus. Vaikka verrattain harvat kehittyvät markkinatalousmaat ovat toistaiseksi ottaneet käyttöön tämäntyyppisen järjestelmän, kyse voi olla siitä, että ylläpitääkseen järjestelmää uskottavalla tavalla maan olisi täytettävä suhteellisen vaativat institutionaaliset ja toiminnalliset edellytykset (keskuspankin riippumattomuus, avoimuus ja tehokas rahapolitiikan välitysmekanismi).

6 Päätelmät

Kehittyvien markkinatalousmaiden 1990-luvun kokemukset erilaisista valuuttakurssijärjestelmissä johtivat perusjärjestelmien ja etenkin vapaasti kelluvan kurssin järjestelmien laajaan kannatukseen. Lähemmässä tarkastelussa on kuitenkin käynyt ilmi, että kannatuksen perusteita olisi syytä käydä uudelleen läpi. Koska maiden taloudelliset ja rahoitusmarkkinaolosuhteet vaihtelevat, ei ole olemassa yhtä ihannejärjestelmää kaikille maille eikä myöskään yhdelle maalle aina sopivaa. Maiden tulisi olla tietoisia kaikista eri järjestelmävaihtoehdoista ja pystyä valitsemaan vapaasti niiden väliltä oman erityistilanteensa perusteella (esimerkiksi sen mukaan, miten riippumatonta rahapolitiikkaa halutaan ja voidaan toteuttaa, miten pitkälle pääomanliikkeet voidaan vapauttaa, miten vakaa rahoitusjärjestelmä maassa on, millaiset ovat ulkomaankauppa- ja rahoitussuhteet ja miten maa osallistuu alueellisiin yhteistyöjärjestelyihin).

Valuuttakurssijärjestelmä ei itsessään ole tavoite vaan keino saavuttaa tavoite eli kokonaisaloudellinen vakaus ja vahva ja kestävä kasvu. Valuuttakurssijärjestelmällä voi olla kurinalaistava vaikutus, kun se kannustaa sellaiseen vakauteen tähtäävään talouspolitiikkaan ja tarkoituksenmukaisiin rakenneuudistuksiin, joita ei mahdollisesti muuten olisi hyväksytty. Koska välimuotojärjestelmät ovat suoran kiinnityksen ja kelluvan kurssin järjestelmiä alttiimpia markkinoiden paineelle, ne mittaavat erityisen herkästi sitä, käykö politiikka yksin talouden perustekijöiden kanssa.

Tämän vuoksi valuuttakurssijärjestelmien arvioinnissa ei ole syytä käyttää keskeisimpinä kriteereinä järjestelmän haavoittuvuutta tai sitä, miten hallitusti järjestelmästä voidaan luopua.

Kun kutakin järjestelmätyyppiä tarkastellaan erikseen, voidaan todeta, että vaativien edellytystensä vuoksi valuuttakatejärjestelmät ovat toimiva vaihtoehto vain osassa tapauksista, vaikka ne ovat hyödyllinen apuväline talouden vakauttamisessa silloin, kun maan inflaatio on erittäin nopea ja maalla on aiemmin ollut epäonnistuneita vakauttamisyrittäjiä. Nykyisessä ympäristössä pääoman liikkuvuus on aiempaa suurempi, joten joustavista valuuttakurssista on tullut yhä houkuttelevampia useille erilaisille kehittyville markkinatalousmaille, sillä välimuotojärjestelmien ylläpito on tullut entistä vaativammaksi. Välimuotojärjestelmät voivat kuitenkin olla hyödyllinen politiikkavaihtoehto, ja niillä on selviä etuja, jos olosuhteet – joiden suhteen tosin on tiukkoja vaatimuksia – ovat asianmukaiset. Näkemykselle, että kehittyvät markkinataloudet ovat luopumassa välimuotojärjestelmissä ja siirtymässä perusjärjestelmiin, ei löydy aukotonta empiiristä tukea. Vaikka välimuotojärjestelmien suosio kehittyvien markkinatalousmaiden keskuudessa on viimeisen kymmenen vuoden aikana vähentynyt, järjestelmätyyppi on silti laajasti käytössä. Perusjärjestelmät ovat pääasiassa ”koevaiheessa” useissa kehittyvissä markkinatalousmaissa, ja kehitystä kannattaa seurata etenkin kelluvan kurssin ja inflaatiotavoitteen yhdistelmän käyttöön ottaneissa maissa.

Euroalueen tilastot

Tilastot

	Yhteenveto euroalueen taloustilastoista	5*
1	Rahapolitiikkatilastot	
	1.1 Eurojärjestelmän konsolidoitu tase	6*
	1.2 EKP:n keskeiset korot	8*
	1.3 Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät	8*
	1.4 Vähimmäisvarantotilastot	10*
	1.5 Pankkijärjestelmän likviditeettiasema	11*
2	Euroalueen rahatalous ja sijoitusrahastot	
	2.1 Eurojärjestelmän yhteenlaskettu tase	12*
	2.2 Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase (pl. eurojärjestelmä)	13*
	2.3 Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)	14*
	2.4 Raha-aggregaatit ja niiden vastaerät	16*
	2.5 Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan	21*
	2.6 Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan	24*
	2.7 Euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat rahalaitosten saamiset ja velat; pääerät	26*
	2.8 Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain	28*
	2.9 Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase	30*
	2.10 Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase rahastotyyppin mukaan	31*
	2.11 Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase sijoittajatyypin mukaan	33*
3	Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot	
	3.1 Rahamarkkinakorot	34*
	3.2 Valtion lainojen tuotot	35*
	3.3 Osakeindeksit	36*
	3.4 Pankkien luotto- ja talletuskorot	37*
	3.5 Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan	38*
	3.6 Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan	40*
	3.7 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien muiden arvopaperin kuin osakkeiden vuosikasvuvauhdit	46*
	3.8 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet	48*
4	YKHI ja euroalueen muut hinnat	
	4.1 Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	50*
	4.2 Muut hinnat ja kustannukset	51*
5	Euroalueen reaalityt	
	5.1 Kansantalouden tilinpito	52*
	5.2 Muita keskeisiä reaalityttilousten tilastoja	54*
	5.3 Euroopan komission suhdannekyselyt	55*
	5.4 Työmarkkinat	56*
6	Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus	
	6.1 Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta	57*
	6.2 Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	61*
7	Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa	
	7.1 Tulot, menot ja alijäämä/ylijäämä	62*
	7.2 Velka	63*
	7.3 Velan muutos	64*
8	Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)	
	8.1 Maksutase	65*

¹ Katso EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) pitkän aikavälin tilastoja sekä yksityiskohtaisia tilastoja.

8.2	Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot	66*
8.3	Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset	67*
8.4	Maksutase: suorat sijoitukset	68*
8.5	Maksutase: arvopaperisijoitukset	69*
8.6	Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto	70*
8.7	Ulkomainen varallisuus ja valuuttavaranto	72*
9	Euroalueen ulkomaankauppa	74*
10	Valuuttakurssit	76*
11	Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa	78*
12	Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella	
12.1	Taloudellinen kehitys	79*
12.2	Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	80*
	Teknisiä huomautuksia	81*
	Yleistä	85*

Kreikka liittyi euroalueeseen 1.1.2001

Kuukausikatsauksen tilasto-osassa euroalueen tilastot kattavat ne euroalueen maat, jotka tarkasteluajankohtana kuuluivat euroalueeseen. Siten euroalueen tilastot vuoden 2000 loppuun saakka kattavat 11 maata ja vuoden 2001 alusta 12 maata. Poikkeukset on erikseen merkitty.

Kreikan liittymisen ajankohta on taulukoissa merkitty viivalla ja kuvioissa katkoviivalla. Absoluuttiset muutokset ja prosenttimuutokset vuodesta 2000 vuoteen 2001 perustuvat mahdollisuuksien mukaan sellaisiin aikasarjoihin, joissa Kreikan liittyminen euroalueeseen on otettu huomioon.

Kreikan tiedoilla täydennettyjä euroalueen taloustilastoja vuoden 2000 loppuun saakka on saatavissa CSV-muodossa EKP:n verkkosivuilla (www.ecb.int).

Taulukkomerkintöjen selityksiä

”.”	Tiedot puuttuvat / Loogisesti mahdoton.
”-”	Tiedot eivät ole vielä saatavissa.
”..”	Nolla tai merkityksetön.
”miljardia”	10 ⁹
^(p)	Ennakkotieto.
kp.	Kausivaihtelusta puhdistettu.

Yhteenveto euroalueen talustilastoista

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

1. Rahatalouden kehitys ja korot

	M1 ¹⁾	M2 ¹⁾	M3 ^{1), 2)}		Rahalaitosten lainat euroalueelle (pl. rahalaitokset ja julkisyhteisöt) ¹⁾	Yritysten ja muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat arvopaperit ¹⁾	3 kk:n korko (euribor, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot)	Valtion 10 vuoden lainojen tuotot, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot
				3 kk:n liukuva keskiarvo				
	1	2	3	4	5	6	7	8
2001	3,6	4,2	5,3	-	7,8	27,3	4,26	5,03
2002	7,3	6,5	7,2	-	5,3	.	3,32	4,92
2002 I	6,2	6,5	7,5	-	5,7	29,2	3,36	5,13
II	6,6	6,5	7,3	-	5,6	24,3	3,45	5,26
III	7,6	6,5	7,0	-	5,3	18,1	3,36	4,77
IV	8,8	6,7	7,0	-	4,8	.	3,11	4,54
2002 elo	7,6	6,4	7,0	7,1	5,4	16,3	3,35	4,73
syys	8,2	6,6	7,2	7,0	5,1	17,7	3,31	4,52
loka	8,3	6,8	6,9	7,1	5,0	16,5	3,26	4,62
marras	9,2	6,9	7,1	6,9	4,5	14,9	3,12	4,59
joulu	9,8	6,5	6,8	.	4,6	.	2,94	4,41
2003 tammi	2,83	4,27

2. Hintojen ja reaalitalouden kehitys

	YKHI	Teollisuuden tuottajahinnat	Työ-kustannukset tuntia kohden (koko taloudessa)	BKT:n määrä	Teollisuus-tuotanto (pl. raken-taminen)	Kapasiteetin käyttöaste teollisuudessa %	Työllisyys (koko taloudessa)	Työttömyys (% työvoimasta)
	9	10	11	12	13	14	15	16
2001	2,5	2,2	3,4	1,4	0,4	83,1	1,4	8,0
2002	2,2	-0,1	.	.	.	81,2	.	8,3
2002 I	2,6	-0,8	4,0	0,3	-2,7	81,1	0,7	8,1
II	2,1	-0,8	3,6	0,7	-0,6	81,1	0,5	8,2
III	2,0	-0,1	3,7	0,8	-0,6	81,3	0,3	8,3
IV	2,3	1,2	.	.	.	81,3	.	8,5
2002 elo	2,1	-0,1	-	-	-1,2	-	-	8,3
syys	2,1	0,1	-	-	-0,4	-	-	8,4
loka	2,3	0,9	-	-	0,7	81,5	-	8,4
marras	2,2	1,1	-	-	2,8	-	-	8,5
joulu	2,3	1,5	-	-	.	-	-	8,5
2003 tammi	2,1	.	-	-	.	81,1	-	.

3. Maksutase, valuuttavaranto ja valuuttakurssit

(miljardia euroa, ellei toisin mainita)

	Maksutase (nettovirrat)				Valuuttavaranto (ajanjakson lopun kanta)	Euron efektiivinen valuuttakurssi: laaja maaryhmä (1999/I = 100)		Yhden euron arvo dollareina
	Vaihtotase ja pääomansiirrot	Tavarat	Suorat sijoitukset	Arvopaperisijoitukset		Nimellinen	Reaalinen (KHI)	
2001	-4,9	75,8	-101,5	38,1	392,7	91,0	88,1	0,896
2002	366,1	95,6	92,0	0,946
2002 I	14,9	26,3	-15,0	-51,8	408,9	91,3	88,1	0,877
II	6,3	30,7	-7,9	57,4	367,0	93,9	90,5	0,919
III	27,5	39,8	-6,7	29,7	380,9	97,9	94,1	0,984
IV	366,1	99,4	95,2	0,999
2002 elo	11,5	12,1	3,1	6,0	373,0	97,7	93,8	0,978
syys	9,8	11,6	-3,2	16,8	380,9	98,0	94,1	0,981
loka	5,2	11,7	-5,0	19,4	375,5	98,5	94,6	0,981
marras	10,7	13,6	3,9	9,7	372,6	99,3	95,0	1,001
joulu	366,1	100,4	96,1	1,018
2003 tammi	103,0	98,5	1,062

Lähteet: EKP, Euroopan komissio (Eurostat ja talous- ja rahoitusasioista vastaava pääosasto) ja Reuters.

Lisätietoja tämän tilasto-osan vastaavissa taulukoissa.

1) Kuukausittaiset kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset kasvuvauhdit ajanjakson keskiarvoja. M1:n, M2:n, M3:n ja lainojen suhteelliset muutokset lasketaan kausivaihtelusta puhdistetuista kuukausittaisista kannoista ja virroista.

2) M3 ja sen erät laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita.

I Rahapolitiikkatilastot

Taulukko 1.1

Eurojärjestelmän konsolidoitu tase

(miljoonaa euroa)

1. Vastaavaa

		Kulta ja kultasaamiset	Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta	Euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	Euromääräiset luotot euroalueen rahoitussektorille	Perusrahoitusoperaatiot	Pitempi-ajaiset rahoitusoperaatiot	Käänteiset hienosäätöoperaatiot	
		1	2	3	4	5	6	7	8	
2002	syys	6.	128 322	239 668	18 537	4 801	191 040	141 001	50 000	0
		13.	128 322	241 413	18 246	4 574	186 051	136 002	50 000	0
		20.	128 322	242 967	18 494	4 795	194 047	144 000	50 000	0
		27.	128 322	242 538	18 267	4 961	194 085	149 000	44 998	0
loka		4.	131 211	248 348	18 472	4 475	190 377	145 000	44 998	0
		11.	131 211	247 235	19 355	4 247	191 031	146 000	44 998	0
		18.	131 211	246 437	19 628	4 239	187 124	141 999	44 998	0
		25.	131 189	246 588	20 960	4 618	209 137	164 000	44 998	0
marras		1.	131 157	244 894	21 007	4 315	190 072	144 999	44 999	0
		8.	131 157	246 441	19 802	3 844	189 009	143 999	44 999	0
		15.	131 137	246 907	20 443	3 887	183 092	138 000	44 999	0
		22.	131 137	246 911	21 014	3 789	196 263	150 000	44 999	0
		29.	131 106	245 572	20 036	3 518	206 092	160 999	45 000	0
joulu		6.	131 065	248 397	20 125	3 668	219 704	173 791	45 000	0
		13.	131 034	250 736	20 192	3 700	221 816	176 792	45 000	0
		20.	130 961	248 555	20 196	3 720	223 805	168 501	45 000	9 999
		27.	130 858	248 634	19 881	4 020	236 589	191 501	45 000	0
2003	tammi	3.	130 739	236 765	19 948	4 030	225 117	180 000	45 000	0
		10.	130 702	237 058	16 585	4 085	219 066	174 001	45 000	0
		17.	130 686	235 409	15 565	4 369	208 613	160 999	45 000	0
		24.	130 664	231 755	16 584	4 378	215 343	169 999	45 000	0
		31.	130 641	233 338	18 335	4 924	219 190	174 001	45 000	0

2. Vastattavaa

		Liikkeessä olevat setelit	Euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	RTGS-tilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)	Talletusmahdollisuus	Määrä-ajais-talletukset	Käänteiset hienosäätöoperaatiot	Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset	Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	Liikkeeseen lasketut sijoitus-todistukset	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	
2002	syys	6.	325 814	129 856	129 836	15	0	0	5	260	2 939
		13.	325 663	126 812	126 799	10	0	0	3	135	2 939
		20.	324 542	129 987	129 927	58	0	0	2	142	2 939
		27.	325 399	126 910	126 900	10	0	0	0	198	2 939
loka		4.	331 672	127 336	127 250	85	0	0	1	235	2 939
		11.	331 640	132 319	132 288	31	0	0	0	374	2 939
		18.	330 793	128 882	128 833	38	0	0	11	173	2 939
		25.	329 550	136 845	136 823	11	0	0	11	131	2 939
marras		1.	334 839	122 651	122 615	35	0	0	1	132	2 939
		8.	336 722	130 667	130 616	51	0	0	0	266	2 029
		15.	335 687	129 674	129 603	71	0	0	0	183	2 029
		22.	334 601	126 769	126 280	489	0	0	0	210	2 029
		29.	340 039	121 903	121 860	43	0	0	0	192	2 029
joulu		6.	351 340	127 068	127 002	66	0	0	0	262	2 029
		13.	355 673	130 036	129 942	94	0	0	0	15	2 029
		20.	367 890	127 909	126 745	1 164	0	0	0	15	2 029
		27.	374 600	129 305	129 146	159	0	0	0	15	2 029
2003	tammi	3.	354 528	130 012	129 938	74	0	0	0	15	2 029
		10.	346 293	133 539	133 441	89	0	0	9	15	2 029
		17.	341 636	132 870	132 748	118	0	0	4	15	2 029
		24.	338 201	127 180	127 168	9	0	0	3	15	2 029
		31.	339 517	126 760	126 631	128	0	0	1	62	2 029

Lähde: EKP.

Käänteiset rakenteelliset operaatiot	Maksuvalmiusluotot	Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	Muut euromääräiset saamiset euroalueen luotolaitoksilta	Euromääräiset arvopaperit euroalueelta	Euromääräiset saamiset julkisyhteisöiltä	Muut saamiset	Yhteensä		
							12	13	14
9	10	11	12	13	14	15	16		
0	5	34	244	31 538	67 198	84 224	765 573	2002 syys	6.
0	12	37	164	31 480	67 198	84 690	762 139		13.
0	3	44	213	31 524	67 198	85 077	772 638		20.
0	55	32	312	31 503	67 199	85 634	772 822		27.
0	355	24	616	32 125	67 209	85 503	778 337	loka	4.
0	6	27	619	32 253	67 209	85 545	778 706		11.
0	10	117	441	32 256	67 209	85 768	774 314		18.
0	27	112	155	32 142	67 209	86 029	798 028		25.
0	60	14	361	32 264	67 209	88 379	779 659	marras	1.
0	3	8	360	32 554	67 201	87 126	777 495		8.
0	66	27	364	32 675	67 222	87 604	773 332		15.
0	1 229	35	154	33 099	67 223	89 076	788 667		22.
0	65	28	258	33 242	67 225	89 414	796 464		29.
0	892	21	211	33 231	67 224	89 080	812 706	joulu	6.
0	15	9	197	33 205	67 106	90 733	818 720		13.
0	275	30	163	33 253	67 106	92 688	820 448		20.
0	40	48	109	33 098	66 306	93 062	832 558		27.
0	45	72	120	27 824	44 486	105 962	794 992	2003 tammi	3.
0	10	55	103	27 919	44 475	106 625	786 619		10.
0	2 575	39	174	28 016	44 485	105 949	773 267		17.
0	299	45	238	28 522	44 485	106 893	778 863		24.
0	170	19	296	29 054	44 485	106 466	786 730		31.

Euro-määräiset velat muille euroalueella oleville	Euro-määräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Valuuttamääräiset velat euroalueelle	Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Myönnettyjen erityisnosto-oikeuksien vastaerä	Muut velat	Arvonmuutos-tilit	Pääoma ja rahastot	Yhteensä		
								13	14	15
10	11	12	13	14	15	16	17	18		
51 729	8 671	1 282	15 092	6 521	60 016	99 114	64 279	765 573	2002 syys	6.
50 133	8 588	1 309	16 613	6 521	60 031	99 114	64 281	762 139		13.
55 839	8 992	1 518	18 110	6 521	60 651	99 114	64 283	772 638		20.
58 763	8 903	1 443	17 851	6 521	60 495	99 114	64 286	772 822		27.
47 782	9 245	1 303	18 145	6 567	62 516	106 307	64 290	778 337	loka	4.
43 890	8 468	1 300	17 970	6 567	62 640	106 307	64 292	778 706		11.
43 801	8 328	1 449	17 324	6 567	63 456	106 307	64 295	774 314		18.
59 081	8 368	1 605	18 752	6 567	63 585	106 307	64 298	798 028		25.
50 648	8 359	1 352	17 305	6 567	64 336	106 307	64 224	779 659	marras	1.
41 235	8 454	1 355	17 013	6 567	62 653	106 307	64 227	777 495		8.
36 809	8 400	1 629	17 097	6 567	64 722	106 307	64 228	773 332		15.
55 095	8 252	1 683	19 268	6 567	63 446	106 307	64 440	788 667		22.
64 849	8 634	1 338	17 292	6 567	62 870	106 307	64 444	796 464		29.
62 194	8 489	1 341	20 045	6 567	62 616	106 307	64 448	812 706	joulu	6.
58 514	8 428	1 296	22 432	6 567	62 972	106 307	64 451	818 720		13.
49 967	9 541	1 382	20 693	6 567	63 728	106 307	64 420	820 448		20.
55 085	8 810	1 232	20 067	6 567	64 121	106 307	64 420	832 558		27.
47 408	11 555	1 126	20 996	6 339	73 817	82 844	64 323	794 992	2003 tammi	3.
48 541	8 278	1 147	19 714	6 339	73 640	82 844	64 240	786 619		10.
42 522	8 346	1 136	17 259	6 339	74 025	82 844	64 246	773 267		17.
58 993	8 872	1 125	14 978	6 339	74 217	82 844	64 070	778 863		24.
65 146	9 426	1 054	15 759	6 339	73 719	82 848	64 071	786 730		31.

Taulukko 1.2

EKP:n keskeiset korot

(korro vuotuisina prosentteina, muutokset prosenttiyksikköinä)

Voimassa alkaen ¹⁾	Talletusmahdollisuus		Perusrahoitusoperaatiot			Maksuvalmiusluotto			
			Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat	Muutos	Korko	Muutos		
	Kiinteä korko	Korkotarjousten alaraja	Korko	Korko					
	1	2	3	4	5	6	7		
1999 tammi	1.	2,00	-	3,00	-	-	4,50	-	
	4. 2)	2,75	0,75	3,00	-	...	3,25	-1,25	
	22.	2,00	-0,75	3,00	-	...	4,50	1,25	
	huhti	9.	1,50	-0,50	2,50	-	-0,50	3,50	-1,00
	marras	5.	2,00	0,50	3,00	-	0,50	4,00	0,50
2000 helmi	4.	2,25	0,25	3,25	-	0,25	4,25	0,25	
	maalis	17.	2,50	0,25	3,50	-	0,25	4,50	0,25
	huhti	28.	2,75	0,25	3,75	-	0,25	4,75	0,25
	kesä	9.	3,25	0,50	4,25	-	0,50	5,25	0,50
		28. 3)	3,25	...	-	4,25	...	5,25	...
	syys	1.	3,50	0,25	-	4,50	0,25	5,50	0,25
	loka	6.	3,75	0,25	-	4,75	0,25	5,75	0,25
			3,50	-0,25	-	4,50	-0,25	5,50	-0,25
2001 touko	11.								
	elo	31.	3,25	-0,25	-	4,25	-0,25	5,25	-0,25
	syys	18.	2,75	-0,50	-	3,75	-0,50	4,75	-0,50
	marras	9.	2,25	-0,50	-	3,25	-0,50	4,25	-0,50
2002 joul	6.	1,75	-0,50	-	2,75	-0,50	3,75	-0,50	

Lähde: EKP.

- 1) Päiväys viittaa talletuskoroon ja maksuvalmiusluoton korkoon. Perusrahoitusoperaatioiden koron muutokset ovat voimassa ensimmäisestä päivästä alkaen seuranneesta operaatiosta alkaen, ellei toisin mainita. Syyskuun 18. päivänä 2001 tehty koron muutos tuli voimaan samana päivänä.
- 2) EKP ilmoitti 22.12.1998, että maksuvalmiusluoton koron ja talletuskoron välillä sovelletaan poikkeuksellisesti 4.–21.1.1999 kapeaa 50 peruspisteen korkoputkea. Tämän järjestelyn tarkoituksena oli helpottaa markkinaosapuolten sopeutumista uuteen regiimiin.
- 3) EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.

Taulukko 1.3

Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät¹⁾

(määrät miljoonaa euroa, korot vuotuisia korkoa)

1. Perusrahoitusoperaatiot²⁾

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat			Operaation kesto [...] päivää	
			Kiinteäkorko	Korkotarjousten alaraja	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko		
	1	2	3	4	5	6	7	
2002 elo	7.	104 266	82 000	-	3,25	3,28	3,29	14
	14.	85 232	52 000	-	3,25	3,28	3,29	14
	21.	115 921	82 000	-	3,25	3,28	3,29	14
	28.	104 816	65 000	-	3,25	3,28	3,29	14
syys	4.	124 579	76 000	-	3,25	3,28	3,29	14
	11.	105 528	60 000	-	3,25	3,27	3,28	14
	18.	116 252	84 000	-	3,25	3,28	3,29	14
	25.	105 130	65 000	-	3,25	3,28	3,29	14
loka	2.	125 630	80 000	-	3,25	3,28	3,29	14
	9.	111 824	66 000	-	3,25	3,27	3,28	14
	16.	106 563	76 000	-	3,25	3,28	3,29	14
	23.	115 642	88 000	-	3,25	3,29	3,30	14
	30.	101 910	57 000	-	3,25	3,29	3,29	14
marras	6.	104 397	87 000	-	3,25	3,25	3,26	14
	13.	85 033	51 000	-	3,25	3,28	3,28	14
	20.	120 351	99 000	-	3,25	3,27	3,29	14
	27.	108 905	62 000	-	3,25	3,29	3,31	14
joul	4.	111 791	111 791	-	3,25	3,25	3,25	14
	11.	100 511	65 000	-	2,75	2,82	2,83	13
	18.	103 502	103 502	-	2,75	2,75	2,87	13
	24.	146 157	88 000	-	2,75	3,02	3,08	15
	31.	117 377	92 000	-	2,75	2,85	2,95	15
2003 tammi	8.	133 781	82 000	-	2,75	2,83	2,84	14
	15.	120 349	79 000	-	2,75	2,80	2,81	14
	22.	123 705	91 000	-	2,75	2,80	2,81	14
	29.	114 931	83 000	-	2,75	2,79	2,81	14
helmi	5.	115 836	86 000	-	2,75	2,78	2,79	14

2. Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat		Operaation kesto [...] päivää
			Kiinteäkorko	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko	
1	2	3	4	5	6	7
2001 maalis 1.	45 755	20 000	-	4,69	4,72	91
29.	38 169	19 101	-	4,47	4,50	91
huhti 25.	43 416	20 000	-	4,67	4,70	92
touko 31.	46 448	20 000	-	4,49	4,51	91
kesä 28.	44 243	20 000	-	4,36	4,39	91
heinä 26.	39 369	20 000	-	4,39	4,42	91
elo 30.	37 855	20 000	-	4,20	4,23	91
syys 27.	28 269	20 000	-	3,55	3,58	85
loka 25.	42 308	20 000	-	3,50	3,52	98
marras 29.	49 135	20 000	-	3,32	3,34	91
joulu 21.	38 178	20 000	-	3,29	3,31	97
2002 tammi 31.	44 547	20 000	-	3,31	3,33	84
helmi 28.	47 001	20 000	-	3,32	3,33	91
maalisk. 28.	39 976	20 000	-	3,40	3,42	91
huhti 25.	40 580	20 000	-	3,35	3,36	91
touko 30.	37 602	20 000	-	3,45	3,47	91
kesä 27.	27 670	20 000	-	3,38	3,41	91
heinä 25.	28 791	15 000	-	3,35	3,37	98
elo 29.	33 527	15 000	-	3,33	3,34	91
syys 26.	25 728	15 000	-	3,23	3,26	88
loka 31.	27 820	15 000	-	3,22	3,24	91
marras 28.	38 644	15 000	-	3,02	3,04	91
joulu 23.	42 305	15 000	-	2,93	2,95	94
2003 tammi 30.	31 716	15 000	-	2,78	2,80	90

3. Muut huutokaupina toteutetut operaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Operaation tyyppi	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat			Operaation kesto [...] päivää
				Kiinteäkorko	Korkotarjousten alaraja	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko	
1	2	3	4	5	6	7	8	
2000 tammi 5. ⁴⁾	Määräaikaistalletusten kerääminen	14 420	14 420	-	-	3,00	3,00	7
kesä 21.	Käänteisoperaatio	18 845	7 000	-	-	4,26	4,28	1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001 huhti 30.	Käänteisoperaatio	105 377	73 000	-	4,75	4,77	4,79	7
syys 12.	Käänteisoperaatio	69 281	69 281	4,25	-	-	-	1
13.	Käänteisoperaatio	40 495	40 495	4,25	-	-	-	1
marras 28.	Käänteisoperaatio	73 096	53 000	-	3,25	3,28	3,29	7
2002 tammi 4.	Käänteisoperaatio	57 644	25 000	-	3,25	3,30	3,32	3
10.	Käänteisoperaatio	59 377	40 000	-	3,25	3,28	3,30	1
joulu 18.	Käänteisoperaatio	28 480	10 000	-	2,75	2,80	2,82	6

Lähde: EKP.

- 1) Esitetyt summat voivat hieman poiketa taulukossa 1.1 (vastaavaa) esitetystä (sarakkeet 6–8) likviditeetin jaon yhteydessä suorittamattomien maksujen vuoksi.
- 2) EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokaupoina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.
- 3) Likviditeettiä lisäävissä (vähentävissä) operaatioissa marginaalikorko tarkoittaa alinta (korkeinta) korkoa, jolla tarjoukset hyväksyttiin.
- 4) Operaatioissa tarjousten yläraja oli asetettu 3,00 prosentiksi.

Taulukko 1.4

Vähimmäisvarantotilastot

1. Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantopohja^{1),2)}

(miljardia euroa; ajanjakson lopussa)

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 2 prosentin velvoitetta			Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta		
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit	Rahamarkkina- paperit	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit
	1	2	3	4	5	6	7
2001 joulukuu	10 910,1	6 226,1	204,7	185,0	1 315,2	605,1	2 374,0
2002 tammi	10 952,8	6 195,2	194,7	202,2	1 350,7	610,8	2 399,0
helmi	10 964,1	6 164,7	196,8	196,0	1 337,1	653,2	2 416,3
maaliskuu	11 031,8	6 178,0	202,2	198,4	1 349,9	663,1	2 440,1
huhti	11 076,4	6 176,1	205,1	199,8	1 355,1	699,1	2 441,2
touko	11 111,6	6 150,4	204,3	206,2	1 355,8	741,7	2 453,2
kesä	11 009,1	6 083,3	203,3	204,2	1 355,3	699,2	2 463,9
heinä	10 999,6	6 069,3	202,3	206,3	1 368,0	691,0	2 462,7
elokuu	10 952,0	6 010,3	200,3	201,3	1 359,7	703,2	2 477,2
syyskuu	11 054,3	6 055,4	201,3	203,7	1 373,5	747,6	2 472,7
lokakuu	11 113,6	6 052,0	202,1	212,1	1 379,1	790,5	2 477,8
marraskuu	11 207,0	6 142,9	206,3	220,7	1 365,2	784,2	2 487,7
joulukuu ^(p)	11 109,2	6 137,4	202,6	206,4	1 380,4	725,7	2 456,8

Lähde: EKP.

- 1) Luottolaitosten velkoja muille EKPJ:n vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille, EKP:lle tai kansallisille keskuspankeille ei sisällytetä varantopohjaan. Jos luottolaitos ei pysty osoittamaan liikkeeseen laskemiensa edellä mainittujen euroalueen laitosten hallussa olevien enintään kahden vuoden velkapaperien ja rahamarkkinapaperien määrää, se voi tehdä varantopohjaansa näistä veloista prosenttivähennyksen. Varantopohjaan sovellettava vähennys oli 10 % marraskuuhun 1999 saakka, sen jälkeen 30 %.
- 2) Pitoajanjakso alkavat kunkin kuukauden 24. päivänä ja päättyvät seuraavan kuukauden 23. päivänä. Varantovelvoite lasketaan edeltävän kuukauden lopun varantopohjan perusteella.

2. Varantojen pito¹⁾

(miljardia euroa, korko vuotuisena prosenttina)

Varantojen pitoajanjakso päättyy	Vaaditut varantotalletukset ²⁾	Toteutuneet varantotalletukset ³⁾	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset ⁴⁾	Varantovaje ⁵⁾	Vähimmäisvarantojen korko ⁶⁾ , %
	1	2	3	4	5
2002 helmi	131,7	132,4	0,7	0,0	3,30
maaliskuu	131,3	132,0	0,7	0,0	3,28
huhti	130,6	131,1	0,5	0,0	3,30
touko	131,0	131,5	0,5	0,0	3,30
kesä	131,0	131,7	0,7	0,0	3,33
heinä	130,7	131,3	0,6	0,0	3,32
elokuu	129,3	129,7	0,5	0,0	3,29
syyskuu	129,0	129,5	0,5	0,0	3,28
lokakuu	127,7	128,2	0,5	0,0	3,28
marraskuu	128,7	129,2	0,5	0,0	3,28
joulukuu	128,8	129,4	0,7	0,0	3,06
2003 tammi	130,9	131,4	0,6	0,0	2,87
helmi ^(p)	130,4

Lähde: EKP.

- 1) Tässä taulukossa ilmoitetaan päättyneiden pitoajanjaksojen täydelliset tiedot ja nykyisen pitoajanjakson varantovelvoitteet.
- 2) Kunkin luottolaitoksen varantovelvoitteen määrä lasketaan varantopohjana olevista veloista niiden velvoiteprosenttien mukaan, joita sovelletaan kuhunkin velkaerään. Velat lasketaan kuukauden lopun tasetietojen mukaan. Jokainen luottolaitos saa tehdä 100 000 euron suuruisen kättäsummavähennyksen varantovelvoitteestaan. Euroalueen varantovelvoitteet lasketaan yhteen.
- 3) Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten yhteenlasketut keskimääräiset päivittävät varantotalletukset varantotilillä pitoajanjakson aikana.
- 4) Keskimääräiset varantovelvoitteen ylittävät toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka ovat täyttäneet varantovelvoitteen.
- 5) Keskimääräiset varantovelvoitteen alittavat toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka eivät ole täyttäneet varantovelvoitetta.
- 6) EKP:n (kalenteripäivien määrällä painotettu) eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden keskimääräinen korko pitoajanjakson aikana (ks. taulukko 1.3).

Taulukko 1.5

Pankkijärjestelmän likviditeettiasema¹⁾

(miljardia euroa; jakson päivittäisten arvojen keskiarvoja)

Pitoajanjakso päättyy	Likviditeettiä lisäävät tekijät					Likviditeettiä vähentävät tekijät					Luottolaitosten sekkitilit ⁴⁾	Perusraha (keskuspankkirahat) ⁵⁾				
	Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot					Talletusmahdollisuus	Muut likviditeettiä vähentävät operaatiot ²⁾	Liikkeessä olevat setelit	Valtioiden tilit eurojärjestelmässä	Muut tekijät (netto) ³⁾						
	Eurojärjestelmä kulta- ja valuuttasaamiset (netto)	Perusrahoitusoperaatiot	Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	Maksuvalmiusluotto	Muut likviditeettiä lisäävät operaatiot ²⁾								1	2	3	4
2001 joulukuu	383,7	122,5	60,0	0,5	12,4	0,8	0,0	298,0	43,5	109,3	127,4	426,2				
2002 tammi	385,2	118,5	60,0	0,4	3,7	0,6	0,0	344,3	38,3	54,2	130,4	475,2				
helmikuu	386,0	127,3	60,0	0,2	0,0	0,1	0,0	306,2	49,6	85,2	132,6	438,8				
maaliskuu	386,7	114,6	60,0	0,2	0,0	0,1	0,0	283,3	54,2	91,8	132,1	415,6				
huhtikuu	395,4	112,7	60,0	0,4	0,0	0,2	0,0	285,9	55,9	95,3	131,2	417,3				
toukokuu	397,7	110,6	60,0	0,1	0,0	0,3	0,0	293,7	49,2	93,5	131,7	425,6				
kesäkuu	396,2	112,6	60,0	0,5	0,0	0,4	0,0	300,8	45,1	91,2	131,8	433,0				
heinäkuu	369,1	130,4	60,0	0,2	0,0	0,2	0,0	313,4	54,4	60,3	131,4	445,0				
elokuu	360,0	139,2	55,2	0,1	0,0	0,1	0,0	322,8	50,9	50,8	129,9	452,8				
syyskuu	362,3	140,9	50,8	0,1	0,0	0,2	0,0	323,6	49,1	51,7	129,6	453,4				
lokakuu	370,0	146,1	45,3	0,1	0,0	0,1	0,0	329,2	45,6	58,2	128,3	457,6				
marraskuu	372,1	147,5	45,0	0,1	0,0	0,1	0,0	334,0	42,8	58,6	129,3	463,4				
joulukuu	371,5	168,1	45,0	1,1	2,0	0,2	0,0	350,7	51,7	55,5	129,5	480,5				
2003 tammi ¹⁾	360,9	176,3	45,0	0,5	0,0	0,3	0,0	353,9	43,7	53,3	131,6	485,8				

Lähde: EKP.

1) Pankkijärjestelmän likviditeettiasema määritellään euroalueen luottolaitosten eurojärjestelmään kuuluvissa keskuspankeissa pitämien sekkitilialdojen yhteissummana. Summat johdetaan eurojärjestelmän konsolidoidusta taseesta.

2) Ei sisällä kansallisten keskuspankkien EMUn toisen vaiheen aikana liikkeeseen laskemia velkasitoumuksia.

3) Eurojärjestelmän konsolidoidun taseen muut erät.

4) Likviditeettiä lisäävien (erät 1–5) ja likviditeettiä vähentävien erien (erät 6–10) erotus.

5) Talletusmahdollisuuden (erä 6), liikkeessä olevien setelien (erä 8) ja sekkitilien (erä 11) summa.

2 Euroalueen rahatalous ja sijoitusrahastot

Taulukko 2.1

Eurojärjestelmän yhteenlaskettu tase

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

	Lainat				Hallussa olevat euroalueella olevien liikkeen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet				Hallussa olevat euroalueella olevien liikkeen laskemat osakkeet ja osuudet			Ulko-maiset saamiset ¹⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
	euro-alueelle	Raha-laitoksille ¹⁾	Julkis-yhteisöille	Muulle	Raha-laitosten	Julkis-yhteisöjen	Muiden	Raha-laitosten	Muiden						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1999	444,6	424,3	19,7	0,5	89,1	1,9	86,1	1,1	14,1	4,3	9,8	400,6	9,9	56,2	1 014,5
2000 IV	445,0	427,4	17,1	0,5	97,4	2,5	93,6	1,3	15,3	4,3	11,0	380,7	11,2	56,1	1 005,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 I	401,7	373,9	27,2	0,6	105,0	2,7	101,2	1,1	14,7	4,6	10,1	396,7	11,3	54,3	983,8
II	426,0	398,2	27,2	0,6	105,8	3,1	101,5	1,2	14,2	4,6	9,6	414,7	11,9	54,5	1 027,2
III	388,2	360,4	27,2	0,6	106,6	3,7	101,9	1,1	13,1	4,8	8,3	397,1	11,9	54,8	971,7
2001 joulukuuta	412,7	386,4	25,7	0,6	107,0	3,8	101,8	1,3	13,8	4,6	9,2	399,0	11,9	54,3	998,6
2002 tammi	400,1	373,7	25,7	0,6	104,1	3,8	99,0	1,3	13,8	4,7	9,1	409,0	12,0	98,1	1 037,1
helmikuu	373,4	347,1	25,7	0,6	105,9	4,1	100,6	1,2	13,7	4,7	9,0	413,5	12,0	98,8	1 017,2
maaliskuu	381,3	354,9	25,8	0,6	106,5	4,1	101,0	1,4	13,8	4,7	9,1	414,4	11,9	101,5	1 029,4
huhtikuu	344,2	317,8	25,8	0,6	107,5	5,0	101,4	1,1	13,5	4,7	8,8	401,2	12,0	103,3	981,7
toukokuu	356,1	329,7	25,7	0,6	107,0	4,9	101,0	1,0	13,3	4,7	8,6	394,4	12,0	105,5	988,3
kesäkuu	387,7	361,3	25,7	0,6	107,9	4,9	101,6	1,4	12,9	4,7	8,2	372,7	12,0	108,9	1 001,9
heinäkuu	364,0	337,7	25,7	0,6	108,8	5,3	101,9	1,7	12,7	4,7	7,9	377,9	12,1	110,5	986,0
elokuu	363,4	337,5	25,3	0,6	110,8	5,4	103,3	2,1	12,8	4,8	8,0	377,9	12,1	110,9	987,9
syyskuu	365,6	339,6	25,3	0,6	112,5	5,8	104,6	2,2	12,3	4,8	7,5	386,0	12,1	112,5	1 001,0
lokakuu	370,8	344,8	25,3	0,6	113,4	6,4	106,1	0,9	13,0	4,9	8,1	379,9	12,1	115,1	1 004,5
marraskuu	377,3	351,3	25,3	0,6	115,0	7,0	107,1	0,9	13,6	5,0	8,6	378,8	9,8	119,2	1 013,8
joulukuuta ^(p)	416,0	391,2	24,2	0,6	94,5	7,6	86,0	0,8	13,3	5,1	8,2	374,6	12,1	124,8	1 035,4

2. Velat

	Liikkeessä-oleva raha	Talletukset euro-alueelta	Rahamarkkinat			Rahamarkkina-paperit ja liikkeeseen lasketut velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Ulkomaiset velat ¹⁾	Muut velat	Yhteensä
			Raha-laitosten ¹⁾	Valtion	Muiden julkis-yhteisöjen/muiden					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1999	393,3	341,5	279,3	53,4	8,8	7,9	174,3	49,8	47,6	1 014,5
2000 IV	390,2	327,3	270,4	47,1	9,8	3,8	197,5	29,9	57,0	1 005,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	370,5	312,6	253,4	46,8	12,4	5,5	204,6	26,8	63,8	983,8
II	368,8	342,2	274,1	51,8	16,3	5,6	223,7	32,6	54,2	1 027,2
III	346,1	323,6	269,4	37,6	16,6	5,5	209,2	30,0	57,3	971,7
2001 joulukuuta	285,9	391,9	342,4	35,1	14,4	4,6	209,8	35,6	70,8	998,6
2002 tammi	339,7	344,8	284,7	44,9	15,2	4,6	214,5	37,4	96,0	1 037,1
helmikuu	308,2	349,1	282,3	52,1	14,7	4,6	219,9	33,9	101,5	1 017,2
maaliskuu	309,2	355,1	282,4	56,3	16,4	4,6	217,8	36,9	105,9	1 029,4
huhtikuu	311,3	323,5	254,8	50,8	17,9	4,6	212,7	32,4	97,2	981,7
toukokuu	319,6	326,6	268,4	40,7	17,4	4,6	207,9	31,6	98,0	988,3
kesäkuu	329,4	354,3	285,2	51,5	17,5	4,6	182,3	31,0	100,5	1 001,9
heinäkuu	340,1	316,0	247,4	52,9	15,6	4,6	183,7	35,1	106,6	986,0
elokuu	342,3	318,7	255,8	47,3	15,6	4,6	186,4	31,0	104,9	987,9
syyskuu	347,0	317,6	258,9	41,7	17,0	4,6	190,2	32,5	109,1	1 001,0
lokakuu	355,4	313,5	254,4	40,8	18,3	4,6	187,9	31,3	111,9	1 004,5
marraskuu	360,8	319,3	255,2	46,2	17,9	3,6	185,7	31,5	112,9	1 013,8
joulukuuta ^(p)	392,9	328,3	283,2	29,5	15,6	3,6	156,4	32,9	121,2	1 035,4

Lähde: EKP.

1) Marraskuun lopusta alkaen TARGET-järjestelmän saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin järjestämällä ne uudelleen (netting by novation). Tämä tarkoittaa, että kansallisten keskuspankkien ja EKP:n kahdenväliset saamiset ja velat on korvattu yhdellä kunkin kansallisen keskuspankin ja EKP:n kahdenvälisellä nettomääräisellä positiolla. Vuosien 1999 ja 2000 kunkin kuukauden lopun bruttomääräinen tilanne on esitetty vastaavassa alaviitteessä Kuukausikatsauksen helmikuun ja joulukuun 2000 numeroissa.

Taulukko 2.2

Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase (pl. eurojärjestelmä)

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

	Lainat euroalueelle	Rahalaitoksille	Julkisyhteisöille	Muille	Hallussa olevat euroalueella olevien liikkeen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet	Rahalaitosten	Julkisyhteisöjen	Muiden	Rahamarkkinapaperit	Hallussa olevat euroalueella olevien liikkeen laskemat osakkeet ja osuudet	Rahalaitosten	Muiden	Ulko-maiset saamiset	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1999	9 779,9	3 414,1	828,2	5 537,6	2 179,4	828,8	1 123,8	226,7	129,9	650,6	211,5	439,1	1 719,6	154,0	919,4	15 532,8
2000 IV	10 419,8	3 510,4	817,8	6 091,5	2 193,4	933,3	995,9	264,2	141,4	750,9	240,2	510,8	2 026,2	158,7	1 015,2	16 705,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	10 814,0	3 715,6	824,4	6 274,0	2 322,4	969,1	1 066,2	287,1	157,1	812,3	255,3	557,0	2 242,1	160,8	1 097,2	17 606,0
II	10 894,4	3 698,3	808,5	6 387,6	2 397,4	991,6	1 104,9	300,9	164,6	799,3	251,3	548,0	2 290,1	163,5	1 128,3	17 837,7
III	10 953,2	3 729,3	802,6	6 421,3	2 415,5	995,8	1 093,3	326,4	163,8	771,6	245,1	526,4	2 300,6	165,7	1 115,8	17 886,2
2001 joulukuu	11 134,7	3 794,0	822,1	6 518,7	2 421,3	1 008,3	1 077,4	335,6	153,1	811,0	251,9	559,1	2 408,7	168,1	1 129,5	18 226,3
2002 tammi	11 066,2	3 713,4	819,1	6 533,7	2 466,9	1 018,9	1 107,3	340,6	168,8	811,5	252,3	559,2	2 420,4	165,4	1 159,9	18 259,1
helmikuu	11 049,6	3 679,7	821,8	6 548,1	2 486,7	1 030,8	1 107,1	348,7	167,0	812,1	254,3	557,9	2 419,5	164,6	1 096,1	18 195,6
maaliskuu	11 210,8	3 778,4	826,8	6 605,5	2 519,6	1 046,2	1 128,1	345,3	174,0	811,6	260,1	551,5	2 430,6	164,5	1 031,1	18 342,2
huhtikuu	11 264,9	3 817,7	806,7	6 640,6	2 524,9	1 055,2	1 127,8	341,8	175,9	825,6	267,5	558,1	2 425,1	164,2	1 011,2	18 391,9
toukokuu	11 329,0	3 866,4	803,4	6 659,1	2 543,0	1 057,8	1 141,2	343,9	181,7	826,2	265,8	560,4	2 451,3	164,4	984,6	18 480,1
kesäkuu	11 334,7	3 839,8	804,4	6 690,5	2 538,6	1 059,5	1 137,5	341,7	194,7	819,2	263,5	555,7	2 358,4	164,3	1 002,3	18 412,2
heinäkuu	11 339,5	3 844,7	802,8	6 691,9	2 527,4	1 048,2	1 135,5	343,6	205,0	808,3	267,0	541,3	2 378,7	164,7	1 025,6	18 449,0
elokuu	11 321,2	3 836,8	792,7	6 691,7	2 515,3	1 044,7	1 131,7	338,9	203,1	816,8	265,7	551,2	2 367,2	165,6	1 011,0	18 400,2
syyskuu	11 406,6	3 885,0	795,5	6 726,1	2 539,5	1 042,3	1 148,6	348,6	209,8	805,3	263,7	541,6	2 427,3	166,2	1 057,9	18 612,6
lokakuu	11 463,5	3 926,4	795,1	6 742,0	2 532,1	1 037,5	1 142,3	352,2	211,7	819,5	266,0	553,4	2 483,6	167,1	1 021,1	18 698,6
marraskuu	11 592,2	4 034,5	803,9	6 753,9	2 543,2	1 040,1	1 147,3	355,8	229,1	822,9	264,7	558,2	2 558,2	167,1	1 055,3	18 968,1
joulukuu ^(p)	11 610,0	4 020,5	812,2	6 777,3	2 522,4	1 023,9	1 131,6	366,9	212,5	828,1	257,1	571,0	2 462,4	168,0	1 059,1	18 862,5

2. Velat

	Liikkeessä oleva raha	Talletukset euroalueelta	Rahalaitosten	Valtion	Muiden julkisyhteisöjen/muiden	Yön yli	Määrä- aikaiset	Ir- ti- sanomis- ehtoiset	Repot	Rahamarkkina- rahastojen rahasto- osuudet ¹⁾	Rahamarkkina- paperit ja liikkeeseen lasketut velka- paperit ¹⁾	Oma pääoma ja varaukset	Ulko- maiset velat	Muut velat	Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1999	0,7	8 735,7	3 590,9	88,6	5 056,2	1 537,6	2 043,2	1 331,5	143,9	293,4	2 531,1	849,1	1 870,4	1 252,4	15 532,8
2000 IV	0,0	9 057,1	3 679,3	117,4	5 260,5	1 648,9	2 159,8	1 276,9	174,9	323,3	2 712,9	940,5	2 299,5	1 372,2	16 705,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 I	0,0	9 325,3	3 814,5	103,6	5 407,2	1 624,0	2 237,8	1 322,8	222,6	369,2	2 817,4	982,4	2 638,7	1 473,1	17 606,0
II	0,0	9 424,1	3 805,6	113,7	5 504,8	1 715,9	2 236,6	1 330,8	221,5	390,2	2 861,3	998,1	2 713,8	1 450,1	17 837,7
III	0,0	9 484,8	3 839,0	110,2	5 535,5	1 733,7	2 233,5	1 342,6	225,7	417,3	2 875,5	1 011,1	2 613,4	1 484,1	17 886,2
2001 joulukuu	0,0	9 696,6	3 829,6	103,9	5 763,1	1 882,1	2 257,5	1 405,0	218,5	436,5	2 882,9	1 041,9	2 687,4	1 480,9	18 226,3
2002 tammi	0,0	9 630,1	3 804,4	104,0	5 721,7	1 832,9	2 253,8	1 418,8	216,2	457,9	2 921,5	1 050,1	2 722,0	1 477,6	18 259,1
helmikuu	0,0	9 571,1	3 745,5	103,7	5 721,9	1 828,9	2 251,1	1 420,9	221,1	469,2	2 933,1	1 050,6	2 734,1	1 437,3	18 195,6
maaliskuu	0,0	9 695,4	3 852,1	101,2	5 742,1	1 823,1	2 266,3	1 423,0	229,6	477,9	2 966,1	1 057,6	2 754,4	1 390,7	18 342,2
huhtikuu	0,0	9 742,5	3 871,8	106,7	5 763,9	1 852,1	2 269,0	1 414,7	228,1	485,0	2 969,4	1 064,1	2 741,5	1 389,4	18 391,9
toukokuu	0,0	9 810,7	3 920,5	108,3	5 781,9	1 852,8	2 278,8	1 415,5	234,8	493,4	2 994,0	1 071,3	2 723,4	1 387,2	18 480,1
kesäkuu	0,0	9 836,5	3 926,6	103,5	5 806,4	1 898,8	2 256,3	1 421,7	229,6	497,5	2 984,6	1 071,6	2 589,0	1 433,2	18 412,2
heinäkuu	0,0	9 818,1	3 932,1	99,0	5 787,1	1 870,1	2 263,8	1 424,3	228,8	510,7	2 989,6	1 081,4	2 613,1	1 436,1	18 449,0
elokuu	0,0	9 779,9	3 918,3	93,6	5 768,0	1 836,2	2 265,4	1 429,8	236,5	524,3	3 002,0	1 088,2	2 585,3	1 420,5	18 400,2
syyskuu	0,0	9 870,6	3 960,8	104,6	5 805,2	1 891,3	2 242,8	1 432,8	238,3	522,5	3 004,3	1 094,1	2 642,2	1 478,9	18 612,6
lokakuu	0,0	9 942,2	4 020,3	111,0	5 810,9	1 873,5	2 263,8	1 438,1	235,6	526,4	3 010,3	1 097,0	2 666,5	1 456,3	18 698,6
marraskuu	0,0	10 091,7	4 126,6	101,3	5 863,8	1 925,7	2 259,8	1 448,7	229,6	542,8	3 038,6	1 100,1	2 706,3	1 488,6	18 968,1
joulukuu ^(p)	0,0	10 189,3	4 131,4	107,0	5 951,0	1 984,9	2 262,1	1 477,5	226,5	533,0	2 989,6	1 102,7	2 595,8	1 452,1	18 862,5

Lähde: EKP.

1) Sisältää euroalueella olevien hallussa olevat instrumentit. Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat instrumentit sisältyvät erään ”ulkomaiset velat”.

Taulukko 2.3

Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset: kannat

		Lainat euro-alueelle			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeesien laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeesien laskemat osakkeet ja osuudet	Ulkomaiset saamiset ²⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2001	kesä	7 223,9	835,7	6 388,2	1 508,6	1 206,5	302,1	557,5	2 704,8	175,4	1 147,0	13 317,2
	heinä	7 227,2	832,9	6 394,4	1 516,5	1 201,5	315,0	552,3	2 619,1	176,5	1 092,2	13 183,9
	elo	7 198,4	828,8	6 369,6	1 516,6	1 192,9	323,7	545,1	2 624,7	176,9	1 082,6	13 144,3
	syys	7 251,7	829,8	6 421,9	1 522,6	1 195,2	327,4	534,7	2 697,8	177,6	1 134,1	13 318,6
	loka	7 278,8	827,2	6 451,6	1 516,6	1 186,8	329,9	543,7	2 742,5	178,3	1 164,2	13 424,2
	marras	7 345,2	843,3	6 501,9	1 524,1	1 191,0	333,1	544,6	2 827,6	179,1	1 153,9	13 574,5
	joulu	7 367,0	847,7	6 519,3	1 516,1	1 179,2	336,9	568,3	2 807,6	180,0	1 137,6	13 576,6
2002	tammi	7 379,1	844,8	6 534,4	1 548,3	1 206,3	341,9	568,2	2 829,4	177,5	1 164,8	13 667,3
	helmi	7 396,2	847,5	6 548,7	1 557,7	1 207,7	349,9	566,8	2 833,0	176,6	1 126,9	13 657,2
	maalis	7 458,8	852,6	6 606,1	1 575,7	1 229,1	346,6	560,6	2 845,1	176,4	1 077,7	13 694,3
	huhti	7 473,6	832,4	6 641,2	1 572,2	1 229,2	342,9	566,9	2 826,3	176,2	1 065,0	13 680,2
	touko	7 488,9	829,2	6 659,7	1 587,2	1 242,3	345,0	569,0	2 845,7	176,4	1 044,4	13 711,5
	kesä	7 521,2	830,1	6 691,1	1 582,0	1 239,0	343,0	563,9	2 731,1	176,2	1 067,7	13 642,1
	heinä	7 521,1	828,5	6 692,6	1 582,7	1 237,4	345,3	549,2	2 756,5	176,8	1 092,7	13 679,0
	elo	7 510,4	818,0	6 692,3	1 576,0	1 235,0	341,0	559,2	2 745,1	177,7	1 080,7	13 649,0
	syys	7 547,5	820,8	6 726,8	1 603,9	1 253,1	350,8	549,1	2 813,3	178,3	1 130,1	13 822,2
	loka	7 563,1	820,4	6 742,7	1 601,6	1 248,5	353,1	561,5	2 863,5	179,3	1 094,9	13 863,8
	marras	7 583,7	829,2	6 754,5	1 611,1	1 254,4	356,7	566,7	2 937,0	177,0	1 135,1	14 010,7
	joulu ^(p)	7 614,4	836,4	6 778,0	1 585,5	1 217,7	367,8	579,2	2 837,0	180,1	1 132,2	13 928,3

2. Velat: kannat

		Liik-keessä oleva raha	Valtion talletukset	Muiden julkisyhteisöjen/ muiden talletukset euro-alueelta	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irti- sanomis- ehtoiset	Repot	Raha- markki- narahas- tojen rahasto- osuudet ³⁾	Raha- markki- napaperit ja liik- keeseen lasketut velka- paperit ³⁾	Oma pääoma ja varauk- set	Ulko- maiset velat ²⁾	Muut velat	Raha- laitosten väliset velat, netto	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2001	kesä	333,0	165,5	5 521,1	1 731,8	2 237,0	1 330,8	221,5	357,3	1 740,5	965,9	2 746,4	1 504,4	-16,8	13 317,2
	heinä	328,0	155,5	5 508,1	1 712,7	2 238,4	1 333,6	223,4	366,4	1 737,1	955,2	2 646,2	1 494,8	-7,4	13 183,9
	elo	319,2	152,4	5 500,1	1 681,2	2 250,8	1 337,3	230,8	377,6	1 731,1	959,9	2 623,1	1 489,4	-8,6	13 144,3
	syys	309,6	147,8	5 552,2	1 749,9	2 233,9	1 342,6	225,7	381,2	1 753,9	970,4	2 643,4	1 541,4	18,7	13 318,6
	loka	295,5	153,3	5 574,8	1 750,3	2 237,6	1 351,9	235,1	392,3	1 767,9	981,1	2 665,2	1 588,7	5,5	13 424,2
	marras	279,7	150,2	5 628,1	1 798,1	2 239,2	1 365,0	225,9	400,8	1 760,3	982,6	2 729,9	1 632,4	10,4	13 574,5
	joulu	239,7	139,0	5 777,6	1 896,2	2 257,9	1 405,0	218,5	398,0	1 760,7	995,2	2 723,0	1 551,8	-8,5	13 576,6
2002	tammi	246,5	148,9	5 736,9	1 847,8	2 254,2	1 418,8	216,2	416,6	1 775,8	1 007,6	2 759,4	1 573,6	2,0	13 667,3
	helmi	240,3	155,7	5 736,7	1 843,3	2 251,4	1 420,9	221,1	427,0	1 778,2	1 011,5	2 767,9	1 538,8	1,1	13 657,2
	maalis	254,3	157,5	5 758,5	1 839,1	2 266,7	1 423,0	229,6	431,2	1 793,0	1 010,6	2 791,2	1 496,6	1,3	13 694,3
	huhti	261,7	157,5	5 781,8	1 869,7	2 269,4	1 414,7	228,1	437,5	1 785,4	1 004,5	2 774,0	1 486,6	-8,9	13 680,2
	touko	273,9	149,0	5 799,3	1 869,8	2 279,1	1 415,5	234,8	442,6	1 805,0	1 008,7	2 755,0	1 485,2	-7,3	13 711,5
	kesä	285,8	155,0	5 823,9	1 916,0	2 256,6	1 421,7	229,6	439,2	1 788,3	985,7	2 755,0	1 533,6	10,7	13 642,1
	heinä	296,8	151,9	5 802,6	1 885,4	2 264,1	1 424,3	228,8	450,3	1 796,1	993,4	2 748,1	1 542,7	-2,9	13 679,0
	elo	301,2	141,0	5 783,6	1 851,6	2 265,7	1 429,8	236,5	463,4	1 814,3	1 004,2	2 616,3	1 525,4	-0,2	13 649,0
	syys	306,7	146,3	5 822,2	1 908,0	2 243,1	1 432,8	238,3	460,4	1 813,0	1 015,7	2 674,7	1 588,0	-5,0	13 822,2
	loka	313,9	151,8	5 829,1	1 891,4	2 264,1	1 438,1	235,6	462,7	1 823,0	1 013,9	2 697,8	1 568,2	3,4	13 863,8
	marras	321,4	147,5	5 881,6	1 943,2	2 260,1	1 448,7	229,6	477,1	1 831,7	1 016,0	2 737,8	1 601,5	-4,0	14 010,7
	joulu ^(p)	341,2	136,5	5 966,6	2 000,2	2 262,4	1 477,5	226,5	470,1	1 812,1	997,0	2 628,6	1 573,3	2,9	13 928,3

Lähde: EKP.

1) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse trans- aktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

2) Ks. myös taulukon 2.1 alaviite 1.

3) Sisältää euroalueella olevien hallussa olevat instrumentit. Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat instrumentit sisältyvät erään "ulkomaiset velat".

3. Saamiset: virrat¹⁾

												Yhteensä			
		Lainat euro-alueelle			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet			Muiden	Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet			Ulkomaiset saamiset ²⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	
		1	2	3	4	5	6		7	8	9				
2001	heinä	12,7	-2,5	15,1	9,5	-3,2	12,7	-8,1	-41,3	1,1	-50,5	-76,5			
	elo	-18,9	-3,7	-15,2	4,9	-4,3	9,2	-6,0	57,2	0,3	-10,6	26,9			
	syys	48,6	1,0	47,5	-1,4	-4,3	2,9	-5,0	49,1	0,7	51,9	143,9			
	loka	25,7	-2,7	28,4	-7,0	-9,6	2,6	5,7	43,7	0,7	30,1	99,0			
	marras	65,7	16,0	49,7	9,9	7,9	2,1	-3,2	66,0	1,1	5,9	145,6			
	joulu	25,5	3,7	21,8	-8,4	-10,3	2,0	22,3	-26,4	1,1	-17,1	-3,0			
2002	tammi	9,4	-3,1	12,6	27,1	21,8	5,2	-0,3	-0,2	-2,5	26,6	60,2			
	helmi	19,0	2,7	16,2	9,2	1,2	8,0	0,6	0,3	-0,9	-39,3	-11,1			
	maalis	64,2	5,2	59,0	14,1	16,9	-2,9	-7,6	19,9	0,0	-48,2	42,4			
	huhti	21,7	-20,0	41,7	-1,9	1,5	-3,3	6,3	18,0	-0,2	-13,1	30,8			
	touko	25,4	-2,8	28,2	12,7	9,7	3,0	0,9	73,9	0,2	-20,8	92,3			
	kesä	40,7	1,4	39,3	-3,0	-1,3	-1,7	-5,2	-26,8	-0,2	23,7	29,1			
	heinä	-4,7	-1,8	-2,9	-2,5	-2,0	-0,5	-11,6	-2,4	0,5	23,9	3,2			
	elo	-10,7	-10,9	0,2	-5,6	-3,1	-2,5	9,2	-10,6	1,0	-12,1	-28,8			
	syys	38,6	2,8	35,8	20,9	11,5	9,3	-4,3	65,6	0,6	48,1	169,4			
	loka	18,2	-0,4	18,6	-0,3	-2,5	2,2	10,1	55,1	0,9	-35,8	48,2			
	marras	28,6	9,0	19,6	9,7	6,1	3,6	3,0	84,7	-2,3	40,0	163,7			
	joulu ^(p)	41,0	7,6	33,4	-6,6	-17,4	10,8	13,3	-35,4	1,6	-9,0	4,9			

4. Velat: virrat¹⁾

													Yhteensä		
		Liikkeessä oleva raha	Valtion talletukset	Muiden julkisyhteisöjen/ muiden talletukset euro-alueelta	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irti- sanomis- ehtoiset	Repot	Raha- markkina- rahas- tojen rahasto- osuudet ³⁾	Raha- markkina- paperit ja liik- keeseen lasketut velka- paperit ³⁾	Oma pääoma ja varauk- set	Ulko- maiset velat ²⁾	Muut velat	Raha- laitosten väliset velat, netto	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2001	heinä	-5,0	-10,0	-8,2	-17,4	4,4	3,0	1,9	9,5	2,9	-6,5	-57,9	-11,1	9,8	-76,5
	elo	-8,8	-3,1	-1,8	-29,6	16,4	3,9	7,5	10,6	1,4	7,3	30,0	-7,5	-1,2	26,9
	syys	-9,6	-4,6	51,2	68,4	-17,4	5,3	-5,1	3,2	15,8	9,0	18,4	41,4	19,1	143,9
	loka	-14,2	5,4	22,6	0,9	3,0	9,2	9,5	11,5	13,0	7,9	18,5	46,0	-11,8	99,0
	marras	-15,7	-3,0	51,4	47,2	0,3	13,1	-9,2	9,7	23,9	2,9	38,7	33,2	4,6	145,6
	joulu	-40,0	-11,2	149,3	98,4	18,4	40,0	-7,4	-1,3	-0,7	13,6	-17,5	-75,7	-19,5	-3,0
2002	tammi	6,8	10,4	-42,5	-49,5	-3,1	12,4	-2,3	19,5	10,4	14,2	14,1	15,9	11,3	60,2
	helmi	-6,2	6,9	0,2	-4,3	-2,5	2,1	4,9	10,4	4,8	-0,8	11,2	-36,9	-0,7	-11,1
	maalis	14,0	1,7	22,8	-3,8	16,1	2,2	8,4	3,3	18,5	2,6	25,6	-55,3	9,3	42,4
	huhti	7,4	0,0	27,6	32,1	5,2	-8,2	-1,5	7,9	-1,7	-5,2	20,7	-16,4	-9,6	30,8
	touko	12,2	-8,5	24,6	2,4	14,4	1,1	6,7	4,0	29,7	3,7	35,0	-9,8	1,5	92,3
	kesä	12,0	6,0	31,1	48,2	-17,3	6,4	-6,1	-7,2	1,4	-17,2	-67,6	55,1	15,6	29,1
	heinä	11,0	-3,1	-24,5	-31,8	5,4	2,5	-0,7	12,0	0,2	9,7	0,0	11,5	-13,5	3,2
	elo	4,4	-11,0	-4,7	-33,6	15,7	5,5	7,7	12,3	4,1	8,7	-24,8	-20,6	2,8	-28,8
	syys	5,6	1,6	40,0	56,4	-21,8	3,0	2,4	-2,7	15,9	9,9	46,9	54,1	-1,9	169,4
	loka	7,2	5,5	7,8	-16,4	21,7	5,3	-2,8	2,1	11,4	0,0	25,4	-20,7	9,5	48,2
	marras	7,5	-4,3	55,5	52,9	-3,7	10,6	-4,4	14,7	14,1	3,0	49,7	30,1	-6,6	163,7
	joulu ^(p)	19,8	-11,0	81,0	48,9	6,1	29,1	-3,1	-6,6	-15,6	2,1	-53,0	-18,8	6,9	4,9

Taulukko 2.4

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Raha-aggregaatit: kannat ajanjakson lopussa

		M1						M2	
		Liikkeessä oleva raha	Yön yli -talletukset	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾	Enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾
		1	2	3	4	5	6	7	8
2001	kesä	333,0	1 798,4	2 131,4	96,38	1 066,2	1 283,0	4 480,6	95,91
	heinä	328,0	1 780,3	2 108,3	95,41	1 073,2	1 287,2	4 468,7	95,74
	elo	319,2	1 747,5	2 066,7	93,61	1 088,8	1 292,9	4 448,4	95,41
	syys	309,6	1 815,1	2 124,7	96,23	1 070,9	1 299,7	4 495,3	96,40
	loka	295,5	1 816,1	2 111,6	95,66	1 074,7	1 311,6	4 497,9	96,46
	marras	279,7	1 864,6	2 144,3	97,11	1 077,6	1 326,4	4 548,2	97,50
	joulu	239,7	1 968,2	2 207,9	100,00	1 088,8	1 367,9	4 664,6	100,00
2002	tammi	246,5	1 921,9	2 168,4	98,16	1 081,0	1 390,4	4 639,7	99,44
	helmi	240,3	1 917,1	2 157,4	97,67	1 076,7	1 394,5	4 628,7	99,21
	maalis	254,3	1 914,2	2 168,5	98,19	1 088,5	1 397,9	4 654,9	99,79
	huhti	261,7	1 945,5	2 207,2	100,01	1 092,1	1 391,9	4 691,2	100,65
	touko	273,9	1 945,4	2 219,3	100,66	1 099,6	1 394,0	4 712,8	101,24
	kesä	285,8	1 992,1	2 277,9	103,41	1 074,8	1 400,0	4 752,8	102,23
	heinä	296,8	1 959,3	2 256,1	102,37	1 083,7	1 403,0	4 742,8	101,89
	elo	301,2	1 927,4	2 228,6	101,13	1 096,9	1 408,9	4 734,3	101,72
	syys	306,7	1 984,3	2 291,0	103,96	1 073,6	1 411,1	4 775,7	102,62
	loka	313,9	1 968,3	2 282,3	103,57	1 093,6	1 417,7	4 793,5	103,01
	marras	321,4	2 020,9	2 342,3	106,35	1 086,2	1 428,8	4 857,3	104,41
	joulu ⁴⁾	341,2	2 083,1	2 424,3	109,71	1 076,3	1 458,5	4 959,1	106,50

2. Raha-aggregaatit: virrat⁴⁾

		M1						M2	
		Liikkeessä oleva raha	Yön yli -talletukset	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %
		1	2	3	4	5	6	7	8
2001	heinä	-5,0	-16,4	-21,4	3,3	9,0	4,4	-7,9	4,4
	elo	-8,8	-30,9	-39,7	3,2	18,4	5,9	-15,4	4,3
	syys	-9,6	67,4	57,7	5,5	-18,2	6,8	46,3	5,3
	loka	-14,2	1,6	-12,6	5,0	3,3	11,8	2,6	5,4
	marras	-15,7	47,8	32,0	5,5	1,9	14,8	48,7	5,9
	joulu	-40,0	103,8	63,8	5,1	11,1	41,5	116,4	6,1
2002	tammi	6,8	-47,3	-40,6	6,7	-6,7	21,1	-26,2	6,7
	helmi	-6,2	-4,6	-10,8	6,3	-4,0	4,1	-10,7	6,3
	maalis	14,0	-2,6	11,4	6,3	12,3	3,4	27,1	6,4
	huhti	7,4	32,8	40,2	6,6	5,4	-5,8	39,8	6,4
	touko	12,2	2,1	14,3	6,4	10,9	2,3	27,5	6,7
	kesä	12,0	48,6	60,6	7,3	-20,6	6,3	46,3	6,6
	heinä	11,0	-33,8	-22,9	7,3	4,2	2,8	-15,9	6,4
	elo	4,4	-31,7	-27,3	8,0	13,5	6,0	-7,9	6,6
	syys	5,6	56,9	62,5	8,0	-22,8	2,2	41,8	6,4
	loka	7,2	-15,8	-8,6	8,3	20,4	6,7	18,5	6,8
	marras	7,5	53,8	61,2	9,5	-7,3	11,1	65,0	7,1
	joulu ⁴⁾	19,8	54,1	73,9	9,7	-6,9	30,0	96,9	6,5

Lähde: EKP.

- 1) Raha-aggregaateihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtioille.
- 2) M3 ja sen erät laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita.

M3 ²⁾							
Repot	Raha- markkina- rahastojen rahasto- osuudet	Rahamarkkina- paperit ja enintään 2 vuoden velka- paperit	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾			
9	10	11	12	13			
221,5	357,3	145,2	5 204,7	95,84	2001	kesä	
223,4	366,4	140,4	5 198,9	95,81		heinä	
230,8	377,6	142,5	5 199,3	95,92		elo	
225,7	381,2	147,6	5 249,9	96,72		syys	
235,1	392,3	149,5	5 274,7	97,16		loka	
225,9	400,8	152,2	5 327,1	98,16		marras	
218,5	398,0	145,9	5 427,0	100,00		joulu	
216,2	416,6	141,8	5 414,4	99,83	2002	tammi	
221,1	427,0	138,8	5 415,5	99,84		helmi	
229,6	431,2	137,2	5 453,0	100,56		maalis	
228,1	437,5	134,7	5 491,5	101,35		huhti	
234,8	442,6	144,0	5 534,3	102,24		touko	
229,6	439,2	132,9	5 554,4	102,72		kesä	
228,8	450,3	125,5	5 547,4	102,47		heinä	
236,5	463,4	126,6	5 560,8	102,72		elo	
238,3	460,4	131,3	5 605,8	103,55		syys	
235,6	462,7	133,7	5 625,5	103,93		loka	
229,6	477,1	131,2	5 695,3	105,27		marras	
226,5	470,1	127,0	5 782,7	106,81		joulu ⁴⁾	

M3 ²⁾							
Repot	Raha- markkina- rahastojen rahasto- osuudet	Rahamarkkina- paperit ja enintään 2 vuoden velka- paperit	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			
9	10	11	12	13			
1,9	9,5	-4,9	-1,5	5,5	2001	heinä	
7,5	10,6	2,8	5,5	5,8		elo	
-5,1	3,2	-0,9	43,5	6,8		syys	
9,5	11,5	0,5	24,1	7,3		loka	
-9,2	9,7	5,0	54,3	7,6		marras	
-7,4	-1,3	-8,0	99,7	7,6		joulu	
-2,3	19,5	-0,4	-9,4	7,7	2002	tammi	
4,9	10,4	-3,9	0,7	7,3		helmi	
8,4	3,3	0,3	39,1	7,3		maalis	
-1,5	7,9	-3,3	42,9	7,2		huhti	
6,7	4,0	10,0	48,3	7,6		touko	
-6,1	-7,2	-7,0	25,9	7,2		kesä	
-0,7	12,0	-8,9	-13,5	7,0		heinä	
7,7	12,3	1,2	13,3	7,1		elo	
2,4	-2,7	3,6	45,2	7,1		syys	
-2,8	2,1	2,6	20,3	7,0		loka	
-4,4	14,7	-2,6	72,8	7,2		marras	
-3,1	-6,6	-4,4	82,8	6,8		joulu ⁴⁾	

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Kausivaihtelusta puhdistetut kannat ajanjakson lopussa

		M1						M2	
		Liikkeessä oleva raha 1	Yön yli -talletukset 2	Yhteensä		Muut lyhytaikaiset talletukset ⁵⁾		Yhteensä 7	Indeksi ⁴⁾ 8
				3	4	5	6		
2001	kesä	330,1	1 764,7	2 094,8	94,72	2 356,7	95,80	4 451,5	95,29
	heinä	323,8	1 769,8	2 093,6	94,74	2 372,2	96,52	4 465,8	95,68
	elo	317,5	1 789,2	2 106,6	95,42	2 378,0	96,88	4 484,7	96,19
	syys	307,8	1 822,4	2 130,2	96,48	2 390,8	97,39	4 521,0	96,96
	loka	295,8	1 843,6	2 139,4	96,92	2 405,6	97,97	4 545,0	97,47
	marras	278,3	1 877,0	2 155,3	97,61	2 421,1	98,56	4 576,3	98,11
	joulu	233,4	1 922,1	2 155,5	97,63	2 441,6	99,39	4 597,1	98,55
2002	tammi	251,3	1 927,2	2 178,5	98,62	2 450,4	99,73	4 628,9	99,21
	helmi	245,3	1 932,6	2 177,9	98,60	2 457,8	100,04	4 635,7	99,36
	maalis	254,1	1 923,7	2 177,8	98,61	2 473,6	100,71	4 651,4	99,72
	huhti	264,4	1 932,8	2 197,2	99,56	2 479,8	101,04	4 677,0	100,34
	touko	273,6	1 942,2	2 215,8	100,50	2 483,4	101,34	4 699,2	100,94
	kesä	283,0	1 945,9	2 228,9	101,19	2 486,5	101,64	4 715,4	101,43
	heinä	292,8	1 954,0	2 246,8	101,95	2 496,5	101,86	4 743,3	101,90
	elo	299,3	1 964,3	2 263,5	102,72	2 502,1	102,10	4 765,7	102,39
	syys	306,2	1 993,3	2 299,5	104,35	2 509,8	102,43	4 809,3	103,34
	loka	314,1	1 997,9	2 312,0	104,92	2 531,6	103,34	4 843,6	104,09
	marras	319,6	2 027,0	2 346,6	106,55	2 532,0	103,36	4 878,7	104,87
	joulu ⁶⁾	333,1	2 036,4	2 369,6	107,23	2 518,3	102,93	4 887,9	104,97

4. Kausivaihtelusta puhdistetut virrat⁷⁾

		M1						M2				
		Liikkeessä oleva raha 1	Yön yli -talletukset 2	Yhteensä		Muut lyhytaikaiset talletukset ⁵⁾		Yhteensä 9	Suhteellinen kuukausi-muutos ⁴⁾ , % 10	Suhteellinen vuosimuutos ⁴⁾ , % 11		
				3	4	5	6				7	8
2001	heinä	-6,3	6,8	0,5	0,0	3,4	17,8	0,8	5,3	18,2	0,4	4,4
	elo	-6,4	21,3	15,0	0,7	3,6	8,8	0,4	5,1	23,8	0,5	4,4
	syys	-9,6	32,9	23,3	1,1	5,0	12,4	0,5	5,2	35,7	0,8	5,1
	loka	-12,0	21,7	9,7	0,5	5,2	14,2	0,6	5,7	24,0	0,5	5,5
	marras	-17,5	32,7	15,2	0,7	5,9	14,5	0,6	5,9	29,7	0,7	6,0
	joulu	-44,9	45,4	0,5	0,0	5,5	20,4	0,8	7,2	20,9	0,5	6,4
2002	tammi	17,9	4,1	21,9	1,0	6,6	8,4	0,3	6,8	30,4	0,7	6,7
	helmi	-5,9	5,5	-0,4	0,0	6,2	7,6	0,3	6,5	7,3	0,2	6,3
	maalis	8,8	-8,5	0,3	0,0	6,0	16,4	0,7	6,6	16,6	0,4	6,3
	huhti	10,3	10,6	20,9	1,0	6,6	8,2	0,3	6,1	29,0	0,6	6,3
	touko	9,2	11,6	20,8	0,9	6,7	7,3	0,3	6,7	28,1	0,6	6,7
	kesä	9,4	5,7	15,1	0,7	6,8	7,4	0,3	6,1	22,6	0,5	6,4
	heinä	9,8	6,9	16,7	0,8	7,6	5,2	0,2	5,5	21,9	0,5	6,5
	elo	6,4	10,6	17,0	0,8	7,6	6,0	0,2	5,4	23,0	0,5	6,4
	syys	6,9	29,1	36,0	1,6	8,2	8,1	0,3	5,2	44,1	0,9	6,6
	loka	7,9	4,7	12,6	0,5	8,3	22,3	0,9	5,5	34,9	0,7	6,8
	marras	5,5	30,3	35,8	1,5	9,2	0,5	0,0	4,9	36,3	0,7	6,9
	joulu ⁶⁾	13,5	1,5	15,1	0,6	9,8	-10,6	-0,4	3,6	4,5	0,1	6,5

Lähde: EKP.

- 1) Raha-aggregaateihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtioille.
- 2) M3 ja sen erät laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita.
- 3) Lainat ja muut luotot on esitetty kausivaihtelusta puhdistamattomina sivulla 20*.
- 4) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

Jälkimarkkinakelpoiset instrumentit ⁶⁾		M3 ³⁾		Lainat muille euroalueella (pl. julkisyhteisöt) ³⁾			
Yhteensä	Indeksi ⁴⁾	Yhteensä	Indeksi ⁴⁾	Yhteensä	Indeksi ⁴⁾		
9	10	11	12	13	14		
722,1	95,15	5 173,7	95,27	6 364,2	97,37	2001	kesä
734,0	96,76	5 199,8	95,83	6 381,1	97,77		heinä
749,1	98,77	5 233,8	96,55	6 398,0	98,17		elo
764,2	99,91	5 285,2	97,37	6 433,8	98,65		syys
783,4	102,32	5 328,4	98,15	6 465,5	99,12		loka
783,5	102,80	5 359,8	98,77	6 503,6	99,69		marras
790,7	103,71	5 387,8	99,28	6 510,0	99,86		joulu
781,1	103,05	5 409,9	99,75	6 535,6	100,21	2002	tammi
781,2	102,96	5 416,9	99,87	6 562,7	100,66		helmi
784,2	103,44	5 435,6	100,24	6 597,2	101,21		maalis
786,6	103,88	5 463,6	100,84	6 626,3	101,76		huhti
798,1	105,36	5 497,3	101,56	6 657,3	102,38		touko
800,5	105,61	5 515,9	102,01	6 665,7	102,63		kesä
809,1	106,67	5 552,4	102,57	6 680,6	102,79		heinä
824,6	108,61	5 590,3	103,26	6 722,9	103,45		elo
841,3	110,77	5 650,6	104,38	6 738,4	103,71		syys
837,5	110,27	5 681,1	104,96	6 756,5	104,03		loka
842,6	111,18	5 721,3	105,76	6 755,2	104,13		marras
853,6	112,67	5 741,5	106,04	6 769,3	104,50		joulu ⁶⁾

M3 ³⁾							Lainat muille euroalueella (pl. julkisyhteisöt) ³⁾					
Jälkimarkkinakelpoiset instrumentit ⁶⁾			Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %	3 kk:n liukuva keskiarvo (keskitetty) %	Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %			
Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %										12
12,2	1,7	13,1	30,4	0,6	5,6	5,6	25,9	0,4	7,8	2001	heinä	
15,2	2,1	15,5	39,0	0,8	5,8	6,0	26,6	0,4	7,2		elo	
8,7	1,2	17,0	44,3	0,8	6,7	6,6	31,0	0,5	6,7		syys	
18,4	2,4	19,0	42,4	0,8	7,3	7,2	30,4	0,5	6,5		loka	
3,7	0,5	19,2	33,4	0,6	7,7	7,6	37,5	0,6	6,6		marras	
6,9	0,9	17,5	27,8	0,5	7,9	7,8	10,9	0,2	6,1		joulu	
-5,0	-0,6	13,8	25,4	0,5	7,7	7,6	23,0	0,4	5,7	2002	tammi	
-0,7	-0,1	13,5	6,6	0,1	7,3	7,4	29,0	0,4	5,6		helmi	
3,7	0,5	12,9	20,3	0,4	7,2	7,2	36,1	0,6	5,5		maalis	
3,3	0,4	12,7	32,4	0,6	7,2	7,3	35,6	0,5	5,5		huhti	
11,2	1,4	12,9	39,2	0,7	7,6	7,3	40,7	0,6	5,7		touko	
1,9	0,2	11,0	24,4	0,4	7,1	7,2	16,3	0,2	5,4		kesä	
8,0	1,0	10,2	29,9	0,5	7,0	7,0	10,5	0,2	5,1		heinä	
14,8	1,8	10,0	37,8	0,7	7,0	7,1	42,7	0,6	5,4		elo	
16,4	2,0	10,9	60,5	1,1	7,2	7,0	16,9	0,3	5,1		syys	
-3,9	-0,5	7,8	31,1	0,5	6,9	7,1	20,8	0,3	5,0		loka	
7,0	0,8	8,2	43,3	0,8	7,1	6,9	6,5	0,1	4,5		marras	
11,3	1,3	8,6	15,8	0,3	6,8	.	23,9	0,4	4,6		joulu ⁶⁾	

5) Muihin lyhytaikaisiin talletuksiin kuuluvat enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset ja irtisanomisajaltaan enintään 3 kuukauden talletukset.

6) Jälkimarkkinakelpoisiin instrumentteihin sisältyvät reposopimukset, rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet, rahamarkkinapaperit ja enintään 2 vuoden velkapaperit.

7) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

5. M3:n keskeiset vastaerät: kannat ajanjakson lopussa

		Rahalaitosten pitempiaikaiset velat				Luotot ²⁾				Ulkomaiset netto-saamiset	Kiinteä omaisuus
		Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan yli 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Niistä: lainat			
								Joulukuu 2001 = 100 ³⁾			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	kesä	1 170,9	122,0	1 593,0	965,9	2 042,1	7 247,9	6 388,2	97,74	-41,6	175,4
	heinä	1 165,3	120,7	1 594,1	955,2	2 034,4	7 261,6	6 394,4	97,97	-27,1	176,5
	elo	1 162,0	119,5	1 586,2	959,9	2 021,6	7 238,5	6 369,6	97,74	1,5	176,9
	syys	1 163,0	118,6	1 604,7	970,4	2 025,0	7 284,1	6 421,9	98,47	54,3	177,6
	loka	1 162,9	116,9	1 617,0	981,1	2 014,0	7 325,2	6 451,6	98,90	77,3	178,3
	marras	1 161,6	115,8	1 606,6	982,6	2 034,3	7 379,6	6 501,9	99,67	97,7	179,1
	joulu	1 169,1	115,8	1 613,6	995,2	2 026,9	7 424,5	6 519,3	100,00	84,6	180,0
2002	tammi	1 173,2	112,3	1 632,9	1 007,6	2 051,1	7 444,5	6 534,4	100,19	70,0	177,5
	helmi	1 174,7	111,2	1 638,8	1 011,5	2 055,2	7 465,5	6 548,7	100,44	65,1	176,6
	maalis	1 178,2	109,9	1 655,8	1 010,6	2 081,7	7 513,3	6 606,1	101,35	53,8	176,4
	huhti	1 177,3	108,0	1 650,2	1 004,5	2 061,7	7 551,0	6 641,2	101,99	52,4	176,2
	touko	1 179,6	106,8	1 660,5	1 008,7	2 071,4	7 573,7	6 659,7	102,42	90,6	176,4
	kesä	1 181,7	106,6	1 655,2	985,7	2 069,1	7 598,1	6 691,1	103,02	111,1	176,2
	heinä	1 180,4	106,6	1 670,1	993,4	2 065,9	7 587,1	6 692,6	102,98	108,4	176,8
	elo	1 168,9	106,8	1 687,0	1 004,2	2 053,0	7 592,6	6 692,3	102,98	128,8	177,7
	syys	1 169,5	107,2	1 680,8	1 015,7	2 073,9	7 626,6	6 726,8	103,53	138,6	178,3
	loka	1 170,5	106,2	1 688,7	1 013,9	2 068,8	7 657,3	6 742,7	103,82	165,7	179,3
	marras	1 174,0	105,7	1 698,9	1 016,0	2 083,6	7 677,9	6 754,5	104,12	199,2	177,0
	joulu ⁴⁾	1 186,1	105,8	1 683,8	997,0	2 054,1	7 725,0	6 778,0	104,63	208,4	180,1

6. M3:n keskeiset vastaerät: virrat⁴⁾

		Rahalaitosten pitempiaikaiset velat				Luotot ²⁾				Ulkomaiset netto-saamiset	Kiinteä omaisuus
		Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan yli 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Niistä: lainat	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	heinä	-4,7	-1,4	7,5	-6,5	-5,6	19,8	15,1	7,7	16,6	1,1
	elo	-2,1	-1,2	-1,2	7,3	-8,0	-11,9	-15,2	7,2	27,2	0,3
	syys	0,8	-0,9	17,5	9,0	-3,3	45,5	47,5	6,7	30,8	0,7
	loka	-0,3	-1,7	12,7	7,9	-12,3	36,8	28,4	6,5	25,1	0,7
	marras	-1,6	-1,1	18,7	2,9	-23,8	48,6	49,7	6,6	27,4	1,1
	joulu	7,3	0,1	7,6	13,6	-6,7	46,1	21,8	6,0	-8,8	1,1
2002	tammi	3,6	-3,6	11,0	14,2	18,7	17,5	12,6	5,7	-14,2	-2,5
	helmi	1,6	-1,0	9,3	-0,8	3,9	24,9	16,2	5,6	-10,9	-0,9
	maalis	3,7	-1,3	18,7	2,6	22,2	48,5	59,0	5,5	-5,7	0,0
	huhti	-0,2	-1,9	1,0	-5,2	-18,5	44,6	41,7	5,5	-2,8	-0,2
	touko	3,5	-1,2	19,7	3,7	6,9	32,1	28,2	5,8	38,9	0,2
	kesä	3,3	-0,2	8,6	-17,2	0,1	32,4	39,3	5,4	40,8	-0,2
	heinä	1,3	0,0	8,8	9,7	-3,8	-15,1	-2,9	5,1	-2,3	0,5
	elo	2,2	0,2	2,7	8,7	-14,0	6,9	0,2	5,4	14,2	1,0
	syys	1,0	0,4	12,1	9,9	14,4	40,8	35,8	5,1	18,7	0,6
	loka	1,3	-1,0	9,1	0,0	-2,9	30,9	18,6	5,0	29,7	0,9
	marras	3,6	-0,5	15,7	3,0	15,1	26,1	19,6	4,5	35,0	-2,3
	joulu ⁴⁾	13,1	0,1	-10,8	2,1	-9,8	57,5	33,4	4,6	17,7	1,6

1) Raha-aggregaatteihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtiolle.

2) Luottoihin kuuluvat rahalaitosten lainat euroalueella sijaitseville ei-rahallaitoksille ja sijoitukset euroalueella sijaitsevien ei-rahallaitosten liikkeeseen laskemiin arvopapereihin.

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.5

Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Lainat muille rahoituslaitossektoriin kuuluville kuin rahalaitoksille ja julkisyhteisöille: kannat ajanjakson lopussa

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Julkisyhteisöt								
	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Joulukuu 2001 = 100 ²⁾	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Joulukuu 2001 = 100 ²⁾	Valtio ³⁾	Muut julkisyhteisöt				Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ²⁾		
								Osavaltiohallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot					
1	2	3	4	5	6	7	8	Yli 5 vuotta	9	10	Yli 5 vuotta	11	12	13	14
2001 I	418,2	273,1	95,8	36,4	26,8	103,5	188,4	295,2	255,3	352,4	314,0	15,6	851,7	100,6	
II	425,5	280,7	97,5	36,2	26,7	102,9	174,1	294,0	254,9	350,4	312,4	17,2	835,7	98,6	
III	409,0	256,8	93,6	37,4	26,9	107,3	167,3	293,9	254,1	349,7	312,0	18,9	829,8	98,0	
IV	434,6	276,2	100,0	34,9	24,8	100,0	170,1	298,3	252,0	362,9	322,3	16,4	847,7	100,0	
2002 I	459,0	305,0	105,8	38,9	28,3	111,3	180,3	294,0	248,2	361,8	317,9	16,4	852,6	100,6	
II	461,3	303,7	106,3	39,4	28,2	112,2	163,0	280,9	245,8	366,6	314,5	19,5	830,1	98,0	
III ⁴⁾	453,3	290,6	104,4	43,1	30,7	116,8	155,4	274,7	241,6	371,3	319,4	19,7	821,1	96,9	

2. Lainat muille rahoituslaitossektoriin kuuluville kuin rahalaitoksille ja julkisyhteisöille: virrat⁴⁾

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Julkisyhteisöt								
	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Valtio ³⁾	Muut julkisyhteisöt				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %		
								Osavaltiohallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot					
1	2	3	4	5	6	7	8	Yli 5 vuotta	9	10	Yli 5 vuotta	11	12	13	14
2001 II	7,5	7,6	14,8	-0,2	-0,1	-6,9	-14,8	-1,3	-0,4	-2,0	-1,7	1,6	-16,4	-1,9	
III	-16,8	-23,9	7,8	1,5	0,2	13,8	-6,2	0,0	-0,7	-0,7	-0,4	1,7	-5,2	-0,8	
IV	27,7	21,6	11,8	-2,5	-2,1	11,3	1,9	4,4	-2,1	13,2	10,3	-2,5	16,9	-0,9	
2002 I	25,1	29,3	10,4	3,9	3,5	7,5	10,1	-4,3	-3,8	-1,1	-4,4	0,1	4,8	0,0	
II	2,1	-1,3	9,0	0,3	-0,2	9,0	-16,2	-13,1	-2,4	4,8	-3,5	3,1	-21,4	-0,6	
III ⁴⁾	-8,0	-13,1	11,5	1,6	2,6	8,8	-7,7	-6,8	-4,7	4,7	5,0	0,2	-9,6	-1,1	

Lähde: EKP.

1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.

2) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

3) Valtion lainoista ei ole saatavissa maturiteettijakaamaa.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokitellun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.5 (jatkoa)

Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Lainat muille kuin rahoituslaitossectorille ja julkisyhteisöille: kannat ajanjakson lopussa

	Yritykset					Kulutusluotot ³⁾				
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ²⁾	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ²⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001 I	1 034,2	445,9	1 313,9	2 794,0	96,1	98,7	168,4	212,7	479,9	95,8
II	1 051,7	456,3	1 343,7	2 851,8	97,8	100,1	171,1	217,7	488,8	97,9
III	1 027,2	467,3	1 372,1	2 866,6	98,8	100,6	170,7	221,7	493,1	98,8
IV	1 017,9	489,8	1 394,6	2 902,3	100,0	102,6	170,4	226,7	499,6	100,0
2002 I	1 018,7	494,8	1 418,9	2 932,4	100,8	99,3	170,5	229,2	499,0	99,9
II	1 010,2	504,9	1 437,4	2 952,4	102,4	102,3	173,6	233,0	508,9	101,4
III ⁴⁾	998,6	505,2	1 450,2	2 954,0	102,4	104,5	177,3	237,1	518,8	103,0

4. Lainat muille kuin rahoituslaitossectorille ja julkisyhteisöille: virrat⁴⁾

	Yritykset					Kulutusluotot ³⁾				
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ²⁾ , %	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001 II	13,6	12,1	25,9	51,7	9,1	1,3	3,9	5,2	10,4	5,2
III	-19,2	14,3	32,3	27,4	7,5	0,9	-0,5	4,1	4,5	3,6
IV	-10,1	23,2	22,5	35,6	6,1	1,9	-0,7	4,9	6,1	3,6
2002 I	-1,1	4,7	20,2	23,8	5,0	-4,2	1,2	2,5	-0,5	4,3
II	-0,4	15,5	30,9	46,0	4,7	2,9	0,7	3,8	7,4	3,6
III ⁴⁾	-12,7	-0,1	13,0	0,3	3,7	2,2	1,8	4,1	8,1	4,3

Lähde: EKP.

- Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.
- Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

Kotitaloudet												Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		
Asuntoluotot ³⁾					Muu luotonanto					Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾	
Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾					
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
21,8	62,0	1 831,6	1 915,4	95,1	146,9	104,5	342,1	593,5	99,0	2 988,7	95,9	37,3	95,3	2001 I
22,3	62,4	1 868,0	1 952,8	96,7	148,8	100,9	342,7	592,4	99,9	3 034,0	97,5	40,7	104,3	II
22,5	61,1	1 905,9	1 989,5	98,6	144,3	100,8	342,1	587,2	99,2	3 069,8	98,7	39,0	99,9	III
22,7	61,0	1 935,1	2 018,8	100,0	144,6	101,9	343,6	590,0	100,0	3 108,5	100,0	39,0	100,0	IV
23,1	60,7	1 972,9	2 056,6	101,9	142,6	101,2	337,7	581,6	99,5	3 137,3	101,1	38,7	99,1	2002 I
23,7	60,7	2 016,9	2 101,3	104,1	145,7	103,3	339,5	588,6	100,9	3 198,7	103,0	39,4	101,0	II
24,5	60,9	2 053,6	2 139,0	105,9	143,3	101,5	340,7	585,6	100,9	3 243,4	104,5	39,9	102,2	III ⁴⁾

Kotitaloudet												Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		
Asuntoluotot ³⁾					Muu luotonanto					Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	
Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %					
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
0,5	0,5	32,2	33,3	7,6	2,0	-1,8	5,3	5,5	2,9	49,3	6,2	3,5	8,1	2001 II
0,2	-1,4	38,4	37,3	7,6	-4,5	0,1	0,2	-4,3	2,3	37,4	5,9	-1,7	3,7	III
0,1	-0,1	28,9	29,0	6,8	0,3	2,3	2,0	4,6	2,0	39,7	5,3	0,0	2,2	IV
0,4	-0,4	37,9	37,9	7,2	-1,6	-0,3	-1,2	-3,0	0,5	34,3	5,4	-0,4	3,9	2002 I
0,6	0,0	44,0	44,7	7,6	3,4	2,4	2,4	8,2	0,9	60,3	5,7	0,8	-3,2	II
0,9	0,2	36,4	37,5	7,5	-2,5	0,2	2,6	0,3	1,7	45,8	5,9	0,5	2,2	III ⁴⁾

3) Kulutus- ja asuntoluottojen määritelmät vaihtelevat alueen eri maissa.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.6

Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Muiden rahoituslaitossektoriin kuuluvien kuin rahalaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: kannat ajanjakson lopussa

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Julkisyhteisöt					
	Yhteensä ²⁾				Joulukuun 2001 = 100 ³⁾	Yhteensä ²⁾				Joulukuun 2001 = 100 ³⁾	Valtio	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Joulukuun 2001 = 100 ³⁾
	1	Yön yli	Määräaika-	Repot		6	7	8	9			Osa-	Paikal-	Sosiaa-		
		aikaiset				yli	aika-	Repot			valtio-	lial-	liturva-			
											hallinto	linto	lirva-			
												raha-	raha-			
												stot	stot			
2001 I	441,8	151,8	194,1	91,2	98,3	483,8	38,2	423,3	18,8	97,6	150,3	30,9	65,0	57,2	303,5	101,5
II	455,6	164,3	196,0	89,3	100,5	486,3	41,4	424,2	16,9	98,2	165,5	31,4	66,8	60,8	324,6	108,6
III	455,3	162,7	201,8	85,6	98,7	487,8	39,3	426,9	17,9	98,5	147,8	33,3	67,4	60,4	308,9	103,3
IV	465,8	157,9	217,3	85,3	100,0	495,4	48,0	427,5	16,4	100,0	139,0	30,0	68,9	61,0	299,0	100,0
2002 I	484,7	157,8	228,7	92,1	103,6	498,6	43,9	433,0	17,7	100,6	157,5	31,0	64,2	61,8	314,4	105,4
II	492,4	164,0	229,9	93,0	104,8	503,9	48,4	432,9	19,0	101,7	155,0	34,2	65,7	59,6	314,5	105,4
III ^(p)	490,1	159,2	219,6	105,6	106,8	507,9	49,6	437,8	16,6	102,5	148,4	34,4	63,9	54,9	301,6	99,8

2. Muiden rahoituslaitossektoriin kuuluvien kuin rahalaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: virrat⁴⁾

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Julkisyhteisöt					
	Yhteensä ²⁾				Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Yhteensä ²⁾				Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Valtio	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %
	1	Yön yli	Määräaika-	Repot		6	7	8	9			10	11	12		
						yli	aika-	Repot				Paikal-	Sosiaa-			
												lial-	liturva-			
												raha-	raha-			
												stot	stot			
2001 II	10,0	12,4	-1,8	-1,8	4,6	2,8	3,4	1,0	-1,9	4,5	15,1	0,5	1,9	3,6	21,1	6,5
III	-8,2	-1,6	-2,2	-3,7	2,3	1,5	-2,1	2,7	1,0	4,6	-17,7	1,9	0,5	-0,5	-15,7	-2,0
IV	6,1	-4,7	10,8	-0,2	3,8	7,6	8,8	0,6	-1,4	3,3	-8,8	-3,4	1,5	0,7	-10,0	-6,9
2002 I	16,9	0,0	9,4	6,7	5,4	3,0	-4,2	5,4	1,3	3,1	19,0	1,0	-4,7	0,7	16,1	3,8
II	5,6	5,8	1,5	0,3	4,3	5,3	4,5	-0,1	1,2	3,6	-2,5	3,3	1,5	-2,1	0,2	-2,9
III ^(p)	9,4	-5,2	1,9	12,7	8,3	4,1	1,3	5,0	-2,4	4,1	-10,3	0,1	-1,7	-4,7	-16,7	-3,4

Lähde: EKP.

- 1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.
- 2) Sisältää irtisanomisehtoiset talletukset.
- 3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.
- 4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokitellun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.6 (jatkoa)

Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Muiden kuin rahoituslaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: kannat ajanjakson lopussa

		Yritykset						Kotitaloudet ²⁾					
		Yön yli	Määrä- aikaiset	Irti- sanomis- ehtoiset	Repot	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irti- sanomis- ehtoiset	Repot	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2001	I	479,0	344,4	24,1	29,0	876,5	88,6	906,1	1 192,4	1 287,1	78,9	3 464,5	94,0
	II	514,6	331,2	24,4	29,1	899,3	90,6	947,2	1 198,8	1 293,5	81,3	3 520,8	95,5
	III	514,8	318,4	25,4	32,0	890,7	91,5	963,6	1 203,8	1 305,3	84,6	3 557,3	96,5
	IV	577,1	335,3	27,5	36,2	976,1	100,0	1 043,5	1 194,5	1 365,7	76,6	3 680,3	100,0
2002	I	529,1	344,8	27,5	34,5	935,9	95,8	1 039,2	1 180,1	1 382,6	80,6	3 682,5	100,1
	II	555,7	337,7	27,7	37,0	958,1	99,9	1 076,6	1 174,7	1 382,0	77,0	3 710,2	100,9
	III ⁴⁾	561,5	336,6	28,9	35,5	962,5	100,3	1 067,0	1 173,4	1 391,5	78,4	3 710,2	100,9

4. Muiden kuin rahoituslaitosten ja julkisyhteistöjen talletukset: virrat⁴⁾

		Yritykset						Kotitaloudet ²⁾					
		Yön yli	Määrä- aikaiset	Irti- sanomis- ehtoiset	Repot	Yhteensä	Suhteelli- nen vuosi- muutos ³⁾ , %	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irti- sanomis- ehtoiset	Repot	Yhteensä	Suhteelli- nen vuosi- muutos ³⁾ , %
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2001	II	32,7	-13,3	0,3	0,0	19,7	6,3	41,1	6,4	6,3	2,3	56,2	4,4
	III	3,9	1,6	0,4	3,0	8,9	5,4	16,2	5,2	12,7	3,4	37,4	6,0
	IV	62,1	14,2	2,0	4,3	82,6	10,1	80,1	-4,2	60,3	-8,0	128,2	7,6
2002	I	-48,5	9,3	0,0	-1,8	-41,0	8,1	-4,3	-10,1	15,1	4,0	4,7	6,5
	II	33,0	4,5	0,2	2,3	40,1	10,2	37,0	-5,1	1,6	-3,7	29,8	5,7
	III ⁴⁾	4,9	-0,6	1,2	-1,5	4,0	9,6	-9,1	-1,6	9,4	1,4	0,2	4,6

Lähde: EKP.

- 1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.
- 2) Sisältää kotitaloudet (S14) ja kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.
- 4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.7

Euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat rahalaitosten saamiset ja velat; pääerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Kannat ajanjakson lopussa

	Lainat euroalueen ulkopuolisille								Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen lasketut muut arvopaperit kuin osakkeet							
	Pankit ^(1,2)		Muut kuin pankit				Yhteensä	Joulukuun 2001 = 100 ³⁾	Pankit ⁽¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Joulukuun 2001 = 100 ³⁾
	Yhteensä	Joulukuun 2001 = 100 ³⁾	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Joulukuun 2001 = 100 ³⁾			Yhteensä	Joulukuun 2001 = 100 ³⁾	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Joulukuun 2001 = 100 ³⁾		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2001 I	1 053,9	94,3	76,3	517,6	593,9	96,4	1 647,8	95,0	192,3	81,7	285,9	205,1	491,0	96,5	683,3	91,8
II	1 073,2	94,3	79,2	519,0	598,1	94,8	1 671,3	94,5	210,6	87,6	294,6	208,7	503,3	97,2	713,9	94,2
III	1 084,7	97,4	75,1	527,4	602,5	99,0	1 687,2	97,9	206,7	88,8	273,8	213,1	486,9	97,1	693,6	94,5
IV	1 119,7	100,0	75,2	543,4	618,6	100,0	1 738,3	100,0	236,6	100,0	290,2	217,7	507,9	100,0	744,5	100,0
2002 I	1 104,8	98,5	76,8	556,2	633,1	102,5	1 737,9	99,9	262,9	110,8	275,9	217,8	493,7	97,4	756,6	101,6
II	1 085,2	103,1	72,9	528,4	601,3	104,6	1 686,4	103,6	244,3	109,4	244,2	214,6	458,9	96,1	703,2	100,4
III ^(p)	1 123,6	105,8	76,9	539,2	616,1	106,3	1 739,7	105,9	254,2	112,3	252,5	229,1	481,6	99,8	735,8	103,7

2. Virrat⁽⁴⁾

	Lainat euroalueen ulkopuolisille								Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen lasketut muut arvopaperit kuin osakkeet							
	Pankit ^(1,2)		Muut kuin pankit				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Pankit ⁽¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %
	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2001 II	0,7	3,3	2,9	-12,6	-9,7	18,3	-9,1	8,3	14,0	31,0	9,2	-5,7	3,5	5,3	17,4	11,8
III	34,8	10,1	-4,1	30,5	26,4	19,6	61,2	13,4	2,9	26,7	-22,3	21,9	-0,4	3,2	2,6	9,2
IV	29,2	14,0	0,1	6,1	6,2	16,0	35,4	14,7	26,0	33,3	16,7	-2,3	14,3	7,2	40,3	14,3
2002 I	-17,3	4,4	3,6	11,9	15,4	6,4	-1,9	5,1	25,6	35,7	-10,9	-2,5	-13,4	0,9	12,2	10,7
II	51,9	9,3	-3,9	16,8	12,9	10,3	64,8	9,7	-3,4	24,9	-34,4	28,2	-6,2	-1,1	-9,5	6,6
III ^(p)	28,1	8,6	4,0	5,7	9,7	7,4	37,8	8,2	6,4	26,4	5,9	11,4	17,3	2,7	23,7	9,8

Lähde: EKP.

1) Termillä pankki tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

2) Lukuihin sisältyvät rahalaitosten talletukset euroalueen ulkopuolisissa pankeissa.

Taulukko 2.7 (jatkoa)

Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet						Euroalueen ulkopuolisten talletukset								
Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit		Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾	
Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾			Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾	Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾			
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
65,1	93,5	94,3	104,5	159,4	99,7	1 781,7	103,5	89,3	577,1	666,4	93,9	2 448,2	100,7	2001 I
61,1	87,6	97,2	107,5	158,3	98,8	1 817,5	103,3	94,9	587,1	681,9	94,3	2 499,4	100,7	II
63,6	91,1	89,9	99,2	153,5	95,7	1 710,8	100,7	93,0	588,5	681,5	97,2	2 392,3	99,7	III
73,0	100,0	89,8	100,0	162,8	100,0	1 718,4	100,0	95,3	615,0	710,3	100,0	2 428,8	100,0	IV
76,9	104,5	98,5	110,9	175,4	108,0	1 740,4	100,4	99,0	636,8	735,8	103,3	2 476,3	101,3	2002 I
76,8	104,1	100,9	113,4	177,7	109,3	1 606,1	98,9	96,2	607,3	703,6	104,6	2 309,7	100,6	II
77,8	105,4	96,4	108,2	174,2	107,0	1 645,4	100,6	102,4	609,8	712,3	105,2	2 357,7	102,0	III ⁴⁾

Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet						Euroalueen ulkopuolisten talletukset								
Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit		Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	
Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
-4,1	15,3	2,7	45,4	-1,4	32,2	-3,6	14,6	5,6	-2,7	2,8	18,2	-0,8	15,6	2001 II
2,4	8,5	-7,5	13,5	-5,1	11,4	-45,2	11,3	-1,9	22,4	20,6	14,0	-24,6	12,0	III
6,2	11,6	0,8	12,8	7,0	12,3	-12,0	8,7	2,3	17,5	19,8	17,9	7,8	11,2	IV
3,3	11,8	9,8	6,1	13,0	8,3	7,6	-2,9	4,2	19,0	23,2	9,9	30,8	0,6	2002 I
-0,2	18,9	2,3	5,5	2,1	10,5	-25,9	-4,2	-2,8	12,1	9,3	10,8	-16,7	-0,1	II
0,9	15,7	-4,7	9,1	-3,7	11,8	27,0	-0,1	6,1	-1,6	4,4	8,3	31,4	2,3	III ⁴⁾

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.8

Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Velat

1. Talletukset euroalueelta

	Rahalaitokset								Muut kuin rahalaitokset							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2001 I	4 067,9	3 563,6	55,4	448,9	316,6	43,7	67,8	20,7	5 570,0	5 363,2	31,2	175,6	130,8	20,2	12,3	12,2
II	4 079,7	3 590,3	52,8	436,6	309,0	43,3	65,4	19,0	5 686,6	5 476,6	30,7	179,3	133,5	21,0	11,6	13,2
III	4 108,4	3 628,3	48,9	431,2	300,6	41,7	71,0	17,9	5 700,0	5 503,7	28,2	168,1	125,7	19,4	10,8	12,2
IV	4 171,9	3 699,5	46,6	425,9	307,6	33,5	67,2	17,6	5 916,6	5 715,8	26,0	174,9	127,4	23,9	10,5	13,0
2002 I	4 135,7	3 646,5	46,1	443,0	315,8	40,6	65,6	21,0	5 916,1	5 712,7	28,8	174,6	126,9	22,4	10,7	14,6
II	4 214,6	3 774,5	41,3	398,8	276,4	40,8	62,8	18,8	5 979,1	5 791,4	26,7	161,0	115,0	22,3	10,9	12,8
III ³⁾	4 217,0	3 797,1	38,5	381,3	265,8	37,7	58,2	19,7	5 972,4	5 785,4	25,8	161,2	117,8	21,2	9,4	12,9

2. Talletukset euroalueen ulkopuolelta

	Pankit ³⁾								Muut kuin pankit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2001 I	1 781,7	698,6	142,6	940,6	776,8	66,4	65,8	31,5	666,4	295,7	70,6	300,2	255,9	17,6	14,2	12,4
II	1 817,5	690,1	133,8	993,6	815,4	72,9	73,2	32,2	681,9	286,7	73,2	322,0	274,2	19,3	13,6	14,9
III	1 710,8	664,3	140,3	906,2	745,2	53,5	76,3	31,2	681,5	297,7	69,2	314,5	263,0	18,4	17,1	16,0
IV	1 718,4	631,1	132,3	955,1	799,1	48,5	75,3	32,1	710,3	308,1	60,8	341,4	293,9	16,8	18,1	12,6
2002 I	1 740,4	661,9	144,8	933,8	781,0	44,4	74,6	33,8	735,8	312,7	66,6	356,5	302,8	20,0	18,9	14,8
II	1 606,1	649,1	141,6	815,4	665,8	40,5	73,4	35,7	703,6	322,2	63,3	318,1	268,7	19,4	17,8	12,2
III ³⁾	1 645,4	703,0	144,3	798,2	650,2	42,1	72,5	33,4	712,3	334,7	68,3	309,3	258,6	17,9	16,4	16,4

3. Euroalueen rahalaitosten liikkeeseen laskemat velka- ja rahamarkkinapaperit

	Velkapaperit								Rahamarkkinapaperit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2001 I	2 667,7	2 327,9	48,3	291,4	172,0	61,5	37,5	20,5	278,5	227,8	2,1	48,6	41,6	3,0	2,6	1,5
II	2 731,3	2 358,3	53,9	319,1	189,3	69,4	39,6	20,8	275,5	227,0	4,3	44,2	35,8	4,7	2,5	1,1
III	2 751,5	2 384,7	52,9	313,9	187,4	68,6	38,5	19,5	265,0	217,9	4,0	43,2	36,0	3,1	2,8	1,2
IV	2 780,1	2 377,9	67,9	334,4	209,7	63,8	40,6	20,2	254,7	204,8	6,0	43,9	37,9	2,8	2,1	1,1
2002 I	2 844,8	2 428,7	71,5	344,6	219,8	56,4	43,3	25,2	274,7	226,1	5,4	43,2	36,9	2,4	2,6	1,3
II	2 850,7	2 448,4	67,9	334,4	209,4	55,1	44,1	25,8	285,3	233,7	7,2	44,5	38,0	1,5	2,7	2,3
III ³⁾	2 862,9	2 458,9	70,6	333,4	203,4	53,6	48,0	28,4	286,6	234,2	6,3	46,1	39,8	1,1	3,0	2,2

Lähde: EKP.

- 1) Kantoja ei ole puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten tai valuuttakurssimuutosten aiheuttamista eroista. Tilastot perustuvat osittain arvioihin. Lisätietoja ks. Teknisiä huomautuksia.
- 2) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määrälliset erät.
- 3) Termillä pankit tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

Taulukko 2.8 (jatkoa)

Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Saamiset

4. Lainat euroalueelle

	Rahalaitokset								Muut kuin rahalaitokset							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2001 I	4 089,5	-	-	-	-	-	-	-	7 126,3	6 782,7	35,1	308,5	182,6	45,4	74,9	5,6
II	4 096,6	-	-	-	-	-	-	-	7 223,9	6 857,3	29,4	337,2	205,0	51,7	74,0	6,5
III	4 089,7	-	-	-	-	-	-	-	7 251,7	6 907,3	30,9	313,5	178,2	52,1	77,3	5,8
IV	4 180,4	-	-	-	-	-	-	-	7 367,0	7 025,3	29,8	312,0	181,6	47,8	77,5	5,1
2002 I	4 133,3	-	-	-	-	-	-	-	7 458,8	7 106,8	30,5	321,5	187,4	51,0	76,8	6,3
II	4 201,2	-	-	-	-	-	-	-	7 521,3	7 209,1	28,9	283,3	152,5	46,7	78,3	5,8
III ^(p)	4 220,0	-	-	-	-	-	-	-	7 549,5	7 240,8	27,7	281,0	150,3	45,1	80,0	5,6

5. Euroalueen rahalaitosten hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet: euroalueella olevat liikkeeseenlaskijat

	Rahalaitosten liikkeeseen laskemat								Muiden kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2001 I	971,8	931,6	9,7	30,5	20,6	6,3	1,7	1,8	1 455,6	1 415,8	3,8	36,0	21,2	13,1	1,1	0,6
II	994,7	951,6	11,0	32,1	22,1	6,5	1,6	1,8	1 508,6	1 466,8	4,9	36,9	21,7	13,3	1,1	0,8
III	999,5	960,0	9,6	29,9	21,0	5,9	1,5	1,5	1 522,6	1 483,6	4,2	34,8	20,4	12,6	1,2	0,6
IV	1 012,1	967,1	12,4	32,6	23,1	6,3	1,4	1,8	1 516,4	1 478,6	3,7	34,1	20,4	12,1	1,1	0,6
2002 I	1 050,4	1 002,2	14,8	33,3	24,0	5,6	1,8	1,9	1 575,7	1 539,1	3,7	32,9	19,5	11,7	1,1	0,6
II	1 064,3	1 017,3	13,5	33,5	23,9	5,8	2,0	1,8	1 582,2	1 547,9	4,5	29,8	15,5	12,2	1,2	0,8
III ^(p)	1 047,2	1 002,5	14,1	30,7	22,2	4,9	2,0	1,7	1 601,8	1 567,0	5,2	29,6	15,2	12,2	1,4	0,7

6. Lainat euroalueen ulkopuolelle

	Pankit ³⁾								Muut kuin pankit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2001 I	1 053,9	469,7	98,7	485,6	365,8	47,3	34,5	37,0	593,9	198,2	48,6	347,0	300,8	11,9	26,2	8,0
II	1 073,2	474,4	103,0	495,8	375,9	48,2	36,7	35,0	598,1	184,7	47,7	365,7	318,1	12,1	26,9	8,6
III	1 084,7	488,3	101,5	494,8	378,6	42,0	40,3	33,9	602,5	201,5	46,8	354,2	307,5	12,7	24,9	9,0
IV	1 119,7	452,2	114,7	552,9	435,9	45,2	37,9	33,8	618,6	202,6	46,8	369,3	323,2	12,0	25,7	8,4
2002 I	1 104,8	432,2	131,1	541,6	424,4	45,6	37,3	34,3	633,1	199,5	49,9	383,7	331,2	16,4	26,9	9,2
II	1 085,2	459,4	129,9	495,9	375,0	61,4	36,1	23,4	601,3	204,2	46,6	350,5	300,8	12,8	28,1	8,8
III ^(p)	1 123,6	498,9	142,1	482,5	368,4	56,9	33,6	23,7	616,1	217,2	46,2	352,8	299,5	15,5	29,3	8,6

7. Euroalueen rahalaitosten hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet: euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat

	Pankkien liikkeeseen laskemat ³⁾								Muiden kuin pankkien liikkeeseen laskemat							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2001 I	192,3	65,2	23,0	104,1	89,9	7,3	2,3	4,6	491,0	121,0	24,4	345,5	307,1	25,7	2,7	10,1
II	210,6	72,5	25,5	112,6	98,4	6,8	2,6	4,8	503,3	121,4	25,8	356,1	316,2	26,9	3,0	9,9
III	206,7	76,5	27,0	103,2	93,1	4,7	2,1	3,4	486,9	129,1	27,1	330,7	292,7	27,1	3,9	7,1
IV	236,6	80,7	27,6	128,3	118,1	4,2	2,7	3,3	507,9	131,5	27,0	349,4	306,2	30,3	4,2	8,7
2002 I	262,9	87,1	33,5	142,4	130,5	4,4	2,9	4,5	493,7	127,9	26,9	339,0	298,6	24,6	5,0	10,8
II	244,3	87,5	32,6	124,2	111,8	4,3	2,3	5,9	458,9	132,4	25,0	301,4	260,7	24,0	5,0	11,7
III ^(p)	254,2	92,3	38,7	123,1	113,1	3,9	2,4	3,7	481,6	135,5	31,4	314,8	271,5	25,7	5,4	12,1

Taulukko 2.9

Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto- osuudet	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
2000	IV	226,4	1 258,6	58,0	1 200,6	1 394,8	187,1	96,9	92,5	3 256,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	I	233,0	1 289,7	60,0	1 229,8	1 279,6	191,5	100,1	89,8	3 183,8
	II	248,6	1 293,1	61,9	1 231,2	1 339,3	211,9	104,3	90,9	3 288,1
	III	242,4	1 294,0	62,6	1 231,4	1 053,1	192,4	105,0	88,7	2 975,6
	IV	244,6	1 309,9	63,4	1 246,5	1 217,8	209,6	108,9	98,0	3 188,8
2002	I	253,6	1 308,7	70,7	1 238,0	1 263,3	224,6	111,0	97,5	3 258,6
	II ^(p)	242,6	1 312,5	75,4	1 237,1	1 056,8	219,2	108,0	99,3	3 038,3

2. Velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto- osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2000	IV	37,7	3 114,5	104,1	3 256,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001	I	37,3	3 044,8	101,7	3 183,8
	II	39,3	3 136,4	112,4	3 288,1
	III	41,5	2 838,7	95,3	2 975,6
	IV	41,1	3 050,4	97,3	3 188,8
2002	I	42,6	3 114,2	101,8	3 258,6
	II ^(p)	39,2	2 905,5	93,5	3 038,3

3. Varat/velat yhteensä rahasto- ja sijoittajatyypin mukaan

		Rahastot rahastotyyppin mukaan					Rahastot sijoittajatyypin mukaan		Yhteensä
		Osake rahastot	Pitkän ja keskipitkän koron rahastot	Yhdistelmä- rahastot	Kiinteistö- rahastot	Muut rahastot	Yleisölle tarjottavat rahastot	Rajoitetulle sijoittajajou- kolle tarjot- tavat rahastot	8
		1	2	3	4	5	6	7	
2000	IV	981,3	973,3	878,3	118,2	305,2	2 479,0	777,2	3 256,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	I	899,3	999,4	848,4	118,1	318,5	2 413,3	770,5	3 183,8
	II	945,4	1 019,1	856,5	123,6	343,6	2 507,1	781,0	3 288,1
	III	737,0	1 019,0	755,3	127,0	337,2	2 239,4	736,1	2 975,6
	IV	838,1	1 031,6	810,1	134,0	375,0	2 406,1	782,7	3 188,8
2002	I	862,1	1 039,3	820,3	142,3	394,6	2 463,7	794,9	3 258,6
	II ^(p)	728,8	1 037,0	762,5	139,2	370,8	2 267,6	770,7	3 038,3

Lähde: EKP.

1) Muut kuin rahamarkkinarahastot. Irlannin tiedot eivät sisälly euroalueen tietoihin. Lisätietoja saa Yleistä-osasta.

Taulukko 2.10

Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase rahastotyyppin mukaan

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)¹⁾

1. Osakerahastojen saamiset

									Yhteensä
		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Muut saamiset	
		1	2	3	4	5	6	7	8
2000	IV	50,5	37,4	5,2	32,1	864,0	14,2	15,1	981,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	I	50,2	34,3	4,6	29,6	788,6	13,7	12,6	899,3
	II	48,6	34,2	4,4	29,7	829,3	21,0	12,4	945,4
	III	41,2	30,7	4,3	26,4	635,3	16,7	13,2	737,0
	IV	39,5	29,0	3,0	26,1	733,9	19,4	16,3	838,1
2002	I	39,3	28,7	2,9	25,8	759,1	20,6	14,4	862,1
	II ^(p)	34,0	27,4	4,0	23,4	630,4	22,1	14,8	728,8

2. Osakerahastojen velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2000	IV	3,7	967,8	9,7	981,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001	I	3,4	889,8	6,2	899,3
	II	3,2	934,9	7,3	945,4
	III	4,1	732,2	0,7	737,0
	IV	2,6	832,8	2,7	838,1
2002	I	3,5	856,0	2,7	862,1
	II ^(p)	4,4	725,7	-1,3	728,8

3. Pitkän ja keskipitkän koron rahastojen saamiset

									Yhteensä
		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Muut saamiset	
		1	2	3	4	5	6	7	8
2000	IV	64,4	831,2	25,0	806,2	34,1	8,8	34,8	973,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	I	67,4	856,0	26,6	829,4	33,2	9,8	33,0	999,4
	II	78,6	858,4	29,3	829,1	36,4	12,3	33,4	1 019,1
	III	74,9	865,5	32,2	833,3	34,3	12,7	31,5	1 019,0
	IV	73,2	875,4	33,1	842,3	38,5	11,3	33,3	1 031,6
2002	I	77,9	874,0	37,3	836,7	42,9	11,5	32,9	1 039,3
	II ^(p)	75,9	882,2	38,5	843,7	33,2	10,8	34,8	1 037,0

4. Pitkän ja keskipitkän koron rahastojen velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2000	IV	7,1	928,9	37,3	973,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001	I	7,1	954,8	37,5	999,4
	II	7,3	964,5	47,3	1 019,1
	III	8,1	971,0	39,9	1 019,0
	IV	8,4	986,2	37,0	1 031,6
2002	I	8,5	992,0	38,8	1 039,3
	II ^(p)	7,9	990,1	39,0	1 037,0

Lähde: EKP.

1) Negatiiviset arvot johtuvat erilaisista kirjanpitoikäytännöistä.

Taulukko 2.10 (jatkoa)

Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase rahastotyypin mukaan

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)¹⁾

5. Yhdistelmärahastojen saamiset

		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
2000	IV	53,8	300,9	18,2	282,6	410,7	86,4	2,4	24,2	878,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	I	54,8	302,2	19,0	283,2	373,4	88,6	2,5	27,0	848,4
	II	55,8	296,3	18,0	278,3	382,8	93,8	2,6	25,2	856,5
	III	55,2	290,4	16,4	274,0	297,5	85,7	2,5	24,1	755,3
	IV	56,9	286,5	17,0	269,5	347,5	92,7	2,4	24,1	810,1
2002	I	52,6	283,8	18,1	265,7	357,0	100,3	2,3	24,4	820,3
	II ^(p)	54,2	286,9	20,6	266,3	298,8	94,6	2,1	25,9	762,5

6. Yhdistelmärahastojen velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2000	IV	3,3	849,2	25,9	878,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001	I	3,1	817,6	27,8	848,4
	II	3,4	827,9	25,2	856,5
	III	3,3	729,9	22,1	755,3
	IV	2,9	785,2	22,0	810,1
2002	I	2,9	793,8	23,6	820,3
	II ^(p)	3,1	737,3	22,1	762,5

7. Kiinteistörahastojen saamiset

		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
2000	IV	6,1	8,1	0,6	7,5	3,9	1,1	94,3	4,7	118,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	I	6,0	8,3	0,5	7,8	0,9	1,5	97,5	4,0	118,1
	II	6,6	8,7	0,5	8,2	1,0	1,3	101,5	4,4	123,6
	III	9,8	7,6	0,5	7,1	0,9	1,5	102,3	4,9	127,0
	IV	8,6	10,7	0,5	10,1	1,0	2,0	106,1	5,7	134,0
2002	I	11,5	12,9	0,6	12,3	1,1	2,1	108,3	6,4	142,3
	II ^(p)	13,5	9,8	0,6	9,2	0,9	3,9	105,1	6,0	139,2

8. Kiinteistörahastojen velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2000	IV	22,3	91,2	4,7	118,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001	I	22,3	91,7	4,1	118,1
	II	24,1	95,0	4,5	123,6
	III	24,8	97,8	4,4	127,0
	IV	25,9	103,2	4,8	134,0
2002	I	26,7	110,7	4,9	142,3
	II ^(p)	22,3	112,1	4,8	139,2

Lähde: EKP.

1) Negatiiviset arvot johtuvat erilaisista kirjanpitokäytännöistä.

Taulukko 2.11

Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase sijoittajatyypin mukaan

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Yleisölle tarjottavien rahastojen saamiset

		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7
2000	IV	188,0	900,6	1 084,1	148,4	89,9	68,0	2 479,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	I	192,2	917,9	994,8	151,6	92,9	63,8	2 413,3
	II	209,2	918,6	1 046,5	170,4	96,5	66,0	2 507,1
	III	196,4	912,1	819,5	151,6	96,4	63,4	2 239,4
	IV	201,0	928,7	947,8	167,1	99,1	62,5	2 406,1
2002	I	213,3	921,8	984,8	176,8	100,6	66,3	2 463,7
	II ^(p)	199,3	915,8	819,9	170,6	96,1	65,9	2 267,6

2. Yleisölle tarjottavien rahastojen velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2000	IV	34,2	2 348,6	96,2	2 479,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001	I	33,9	2 288,7	90,7	2 413,3
	II	35,7	2 369,6	101,8	2 507,1
	III	37,4	2 117,3	84,7	2 239,4
	IV	36,5	2 287,6	82,0	2 406,1
2002	I	38,1	2 336,6	88,9	2 463,7
	II ^(p)	34,1	2 152,9	80,5	2 267,6

3. Rajoitetulle sijoittajajoukolla tarjottavien rahastojen saamiset

		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7
2000	IV	38,4	358,0	310,7	38,7	7,0	24,5	777,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	I	40,8	371,8	284,8	39,9	7,2	26,0	770,5
	II	39,4	374,6	292,7	41,5	7,8	24,9	781,0
	III	46,0	381,8	233,7	40,7	8,6	25,3	736,1
	IV	43,6	381,2	270,0	42,6	9,8	35,6	782,7
2002	I	40,3	386,9	278,4	47,8	10,3	31,2	794,9
	II ^(p)	43,3	396,7	236,8	48,6	11,9	33,4	770,7

4. Rajoitetulle sijoittajajoukolla tarjottavien rahastojen velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2000	IV	3,5	765,9	7,8	777,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001	I	3,4	756,1	11,0	770,5
	II	3,6	766,8	10,6	781,0
	III	4,2	721,4	10,5	736,1
	IV	4,6	762,8	15,3	782,7
2002	I	4,5	777,5	12,9	794,9
	II ^(p)	5,1	752,6	13,0	770,7

Lähde: EKP.

3 Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot

Taulukko 3.1

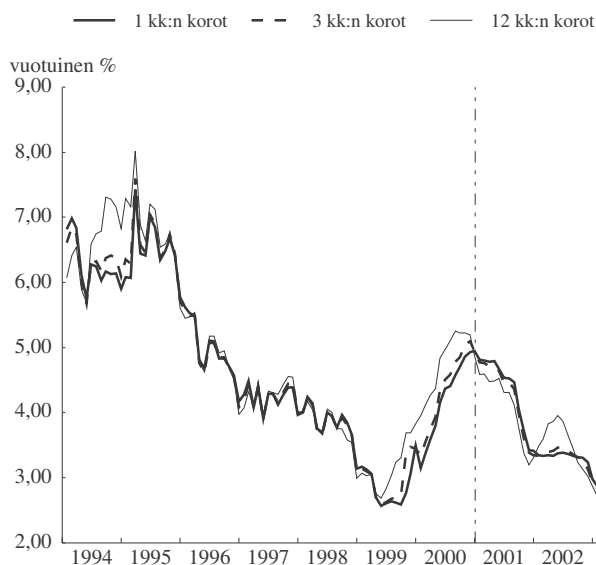
Rahamarkkinakorot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ⁴⁾					Yhdysvallat ⁶⁾	Japani ⁶⁾
	Yön yli -talletukset ^{2,3)}	1 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset ⁵⁾	6 kk:n talletukset ⁵⁾	12 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset ⁶⁾	3 kk:n talletukset ⁷⁾
	1	2	3	4	5	6	7
1998	3,09	3,84	3,83	3,78	3,77	5,57	0,66
1999	2,74	2,86	2,96	3,06	3,19	5,42	0,22
2000	4,12	4,24	4,40	4,55	4,78	6,53	0,28
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001	4,39	4,33	4,26	4,16	4,09	3,78	0,15
2002	3,29	3,30	3,32	3,35	3,49	1,80	0,08
2002 tammi	3,29	3,35	3,34	3,34	3,48	1,82	0,09
helmi	3,28	3,34	3,36	3,40	3,59	1,90	0,10
maalis	3,26	3,35	3,39	3,50	3,82	1,99	0,10
huhti	3,32	3,34	3,41	3,54	3,86	1,97	0,08
touko	3,31	3,37	3,46	3,62	3,95	1,91	0,08
kesä	3,35	3,38	3,46	3,59	3,87	1,88	0,07
heinä	3,30	3,36	3,41	3,48	3,64	1,85	0,07
elo	3,29	3,33	3,35	3,38	3,44	1,78	0,07
syys	3,32	3,32	3,31	3,27	3,24	1,80	0,07
loka	3,30	3,31	3,26	3,17	3,13	1,78	0,07
marras	3,30	3,23	3,12	3,04	3,02	1,46	0,07
joulu	3,09	2,98	2,94	2,89	2,87	1,41	0,06
2003 tammi	2,79	2,86	2,83	2,76	2,71	1,37	0,06
2003 tammi 3.	2,89	2,90	2,86	2,81	2,80	1,39	0,06
10.	2,82	2,85	2,84	2,77	2,73	1,38	0,07
17.	2,81	2,85	2,83	2,76	2,72	1,37	0,06
24.	2,81	2,84	2,82	2,73	2,66	1,35	0,06
31.	2,86	2,83	2,81	2,72	2,64	1,35	0,06

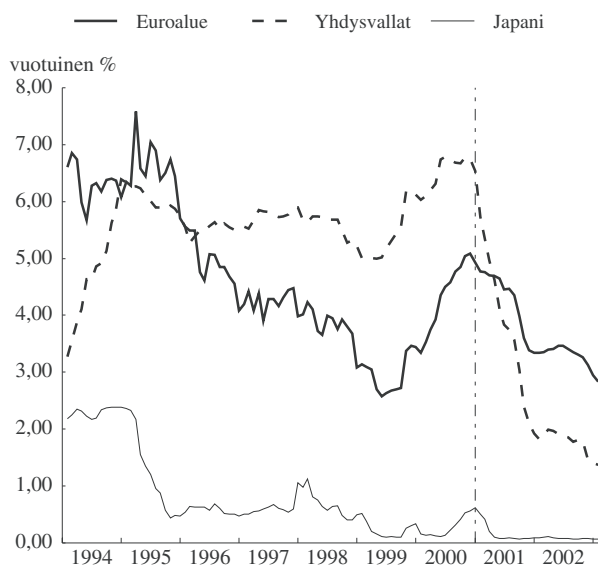
Euroalueen rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

3 kk:n rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters ja EKP.

- 1) Kuukausi- ja vuositiedot ovat ajanjakson keskiarvoja lukuun ottamatta yön yli -korkoja koskevia tietoja joulukuuhun 1998 asti.
- 2) Pankkien välisten talletusmarkkinoiden ottolainauskorot (bid rates) joulukuuhun 1998 asti. Sarakkeessa 1 esitetään eontakoron keskiarvo (euro overnight index average) tammikuusta 1999 alkaen.
- 3) Ajanjakson lopun korot joulukuuhun 1998 asti; sen jälkeen ajanjakson keskiarvo.
- 4) Ajalta ennen tammikuuta 1999 on laskettu euroalueen keinotekoiset korot käyttämällä BKT:llä painotettuja kansallisia korkoja.
- 5) Tammikuusta 1999 alkaen euriborkorko ja sitä ennen liborkorko (London interbank offered rate), jos käytettävissä.
- 6) Liborkorko (London interbank offered rate).

Taulukko 3.2

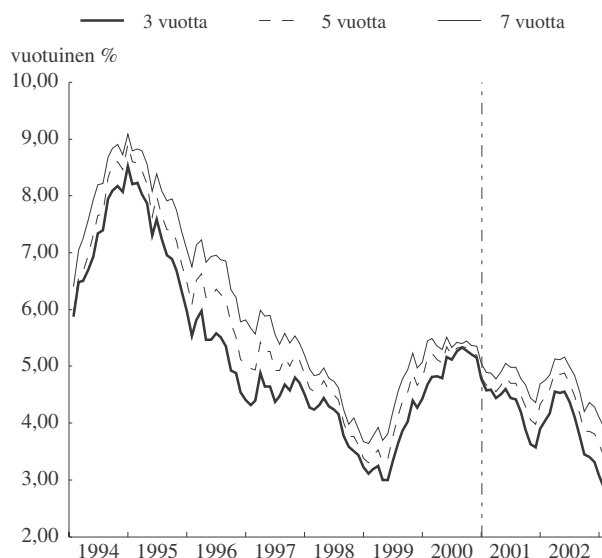
Valtion lainojen tuotot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ²⁾					Yhdysvallat	Japani	
	2 v 1	3 v 2	5 v 3	7 v 4	10 v 5	10 v 6	10 v 7	
1998	3,16	3,22	3,38	3,67	4,71	5,33	1,30	
1999	3,38	3,63	4,01	4,38	4,66	5,64	1,75	
2000	4,90	5,03	5,19	5,37	5,44	6,03	1,76	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	4,11	4,23	4,49	4,79	5,03	5,01	1,34	
2002	3,68	3,94	4,35	4,70	4,92	4,60	1,27	
2002	tammi	3,84	4,04	4,48	4,76	5,02	5,00	1,42
	helmi	3,96	4,17	4,60	4,85	5,07	4,90	1,52
	maalis	4,25	4,55	4,90	5,13	5,32	5,28	1,45
	huhti	4,21	4,53	4,86	5,12	5,30	5,21	1,39
	touko	4,25	4,55	4,89	5,16	5,30	5,15	1,38
	kesä	4,10	4,37	4,70	4,99	5,16	4,90	1,36
	heinä	3,83	4,10	4,48	4,84	5,03	4,62	1,30
	elo	3,47	3,76	4,15	4,54	4,73	4,24	1,26
	syys	3,19	3,46	3,85	4,20	4,52	3,88	1,16
	loka	3,13	3,41	3,86	4,36	4,62	3,91	1,09
	marras	3,04	3,31	3,81	4,28	4,59	4,04	0,99
	joulu	2,84	3,08	3,63	4,10	4,41	4,03	0,97
2003	tammi	2,64	2,85	3,40	3,93	4,27	4,02	0,84
2003	tammi 3.	2,76	3,00	3,56	4,10	4,44	4,05	0,90
	10.	2,65	2,87	3,46	4,00	4,35	4,16	0,87
	17.	2,60	2,81	3,36	3,90	4,25	4,01	0,83
	24.	2,54	2,73	3,25	3,75	4,09	3,88	0,81
	31.	2,57	2,77	3,32	3,83	4,19	3,98	0,81

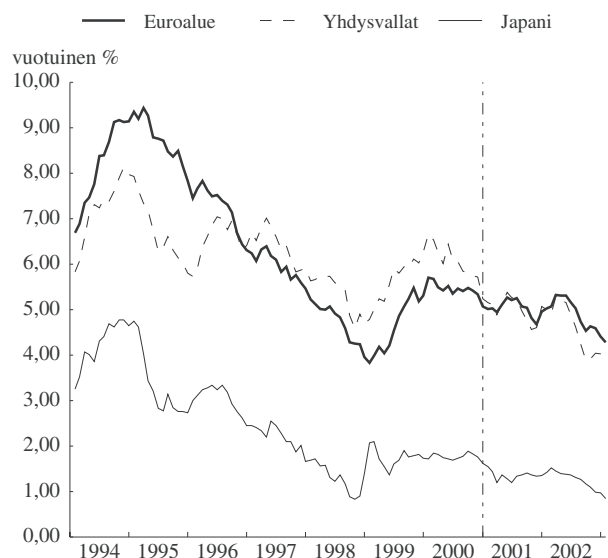
Valtion lainojen tuotot euroalueella

(kuukausittain)

Valtion 10 vuoden lainojen tuotot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters, EKP, Federal Reserve ja Bank of Japan.

1) Euroalueen 2, 3, 5 ja 7 vuoden lainojen tuotot perustuvat joulukuuhun 1998 asti ajanjakson lopun tietoihin. Kymmenen vuoden lainojen tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja. Sen jälkeen kaikki tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja.

2) Euroalueen lainojen tuotot on joulukuuhun 1998 asti laskettu BKT:llä painotetuista yhdenmukaistetuista valtion lainojen tuotoista. Sen jälkeen painoina on kaikissa maturiteeteissa käytetty valtion lainojen nimellisiä kantoja.

Taulukko 3.3

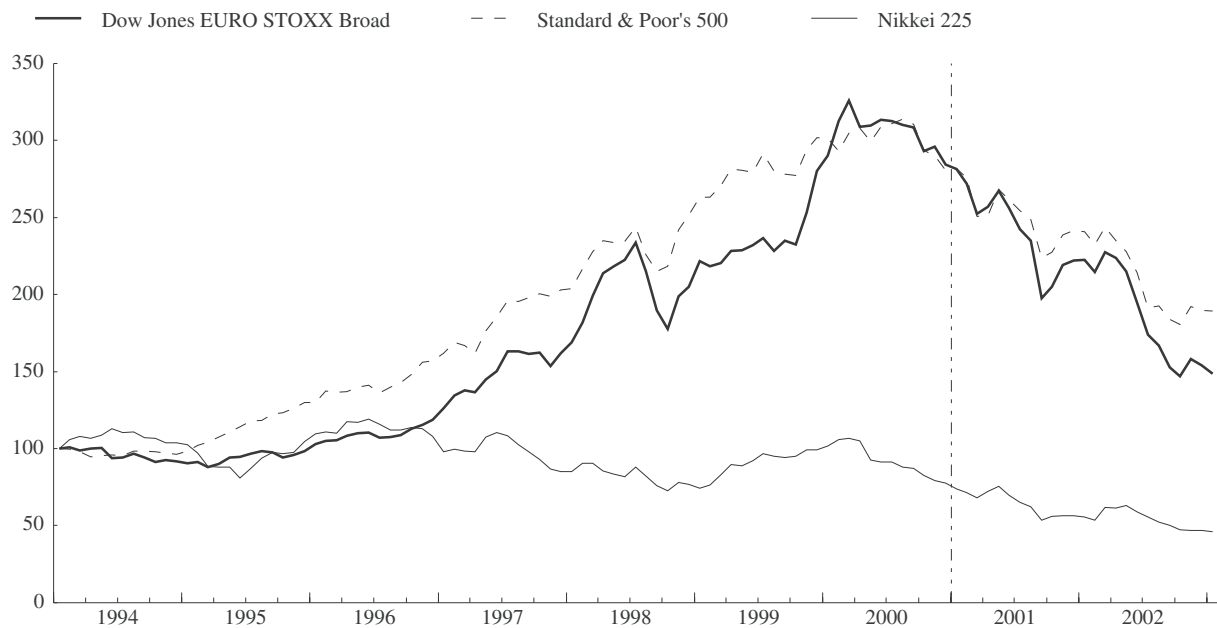
Osakeindeksit

(indeksit pisteinä)¹⁾

	Dow Jones: Euro Stoxx -indeksit												Yhdys- vallat	Japani	
	Viiteaineisto		Toimialakohtaiset indeksit												
	Laaja	50 yritystä	Raaka- aineet	Kulutus- tavarat (sykli- nen)	Kulutus- tavarat (ei- sykli- nen)	Energia	Rahoitus	Teolli- suus	Tek- niikka	Yleis- hyö- dylliset yhtiöt	Tele- vies- tintä	Ter- veyden- hoito			Standard & Poor's 500 -indeksi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1998	280,5	3 076,3	257,9	245,0	295,5	249,3	281,3	218,4	333,6	282,4	488,1	348,9	1 085,3	15 338,4	
1999	325,8	3 787,3	279,2	262,9	327,7	286,0	295,7	285,1	470,4	306,2	717,7	392,6	1 327,8	16 829,9	
2000	423,9	5 075,5	299,1	292,9	324,3	342,3	350,7	378,0	963,1	341,7	1 072,5	476,0	1 426,7	17 162,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	336,3	4 049,4	296,0	228,2	303,3	341,4	321,6	310,0	530,5	309,6	541,2	540,1	1 193,8	12 114,8	
2002	259,9	3 023,4	267,5	175,0	266,5	308,9	243,3	252,4	345,1	255,5	349,2	411,8	995,4	10 119,3	
2002	tammi	308,5	3 690,1	293,2	210,8	287,8	320,2	286,3	281,8	494,5	291,1	459,7	524,8	1 140,5	10 338,5
	helmi	297,9	3 537,6	294,9	198,6	288,5	334,0	275,1	279,3	463,7	291,1	406,3	490,1	1 101,5	9 966,9
	maalis	315,4	3 739,6	312,9	215,5	296,5	355,0	294,8	299,0	494,4	291,2	429,3	486,3	1 153,3	11 452,5
	huhti	310,2	3 657,0	308,6	210,2	302,8	351,5	299,5	299,0	438,6	296,9	409,7	472,1	1 112,0	11 391,6
	touko	298,2	3 503,5	306,9	204,3	300,7	347,3	293,7	296,7	378,3	290,6	355,9	460,8	1 079,9	11 695,8
	kesä	269,8	3 143,1	293,1	187,5	282,1	324,6	263,8	275,3	312,4	273,0	302,4	408,1	1 014,0	10 965,9
	heinä	241,2	2 810,6	267,8	160,9	252,1	298,6	229,2	248,8	282,1	244,0	300,4	370,6	905,5	10 352,3
	elo	231,3	2 697,4	243,6	152,9	250,1	290,9	217,4	227,9	258,8	236,7	310,0	376,6	912,6	9 751,2
	syys	211,8	2 450,2	227,2	140,6	241,2	274,0	193,1	215,3	229,0	221,2	283,1	337,0	870,1	9 354,8
	loka	204,0	2 384,7	214,4	135,3	236,5	272,1	177,8	193,6	235,8	209,6	286,8	345,4	854,6	8 781,1
	marras	219,5	2 559,0	224,2	145,4	234,8	272,4	197,0	208,8	289,6	215,2	324,5	347,1	910,1	8 699,6
	joulu	213,6	2 475,1	225,3	139,4	226,5	268,8	194,2	205,2	270,4	207,3	322,5	324,4	899,1	8 674,8
2003	tammi	206,3	2 377,4	213,0	130,9	220,2	262,4	186,5	198,5	250,2	210,0	330,0	313,8	896,0	8 567,4
2003	tammi 3.	215,7	2 502,2	227,1	139,1	231,9	277,9	196,7	207,1	264,4	209,3	321,7	330,7	908,6	8 579,0
	10.	214,5	2 489,0	219,8	135,6	229,5	272,9	195,2	204,2	265,0	214,7	338,1	326,3	927,6	8 470,5
	17.	207,7	2 390,4	216,3	130,1	219,9	264,3	188,0	201,9	245,2	214,7	338,5	319,2	914,6	8 690,3
	24.	196,4	2 234,6	201,7	124,0	208,9	245,1	176,8	192,1	235,5	204,1	328,9	294,0	861,4	8 731,7
	31.	196,0	2 248,2	193,3	127,1	208,6	253,5	174,2	188,8	233,2	210,3	316,6	295,3	855,7	8 339,9

Dow Jones: Euro Stoxx (laaja), Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225 uudelleen painotettuina

(peruskuukausi tammikuu 1994 = 100; kuukausittain)

Lähde: Reuters.

1) Kuukausi- ja vuositiedot ovat ajanjakson keskiarvoja.

Taulukko 3.4

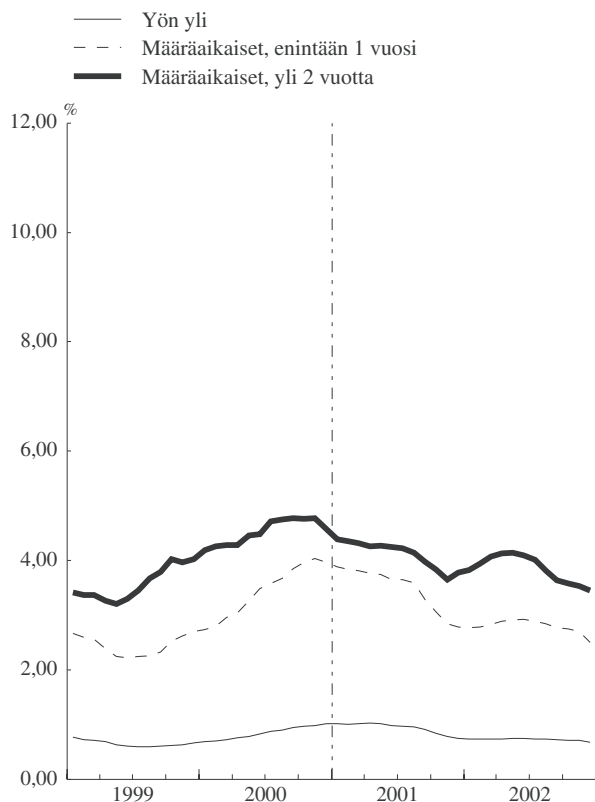
Pankkien luotto- ja talletuskorot

(vuotuisina prosentteina; jakson keskiarvo)

	Yön yli	Talletuskorot					Luottokorot				
		Määräaikaiset			Irtisanomisehtoiset		Yritykset		Kotitaloudet		
		Enintään 1 vuosi	Enintään 2 vuotta	Yli 2 vuotta	Enintään 3 kk	Yli 3 kk	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Kulutus- luotot	Asunto- luotot	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
2000	0,85	3,45	3,45	4,52	2,25	3,79	6,60	6,23	9,87	6,34	
2001	0,94	3,49	3,49	4,12	2,40	3,59	6,83	6,15	10,12	5,97	
2002	0,73	2,80	2,80	3,85	2,13	2,85	6,13	5,71	9,76	5,54	
2001	joulu	0,74	2,79	2,78	3,77	2,17	2,79	6,26	5,69	9,81	5,52
2002	tammi	0,73	2,77	2,77	3,83	2,17	2,80	6,18	5,63	9,78	5,53
	helmi	0,73	2,78	2,79	3,95	2,15	2,91	6,16	5,75	9,81	5,61
	maalis	0,73	2,84	2,84	4,07	2,15	3,00	6,09	5,85	9,76	5,74
	huhti	0,74	2,89	2,90	4,13	2,14	3,07	6,17	5,95	9,81	5,81
	touko	0,74	2,91	2,92	4,15	2,15	3,08	6,20	5,98	9,85	5,82
	kesä	0,74	2,93	2,94	4,09	2,13	3,08	6,18	5,92	9,82	5,77
	heinä	0,74	2,89	2,90	4,02	2,13	3,02	6,16	5,79	9,76	5,68
	elo	0,73	2,84	2,85	3,81	2,12	2,94	6,14	5,70	9,77	5,53
	syys	0,73	2,77	2,77	3,64	2,13	2,73	6,11	5,61	9,82	5,37
	loka	0,72	2,74	2,74	3,58	2,11	2,63	6,12	5,54	9,70	5,26
	marras	0,71	2,70	2,69	3,53	2,11	2,55	6,09	5,50	9,67	5,20
	joulu	0,68	2,51	2,51	3,45	2,06	2,41	5,97	5,34	9,59	5,10

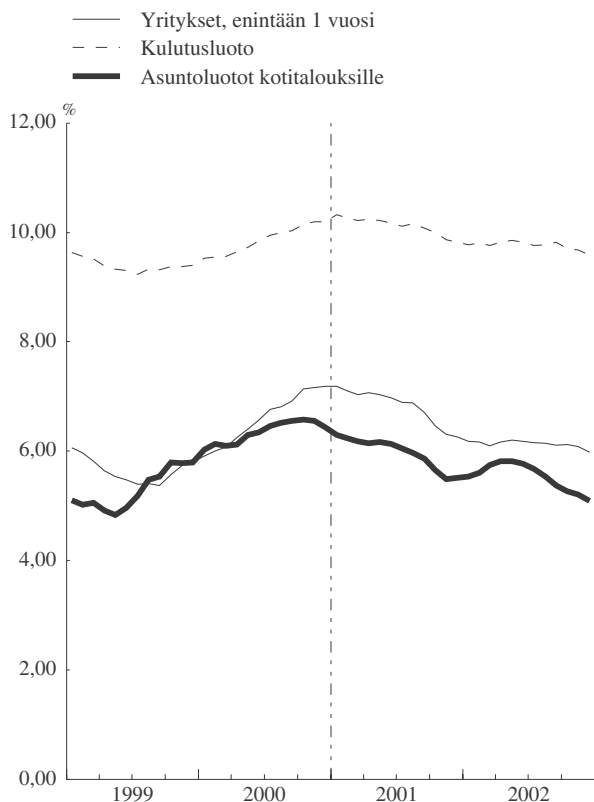
Talletuskorot

(kuukausittain)

Luottokorot

(kuukausittain)

Lähde: EKP.

Näitä euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkoja koskevia tietoja on käytettävä varoen ja ainoastaan tilastollisiin tarkoituksiin; korkojen kehitystä olisi analysoitava pääasiassa muutoksina eikä niinkään tasoina. Korot lasketaan kansallisten keskuspankkien ilmoittamien kansallisten luotto- ja talletuskorkojen painotettuna keskiarvona. Kansalliset luotto- ja talletuskorot edustavat niitä kansallisista lähteistä saatavissa olevia korkotietoja, joiden katsotaan sopivan laadittuihin luokituksiin. Nämä kansalliset korot on laskettu yhteen euroalueen korkotiedoiksi käyttäen joissakin tapauksissa arvioita, kun euroalueen kansallisissa rahoitusinstrumenteissa on havaittu epäyhtenäisyyttä. Kansallisten luotto- ja talletuskorkojen kattavuutta (uudet luotot ja/tai luottokannat), tietojen luonnetta (nimelliset tai efektiiviset korot) tai keräämismenetelmiä ei myöskään ole yhdenmukaistettu. Euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkojen maakohtaiset painot kootaan rahalaitostilastotiedoista tai mahdollisimman edustavista muista tiedoista. Painot heijastavat instrumenttien käytön maakohtaisia osuuksia euroalueella laskettuna kantatiedoista. Painot tarkistetaan kuukausittain siten, että korot ja painot viittaavat aina saman kuukauden tietoihin.

Taulukko 3.5

Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan

(miljardia euroa; vaihto ajanjakson aikana ja ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)

1. Lyhytaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
		Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
		Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	marras	486,7	490,5	-3,8	742,3	459,6	466,6	-7,0	655,9	27,0	23,9
	joulu	332,5	377,0	-44,4	697,9	308,1	353,9	-45,8	611,1	24,5	23,1
2002	tammi	485,8	453,9	31,8	733,2	464,3	432,9	31,3	643,8	21,5	21,0
	helmi	406,7	408,5	-1,8	729,0	386,8	387,6	-0,8	644,2	19,9	20,9
	maalis	421,2	403,5	17,7	748,9	400,2	383,4	16,8	662,7	21,0	20,1
	huhti	401,9	406,9	-5,0	743,5	376,7	384,3	-7,6	655,3	25,2	22,6
	touko	400,9	378,5	22,3	765,4	377,3	358,5	18,8	673,7	23,5	20,1
	kesä	336,6	342,0	-5,4	761,0	315,9	318,9	-3,1	672,6	20,7	23,0
	heinä	404,3	392,2	12,1	766,8	381,5	371,4	10,1	681,0	22,8	20,8
	elo	384,2	378,1	6,1	772,1	365,9	356,8	9,1	689,6	18,3	21,3
	syys	415,0	400,4	14,5	789,7	392,2	380,9	11,3	703,8	22,8	19,5
	loka	468,3	457,0	11,3	803,0	441,8	433,3	8,5	712,3	26,5	23,7
	marras	434,8	413,1	21,7	830,0	412,9	389,0	23,9	739,7	22,0	24,2

2. Pitkäaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
		Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
		Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	marras	142,2	92,4	49,8	6 992,1	115,8	86,6	29,2	6 371,5	26,5	5,9
	joulu	126,9	86,9	39,9	7 031,0	114,5	77,5	37,0	6 407,6	12,4	9,5
2002	tammi	174,1	111,0	63,1	7 099,0	156,3	105,0	51,3	6 457,2	17,8	6,0
	helmi	143,1	109,3	33,8	7 134,2	130,4	97,6	32,8	6 491,2	12,7	11,7
	maalis	165,0	102,0	63,0	7 196,1	143,1	90,9	52,2	6 542,7	21,9	11,1
	huhti	126,9	79,9	47,1	7 233,4	115,7	74,7	40,9	6 584,3	11,3	5,2
	touko	148,1	87,0	61,0	7 280,8	126,4	75,4	51,0	6 636,5	21,6	11,6
	kesä	133,0	95,4	37,6	7 295,3	123,3	87,7	35,6	6 668,3	9,7	7,7
	heinä	130,9	113,2	17,7	7 325,7	114,1	103,9	10,1	6 683,1	16,8	9,2
	elo	68,6	64,0	4,7	7 327,3	59,1	54,7	4,4	6 686,5	9,5	9,3
	syys	142,1	85,0	57,1	7 384,3	121,5	73,8	47,7	6 733,8	20,6	11,1
	loka	120,6	92,6	28,0	7 411,8	104,9	82,6	22,3	6 756,4	15,7	10,0
	marras	127,3	95,6	31,7	7 437,0	116,1	89,7	26,4	6 779,5	11,2	5,9

3. Yhteensä

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
		Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
		Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	marras	628,9	582,9	46,0	7 734,4	575,4	553,2	22,2	7 027,4	53,5	29,7
	joulu	459,4	463,9	-4,5	7 728,9	422,6	431,4	-8,8	7 018,7	36,9	32,6
2002	tammi	659,9	564,9	94,9	7 832,2	620,6	538,0	82,6	7 101,0	39,3	27,0
	helmi	549,8	517,8	31,9	7 863,3	517,2	485,2	32,0	7 135,4	32,6	32,6
	maalis	586,2	505,5	80,7	7 945,1	543,3	474,3	69,0	7 205,5	42,9	31,2
	huhti	528,8	486,8	42,1	7 977,0	492,4	459,0	33,3	7 239,6	36,4	27,7
	touko	548,9	465,6	83,4	8 046,2	503,8	433,9	69,9	7 310,2	45,2	31,7
	kesä	469,6	437,4	32,3	8 056,4	439,2	406,6	32,6	7 340,9	30,4	30,8
	heinä	535,1	505,4	29,8	8 092,5	495,6	475,3	20,3	7 364,1	39,6	30,1
	elo	452,9	442,1	10,7	8 099,5	425,0	411,5	13,5	7 376,1	27,9	30,6
	syys	557,0	485,4	71,7	8 174,0	513,7	454,7	59,0	7 437,6	43,4	30,7
	loka	588,9	549,6	39,3	8 214,8	546,7	515,9	30,8	7 468,8	42,2	33,7
	marras	562,1	508,7	53,4	8 266,9	528,9	478,7	50,3	7 519,1	33,2	30,0

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuolelut	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuolelut	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
3,2	86,4	16,2	12,9	3,3	47,6	475,8	479,5	-3,7	703,5	2001	marras
1,4	86,8	17,1	10,2	6,9	54,5	325,2	364,1	-38,9	665,6		joulu
0,5	89,4	11,3	24,2	-12,9	41,6	475,6	457,1	18,5	685,4	2002	tammi
-1,0	84,8	13,4	11,8	1,7	43,3	400,2	399,4	0,8	687,5		helmi
0,9	86,2	24,3	7,9	16,4	59,7	424,5	391,3	33,2	722,4		maalis
2,6	88,3	9,7	28,1	-18,4	41,3	386,4	412,4	-26,0	696,6		huhti
3,5	91,7	13,7	13,4	0,3	41,5	391,0	371,9	19,1	715,2		touko
-2,3	88,4	20,9	8,0	12,9	54,4	336,8	327,0	9,8	727,0		kesä
1,9	85,8	14,7	24,8	-10,1	44,4	396,2	396,2	0,0	725,3		heinä
-3,0	82,5	12,1	11,5	0,6	44,9	378,0	368,4	9,6	734,6		elo
3,3	85,9	31,7	7,7	24,0	68,9	423,9	388,6	35,3	772,7		syys
2,7	90,7		loka
-2,2	90,3		marras

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuolelut	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuolelut	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
20,6	620,7	30,1	7,4	22,8	875,7	145,9	93,9	52,0	7 247,2	2001	marras
2,9	623,4	14,2	13,4	0,8	876,5	128,7	90,9	37,8	7 284,1		joulu
11,8	641,9	19,6	6,8	12,7	889,2	175,9	111,9	64,1	7 346,3	2002	tammi
1,0	643,0	19,7	13,9	5,9	895,1	150,1	111,5	38,6	7 386,3		helmi
10,8	653,4	25,4	12,0	13,5	908,6	168,5	102,9	65,7	7 451,3		maalis
6,1	649,2	23,0	7,6	15,4	924,3	138,6	82,3	56,3	7 508,5		huhti
10,0	644,3	26,3	8,2	18,0	942,4	152,7	83,7	69,1	7 579,0		touko
2,0	627,0	29,3	10,9	18,4	960,8	152,6	98,5	54,1	7 629,1		kesä
7,6	642,6	11,7	8,2	3,5	964,3	125,7	112,1	13,6	7 647,4		heinä
0,3	640,9	7,1	8,1	-1,0	963,2	66,2	62,8	3,4	7 649,7		elo
9,4	650,5	24,3	11,5	12,9	976,1	145,8	85,3	60,6	7 709,9		syys
5,7	655,3		loka
5,4	657,5		marras

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuolelut	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuolelut	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
23,7	707,1	46,3	20,2	26,0	923,3	621,7	573,4	48,2	7 950,7	2001	marras
4,3	710,2	31,3	23,7	7,7	931,0	453,9	455,0	-1,1	7 949,7		joulu
12,3	731,3	30,9	31,0	-0,1	930,8	651,5	569,0	82,5	8 031,8	2002	tammi
0,0	727,9	33,2	25,6	7,5	938,4	550,3	510,9	39,5	8 073,8		helmi
11,7	739,6	49,8	19,9	29,9	968,3	593,1	494,1	98,9	8 173,8		maalis
8,7	737,4	32,7	35,7	-3,0	965,5	525,1	494,7	30,3	8 205,1		huhti
13,5	736,0	39,9	21,6	18,3	984,0	543,7	455,5	88,2	8 294,2		touko
-0,3	715,5	50,2	18,9	31,3	1 015,2	489,4	425,5	63,9	8 356,1		kesä
9,5	728,4	26,4	33,0	-6,6	1 008,6	521,9	508,3	13,6	8 372,7		heinä
-2,7	723,4	19,2	19,7	-0,5	1 008,1	444,2	431,2	13,0	8 384,3		elo
12,7	736,4	56,0	19,1	36,9	1 045,0	569,7	473,8	95,9	8 482,6		syys
8,4	746,0		loka
3,2	747,8		marras

Taulukko 3.6

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)

Liikkeessä oleva määrä

1. Lyhytaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	marras	655,9	250,9	3,9	106,3	291,2	3,6	47,6	23,6	19,4	3,4
	joulu	611,1	240,5	3,4	95,6	267,4	4,1	54,5	23,8	24,4	4,4
2002	tammi	643,8	257,6	3,7	100,2	278,8	3,5	41,6	18,8	18,9	3,1
	helmi	644,2	251,9	3,9	98,2	286,7	3,5	43,3	19,9	19,0	3,6
	maalis	662,7	259,0	4,3	97,1	299,0	3,3	59,7	26,4	26,2	6,4
	huhti	655,3	256,3	4,5	92,7	298,8	3,0	41,3	18,2	18,5	3,8
	touko	673,7	262,8	3,7	89,9	314,3	3,0	41,5	18,3	19,0	3,5
	kesä	672,6	261,1	3,8	82,1	322,5	3,0	54,4	21,3	27,6	4,4
	heinä	681,0	265,5	4,1	86,3	321,7	3,4	44,4	18,3	22,3	2,8
	elo	689,6	266,4	4,4	86,7	328,8	3,3	44,9	18,1	23,5	2,6
	syys	703,8	273,5	4,1	87,8	335,7	2,6	68,9	26,7	37,0	4,0
	loka	712,3	280,9	4,2	88,7	335,6	3,0
	marras	739,7	304,1	4,7	89,9	337,8	3,1

2. Pitkäaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	marras	6 371,5	2 321,5	336,2	343,6	3 240,9	129,2	875,7	228,3	289,0	101,0
	joulu	6 407,6	2 323,8	365,9	349,3	3 238,3	130,4	876,5	230,5	288,6	102,1
2002	tammi	6 457,2	2 328,6	371,6	354,6	3 269,0	133,4	889,2	230,7	292,2	105,5
	helmi	6 491,2	2 349,9	376,1	357,8	3 274,4	133,0	895,1	234,2	295,1	106,4
	maalis	6 542,7	2 372,3	381,7	358,2	3 293,1	137,6	908,6	236,6	305,8	108,1
	huhti	6 584,3	2 381,1	392,2	363,6	3 305,1	142,2	924,3	239,3	311,4	108,5
	touko	6 636,5	2 394,8	403,9	369,0	3 321,3	147,7	942,4	242,8	318,3	111,4
	kesä	6 668,3	2 404,5	408,1	372,6	3 332,9	150,1	960,8	250,0	331,8	110,8
	heinä	6 683,1	2 403,5	415,7	374,8	3 329,9	159,1	964,3	250,1	335,4	110,4
	elo	6 686,5	2 402,6	415,0	373,1	3 335,8	160,0	963,2	249,4	335,8	110,6
	syys	6 733,8	2 424,7	423,4	376,5	3 347,5	161,7	976,1	250,3	340,1	109,1
	loka	6 756,4	2 420,9	428,4	375,0	3 366,7	165,4
	marras	6 779,5	2 418,5	438,8	375,2	3 380,1	166,8

3. Yhteensä

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	marras	7 027,4	2 572,4	340,1	450,0	3 532,1	132,8	923,3	251,8	308,4	104,3
	joulu	7 018,7	2 564,2	369,3	444,9	3 505,6	134,6	931,0	254,4	313,0	106,5
2002	tammi	7 101,0	2 586,2	375,3	454,8	3 547,8	136,9	930,8	249,5	311,2	108,6
	helmi	7 135,4	2 601,8	380,0	456,0	3 561,0	136,5	938,4	254,1	314,1	109,9
	maalis	7 205,5	2 631,2	385,9	455,3	3 592,1	140,9	968,3	262,9	332,0	114,4
	huhti	7 239,6	2 637,4	396,7	456,3	3 603,9	145,2	965,5	257,5	329,9	112,3
	touko	7 310,2	2 657,6	407,6	458,9	3 635,5	150,7	984,0	261,2	337,3	114,8
	kesä	7 340,9	2 665,6	411,9	454,8	3 655,5	153,1	1 015,2	271,3	359,4	115,2
	heinä	7 364,1	2 669,0	419,9	461,1	3 651,6	162,5	1 008,6	268,4	357,7	113,3
	elo	7 376,1	2 669,0	419,4	459,8	3 664,6	163,3	1 008,1	267,6	359,2	113,2
	syys	7 437,6	2 698,2	427,5	464,4	3 683,2	164,3	1 045,0	277,0	377,1	113,1
	loka	7 468,8	2 701,8	432,7	463,7	3 702,3	168,3
	marras	7 519,1	2 722,7	443,5	465,1	3 717,9	170,0

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin raha-laitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
0,1	0,4	0,6	703,5	274,5	23,3	109,7	291,3	4,0	0,6	2001	marras	
0,1	0,5	1,3	665,6	264,3	27,8	100,0	267,5	4,7	1,3		joulu	
0,1	0,4	0,2	685,4	276,4	22,6	103,3	279,0	4,0	0,2	2002	tammi	
0,1	0,3	0,4	687,5	271,8	22,9	101,8	286,8	3,8	0,4		helmi	
0,1	0,2	0,4	722,4	285,3	30,5	103,5	299,2	3,5	0,4		maalis	
0,1	0,2	0,5	696,6	274,5	23,0	96,5	298,9	3,2	0,5		huhti	
0,1	0,2	0,4	715,2	281,1	22,7	93,4	314,4	3,2	0,4		touko	
0,2	0,5	0,5	727,0	282,4	31,4	86,6	322,7	3,5	0,5		kesä	
0,2	0,5	0,2	725,3	283,8	26,5	89,1	321,9	3,8	0,2		heinä	
0,1	0,4	0,1	734,6	284,5	27,9	89,3	329,0	3,7	0,1		elo	
0,2	0,3	0,6	772,7	300,3	41,1	91,9	335,9	3,0	0,6		syys	
.		loka	
.		marras	

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin raha-laitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
91,5	50,3	115,7	7 247,2	2 549,7	625,2	444,6	3 332,4	179,6	115,7	2001	marras	
92,1	50,3	112,9	7 284,1	2 554,3	654,5	451,3	3 330,4	180,7	112,9		joulu	
91,3	55,1	114,4	7 346,3	2 559,3	663,8	460,1	3 360,3	188,5	114,4	2002	tammi	
92,0	54,9	112,5	7 386,3	2 584,1	671,2	464,2	3 366,4	188,0	112,5		helmi	
92,2	54,9	111,1	7 451,3	2 608,8	687,5	466,2	3 385,2	192,5	111,1		maalis	
94,1	60,0	111,0	7 508,5	2 620,4	703,6	472,2	3 399,2	202,1	111,0		huhti	
95,1	59,8	115,1	7 579,0	2 637,6	722,2	480,3	3 416,3	207,5	115,1		touko	
93,2	60,3	114,7	7 629,1	2 654,5	739,9	483,5	3 426,2	210,4	114,7		kesä	
93,1	60,9	114,3	7 647,4	2 653,6	751,2	485,3	3 423,0	220,1	114,3		heinä	
93,4	60,4	113,6	7 649,7	2 652,1	750,7	483,7	3 429,2	220,4	113,6		elo	
94,1	65,3	117,3	7 709,9	2 674,9	763,5	485,6	3 441,6	227,0	117,3		syys	
.		loka	
.		marras	

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin raha-laitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
91,6	50,8	116,3	7 950,7	2 824,2	648,5	554,3	3 623,7	183,6	116,3	2001	marras	
92,2	50,8	114,1	7 949,7	2 818,6	682,3	551,4	3 597,9	185,4	114,1		joulu	
91,4	55,6	114,6	8 031,8	2 835,6	686,4	563,4	3 639,3	192,5	114,6	2002	tammi	
92,2	55,2	112,9	8 073,8	2 855,9	694,1	566,0	3 653,2	191,8	112,9		helmi	
92,3	55,2	111,5	8 173,8	2 894,1	718,0	569,7	3 684,4	196,0	111,5		maalis	
94,2	60,2	111,5	8 205,1	2 894,9	726,6	568,7	3 698,1	205,4	111,5		huhti	
95,2	60,0	115,5	8 294,2	2 918,7	744,9	573,7	3 730,7	210,7	115,5		touko	
93,4	60,7	115,2	8 356,1	2 936,9	771,3	570,0	3 748,8	213,9	115,2		kesä	
93,3	61,4	114,5	8 372,7	2 937,4	777,6	574,4	3 744,9	223,9	114,5		heinä	
93,5	60,9	113,7	8 384,3	2 936,5	778,6	573,0	3 758,2	224,2	113,7		elo	
94,3	65,7	117,9	8 482,6	2 975,2	804,6	577,5	3 777,5	230,0	117,9		syys	
.		loka	
.		marras	

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, netto

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001 marras	459,6	347,5	2,3	66,4	42,2	1,3	16,2	6,4	7,9	1,1	
joulu	308,1	228,9	1,3	52,6	23,4	1,9	17,1	6,6	8,4	1,3	
2002 tammi	464,3	327,7	2,1	71,1	61,3	2,0	11,3	5,0	5,0	1,1	
helmi	386,8	268,6	2,6	65,9	47,9	1,9	13,4	5,0	6,5	1,5	
maalis	400,2	287,0	2,2	60,1	49,0	1,8	24,3	10,7	10,1	3,3	
huhti	376,7	255,3	2,5	63,4	53,8	1,8	9,7	4,4	4,1	0,9	
touko	377,3	254,4	2,1	62,2	57,0	1,6	13,7	5,2	7,0	1,2	
kesä	315,9	207,0	2,5	51,7	52,5	2,2	20,9	6,3	12,3	1,8	
heinä	381,5	259,3	1,8	65,6	52,6	2,2	14,7	5,9	8,2	0,6	
elo	365,9	257,5	1,8	50,9	53,9	1,8	12,1	4,5	6,8	0,6	
syys	392,2	278,5	1,9	56,8	53,0	2,0	31,7	11,1	17,9	2,0	
loka	441,8	319,5	2,2	64,7	53,1	2,3	
marras	412,9	302,4	2,4	58,1	47,7	2,3	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001 marras	115,8	47,9	11,9	17,5	35,8	2,7	30,1	6,0	12,8	4,6	
joulu	114,5	43,0	36,7	9,6	23,0	2,2	14,2	6,4	4,0	2,2	
2002 tammi	156,3	47,6	11,1	6,5	88,0	3,2	19,6	4,1	4,5	3,7	
helmi	130,4	54,6	9,0	8,2	57,5	1,1	19,7	8,2	8,2	1,3	
maalis	143,1	56,9	9,3	2,8	68,8	5,3	25,4	8,6	12,1	3,3	
huhti	115,7	44,1	13,3	8,2	45,2	4,9	23,0	5,1	7,7	1,1	
touko	126,4	41,1	16,0	7,4	55,3	6,6	26,3	5,7	10,1	3,2	
kesä	123,3	48,2	13,5	7,4	51,3	2,9	29,3	9,9	17,1	0,7	
heinä	114,1	37,9	12,7	5,9	48,2	9,4	11,7	3,0	6,2	0,4	
elo	59,1	28,2	2,2	2,2	25,2	1,3	7,1	3,1	2,8	0,3	
syys	121,5	52,4	11,7	4,3	50,4	2,6	24,3	5,2	7,6	0,2	
loka	104,9	39,1	8,6	0,7	52,1	4,4	
marras	116,1	47,6	14,1	2,9	48,0	3,5	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001 marras	575,4	395,4	14,2	83,9	78,0	4,0	46,3	12,5	20,7	5,7	
joulu	422,6	271,9	38,0	62,2	46,4	4,1	31,3	13,0	12,4	3,6	
2002 tammi	620,6	375,3	13,2	77,6	149,3	5,2	30,9	9,1	9,5	4,8	
helmi	517,2	323,2	11,5	74,1	105,4	3,0	33,2	13,2	14,7	2,9	
maalis	543,3	343,9	11,5	63,0	117,8	7,1	49,8	19,3	22,2	6,6	
huhti	492,4	299,4	15,9	71,5	99,0	6,7	32,7	9,5	11,8	2,0	
touko	503,8	295,4	18,2	69,7	112,3	8,2	39,9	10,9	17,1	4,4	
kesä	439,2	255,3	16,0	59,0	103,8	5,2	50,2	16,3	29,4	2,5	
heinä	495,6	297,1	14,5	71,6	100,8	11,6	26,4	8,9	14,3	1,0	
elo	425,0	285,6	4,0	53,1	79,1	3,2	19,2	7,7	9,6	0,9	
syys	513,7	330,9	13,6	61,1	103,5	4,6	56,0	16,3	25,5	2,1	
loka	546,7	358,6	10,8	65,4	105,2	6,7	
marras	528,9	350,0	16,5	61,0	95,7	5,8	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
0,1	0,2	0,4	475,8	353,9	10,2	67,5	42,3	1,5	0,4	2001	marras	
0,0	0,1	0,7	325,2	235,4	9,7	54,0	23,4	2,0	0,7		joulu	
0,1	0,0	0,1	475,6	332,8	7,1	72,2	61,5	2,0	0,1	2002	tammi	
0,0	0,1	0,2	400,2	273,7	9,1	67,4	47,9	2,0	0,2		helmi	
0,0	0,1	0,1	424,5	297,7	12,4	63,5	49,0	1,9	0,1		maalis	
0,1	0,0	0,2	386,4	259,7	6,6	64,3	53,9	1,8	0,2		huhti	
0,0	0,0	0,1	391,0	259,6	9,1	63,5	57,0	1,6	0,1		touko	
0,0	0,3	0,1	336,8	213,4	14,8	53,5	52,5	2,6	0,1		kesä	
0,0	0,0	0,0	396,2	265,1	10,0	66,2	52,7	2,2	0,0		heinä	
0,0	0,0	0,1	378,0	262,0	8,6	51,5	53,9	1,9	0,1		elo	
0,1	0,1	0,5	423,9	289,6	19,8	58,7	53,1	2,1	0,5		syys	
.		loka	
.		marras	

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
1,0	0,5	5,1	145,9	53,9	24,7	22,1	36,8	3,2	5,1	2001	marras	
1,3	0,1	0,1	128,7	49,4	40,6	11,8	24,3	2,3	0,1		joulu	
0,0	5,1	2,1	175,9	51,7	15,6	10,2	88,0	8,3	2,1	2002	tammi	
1,5	0,3	0,3	150,1	62,7	17,2	9,5	59,0	1,4	0,3		helmi	
0,8	0,5	0,3	168,5	65,5	21,4	6,1	69,5	5,8	0,3		maalis	
3,3	5,1	0,7	138,6	49,1	21,0	9,3	48,5	10,0	0,7		huhti	
2,0	0,1	5,3	152,7	46,8	26,1	10,6	57,2	6,7	5,3		touko	
0,1	0,7	0,7	152,6	58,2	30,6	8,1	51,4	3,7	0,7		kesä	
0,9	0,8	0,3	125,7	40,9	18,8	6,3	49,1	10,2	0,3		heinä	
0,3	0,1	0,5	66,2	31,3	5,0	2,5	25,5	1,4	0,5		elo	
0,7	5,2	5,5	145,8	57,6	19,3	4,5	51,1	7,8	5,5		syys	
.		loka	
.		marras	

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
1,1	0,8	5,6	621,7	407,8	34,9	89,6	79,1	4,7	5,6	2001	marras	
1,3	0,3	0,8	453,9	284,8	50,3	65,8	47,8	4,3	0,8		joulu	
0,1	5,1	2,2	651,5	384,4	22,7	82,4	149,5	10,3	2,2	2002	tammi	
1,5	0,4	0,5	550,3	336,4	26,3	77,0	106,9	3,3	0,5		helmi	
0,8	0,5	0,4	593,1	363,2	33,7	69,6	118,6	7,6	0,4		maalis	
3,3	5,1	0,9	525,1	308,9	27,6	73,5	102,3	11,8	0,9		huhti	
2,0	0,1	5,5	543,7	306,4	35,2	74,1	114,3	8,3	5,5		touko	
0,2	1,0	0,9	489,4	271,5	45,4	61,5	103,9	6,2	0,9		kesä	
1,0	0,8	0,4	521,9	306,0	28,8	72,5	101,8	12,4	0,4		heinä	
0,3	0,1	0,6	444,2	293,3	13,6	54,0	79,4	3,3	0,6		elo	
0,8	5,3	6,0	569,7	347,2	39,2	63,2	104,3	9,9	6,0		syys	
.		loka	
.		marras	

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, brutto

1. Lyhytaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	marras	-7,0	-10,3	0,1	-4,1	7,1	0,2	3,3	0,3	3,0	-0,6
	joulu	-45,8	-11,4	-0,5	-10,6	-23,8	0,6	6,9	0,2	5,0	1,0
2002	tammi	31,3	15,7	0,2	4,6	11,4	-0,6	-12,9	-5,0	-5,5	-1,3
	helmi	-0,8	-6,6	0,2	-2,2	7,8	0,0	1,7	1,1	0,1	0,5
	maalis	16,8	5,3	0,4	-1,1	12,4	-0,2	16,4	6,5	7,2	2,8
	huhti	-7,6	-2,8	0,2	-4,4	-0,3	-0,3	-18,4	-8,1	-7,7	-2,6
	touko	18,8	7,0	-0,8	-2,8	15,5	0,0	0,3	0,1	0,5	-0,3
	kesä	-3,1	-3,5	0,1	-8,0	8,3	0,0	12,9	3,0	8,6	1,0
	heinä	10,1	6,2	0,3	4,1	-0,8	0,3	-10,1	-3,0	-5,2	-1,6
	elo	9,1	1,2	0,3	0,4	7,2	0,0	0,6	-0,2	1,1	-0,2
	syys	11,3	4,3	-0,4	1,2	6,9	-0,7	24,0	8,6	13,5	1,4
	loka	8,5	7,5	0,2	0,8	-0,3	0,3
	marras	23,9	19,8	0,5	1,3	2,2	0,1

2. Pitkäaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	marras	29,2	2,0	8,4	16,9	0,1	1,8	22,8	4,2	11,5	4,4
	joulu	37,0	3,2	29,7	5,6	-2,6	1,2	0,8	2,3	-0,4	1,1
2002	tammi	51,3	6,5	5,7	5,5	30,7	2,9	12,7	0,1	3,6	3,4
	helmi	32,8	20,0	4,5	3,2	5,4	-0,4	5,9	3,5	2,8	0,9
	maalis	52,2	23,0	5,6	0,3	18,7	4,6	13,5	2,4	10,7	1,7
	huhti	40,9	8,3	10,6	5,5	12,0	4,6	15,4	2,7	5,5	0,5
	touko	51,0	12,5	11,6	5,3	16,1	5,5	18,0	3,6	6,9	2,8
	kesä	35,6	13,8	4,0	3,7	11,7	2,4	18,4	7,1	13,6	-0,6
	heinä	10,1	-4,6	6,8	2,2	-3,0	8,9	3,5	0,1	3,6	-0,4
	elo	4,4	-0,6	0,0	-1,8	5,9	0,9	-1,0	-0,6	0,4	0,1
	syys	47,7	22,5	8,5	3,2	11,7	1,7	12,9	0,8	4,3	-1,5
	loka	22,3	-4,3	5,0	-1,5	19,4	3,7
	marras	26,4	0,9	10,3	0,2	13,5	1,5

3. Yhteensä

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	marras	22,2	-8,4	8,6	12,8	7,2	2,0	26,0	4,5	14,5	3,7
	joulu	-8,8	-8,3	29,2	-5,1	-26,4	1,7	7,7	2,5	4,5	2,1
2002	tammi	82,6	22,2	5,9	10,0	42,2	2,3	-0,1	-4,9	-1,8	2,2
	helmi	32,0	13,4	4,7	1,0	13,2	-0,4	7,5	4,6	2,9	1,3
	maalis	69,0	28,4	6,0	-0,7	31,1	4,3	29,9	8,9	17,9	4,5
	huhti	33,3	5,5	10,8	1,0	11,8	4,3	-3,0	-5,4	-2,2	-2,1
	touko	69,9	19,4	10,9	2,5	31,6	5,5	18,3	3,7	7,4	2,5
	kesä	32,6	10,3	4,1	-4,3	20,0	2,5	31,3	10,1	22,2	0,4
	heinä	20,3	1,6	7,0	6,3	-3,9	9,2	-6,6	-2,9	-1,6	-2,0
	elo	13,5	0,6	0,4	-1,4	13,0	0,8	-0,5	-0,8	1,5	-0,1
	syys	59,0	26,8	8,2	4,4	18,6	1,0	36,9	9,4	17,9	-0,1
	loka	30,8	3,3	5,2	-0,7	19,1	4,0
	marras	50,3	20,8	10,7	1,5	15,7	1,6

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
0,0	0,1	0,4	-3,7	-10,1	3,2	-4,7	7,1	0,4	0,4	2001	marras	
0,0	0,1	0,7	-38,9	-11,2	4,5	-9,6	-23,9	0,6	0,7		joulu	
0,0	-0,1	-1,1	18,5	10,7	-5,2	3,3	11,5	-0,7	-1,1	2002	tammi	
0,0	-0,2	0,2	0,8	-5,6	0,3	-1,7	7,8	-0,2	0,2		helmi	
0,0	0,0	0,0	33,2	11,8	7,6	1,7	12,4	-0,3	0,0		maalis	
-0,1	0,0	0,1	-26,0	-10,9	-7,5	-7,0	-0,3	-0,3	0,1		huhti	
0,0	0,0	-0,1	19,1	7,1	-0,3	-3,1	15,5	0,0	-0,1		touko	
0,0	0,3	0,1	9,8	-0,5	8,7	-7,0	8,3	0,3	0,1		kesä	
0,0	0,0	-0,2	0,0	3,2	-4,9	2,5	-0,8	0,3	-0,2		heinä	
0,0	0,0	-0,1	9,6	1,0	1,5	0,2	7,1	-0,1	-0,1		elo	
0,1	-0,1	0,5	35,3	12,9	13,2	2,6	6,9	-0,8	0,5		syys	
.		loka	
.		marras	

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
-0,4	0,4	2,7	52,0	6,2	19,9	21,2	-0,3	2,2	2,7	2001	marras	
0,6	0,0	-2,8	37,8	5,4	29,3	6,7	-2,0	1,2	-2,8		joulu	
-0,8	4,8	1,5	64,1	6,6	9,3	8,9	29,9	7,7	1,5	2002	tammi	
0,7	-0,2	-1,9	38,6	23,6	7,2	4,1	6,1	-0,5	-1,9		helmi	
0,1	0,0	-1,4	65,7	25,4	16,3	2,0	18,8	4,5	-1,4		maalis	
1,8	5,0	-0,1	56,3	10,9	16,0	6,0	13,9	9,6	-0,1		huhti	
0,9	-0,1	4,1	69,1	16,0	18,5	8,1	17,0	5,4	4,1		touko	
-1,9	0,5	-0,3	54,1	21,0	17,6	3,1	9,8	2,9	-0,3		kesä	
-0,1	0,7	-0,5	13,6	-4,5	10,3	1,8	-3,1	9,5	-0,5		heinä	
0,3	-0,5	-0,7	3,4	-1,2	0,4	-1,7	6,2	0,4	-0,7		elo	
0,7	4,9	3,7	60,6	23,3	12,9	1,7	12,4	6,6	3,7		syys	
.		loka	
.		marras	

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
-0,3	0,5	3,1	48,2	-3,9	23,1	16,5	6,9	2,6	3,1	2001	marras	
0,6	0,0	-2,2	-1,1	-5,7	33,8	-2,9	-25,9	1,8	-2,2		joulu	
-0,8	4,7	0,5	82,5	17,3	4,1	12,2	41,4	7,1	0,5	2002	tammi	
0,7	-0,3	-1,7	39,5	18,0	7,5	2,4	14,0	-0,7	-1,7		helmi	
0,1	-0,1	-1,4	98,9	37,2	23,9	3,7	31,2	4,3	-1,4		maalis	
1,8	5,0	0,0	30,3	0,0	8,6	-1,1	13,5	9,3	0,0		huhti	
0,9	-0,1	4,0	88,2	23,1	18,2	5,0	32,5	5,3	4,0		touko	
-1,8	0,7	-0,3	63,9	20,4	26,3	-3,9	18,2	3,2	-0,3		kesä	
-0,1	0,7	-0,7	13,6	-1,3	5,4	4,3	-3,9	9,9	-0,7		heinä	
0,3	-0,5	-0,8	13,0	-0,2	1,9	-1,5	13,3	0,3	-0,8		elo	
0,8	4,8	4,2	95,9	36,2	26,0	4,3	19,3	5,8	4,2		syys	
.		loka	
.		marras	

Taulukko 3.7

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien muiden arvopaperien kuin osakkeiden vuosikasvuvauhdit ¹⁾

(prosenttimuutos)

1. Lyhytaikaiset

		Kaikki valuutat yhteensä						
		Yhteensä		Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt
		1	Joulukuu 2001 = 100 2					
2001	marras	5,0	106,4	-2,1	-14,9	21,5	8,1	40,9
	joulu	4,0	100,0	-2,7	-23,3	12,1	9,4	63,7
2002	tammi	3,7	104,6	-0,6	-27,2	12,2	6,5	22,6
	helmi	1,3	104,3	-5,0	-21,7	5,7	7,4	55,3
	maalis	1,4	106,8	-4,4	-16,3	4,1	7,5	48,8
	huhti	-0,5	106,1	-5,2	-18,0	1,4	4,4	36,1
	touko	2,7	109,3	-0,1	-32,8	-8,3	10,3	27,8
	kesä	3,3	108,5	-2,1	-25,1	-15,1	16,5	50,8
	heinä	3,8	110,3	0,7	-16,4	-13,9	14,4	-3,1
	elo	4,0	111,1	1,6	2,9	-18,0	15,1	-1,3
	syys	6,3	113,2	5,7	0,8	-16,9	16,2	-19,4
	loka	7,4	114,8	7,1	14,9	-18,4	17,9	-0,9
	marras	10,9	118,0	15,3	23,3	-14,6	15,6	-5,1

2. Pitkäaikaiset

		Kaikki valuutat yhteensä						
		Yhteensä		Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt
		1	Joulukuu 2001 = 100 2					
2001	marras	6,9	99,4	7,7	27,0	23,2	1,9	21,9
	joulu	7,4	100,0	7,9	32,0	23,3	2,2	21,9
2002	tammi	8,2	100,9	7,4	33,6	24,6	3,7	23,7
	helmi	7,8	101,4	6,8	32,1	23,5	3,7	21,5
	maalis	7,9	102,3	7,7	30,9	15,8	4,0	23,6
	huhti	7,9	102,9	7,6	32,5	16,3	3,8	25,4
	touko	8,0	103,8	8,1	33,1	14,5	3,5	29,5
	kesä	7,6	104,3	7,8	30,5	13,0	3,1	31,6
	heinä	7,1	104,6	6,8	27,4	11,8	3,1	36,6
	elo	6,9	104,7	6,6	26,7	9,0	3,3	34,2
	syys	7,4	105,5	7,3	27,4	11,9	3,6	31,1
	loka	7,3	105,9	6,5	26,1	12,3	3,9	29,9
	marras	6,9	106,3	6,0	25,5	7,4	4,3	29,2

3. Yhteensä

		Kaikki valuutat yhteensä						
		Yhteensä		Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt
		1	Joulukuu 2001 = 100 2					
2001	marras	6,7	100,1	6,6	26,5	22,8	2,4	22,4
	joulu	7,1	100,0	6,6	31,3	21,0	2,8	22,9
2002	tammi	7,7	101,2	6,4	32,7	21,9	4,0	23,7
	helmi	7,1	101,6	5,4	31,4	19,6	4,0	22,3
	maalis	7,2	102,7	6,2	30,3	13,4	4,2	24,2
	huhti	7,1	103,2	6,0	31,7	13,3	3,9	25,6
	touko	7,5	104,3	7,1	32,2	9,7	4,0	29,5
	kesä	7,1	104,7	6,6	29,7	7,2	4,2	32,0
	heinä	6,8	105,1	6,1	26,9	6,4	4,0	35,3
	elo	6,6	105,3	6,0	26,4	3,2	4,3	33,1
	syys	7,3	106,2	7,1	27,1	5,6	4,6	29,6
	loka	7,3	106,7	6,6	26,0	5,4	5,0	29,1
	marras	7,3	107,4	7,0	25,4	2,7	5,2	28,3

Lähde: EKP.

1) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta lähemmin Teknisiä huomautuksia-osassa.

2) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

Euromääräiset ²⁾									
Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100	Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahallaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt			
8	9	10	11	12	13	14			
5,4	107,5	-2,9	-14,9	21,1	8,1	43,3	2001	marras	
3,9	100,0	-3,1	-23,3	10,4	8,5	66,7		joulu	
3,5	105,1	-2,1	-27,2	11,2	6,6	23,0	2002	tammi	
1,6	105,0	-6,0	-21,7	4,5	8,0	58,5		helmi	
1,9	107,7	-4,9	-16,3	2,4	8,1	52,5		maalis	
-1,1	106,5	-7,5	-18,0	-0,1	4,7	38,6		huhti	
2,2	109,6	-1,6	-32,8	-10,1	10,6	26,0		touko	
3,0	109,1	-3,8	-27,1	-16,4	16,5	51,6		kesä	
3,7	110,7	0,2	-18,5	-15,5	14,5	-7,0		heinä	
4,3	112,2	2,5	0,5	-19,4	15,0	-7,0		elo	
6,3	114,0	5,5	-1,8	-18,0	16,7	-29,0		syys	
6,2	115,4	4,6	12,1	-20,2	18,1	-11,8		loka	
10,9	119,3	16,6	20,6	-15,9	15,9	-13,7		marras	

Euromääräiset ²⁾									
Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100	Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahallaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt			
8	9	10	11	12	13	14			
6,3	99,4	6,2	39,8	21,3	1,9	22,8	2001	marras	
6,9	100,0	6,4	45,8	21,9	2,3	22,9		joulu	
7,6	100,8	5,6	47,0	23,9	3,8	24,7	2002	tammi	
7,3	101,3	5,2	45,2	23,2	3,7	22,5		helmi	
7,4	102,1	5,7	43,2	18,7	3,9	24,7		maalis	
7,5	102,8	5,8	44,4	19,3	3,8	26,4		huhti	
7,5	103,6	6,0	42,9	17,2	3,6	30,5		touko	
7,0	104,1	5,8	39,4	15,8	3,2	32,6		kesä	
6,5	104,3	4,7	33,7	15,7	3,1	37,8		heinä	
6,3	104,3	4,6	32,5	12,8	3,3	35,2		elo	
6,7	105,1	5,3	33,5	14,3	3,4	32,0		syys	
6,5	105,4	4,4	30,6	14,7	3,9	29,7		loka	
6,5	105,8	4,4	30,4	9,1	4,3	29,0		marras	

Euromääräiset ²⁾									
Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100	Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahallaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt			
8	9	10	11	12	13	14			
6,2	100,1	5,2	38,7	21,2	2,4	23,4	2001	marras	
6,7	100,0	5,4	44,6	19,2	2,8	23,9		joulu	
7,2	101,2	4,8	45,6	20,9	4,0	24,7	2002	tammi	
6,8	101,6	4,0	44,0	18,6	4,1	23,2		helmi	
6,9	102,6	4,6	42,1	14,8	4,3	25,2		maalis	
6,7	103,1	4,3	43,2	14,8	3,9	26,7		huhti	
7,0	104,1	5,2	41,5	10,7	4,2	30,4		touko	
6,6	104,5	4,8	38,2	8,3	4,2	32,9		kesä	
6,2	104,8	4,2	32,9	8,2	4,0	36,5		heinä	
6,1	105,0	4,4	32,1	4,9	4,2	34,0		elo	
6,7	105,9	5,3	33,0	6,4	4,5	30,2		syys	
6,5	106,3	4,4	30,4	5,9	5,0	28,6		loka	
6,9	107,0	5,6	30,3	3,2	5,3	27,8		marras	

Taulukko 3.8

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet

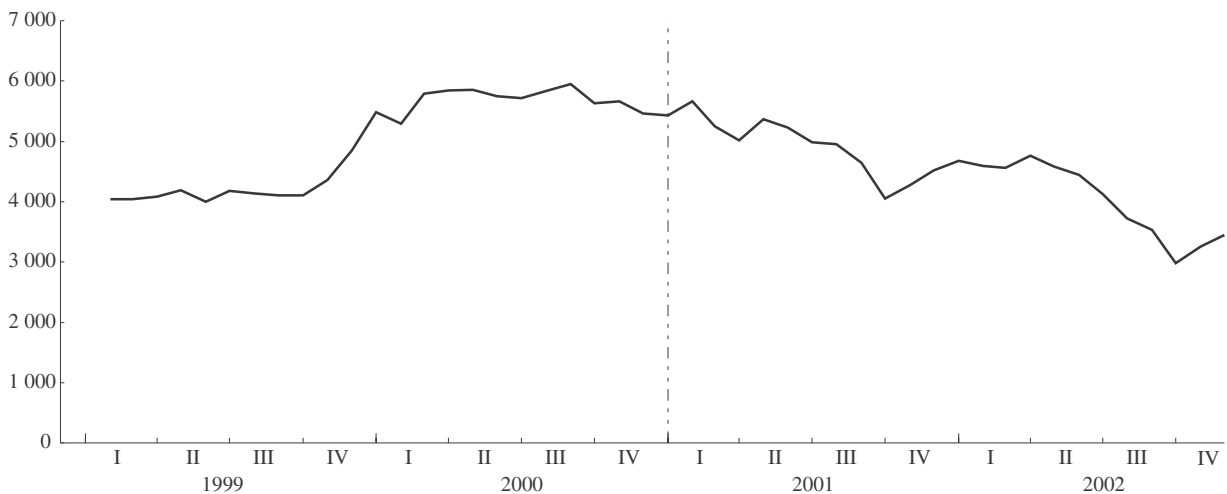
(miljardia euroa; ajanjakson lopun kanta; markkina-arvoon)

Liikkeessä oleva määrä

	Yhteensä 1	Rahalaitokset 2	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset 3	Yritykset 4
1999 marras	4 843,7	597,0	581,0	3 665,7
joulu	5 489,2	653,7	642,2	4 193,3
2000 tammi	5 296,6	628,9	582,3	4 085,3
helmi	5 794,1	647,8	600,1	4 546,2
maalis	5 840,8	658,2	649,3	4 533,4
huhti	5 859,6	670,4	654,4	4 534,8
touko	5 750,6	673,4	647,7	4 429,5
kesä	5 716,0	692,0	645,3	4 378,8
heinä	5 833,2	700,3	695,8	4 437,2
elo	5 946,7	742,1	699,9	4 504,7
syys	5 638,2	730,3	687,2	4 220,7
loka	5 665,8	719,0	663,9	4 282,9
marras	5 464,8	674,5	673,0	4 117,4
joulu	5 429,9	687,0	674,6	4 068,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>				
2001 tammi	5 666,7	762,2	705,8	4 198,7
helmi	5 247,4	710,1	661,1	3 876,2
maalis	5 019,7	686,3	619,9	3 713,5
huhti	5 363,9	715,3	643,0	4 005,6
touko	5 233,4	697,9	626,5	3 909,0
kesä	4 983,7	676,5	634,7	3 672,5
heinä	4 959,3	647,0	571,9	3 740,4
elo	4 649,9	643,2	576,2	3 430,5
syys	4 052,0	535,7	484,9	3 031,5
loka	4 277,4	551,5	497,3	3 228,7
marras	4 522,3	587,5	511,5	3 423,2
joulu	4 677,3	617,3	529,4	3 530,6
2002 tammi	4 590,8	623,8	535,6	3 431,4
helmi	4 561,7	622,4	525,9	3 413,4
maalis	4 766,2	665,3	552,7	3 548,2
huhti	4 585,8	678,0	533,5	3 374,2
touko	4 447,2	666,3	500,0	3 280,9
kesä	4 126,8	614,8	476,9	3 035,1
heinä	3 720,5	515,6	406,2	2 798,7
elo	3 530,7	521,6	382,5	2 626,6
syys	2 985,0	412,6	284,7	2 287,7
loka	3 262,0	446,8	332,7	2 482,5
marras	3 445,8	487,3	357,1	2 601,4

Liikkeessä oleva määrä yhteensä

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kanta; markkina-arvoon)

Lähde: EKP.

4 YKHI ja euroalueen muut hinnat

Taulukko 4.1

Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

(kausivaihtelusta puhdistamaton, vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

1. Kokonaisindeksi ja tavarat ja palvelut

	Kokonaisindeksi		Tavarat		Palvelut		Kokonaisindeksi (kp.)		Tavarat (kp.)	Palvelut (kp.)
	Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100	Prosentti- muutos edellisestä ajanjaksosta	Indeksi 1996 = 100	Indeksi 1996 = 100
Paino kokonais- indeksissä (%) ¹⁾	100,0	100,0	61,1	61,1	38,9	38,9	100,0	100,0	61,1	38,9
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1999	103,8	1,1	102,7	0,9	106,0	1,5	-	-	-	-
2000	106,3	2,3	105,5	2,7	107,8	1,7	-	-	-	-
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	108,9	2,5	108,1	2,5	110,4	2,5	-	-	-	-
2002	111,3	2,2	109,9	1,7	113,9	3,2	-	-	-	-
2002 I	110,4	2,6	109,1	2,2	112,6	3,1	110,4	0,7	109,3	112,6
2002 II	111,5	2,1	110,3	1,4	113,5	3,2	111,1	0,6	109,8	113,6
2002 III	111,5	2,0	109,6	1,3	114,8	3,3	111,6	0,4	110,1	114,4
2002 IV	112,0	2,3	110,5	1,8	114,7	3,1	112,1	0,5	110,5	115,1
2002 helmi	110,2	2,5	108,8	2,1	112,7	3,0	110,3	0,1	109,2	112,6
2002 maal	110,8	2,5	109,7	2,0	113,0	3,2	110,7	0,3	109,5	113,0
2002 huhti	111,4	2,4	110,4	2,0	113,2	3,0	111,0	0,3	109,9	113,1
2002 touko	111,5	2,0	110,4	1,3	113,6	3,3	111,2	0,2	109,9	113,7
2002 kesä	111,5	1,8	110,2	1,0	113,9	3,2	111,2	0,0	109,8	113,9
2002 heinä	111,3	1,9	109,4	1,2	114,8	3,2	111,3	0,1	109,8	114,1
2002 elo	111,4	2,1	109,4	1,4	115,0	3,3	111,6	0,2	110,0	114,4
2002 syys	111,7	2,1	110,1	1,4	114,7	3,3	111,9	0,3	110,3	114,7
2002 loka	112,0	2,3	110,6	1,7	114,7	3,2	112,1	0,2	110,5	115,0
2002 marras	111,9	2,2	110,5	1,8	114,6	3,1	112,0	0,0	110,4	115,1
2002 joul	112,1	2,3	110,6	1,9	114,9	3,1	112,2	0,2	110,5	115,3
2003 tammi ²⁾	.	2,1

2. Tavaroiden ja palveluiden jakauma

	Tavarat						Palvelut				
	Elintarvikkeet ³⁾			Teollisuustuotteet			Asuminen	Liikenne	Viestintä	Kulttuuri ja vapaa- aika	Muut
	Kokonais- indeksi	Jalostetut elin- tarvikkeet ³⁾	Jalosta- mattomat elin- tarvikkeet	Kokonais- indeksi	Muut teollisuus- tuotteet kuin energia	Energia					
Paino kokonais- indeksissä (%) ¹⁾	20,4	12,3	8,1	40,7	32,0	8,7	9,7	6,3	2,5	14,3	6,1
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1999	0,6	0,9	0,0	1,0	0,7	2,4	1,8	2,1	-4,4	2,0	1,8
2000	1,4	1,1	1,7	3,4	0,7	13,3	1,6	2,6	-4,2	2,3	2,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	4,5	2,8	7,0	1,5	1,1	2,7	1,9	3,5	-2,8	3,3	2,6
2002	3,0	3,0	3,0	1,0	1,5	-0,7	2,4	3,4	-0,9	4,1	3,3
2002 I	4,9	3,5	7,0	0,9	1,8	-2,1	2,3	3,6	-1,2	4,0	3,2
2002 II	2,8	3,1	2,4	0,7	1,7	-2,4	2,4	3,4	-0,8	4,2	3,3
2002 III	2,2	2,9	1,3	0,9	1,4	-0,9	2,5	3,6	-0,7	4,3	3,4
2002 IV	2,2	2,6	1,6	1,6	1,3	2,7	2,6	3,2	-0,7	4,0	3,4
2002 helmi	4,8	3,3	7,1	0,7	1,9	-2,9	2,2	3,5	-1,2	4,0	3,2
2002 maal	4,2	3,3	5,5	1,0	1,8	-1,6	2,3	3,7	-1,0	4,2	3,2
2002 huhti	3,6	3,2	4,1	1,2	1,8	-0,5	2,5	3,2	-0,9	3,8	3,3
2002 touko	2,7	3,1	2,1	0,6	1,7	-2,9	2,4	3,5	-0,7	4,4	3,4
2002 kesä	2,3	3,1	1,1	0,3	1,6	-3,6	2,4	3,5	-0,8	4,3	3,3
2002 heinä	2,1	2,9	0,9	0,7	1,5	-1,7	2,5	3,5	-0,8	4,2	3,4
2002 elo	2,3	2,9	1,3	0,9	1,4	-0,5	2,5	3,9	-0,7	4,3	3,5
2002 syys	2,3	2,8	1,7	1,0	1,4	-0,4	2,4	3,4	-0,6	4,3	3,4
2002 loka	2,2	2,6	1,6	1,5	1,3	2,3	2,5	3,2	-0,5	4,2	3,3
2002 marras	2,3	2,5	1,8	1,5	1,3	2,1	2,5	3,3	-0,7	4,0	3,5
2002 joul	2,1	2,6	1,3	1,8	1,3	3,6	2,6	3,0	-1,0	3,9	3,5
2003 tammi

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

1) Viittaa ajanjaksoon 2002.

2) Arvio perustuu Saksasta ja Italiasta (ja mahdollisesti myös muista euroalueen maista) saatuihin alustaviin tietoihin sekä energian hintoja koskeviin ennakkotietoihin.

3) Sisältää alkoholijuomat ja tupakkatuotteet.

Taulukko 4.2

Muut hinnat ja kustannukset

1. Teollisuuden tuottajahinnat ja raaka-aineiden hinnat

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Teollisuuden tuottajahinnat										Raaka-aineiden maailmanmarkkina-		Öljyn hinta ²⁾ (euroa/ barreli)		
	Teollisuus ilman rakentamista ³⁾										Raken- taminen ⁴⁾	Tehdas- teollisuus		hinnat ¹⁾	
	Kokonaisindeksi		Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita					Energia	Kokonais- indeksi ilman energiaa ¹³⁾						
	1995 = 100		Kokonais- indeksi	Väli- tuotteet	Pääoma- hyödyk- keet	Kokonais- indeksi	Kulutustavarat			Ei- kestävät					
1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11	12	13	14	
1997	101,4	1,1	0,6	0,2	0,3	1,1	0,6	1,2	3,2	1,3	0,8	10,7	14,6	17,0	
1998	100,6	-0,8	0,2	-0,4	0,6	0,5	0,8	0,5	-5,2	0,3	-0,6	-21,0	-12,5	12,0	
1999	100,2	-0,4	-0,6	-1,5	0,2	-0,1	0,7	-0,2	0,5	1,2	0,2	15,8	-5,9	17,1	
2000	105,7	5,5	2,6	5,0	0,6	1,5	1,4	1,6	19,0	2,4	5,2	50,8	16,7	31,0	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	108,2	2,2	1,8	1,2	1,0	3,0	2,1	3,1	2,8	2,2	1,3	-8,8	-7,6	27,8	
2002	108,1	-0,1	0,6	-0,4	1,0	1,3	1,4	1,2	-2,5	.	0,2	-3,2	-1,7	26,5	
2001	IV	107,3	-0,8	0,7	-1,2	1,0	2,3	1,9	2,4	-7,6	1,3	-1,2	-28,8	-15,6	22,4
2002	I	107,5	-0,8	0,3	-1,6	1,2	1,6	1,8	1,6	-4,7	2,0	-0,5	-10,5	-3,6	24,6
	II	108,0	-0,8	0,3	-0,8	1,0	1,0	1,5	1,0	-4,8	1,7	-0,3	-8,7	-5,5	27,8
	III	108,2	-0,1	0,7	0,1	0,9	1,1	1,3	1,1	-2,7	1,8	0,3	-4,2	-1,6	27,2
	IV	108,5	1,2	1,0	0,8	0,9	1,3	1,2	1,3	2,7	.	1,4	14,0	4,4	26,5
2002	tammi	107,3	-0,7	0,4	-1,6	1,2	2,1	1,9	2,1	-5,1	-	-0,5	-14,4	-6,5	22,6
	helmi	107,4	-0,9	0,2	-1,8	1,2	1,6	1,7	1,6	-5,4	-	-0,8	-15,2	-4,0	23,5
	maalis	107,8	-0,7	0,2	-1,5	1,2	1,2	1,7	1,2	-3,7	-	-0,3	-1,6	-0,3	27,9
	huhti	108,1	-0,6	0,3	-1,1	1,0	1,2	1,6	1,1	-3,8	-	-0,2	-1,2	-1,4	29,3
	touko	108,0	-0,8	0,3	-0,9	1,1	1,0	1,5	0,9	-4,9	-	-0,4	-9,5	-6,8	28,1
	kesä	107,9	-0,9	0,4	-0,6	1,0	0,9	1,4	0,8	-5,6	-	-0,5	-14,9	-8,4	25,8
	heinä	108,0	-0,3	0,6	0,0	0,9	1,1	1,2	1,1	-3,6	-	0,1	-10,2	-7,6	25,9
	elo	108,1	-0,1	0,7	0,2	0,9	1,0	1,3	1,0	-2,6	-	0,4	-4,3	-1,3	27,0
	syys	108,5	0,1	0,8	0,3	0,9	1,2	1,4	1,2	-2,0	-	0,5	2,4	4,7	28,9
	loka	108,6	0,9	0,9	0,6	0,9	1,3	1,2	1,3	1,9	-	1,2	14,3	7,8	27,9
	marras	108,3	1,1	1,0	0,8	0,9	1,2	1,1	1,2	2,2	-	1,3	10,5	3,4	24,2
	joulu	108,6	1,5	1,1	0,9	0,9	1,4	1,1	1,4	4,0	-	1,8	17,2	2,1	27,1
2003	tammi	16,9	-2,3	28,3

2. Bruttokansantuotteen deflaattorit⁵⁾

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettu)

	Kokonaiskysyntä		Kotimainen kysyntä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pää- oman brutto- muodostus	Vienti ⁶⁾	Tuonti ⁶⁾
	1995 = 100							
	15	16	17	18	19	20	21	22
1996	102,0	2,0	2,1	2,4	2,2	0,9	0,8	0,8
1997	103,5	1,5	1,7	2,0	1,3	0,9	1,8	2,6
1998	105,3	1,7	1,3	1,4	1,2	1,0	-0,1	-1,5
1999	106,4	1,1	1,2	1,1	1,9	0,8	-0,5	-0,2
2000	107,9	1,3	2,5	2,2	2,6	2,5	4,6	8,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	110,8	2,4	2,2	2,4	2,3	2,0	1,5	0,8
2001	I	109,9	2,2	2,5	2,5	2,3	3,1	3,8
	II	110,6	2,5	2,5	2,8	2,0	2,4	2,5
	III	111,0	2,2	2,0	2,4	2,1	0,7	0,0
	IV	111,9	2,8	1,7	2,0	1,5	0,0	-2,9
2002	I	112,5	2,4	2,0	2,3	1,6	0,0	-1,3
	II	112,9	2,1	1,7	1,8	1,4	-0,4	-1,7
	III	113,6	2,4	1,7	1,8	1,5	0,4	-1,7

Lähteet: Eurostat paitasi sarakkeissa 12 ja 13 (HWWA, Hamburg Institute of International Economics), sarakkeessa 14 (Thomson Financial Datastream) ja sarakkeissa 15–22 (EKP:n laskelmat perustuvat Eurostatin tilastoihin).

1) Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.

2) Brent Blend (yhden kuukauden kuluttua tapahtuvaan toimitukseen). Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.

3) Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määritelmän mukainen erittely.

4) Asuinrakennukset; tiedot perustuvat yhdenmukaistamattomiin tilastoihin.

5) Vuoden 1998 loppuun asti tilastot perustuvat kansallisessa valuutassa laskettuihin kansallisiin tietoihin.

6) Viennin ja tuonnin deflaattorit viittaavat hyödykkeisiin ja palveluihin, ja niihin sisältyy euroalueen sisäinen kauppa.

5 Euroalueen reaalityalous

Taulukko 5.1

Kansantalouden tilinpito¹⁾

Bruttokansantuote ja sen käyttö

1. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT								
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾		
		Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1997	5 648,7	5 500,4	3 201,0	1 150,7	1 138,5	10,2	148,3	1 827,3	1 678,9
1998	5 883,2	5 743,4	3 332,0	1 176,4	1 202,5	32,6	139,8	1 949,2	1 809,5
1999	6 151,1	6 049,7	3 507,4	1 230,4	1 292,4	19,6	101,5	2 052,4	1 950,9
2000	6 448,5	6 379,3	3 674,2	1 286,5	1 388,2	30,5	69,2	2 416,6	2 347,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	6 824,4	6 711,3	3 920,2	1 361,0	1 433,4	-3,3	113,1	2 550,3	2 437,2
2001 II	1 702,1	1 681,5	980,0	339,0	358,9	3,7	20,6	639,4	618,7
2001 III	1 710,7	1 681,7	984,9	341,5	358,5	-3,1	29,0	635,0	605,9
2001 IV	1 721,1	1 681,4	988,7	344,8	356,2	-8,3	39,7	630,8	591,1
2002 I	1 737,5	1 695,8	994,9	348,5	354,9	-2,6	41,7	629,1	587,3
2002 II	1 749,4	1 706,1	1 001,4	352,3	352,3	0,1	43,3	640,0	596,7
2002 III	1 766,1	1 713,1	1 010,3	354,6	354,6	-6,3	52,9	655,4	602,5

2. Kiintein hinnoin

(miljardia ecua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT								
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾		
		Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾
10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1997	5 509,1	5 354,3	3 093,3	1 126,1	1 132,1	2,8	154,8	1 806,3	1 651,5
1998	5 667,5	5 545,1	3 187,9	1 142,2	1 189,8	25,1	122,4	1 939,2	1 816,9
1999	5 826,4	5 737,5	3 300,3	1 164,8	1 260,7	11,7	88,9	2 040,5	1 951,6
2000	6 027,9	5 902,2	3 382,7	1 186,9	1 320,8	11,8	125,8	2 297,0	2 171,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	6 221,5	6 071,0	3 521,3	1 225,2	1 336,4	-11,9	150,5	2 387,6	2 237,1
2001 II	1 554,9	1 521,6	880,8	305,6	335,5	-0,2	33,3	596,7	563,5
2001 III	1 557,7	1 517,5	881,9	306,9	333,0	-4,3	40,3	596,2	556,0
2001 IV	1 553,9	1 513,5	882,6	308,4	330,4	-7,9	40,4	589,8	549,4
2002 I	1 560,3	1 514,6	881,7	311,0	327,2	-5,2	45,8	590,0	544,2
2002 II	1 565,6	1 518,4	884,0	313,1	323,3	-2,0	47,2	600,0	552,8
2002 III	1 570,7	1 520,2	888,4	313,9	323,5	-5,6	50,6	613,0	562,5

(vuotuinen prosenttimuutos)

1997	2,3	1,7	1,6	1,3	2,4	-	-	10,4	9,0
1998	2,9	3,6	3,1	1,4	5,1	-	-	7,4	10,0
1999	2,8	3,5	3,5	2,0	6,0	-	-	5,2	7,4
2000	3,5	2,9	2,5	1,9	4,8	-	-	12,6	11,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	1,4	0,9	1,8	1,9	-0,7	-	-	2,7	1,4
2001 II	1,5	1,3	1,8	2,0	-0,2	-	-	4,3	3,8
2001 III	1,3	0,7	1,8	2,2	-1,6	-	-	1,4	-0,3
2001 IV	0,5	-0,2	1,7	1,6	-2,5	-	-	-2,6	-4,4
2002 I	0,3	-0,3	0,6	2,2	-3,1	-	-	-2,5	-4,2
2002 II	0,7	-0,2	0,4	2,5	-3,6	-	-	0,5	-1,9
2002 III	0,8	0,2	0,7	2,3	-2,9	-	-	2,8	1,2

Lähde: Eurostat.

1) Yleistä-osan alussa on lyhyt selostus käyvin hinnoin ilmaistuista tiedoista, jotka on esitetty ecuna vuoden 1998 loppuun asti.

2) Sisältää arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset.

3) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Käsitteet eivät ole täysin yhdenmukaisia taulukoiden 8 ja 9 vienti- ja tuontikäsitteiden kanssa.

Arvonlisäys toiminnoittain

3. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalveluiden väli- tuotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalk- kioilla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteoli- isuus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraa- lien kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoimin- ta, kiinteistö- ja vuokrauspalve- lut, liike-elämän palvelut	Julkinen hal- linto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1997	5 270,4	138,6	1 227,8	291,7	1 086,1	1 382,4	1 143,8	203,7	582,1
1998	5 469,8	138,9	1 275,9	294,8	1 139,6	1 441,8	1 178,9	202,1	615,5
1999	5 690,4	136,0	1 293,6	310,3	1 191,6	1 529,3	1 229,6	202,4	663,1
2000	5 972,3	136,7	1 348,4	325,9	1 261,1	1 621,3	1 278,9	211,9	688,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	6 337,9	151,5	1 410,0	346,7	1 355,8	1 721,4	1 352,4	230,7	717,3
2001 II	1 579,6	37,4	352,8	86,1	338,1	428,9	336,3	57,4	179,9
2001 III	1 589,6	38,6	353,2	86,9	340,5	431,0	339,3	58,3	179,4
2001 IV	1 600,2	38,3	348,9	88,1	342,6	438,6	343,6	58,7	179,6
2002 I	1 611,4	38,9	350,4	89,2	345,5	439,8	347,7	57,6	183,7
2002 II	1 623,7	38,0	353,3	88,8	347,3	444,7	351,5	57,5	183,2
2002 III	1 637,3	38,7	356,4	89,2	350,0	447,3	355,7	58,5	187,3

4. Kiintein hinnoin

(miljardia ecua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalveluiden väli- tuotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalk- kioilla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteoli- isuus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraa- lien kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoimin- ta, kiinteistö- ja vuokrauspalve- lut, liike-elämän palvelut	Julkinen hal- linto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1997	5 167,8	140,2	1 217,6	290,1	1 071,3	1 339,1	1 109,4	214,6	555,9
1998	5 319,0	142,5	1 256,7	291,3	1 114,1	1 388,3	1 126,0	222,3	570,8
1999	5 461,5	146,1	1 269,1	298,7	1 163,9	1 441,1	1 142,7	231,0	595,8
2000	5 663,2	145,3	1 320,6	305,1	1 219,2	1 507,4	1 165,5	245,5	610,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	5 860,8	151,6	1 349,0	310,1	1 281,5	1 570,9	1 197,8	263,0	623,7
2001 II	1 463,8	37,6	337,4	77,4	320,3	392,2	298,9	65,6	156,7
2001 III	1 468,3	38,3	337,5	77,5	321,0	394,3	299,7	66,0	155,5
2001 IV	1 465,3	38,1	332,2	77,6	321,1	395,1	301,2	66,7	155,4
2002 I	1 470,7	38,1	334,7	77,1	322,1	395,9	302,9	66,2	155,8
2002 II	1 476,6	38,0	336,3	76,2	323,5	397,9	304,6	66,1	155,1
2002 III	1 480,8	38,4	338,1	76,0	324,4	398,4	305,7	67,2	157,1

(vuotuinen prosentimuutos)

1997	2,4	0,4	3,3	-1,8	3,1	3,3	1,0	3,8	2,4
1998	2,9	1,6	3,2	0,4	4,0	3,7	1,5	3,6	2,7
1999	2,7	2,5	1,0	2,5	4,5	3,8	1,5	3,9	4,4
2000	3,7	-0,5	4,1	2,2	4,8	4,6	2,0	6,3	2,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	1,7	-1,2	1,0	-0,6	2,6	2,8	1,3	5,7	0,2
2001 II	1,9	-1,8	1,4	-0,8	3,0	3,0	1,0	5,9	0,1
2001 III	1,6	-1,1	0,8	-0,7	2,5	2,7	1,3	5,2	0,1
2001 IV	0,7	-0,6	-1,7	-0,5	1,3	2,2	1,4	4,9	-0,1
2002 I	0,5	1,1	-2,1	-0,7	1,0	1,7	1,6	2,2	-0,3
2002 II	0,9	1,1	-0,3	-1,6	1,0	1,5	1,9	0,9	-1,0
2002 III	0,9	0,2	0,2	-1,9	1,1	1,0	2,0	1,8	1,0

Lähde: Eurostat.

1) Välillisten rahoituspalveluiden käyttö luokitellaan välituotekäytöksi, jota ei ole jaoteltu toimialoittain.

Taulukko 5.2

Muita keskeisiä reaaliatalouden tilastoja¹⁾

1. Teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Yhteensä	Teollisuus ilman rakentamista ²⁾								Raken- taminen	Tehdas- teollisuus	
		Kokonaisindeksi		Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita				Energiä				
		1995 = 100 (kp.)		Kokonais- indeksi	Väli- tuotteet	Pääoma- hyödyk- keet	Kulutustavarat					
							Kokonais- indeksi	Kestokulu- tustavarat				Ei-kesto- kulutus- tavarat
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1999	2,1	111,3	1,9	2,0	1,9	2,5	1,5	1,4	1,6	0,9	4,1	1,9
2000	5,0	117,5	5,5	6,0	5,9	9,4	2,2	6,4	1,4	1,8	2,0	5,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	0,2	118,1	0,4	0,2	-0,8	1,3	0,4	-2,5	1,0	1,2	0,0	0,2
2002
2001 IV	-2,9	116,1	-3,6	-4,7	-6,0	-4,8	-2,7	-7,4	-1,7	3,5	1,4	-4,6
2002 I	-2,4	116,6	-2,7	-3,2	-2,1	-6,5	-1,2	-6,7	-0,1	1,5	1,3	-3,5
II	-1,1	117,4	-0,6	-0,9	0,3	-2,6	-0,9	-5,9	0,1	2,4	-1,8	-0,9
III	-1,0	117,4	-0,6	-0,8	0,7	-2,0	-1,9	-4,2	-1,4	0,8	-2,6	-0,6
2002 helmi	-2,6	116,5	-3,0	-3,6	-2,5	-7,1	-1,2	-6,2	-0,1	1,5	0,4	-3,9
maalis	-2,0	116,8	-2,2	-2,4	-0,4	-6,1	-1,6	-7,2	-0,4	0,6	2,2	-3,1
huhti	-0,6	117,3	-0,6	-0,8	0,4	-2,2	-1,3	-5,8	-0,3	1,7	0,5	-0,5
touko	-1,8	117,0	-0,8	-1,1	0,6	-4,3	-0,5	-6,8	0,8	2,1	-3,2	-1,5
kesä	-0,9	117,8	-0,3	-0,7	0,0	-1,5	-1,0	-5,0	-0,1	3,3	-2,5	-0,7
heinä	-0,6	117,2	-0,2	-0,4	0,5	-0,7	-1,7	-2,2	-1,6	1,5	-1,4	0,0
elo	-1,5	117,5	-1,2	-1,4	0,0	-2,5	-2,6	-9,2	-1,5	0,0	-2,6	-1,6
syys	-1,1	117,5	-0,4	-0,7	1,4	-2,7	-1,5	-3,0	-1,2	0,9	-3,8	-0,4
loka	-0,7	117,7	0,7	0,1	1,2	-0,7	-0,4	-2,5	0,0	4,4	-6,2	0,4
marras	1,6	118,8	2,8	3,3	4,2	3,6	1,6	1,2	1,7	-0,1	-4,6	2,7
joulu

2. Vähittäiskaupan myynti ja henkilöautojen rekisteröinnit

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Vähittäiskaupan myynti (kp.)									Uusien henkilöautojen rekisteröinnit	
	Käyvin hinnoin			Kiintein hinnoin						Tuhansia ³⁾ (kp.)	
	Yhteensä		1995 = 100	Yhteensä		Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	Muut kuin elintarvikkeet	Tekstiilit, vaatteet, jalkineet	Kotitalous- esineet		
	1995 = 100			1995 = 100							
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
1999	111,6	3,2	107,3	2,4	2,9	2,3	1,2	2,6	973	5,4	
2000	116,2	4,1	109,8	2,3	1,9	2,2	1,7	4,6	952	-2,1	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	121,3	4,0	111,3	1,4	1,3	1,4	1,2	-0,2	968	-0,8	
2002	927	-4,3	
2001 IV	122,4	3,3	111,5	1,0	1,1	1,0	0,2	-0,7	956	2,1	
2002 I	122,7	2,7	111,8	0,8	1,3	0,2	0,3	-2,3	913	-4,1	
II	123,0	1,3	111,4	0,0	0,4	0,2	-1,0	-2,4	913	-7,9	
III	123,9	1,5	112,1	0,7	1,1	0,8	-0,9	-1,2	920	-4,7	
2002 helmi	122,4	3,1	111,7	1,1	1,4	0,6	0,3	-1,5	920	-3,2	
maalis	123,6	3,1	112,2	1,2	2,2	0,3	1,3	-3,1	893	-6,2	
huhti	122,6	2,0	111,2	0,3	0,6	0,6	0,8	-2,6	895	-7,9	
touko	123,7	1,7	111,9	0,5	1,3	0,3	-2,9	-1,6	915	-6,8	
kesä	122,8	0,2	111,1	-0,8	-0,6	-0,3	-0,7	-3,0	930	-9,2	
heinä	123,6	1,8	112,0	1,0	1,1	1,2	1,3	0,1	901	-6,6	
elo	125,0	2,0	112,8	0,9	1,5	0,5	0,4	-2,2	927	-4,5	
syys	123,2	0,8	111,6	0,1	0,6	0,6	-4,4	-1,3	933	-2,4	
loka	124,5	3,0	112,6	1,9	1,9	2,0	5,5	-1,7	934	-3,2	
marras	124,5	0,7	112,0	-0,4	1,2	-1,3	-4,4	-3,1	950	-1,5	
joulu	996	7,7	

Lähteet: Eurostat paitsi sarakkeissa 21–22 (EKP:n laskelmat perustuvat ACEA, European Automobile Manufacturers' Associationin tilastoihin).

1) Korjattu työpäivien määrällä.

2) Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määritelmän mukainen erittely.

3) Vuosi- ja neljännesvuositiedot ovat kuukausitietojen keskiarvoja.

Taulukko 5.3

Euroopan komission suhdannekyselyt¹⁾

1. Talouden ilmapiiri-indikaattori, tehdasteollisuuden ja kuluttajien kyselyt

(saldoluku, prosenttiyksikköä²⁾, ellei toisin mainita, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Talouden ilmapiiri-indikaattori ³⁾ (1995 = 100)	Tehdasteollisuus				Kapasi- teetin käyttö- aste ⁴⁾ , %	Kuluttajien luottamusindikaattori				
		Teollisuuden luottamusindikaattori					Yh- teensä ⁵⁾	Rahoitus- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Talous- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Työttömyys- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Säästöt seuraavan 12 kk:n aikana
		Yhteensä ⁵⁾	Tilau- kanta	Valmis- tuote- varastot	Tuotanto- odotukset						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1999	101,2	-7	-16	12	6	82,3	-3	3	-4	11	1
2000	103,7	5	3	5	16	84,4	1	4	1	1	2
2001	100,8	-8	-14	13	1	83,1	-5	2	-10	14	2
2002	99,0	-12	-25	12	3	81,2	-11	-1	-12	26	-3
2001 IV	98,7	-18	-27	17	-9	81,6	-12	0	-18	30	2
2002 I	99,1	-14	-26	14	-1	81,1	-10	0	-12	28	0
2002 II	99,4	-11	-25	12	4	81,1	-8	-1	-9	22	-3
2002 III	98,9	-12	-27	11	4	81,3	-10	-1	-11	26	-3
2002 IV	98,6	-10	-23	11	3	81,3	-14	-3	-15	30	-8
2002 tammi	99,0	-15	-28	14	-2	81,1	-11	0	-14	29	1
2002 helmi	99,0	-14	-26	14	-3	-	-10	0	-11	28	0
2002 maalisk	99,3	-12	-25	13	3	-	-9	0	-10	26	0
2002 huhti	99,2	-11	-26	12	4	81,2	-9	-1	-10	23	-3
2002 touko	99,5	-10	-23	11	4	-	-8	-1	-8	22	-2
2002 kesä	99,4	-11	-25	12	4	-	-8	0	-8	22	-3
2002 heinä	99,1	-11	-26	11	4	81,0	-10	-1	-10	26	-4
2002 elo	98,7	-12	-30	10	4	-	-11	-1	-12	27	-4
2002 syys	99,0	-12	-26	12	3	-	-9	-1	-10	24	-2
2002 loka	98,8	-11	-25	10	3	81,5	-12	-2	-12	27	-7
2002 marras	98,4	-11	-23	12	2	-	-14	-4	-15	30	-7
2002 jouluk	98,6	-9	-22	10	4	-	-16	-4	-19	33	-9
2003 tammi	98,4	-10	-22	10	2	81,1	-17	-4	-21	36	-8

2. Rakentamisen, vähittäiskaupan ja palveluiden kyselyt

(saldoprosenttia²⁾, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Rakentamisen luottamusindikaattori			Vähittäiskaupan luottamusindikaattori				Palveluiden luottamusindikaattori			
	Yhteensä ⁵⁾	Tilau- kanta	Työllisyys- odotukset	Yhteensä ⁵⁾	Tämän- hetkinen suhdanne- tilanne	Varastojen määrä	Suhdanne- näkömät	Yh- teensä ⁵⁾	Suhdanne- näkömät	Kysyntä- tilanne	Kysyntä- näkömät
1999	-10	-17	-2	-7	-7	17	2	27	25	26	31
2000	-5	-13	3	-2	1	17	9	30	36	23	33
2001	-11	-16	-4	-7	-7	17	2	15	16	8	20
2002	-20	-28	-12	-16	-23	18	-9	1	-4	-6	13
2001 IV	-15	-20	-8	-11	-14	16	-3	-5	-5	-8	-2
2002 I	-16	-23	-9	-16	-22	20	-6	3	3	-14	21
2002 II	-18	-24	-10	-18	-24	20	-9	5	1	1	14
2002 III	-23	-32	-14	-17	-23	15	-11	-1	-5	-8	11
2002 IV	-24	-31	-16	-15	-21	16	-8	-4	-13	-4	4
2002 tammi	-17	-25	-9	-13	-17	16	-6	1	0	-15	17
2002 helmi	-15	-22	-8	-18	-28	20	-5	2	1	-15	20
2002 maalisk	-17	-23	-10	-17	-22	23	-7	7	7	-11	26
2002 huhti	-18	-24	-11	-17	-25	21	-6	7	3	1	18
2002 touko	-17	-24	-9	-18	-24	21	-8	6	3	1	14
2002 kesä	-18	-25	-11	-18	-23	18	-12	3	-3	1	10
2002 heinä	-21	-31	-10	-17	-23	17	-11	0	-4	-7	10
2002 elo	-25	-34	-16	-16	-22	14	-12	-2	-4	-12	11
2002 syys	-23	-30	-15	-17	-25	15	-11	0	-6	-5	12
2002 loka	-23	-32	-14	-16	-21	15	-11	-4	-13	-4	5
2002 marras	-25	-32	-18	-14	-17	18	-7	-4	-13	-4	5
2002 jouluk	-23	-30	-15	-16	-24	16	-7	-5	-13	-4	2
2003 tammi	-22	-29	-15	-19	-29	18	-10	-4	-15	-11	15

Lähde: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt.

1) Luvut viittaavat 12 maata käsittävään euroalueeseen.

2) Myönteisten ja kielteisten vastausten prosenttiosuukien erotus.

3) Talouden ilmapiiri-indikaattori koostuu teollisuuden, kuluttajien, rakentamisen ja vähittäiskaupan luottamusindikaattoreista. Teollisuuden luottamusindikaattorin paino on 40 % ja jokaisen muun indikaattorin paino 20 %.

4) Tietoa kerätään joka tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuussa. Neljännesvuosiluvut ovat kahden peräkkäisen kyselyn keskiarvoja. Vuositiedot lasketaan neljännesvuosittaisista keskiarvoista.

5) Luottamusindikaattorit lasketaan komponenttiensa keskiarvona. Indikaattorien laskennassa käytetään arvioituja varastotietoja (sarakeet 4 ja 17) ja työttömyyslukuja (sarake 10) käänteisin etumerkein.

Taulukko 5.4

Työmarkkinat

1. Työllisyys ja työttömyys koko kansantaloudessa¹⁾

(vuotuinen prosenttimuutos, kausivaihtelusta puhdistettu, ellei toisin mainita)

	Työllisyys						Työttömyys			
	Yhteensä		Sosioekonomisen aseman mukaan		Toimialan mukaan		Yhteensä		Aikuisväestö ²⁾	Nuoriso ²⁾
	Miljoonaa		Palkan-saajat	Yrittäjät	Teollisuus ilman rakentamista	Palvelut	Miljoonaa	Prosentteina työvoimasta	Prosentteina työvoimasta	Prosentteina työvoimasta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	122,154	1,8	1,9	0,8	1,0	2,4	13,270	10,2	8,9	20,0
1999	124,369	1,8	2,2	-0,5	-0,2	2,7	12,249	9,3	8,2	18,0
2000	127,058	2,2	2,4	0,6	0,7	2,9	11,117	8,4	7,3	16,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	132,783	1,4	1,6	0,2	0,3	1,9	11,038	8,0	7,0	15,7
2002	11,526	8,3	7,3	16,0
2001 I	132,371	2,0	2,2	1,0	1,2	2,5	11,051	8,0	7,0	15,7
II	132,670	1,5	1,7	0,5	0,7	2,0	10,983	8,0	7,0	15,6
III	132,928	1,2	1,4	-0,1	0,0	1,8	11,015	8,0	7,0	15,6
IV	133,162	0,8	1,1	-0,6	-0,6	1,5	11,129	8,0	7,0	15,7
2002 I	133,331	0,7	1,0	-0,7	-1,1	1,6	11,279	8,1	7,1	15,9
II	133,398	0,5	0,8	-0,8	-1,1	1,3	11,452	8,2	7,2	16,1
III	133,299	0,3	0,6	-1,2	-1,2	1,0	11,607	8,3	7,3	16,1
IV	11,779	8,5	7,4	16,2
2001 joul	-	-	-	-	-	-	11,158	8,1	7,0	15,8
2002 tammi	-	-	-	-	-	-	11,220	8,1	7,1	15,8
helmi	-	-	-	-	-	-	11,284	8,1	7,1	15,8
maalis	-	-	-	-	-	-	11,333	8,2	7,1	15,9
huhti	-	-	-	-	-	-	11,361	8,2	7,2	15,9
touko	-	-	-	-	-	-	11,456	8,2	7,2	16,0
kesä	-	-	-	-	-	-	11,538	8,3	7,3	16,2
heinä	-	-	-	-	-	-	11,576	8,3	7,3	16,2
elo	-	-	-	-	-	-	11,609	8,3	7,3	16,2
syys	-	-	-	-	-	-	11,638	8,4	7,4	16,1
loka	-	-	-	-	-	-	11,703	8,4	7,4	16,2
marras	-	-	-	-	-	-	11,781	8,5	7,4	16,2
joul	-	-	-	-	-	-	11,851	8,5	7,5	16,3

2. Työvoimakustannukset ja työn tuottavuus

(vuotuinen prosenttimuutos)

	Yksikkötyökustannukset koko kansantaloudessa ja aluerät (kp.)			Työvoimakustannusindeksit ³⁾					Palkat työntekijää kohden tehdasteollisuudessa	
	Yksikkötyökustannukset	Työvoimakustannukset työntekijää kohden	Työn tuottavuus	Yhteensä	Alaerittäin		Toimialan mukaan			
					Palkat ja palkkiot	Työnantajan sosiaaliturvamaksut ja muut kustannukset	Teollisuus ilman rakentamista	Palvelut		
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1997	0,4	1,9	1,5	2,6	2,6	2,7	2,2	2,7	2,3	
1998	0,1	1,2	1,1	1,6	1,9	0,8	1,6	1,4	2,3	
1999	1,0	2,0	1,0	2,3	2,6	1,4	2,4	1,9	2,5	
2000	1,2	2,5	1,3	3,3	3,4	2,5	3,2	2,9	2,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	2,6	2,7	0,1	3,4	3,6	2,6	3,2	3,2	3,1	
2001 I	2,1	2,5	0,4	3,4	3,7	2,2	3,1	3,3	3,4	
II	2,7	2,8	0,0	3,0	3,2	2,3	3,1	2,2	3,1	
III	2,5	2,6	0,2	3,7	3,9	3,1	3,6	3,7	3,3	
IV	3,2	2,8	-0,4	3,4	3,5	2,9	3,0	3,6	2,8	
2002 I	3,1	2,7	-0,4	4,0	4,2	3,6	3,7	4,2	2,5	
II	2,4	2,5	0,1	3,6	3,6	3,6	3,0	3,9	3,0	
III	2,3	2,8	0,6	3,7	3,7	3,5	3,3	3,8	3,2	

Lähteet: Sarakkeet 1–6, 11–13 ja 18 Eurostatin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat, sarakkeet 7–10 sekä 14–17 Eurostat ja sarake 19 kansallisiin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat.

1) Työllisyystilastot perustuvat EKT 95:een. Työttömyystilastot ovat ILO:n suositusten mukaisia.

2) Aikuisväestö käsittää 25-vuotiaat ja sitä vanhemmat, nuoriso alle 25-vuotiaat; ilmaistu prosentteina ikäryhmän työvoimasta.

3) Työvoimakustannukset tuntia kohden koko kansantaloudessa, pl. maatalous, julkishallinto, koulutus ja terveydenhuolto. Kattavuuserojen vuoksi erien kokonaissummat eivät välttämättä täsmää.

6 Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus

Taulukko 6.1

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Kantatiedot

1. Rahoitusvarat²⁾

		Käteinen ja talletukset									Lisätieto: Muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkopuolella ³⁾
		Yhteensä	Käteinen	Ei-rahoitussektorin (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa				Valtion talletukset euroalueen raha- laitoksissa	Talletukset muissa kuin raha- laitoksissa ⁴⁾	10	
				Yhteensä	Yön yli	Määri- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset				
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	III	4 677,4	311,8	4 074,2	1 184,2	1 451,1	1 341,4	97,4	156,4	135,0	237,6
	IV	4 825,9	323,4	4 211,2	1 282,9	1 463,3	1 386,3	78,6	149,8	141,5	215,3
1999	I	4 676,1	318,6	4 075,8	1 239,1	1 464,6	1 306,2	66,0	133,4	148,3	243,9
	II	4 702,4	324,8	4 114,2	1 321,8	1 418,3	1 315,7	58,4	125,0	138,4	242,7
	III	4 713,7	328,3	4 112,8	1 324,6	1 416,5	1 313,1	58,7	133,3	139,4	238,6
	IV	4 859,9	350,8	4 215,1	1 370,9	1 457,7	1 323,5	63,0	142,0	152,0	229,7
2000	I	4 837,9	335,5	4 222,3	1 379,6	1 462,5	1 303,3	76,8	130,2	150,0	260,5
	II	4 894,9	342,0	4 256,9	1 409,7	1 485,7	1 282,6	78,9	146,0	150,0	247,1
	III	4 915,1	339,8	4 266,5	1 396,9	1 524,0	1 263,7	81,9	159,2	149,6	253,9
	IV	5 030,3	348,4	4 361,6	1 464,4	1 542,4	1 269,1	85,6	164,5	155,9	230,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	5 140,9	336,3	4 494,1	1 446,1	1 620,9	1 314,6	112,6	150,3	160,1	259,6
	II	5 238,8	333,0	4 579,2	1 526,1	1 616,7	1 321,1	115,3	165,5	161,0	268,8
	III	5 226,7	309,6	4 609,0	1 547,9	1 605,2	1 333,7	122,2	147,8	160,2	265,6
	IV	5 362,7	239,7	4 816,4	1 690,3	1 613,0	1 396,3	116,7	139,0	167,6	297,7
2002	I	5 365,0	254,3	4 775,4	1 637,6	1 605,0	1 413,0	119,8	157,5	177,8	300,6
	II	5 449,1	285,8	4 828,0	1 703,9	1 593,9	1 412,5	117,6	155,0	180,3	277,2
	III	.	306,7	4 825,9	1 699,2	1 585,6	1 423,2	117,8	146,3	.	.

		Muut arvopaperit kuin osakkeet			Osakkeet ⁵⁾				Vakuustekninen vastuuvetäjä		
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahastot	Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
1998	III	1 546,6	156,7	1 389,9	3 366,3	1 929,8	1 436,5	187,9	2 520,6	2 248,9	271,7
	IV	1 539,8	155,7	1 384,1	3 825,5	2 307,8	1 517,7	172,7	2 622,8	2 351,0	271,8
1999	I	1 587,2	136,5	1 450,7	4 129,3	2 502,4	1 626,9	194,8	2 679,5	2 401,8	277,6
	II	1 505,0	126,7	1 378,2	4 251,7	2 525,3	1 726,4	211,6	2 750,1	2 468,2	282,0
	III	1 514,0	114,2	1 399,8	4 185,1	2 451,2	1 733,9	210,8	2 793,9	2 507,3	286,6
	IV	1 593,1	166,7	1 426,5	4 924,7	3 094,1	1 830,6	203,9	2 937,1	2 648,6	288,5
2000	I	1 598,5	186,9	1 411,6	5 053,4	3 124,6	1 928,7	215,9	3 054,1	2 759,4	294,7
	II	1 636,2	191,8	1 444,4	4 971,4	3 069,3	1 902,2	206,4	3 100,9	2 802,2	298,6
	III	1 712,7	210,5	1 502,2	5 047,1	3 130,2	1 916,8	204,7	3 155,8	2 853,2	302,7
	IV	1 800,7	228,3	1 572,5	5 094,7	3 226,0	1 868,7	200,4	3 186,6	2 884,9	301,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	1 928,4	315,8	1 612,6	4 778,3	2 945,9	1 832,4	225,3	3 236,8	2 929,4	307,4
	II	1 914,0	268,8	1 645,3	4 750,9	2 895,3	1 855,5	232,2	3 295,9	2 986,2	309,6
	III	1 942,0	264,0	1 678,0	4 243,9	2 509,0	1 735,0	252,8	3 271,3	2 957,9	313,4
	IV	1 954,6	252,4	1 702,1	4 607,2	2 783,4	1 823,8	260,0	3 366,3	3 048,7	317,6
2002	I	2 014,8	294,0	1 720,8	4 699,2	2 838,2	1 861,0	290,3	3 450,6	3 124,0	326,7
	II	2 044,3	256,2	1 788,1	4 286,7	2 522,6	1 764,1	293,3	3 442,4	3 112,3	330,1
	III

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) vastaanottamat talletukset.
- 5) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Taulukko 6.1 (jatkoa)

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Kantatiedot

2. Velat²⁾

		Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallissektoreittäin										Lisätieto: Muiden kuin pankkien lainat euro- alueen ulko- puolisista pankeista ³⁾	
		Yhteensä	Euroalueen raha- laitoksista	Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ⁴⁾			
				Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset ⁵⁾	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset		Pitkä- aikaiset
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
1998	III	6 081,8	5 524,1	903,5	33,3	870,2	2 528,7	866,2	1 662,5	2 649,6	233,8	2 415,9	147,4
	IV	6 227,5	5 663,5	911,2	36,0	875,1	2 600,7	902,9	1 697,8	2 715,6	240,8	2 474,8	151,3
1999	I	6 259,4	5 682,7	902,1	36,3	865,8	2 595,9	921,3	1 674,6	2 761,3	251,8	2 509,6	156,8
	II	6 423,4	5 817,5	899,5	39,0	860,6	2 688,1	964,2	1 724,0	2 835,7	255,6	2 580,1	183,3
	III	6 491,4	5 886,6	884,7	37,9	846,8	2 703,0	943,7	1 759,3	2 903,6	255,4	2 648,3	191,4
	IV	6 665,1	6 039,5	900,1	42,1	858,0	2 795,4	979,8	1 815,6	2 969,5	264,1	2 705,4	201,4
2000	I	6 809,9	6 156,4	890,4	41,1	849,3	2 894,2	1 038,0	1 856,2	3 025,2	265,6	2 759,7	221,1
	II	6 958,8	6 262,2	886,0	42,0	844,0	2 994,4	1 090,7	1 903,7	3 078,3	274,4	2 804,0	219,7
	III	7 103,4	6 379,6	866,2	39,9	826,3	3 102,3	1 152,4	1 949,9	3 134,9	275,9	2 859,0	252,3
	IV	7 265,6	6 500,5	881,4	42,0	839,4	3 199,5	1 167,3	2 032,2	3 184,6	281,0	2 903,6	245,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	7 452,3	6 671,7	895,8	41,8	854,0	3 320,7	1 243,9	2 076,8	3 235,8	279,3	2 956,5	257,3
	II	7 557,6	6 762,2	879,8	42,1	837,6	3 392,5	1 266,5	2 126,1	3 285,3	285,3	3 000,1	279,2
	III	7 629,5	6 805,2	873,3	45,1	828,2	3 433,1	1 244,6	2 188,5	3 323,2	280,7	3 042,4	249,7
	IV	7 741,2	6 897,5	897,2	50,6	846,6	3 471,5	1 226,3	2 245,2	3 372,6	282,9	3 089,6	268,6
2002	I	7 815,7	6 960,9	901,5	53,3	848,2	3 508,4	1 224,4	2 283,9	3 405,8	278,3	3 127,5	285,5
	II	7 900,7	7 020,7	874,3	53,5	820,8	3 555,8	1 211,0	2 344,7	3 470,6	285,5	3 185,1	251,8
	III	.	7 058,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
		Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoittain							Yritysten liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletus- velka	Yritysten vakuutus- tekninen eläkevastuu- velka		
		Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset							
			Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset					
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22				
1998	III	3 925,8	3 592,3	498,6	3 093,7	333,5	55,3	278,2	2 446,1	133,8	215,3		
	IV	3 928,3	3 593,2	468,2	3 125,0	335,1	55,0	280,1	2 815,2	140,3	217,2		
1999	I	3 972,4	3 636,1	466,9	3 169,2	336,3	65,7	270,6	2 964,9	146,9	219,6		
	II	3 955,4	3 613,2	459,3	3 153,9	342,2	66,4	275,8	3 087,2	136,6	221,9		
	III	3 934,3	3 578,9	449,6	3 129,2	355,4	74,8	280,6	3 012,8	137,6	224,2		
	IV	3 897,2	3 529,8	421,1	3 108,7	367,3	78,2	289,1	4 193,3	149,8	226,5		
2000	I	3 954,1	3 584,9	425,3	3 159,6	369,2	78,7	290,5	4 533,4	147,6	228,4		
	II	3 986,3	3 605,6	425,8	3 179,8	380,6	88,7	291,9	4 378,8	147,6	230,2		
	III	4 022,5	3 621,4	421,8	3 199,6	401,1	95,6	305,5	4 220,7	147,2	232,1		
	IV	4 067,5	3 648,9	400,8	3 248,1	418,6	100,6	318,0	4 068,3	153,7	233,9		
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	4 247,9	3 790,6	429,3	3 361,3	457,3	111,5	345,8	3 713,5	154,7	236,1		
	II	4 294,5	3 812,9	440,7	3 372,2	481,7	122,2	359,4	3 672,5	155,2	238,3		
	III	4 377,9	3 879,6	449,9	3 429,7	498,3	135,9	362,4	3 031,5	155,4	240,5		
	IV	4 391,7	3 874,5	434,3	3 440,2	517,2	134,8	382,3	3 530,6	165,5	240,0		
2002	I	4 451,5	3 928,4	446,8	3 481,6	523,1	141,0	382,1	3 548,2	174,8	242,4		
	II	4 541,0	4 024,9	481,8	3 543,1	516,2	125,5	390,7	3 035,1	176,1	244,8		
	III	2 287,7	.	.		

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkilistat. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 5) Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Rahoitustaloustoimet

1. Rahoitusvarat¹⁾

		Käteinen ja talletukset									Lisätieto: Muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkopuolella ²⁾
		Yhteensä 1	Käteinen 2	Ei-rahoitussektorin ³⁾ (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa				Valtion talletukset euroalueen raha- laitoksissa 8	Talletukset muissa kuin raha- laitoksissa ⁴⁾ 9		
				Yhteensä 3	Yön yli 4	Määrä- aikaiset 5	Irtisanomis- ehtoiset 6			Repot 7	
1998	III	-14,0	-3,7	-18,5	-17,7	2,7	-0,2	-3,3	9,0	-0,7	2,8
	IV	148,5	11,6	137,0	98,1	13,0	44,8	-18,9	-6,6	6,5	-24,5
1999	I	-40,3	-5,2	-37,7	-19,4	-15,7	10,1	-12,7	-4,2	6,8	23,4
	II	22,0	6,2	34,2	81,3	-48,9	9,4	-7,6	-8,4	-9,9	-4,3
	III	12,9	3,5	0,2	3,5	-1,1	-2,6	0,3	8,3	1,0	-2,8
	IV	138,7	22,3	95,1	44,2	36,4	10,3	4,2	8,7	12,7	-14,2
2000	I	-28,9	-15,3	0,4	6,1	0,9	-20,4	13,7	-11,9	-2,1	26,1
	II	52,6	6,7	30,0	31,9	17,8	-21,8	2,1	15,8	0,1	-12,8
	III	6,4	-2,2	-4,2	-17,3	28,8	-18,5	2,9	13,3	-0,5	-1,7
	IV	128,4	8,6	108,3	71,4	27,3	5,7	3,8	5,3	6,3	-16,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	-17,3	-19,8	13,9	-34,4	42,6	-6,1	11,8	-15,6	4,2	13,6
	II	94,6	-3,3	81,8	77,1	-4,3	6,3	2,7	15,1	0,9	4,8
	III	6,4	-23,4	48,3	25,4	3,0	13,0	7,0	-17,7	-0,8	3,4
	IV	138,3	-69,9	209,7	142,4	10,3	62,5	-5,4	-8,8	7,4	12,2
2002	I	4,5	14,6	-39,3	-53,3	-3,9	14,9	3,0	19,0	10,2	2,0
	II	104,1	31,5	72,5	72,4	0,9	1,7	-2,4	-2,5	2,5	-9,9
	III	.	20,9	-2,4	-5,1	-8,1	10,6	0,2	-12,5	.	.
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
		Muut arvopaperit kuin osakkeet			Osakkeet ⁵⁾				Vakuustekninen vastuuvélka		
		Yhteensä 11	Lyhyt- aikaiset 12	Pitkä- aikaiset 13	Yhteensä 14	Notee- ratut osakkeet 15	Rahasto- osuudet 16	Raha- markkina- rahastot 17	Yhteensä 18	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista 19	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu 20
1998	III	-12,2	-11,2	-1,1	102,6	17,1	85,6	1,0	43,0	40,3	2,7
	IV	-13,8	-2,2	-11,5	81,9	62,8	19,1	-16,1	49,7	47,6	2,1
1999	I	31,2	-13,1	44,2	102,9	2,6	100,4	2,9	64,2	58,2	6,0
	II	-41,0	-11,9	-29,0	148,3	64,9	83,4	16,8	54,1	49,6	4,5
	III	-3,3	-13,0	9,7	94,7	55,2	39,4	-0,4	57,2	52,5	4,8
	IV	90,1	50,4	39,7	-14,6	19,0	-33,6	-6,8	70,4	68,2	2,1
2000	I	2,5	26,8	-24,2	-11,1	-58,4	47,3	12,9	78,7	72,6	6,2
	II	49,2	4,4	44,8	62,9	44,1	18,8	-9,7	55,9	51,9	4,0
	III	84,3	19,5	64,7	148,7	140,2	8,4	-2,0	56,0	52,0	4,1
	IV	24,1	7,2	16,9	219,2	181,6	37,6	-4,3	60,9	61,9	-1,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	126,6	89,5	37,2	66,0	27,9	38,1	24,7	60,2	54,5	5,7
	II	-8,6	-41,7	33,1	47,2	41,2	6,0	6,3	56,9	54,5	2,4
	III	36,7	-4,9	41,6	75,4	49,4	25,9	20,0	51,0	47,3	3,7
	IV	-3,8	-16,7	12,9	0,5	-22,2	22,7	6,7	66,8	62,8	4,0
2002	I	90,4	44,3	46,1	50,2	5,5	44,8	30,1	70,0	61,5	8,4
	II	6,0	-39,3	45,3	26,1	12,0	14,1	2,6	51,9	49,1	2,9
	III

Lähde: EKP.

- 1) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 2) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 3) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 4) Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), Muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) vastaanottamat talletukset.
- 5) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Taulukko 6.1 (jatkoa)

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Rahoitustaloustoimet

2. Velat²⁾

		Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallisestoreittain											Lisätieto: Muiden kuin pankkien lainat euro- alueen ulko- puolisista pankeista ³⁾
		Yhteensä	Euroalueen raha- laitoksista	Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ⁴⁾			
				Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset ⁵⁾	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
1998	III	81,1	82,2	2,8	1,4	1,4	27,6	-15,0	42,6	50,7	1,2	49,4	-0,7
	IV	160,2	151,0	8,3	2,8	5,5	75,8	37,3	38,5	76,0	7,1	68,9	3,5
1999	I	89,6	75,6	-7,7	0,3	-7,9	21,1	23,3	-2,2	76,2	9,2	67,0	1,7
	II	162,7	133,2	-4,1	2,7	-6,7	89,6	41,2	48,4	77,2	3,9	73,3	23,9
	III	70,6	71,5	-14,7	-1,1	-13,6	17,3	-16,7	34,0	67,9	-0,3	68,2	8,4
	IV	170,4	146,6	15,1	4,2	10,9	86,4	34,0	52,4	68,8	8,8	60,0	-7,0
2000	I	141,6	108,8	-8,3	-0,9	-7,4	91,9	54,7	37,2	58,0	1,6	56,4	15,1
	II	164,6	118,4	-4,7	0,9	-5,6	113,4	62,2	51,3	55,9	9,8	46,1	-0,8
	III	132,1	91,6	-16,2	-2,1	-14,1	96,6	53,4	43,2	51,8	0,0	51,8	23,2
	IV	185,2	140,1	15,6	2,1	13,5	116,3	19,6	96,7	53,2	5,3	47,9	1,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	95,8	78,5	-3,7	-0,5	-3,3	62,4	39,6	22,8	37,1	-5,1	42,2	9,2
	II	105,5	88,0	-16,4	0,3	-16,7	64,7	20,9	43,7	57,2	6,0	51,2	16,8
	III	83,6	57,9	-6,0	2,9	-8,9	50,6	-15,8	66,4	38,9	-4,2	43,1	-21,4
	IV	108,7	92,3	23,0	5,5	17,5	36,3	-17,0	53,2	49,5	2,2	47,3	4,1
2002	I	73,6	62,6	4,2	2,7	1,5	30,6	-3,8	34,4	38,8	-5,2	44,0	15,8
	II	111,4	85,6	-26,1	0,2	-26,3	73,8	-5,3	79,0	63,7	7,5	56,2	-18,4
	III	.	37,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
<i>Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoin</i>													
		Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset			Yritysten liikkeeseen- laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletus- velka	Yritysten vakuutus- tekninen eläkevastuu- velka		
		13	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset				20	21
1998	III	61,3	54,0	2,1	52,0	7,3	1,6	5,7	9,4	-0,4	2,2		
	IV	-10,5	-15,4	-31,0	15,6	4,8	0,5	4,4	39,0	6,4	1,9		
1999	I	73,9	60,5	1,1	59,4	13,4	10,5	2,9	9,4	6,6	2,3		
	II	37,9	29,3	-7,4	36,7	8,5	0,6	7,9	32,7	-10,3	2,3		
	III	55,7	37,8	-10,8	48,6	17,9	8,3	9,6	34,3	1,0	2,3		
	IV	-12,0	-19,7	-27,7	8,0	7,7	3,3	4,3	41,6	12,1	2,3		
2000	I	60,7	58,9	10,0	48,9	1,8	0,5	1,3	19,6	-2,2	1,9		
	II	37,2	23,1	-1,0	24,1	14,1	10,2	3,9	27,8	0,0	1,9		
	III	48,8	25,5	-2,7	28,2	23,3	7,2	16,1	68,1	-0,4	1,9		
	IV	-0,5	-17,9	-27,0	9,1	17,4	5,2	12,2	53,9	6,4	1,8		
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	74,2	37,5	32,3	5,2	36,6	11,0	25,6	51,4	1,1	2,2		
	II	83,8	58,7	10,7	48,0	25,1	11,0	14,1	44,3	0,4	2,2		
	III	47,6	29,6	8,7	20,8	18,0	14,1	3,9	9,6	0,2	2,2		
	IV	9,0	-8,0	-22,2	14,2	17,0	-1,9	18,8	6,8	10,1	-0,5		
2002	I	103,0	93,2	21,8	71,4	9,8	6,8	3,0	9,4	9,3	2,4		
	II	59,0	62,4	33,9	28,5	-3,3	-15,8	12,4	5,3	1,3	2,4		
	III		

Lähde: EKP.

- Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Taulukko 6.2

Säästäminen, investoinnit ja rahoitus ¹⁾

(miljardia euroa, ellei toisin mainita)

1. Kaikki euroalueen sektorit ²⁾

	Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta					Rahoitusvarojen nettohankinta							
	Yhteensä	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Kiinteän pääoman kuluminen	Varastojen muutokset ³⁾	Valmistamattomat varat	Yhteensä	Mone-taarinen kulta ja erityiset nosto-oikeudet	Käteinen ja talletukset	Muut arvo-paperit kuin osakkeet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Vakuutus-tekni- ninen vastuu- velka	Muut sijoit- tukset, netto ⁵⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1995	368,4	1 093,3	-751,7	26,6	0,1	1 537,9	0,7	489,7	222,7	422,3	164,6	201,1	36,6
1996	340,9	1 122,7	-783,9	1,7	0,4	1 726,4	-3,0	395,1	397,7	383,8	312,5	193,6	46,7
1997	353,2	1 139,5	-797,1	10,8	0,1	1 912,8	-0,2	393,2	332,4	449,7	483,5	222,0	32,2
1998	412,9	1 203,5	-823,3	32,5	0,2	2 374,6	11,0	430,2	361,6	519,7	813,4	210,3	28,6
1999	451,3	1 293,1	-861,8	19,9	0,1	3 038,8	1,3	554,3	435,2	879,9	897,8	253,5	16,7
2000	489,5	1 388,9	-912,4	29,4	-16,4	2 778,9	1,3	351,4	248,5	807,5	1 116,5	254,5	-0,7
Euroalueen laajeneminen													
2001	458,7	1 434,3	-971,0	-5,0	0,5	2 480,2	-0,5	587,3	451,8	699,0	550,1	241,9	-49,4
	Nettovarallisuuden muutokset ⁶⁾				Nettovelkaantuminen								
	Yhteensä	Brutto- säästäminen	Kiinteän pääoman kuluminen	Nettopää- oman siirrot, saadut	Yhteensä	Käteinen ja talletukset	Muut arvo- paperit kuin osakkeet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Vakuutus- tekni- ninen vastuu- velka			
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23			
1995	412,1	1 158,7	-751,7	5,0	1 494,2	486,7	277,7	384,2	140,0	205,5			
1996	409,9	1 189,1	-783,9	4,6	1 657,3	472,2	378,0	335,1	275,8	196,3			
1997	455,6	1 241,2	-797,1	11,5	1 810,5	510,3	319,1	378,0	373,2	229,9			
1998	486,5	1 298,7	-823,3	11,1	2 301,0	646,0	322,5	481,2	632,0	219,4			
1999	499,8	1 351,5	-861,8	10,1	2 990,3	926,6	493,9	755,8	551,2	262,7			
2000	514,7	1 418,7	-912,4	8,4	2 753,7	534,6	410,5	833,5	721,7	253,3			
Euroalueen laajeneminen													
2001	485,7	1 448,8	-971,0	7,9	2 453,2	675,8	474,1	570,5	489,0	243,7			

2. Yritykset

	Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta			Rahoitusvarojen nettohankinta					Nettovarallisuuden muutokset ⁶⁾		Nettovelkaantuminen			
	Yhteensä	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Kiinteän pääoman kuluminen	Yhteensä	Käteinen ja talletukset	Muut arvopa- perit kuin osak- keet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Brutto- säästä- minen	Yhteensä	Muut arvopa- perit kuin osak- keet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1995	156,0	570,1	-438,3	254,0	33,4	10,1	39,9	64,6	270,1	530,7	139,9	-87,3	126,0	90,5
1996	137,4	589,9	-454,4	262,2	54,4	-13,9	55,1	86,0	124,3	536,3	275,4	6,8	143,8	117,1
1997	158,7	615,9	-468,9	240,1	24,4	-13,3	46,3	94,8	111,4	544,2	287,5	12,1	154,5	111,4
1998	203,7	661,4	-487,4	429,0	55,0	-8,7	96,7	200,0	149,4	590,6	483,4	25,8	252,6	196,3
1999	222,2	708,6	-508,2	602,6	28,3	58,6	169,9	303,8	110,4	570,6	714,4	47,5	422,0	230,2
2000	322,2	776,5	-541,6	812,1	69,6	62,3	168,0	420,6	97,4	593,2	1 036,9	56,5	551,7	424,5
Euroalueen laajeneminen														
2001	219,5	798,9	-575,7	538,4	83,1	45,0	138,0	183,7	71,2	596,6	686,8	96,7	316,8	266,5

3. Kotitaloudet ⁷⁾

	Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta			Rahoitusvarojen nettohankinta					Nettovarallisuuden muutokset ⁶⁾		Netto- velkaantuminen		Lisätieto:	
	Yhteensä	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Kiinteän pääoman kuluminen	Yhteensä	Käteinen ja tallet- tukset	Muut arvopa- perit kuin osak- keet ⁴⁾	Osakkeet ja osuudet	Vakuu- tus- tekni- ninen vastuu- velka	Yhteensä	Brutto- säästä- minen	Yhteensä	Lainat	Käytet- tävissä olevat tulot	Brutto- säästä- mis- aste ⁸⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1995	161,0	351,3	-192,7	395,0	185,2	82,1	1,2	178,7	419,1	606,5	136,9	135,8	3 604,3	16,8
1996	158,7	361,3	-204,0	435,5	145,6	24,5	93,6	189,0	432,8	621,0	161,3	160,1	3 763,8	16,5
1997	154,6	352,7	-199,4	425,4	69,1	-17,8	194,3	215,8	411,6	590,9	168,5	167,1	3 791,5	15,6
1998	162,4	362,2	-203,5	446,0	95,5	-117,3	288,8	205,1	395,7	568,2	212,7	211,4	3 899,4	14,6
1999	174,8	393,0	-216,1	477,6	115,3	8,0	196,4	241,0	384,2	556,1	268,2	266,7	4 062,6	13,7
2000	178,1	409,9	-225,7	414,0	53,0	82,5	132,1	247,8	370,0	554,7	222,1	220,4	4 228,1	13,1
Euroalueen laajeneminen														
2001	174,0	417,2	-242,8	395,6	179,3	97,2	67,6	228,3	400,5	598,6	169,1	167,3	4 518,7	13,2

Lähde: EKP.

1) Konsolidoimattomia tietoja.

2) Kaikki sektorit sisältävät julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11), Rahoitus- ja vakuutuslaitokset (S12) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).

3) Sisältää arvoesineiden nettohankinnat.

4) Ei sisällä johdannaisia.

5) Johdannaiset, muut saamiset/velat ja tilastolliset erot.

6) Muutokset johtuvat säästämisestä ja saaduista nettopääomansiirroista kiinteän pääoman (-) kulumisen huomioon ottaen.

7) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

8) Bruttosäästäminen prosentteina käytettävissä olevista tuloista.

7 Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa

Taulukko 7.1

Tulot, menot ja alijäämä / ylijäämä¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – tulot

	Yhteensä	Tulot									Pääoma-tulot	Lisätieto: verot yhteensä ²⁾		
		Välitörmät verot	Kotitaloudet	Yritykset	Väliliset verot	EU:n toimielinten	Sosiaaliturvamaksut	Työntantaja	Vakuutettu	Myyntit			Pääoma-verot	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1992	47,4	46,7	11,9	9,8	2,0	13,0	0,9	17,1	8,7	5,4	2,4	0,7	0,6	42,6
1993	48,0	47,6	12,1	10,0	2,0	13,2	0,8	17,5	8,7	5,5	2,5	0,5	0,3	43,1
1994	47,6	47,1	11,6	9,6	2,0	13,5	0,8	17,5	8,5	5,7	2,5	0,4	0,2	42,8
1995	47,2	46,6	11,6	9,5	2,0	13,3	0,9	17,3	8,4	5,6	2,5	0,5	0,3	42,6
1996	48,0	47,5	12,0	9,6	2,3	13,4	0,8	17,6	8,7	5,6	2,5	0,5	0,3	43,3
1997	48,3	47,6	12,2	9,6	2,6	13,5	0,7	17,6	8,8	5,5	2,5	0,7	0,4	43,7
1998	47,7	47,2	12,4	9,9	2,5	14,1	0,7	16,5	8,5	4,9	2,5	0,5	0,3	43,3
1999	48,2	47,7	12,8	10,1	2,6	14,3	0,6	16,4	8,5	4,9	2,5	0,6	0,3	43,8
2000	47,9	47,4	13,0	10,2	2,7	14,2	0,6	16,2	8,4	4,9	2,4	0,5	0,3	43,7
2001	47,3	46,8	12,7	10,0	2,6	Euroalueen laajeneminen			8,4	4,8	2,3	0,6	0,3	42,9
						13,9	0,6	16,0						

2. Euroalue – menot

	Yhteensä	Menot							Pääoma-menot	Lisätieto: perusmenot ⁴⁾				
		Yhteensä	Palkan-saaja-korvaukset	Väli-tuote-käyttö	Korko-menot	Tulon-siirrot	Sosiaali-etuudet ja avustukset ³⁾	Tuki-palkkiot			EU:n toimielinten maksamat	Inves-toinnit	Pää-oman-siirrot	EU:n toimielinten maksamat
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1992	52,3	47,6	11,4	5,0	5,7	25,6	21,9	2,4	0,5	4,7	3,2	1,5	0,0	46,7
1993	53,8	49,2	11,6	5,1	5,9	26,6	22,9	2,5	0,6	4,6	3,1	1,6	0,1	47,9
1994	52,7	48,3	11,3	5,0	5,5	26,5	22,9	2,4	0,6	4,3	2,9	1,5	0,0	47,1
1995	52,2	47,7	11,2	4,8	5,7	26,1	22,8	2,2	0,6	4,5	2,7	1,8	0,1	46,5
1996	52,3	48,3	11,2	4,8	5,7	26,6	23,2	2,2	0,6	4,0	2,6	1,4	0,0	46,6
1997	50,9	47,2	11,0	4,8	5,1	26,3	23,1	2,1	0,6	3,7	2,4	1,3	0,1	45,8
1998	50,0	46,1	10,7	4,6	4,7	26,0	22,6	2,1	0,5	3,9	2,4	1,5	0,1	45,2
1999	49,5	45,4	10,7	4,7	4,2	25,8	22,6	2,0	0,5	4,1	2,5	1,6	0,1	45,3
2000	48,8	44,8	10,5	4,7	4,0	25,5	22,2	1,9	0,5	4,0	2,5	1,5	0,0	44,8
2001	48,8	44,5	10,5	4,8	3,9	Euroalueen laajeneminen			0,5	4,3	2,6	1,7	0,0	44,9
						25,3	22,2	1,9						

3. Euroalue – alijäämä / ylijäämä, perusalijäämä / -ylijäämä ja julkinen kulutus

	Alijäämä (-) / ylijäämä (+)					Perus alijää-mä (-) / ylijää-mä (+)	Julkinen kulutus ⁵⁾							Yksi-lölliset kulutus-menot
	Yhteensä	Valtio	Osa-valtio-hallinto	Paikal-lis-hallinto	Sosiaali-turva-rahastot		Yhteensä	Palkan-saaja-korvaukset	Väli-tuote-käyttö	Luon-toismuo-toiset tulonsiirrot	Kiinteän pääoman kulu-minen	Myyntit (miinus)	Kollek-tiiviset kulutus-menot	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1992	-4,9	-4,3	-0,3	-0,2	0,0	0,8	20,8	11,4	5,0	5,0	1,8	-2,4	8,8	12,0
1993	-5,7	-5,0	-0,4	-0,2	-0,1	0,2	21,2	11,6	5,1	5,0	1,9	-2,5	8,9	12,3
1994	-5,1	-4,4	-0,5	-0,2	0,0	0,4	20,8	11,3	5,0	5,1	1,9	-2,5	8,6	12,2
1995	-5,1	-4,2	-0,5	-0,1	-0,3	0,6	20,5	11,2	4,8	5,1	1,8	-2,5	8,5	12,1
1996	-4,3	-3,6	-0,4	-0,1	-0,2	1,4	20,6	11,2	4,8	5,2	1,8	-2,5	8,5	12,1
1997	-2,7	-2,3	-0,4	0,1	0,0	2,5	20,4	11,0	4,8	5,1	1,8	-2,5	8,4	12,0
1998	-2,3	-2,2	-0,2	0,1	0,1	2,5	20,0	10,7	4,6	5,1	1,7	-2,5	8,1	11,9
1999	-1,3	-1,6	-0,1	0,1	0,4	2,9	20,0	10,7	4,7	5,1	1,7	-2,5	8,1	11,9
2000	-0,9	-1,3	-0,2	0,1	0,4	3,1	20,0	10,5	4,7	5,1	1,7	-2,4	8,1	11,8
2001	-1,5	-1,6	-0,4	0,1	0,3	Euroalueen laajeneminen			4,8	5,1	1,7	-2,3	8,1	11,8
						2,4	20,0	10,5						

4. Euromaat – alijäämä (-) / ylijäämä (+)⁶⁾

	BE	DE	GR	ES	FR	IE	IT	LU	NL	AT	PT	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1998	-0,7	-2,2	-2,5	-2,7	-2,7	2,4	-2,8	3,1	-0,8	-2,4	-2,6	1,3
1999	-0,5	-1,5	-1,9	-1,1	-1,6	2,2	-1,8	3,6	0,7	-2,3	-2,4	1,9
2000	0,1	1,1	-1,8	-0,6	-1,3	4,4	-0,5	5,6	2,2	-1,5	-2,9	7,0
2001	0,4	-2,8	-1,2	-0,1	-1,4	1,5	-2,2	6,1	0,1	0,2	-4,1	4,9

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-ylilyijäämä koskevat tiedot: Euroopan komissio.

1) Tuloja, menoja ja alijäämää (-) / ylijäämää (+) koskevat tiedot perustuvat EKT 95:een. UMTS-toimilupien myynnistä saatuja tuloja ei kuitenkaan ole laskettu mukaan (euroalueen ylijäämä nämä tulot mukaan laskettuna on 0,2 %). Tiedot vuotta 1995 edeltävältä ajalta perustuvat osittain arvioihin. Euroalueen maiden ja EU:n toimielinten väliset tulonsiirrot on laskettu mukaan konsolidoituina. Euroalueen maiden välisiä tulonsiirtoja ei ole konsolidoitu.

2) Verot ja sosiaaliturvamaksut.

3) Sosiaalietuudet, markkinatuottajien välittämät luontaismuotoiset sosiaaliset tulonsiirrot ja tulonsiirrot kotitalouksia palveleville voittoa tavoittelemattomille yhteisöille.

4) Kokonaismenot miinus korkomenot.

5) Vastaa julkisyhteisöjen kulutusmenoja (P.3) EKT 95:n luokituksessa julkinen talous.

6) Sisältää UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot.

Taulukko 7.2

Velka¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkinen velka rahoitusvaateittain ja velkojan mukaan

	Yhteensä	Rahoitusvaade				Velkoja				Muut luotonantajat ³⁾
		Kolikot ja talletukset	Lainat	Lyhyt-aikaiset arvopaperit	Pitkä-aikaiset arvopaperit	Kotimainen luotonantaja ²⁾				
						Yhteensä	Rahalaitokset	Muut rahoituslaitokset	Muut sektorit	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1992	61,0	2,6	16,2	10,1	32,0	50,3	26,4	7,6	16,3	10,7
1993	67,3	2,7	17,0	10,0	37,6	52,5	27,6	8,7	16,2	14,8
1994	70,0	2,9	16,1	10,3	40,6	55,8	29,8	9,9	16,0	14,2
1995	74,2	2,9	17,7	9,9	43,8	58,3	30,5	11,0	16,9	15,9
1996	75,5	2,9	17,2	9,9	45,5	58,9	30,3	13,2	15,5	16,5
1997	74,9	2,8	16,3	8,9	46,8	56,9	29,0	14,4	13,4	17,9
1998	73,1	2,8	15,1	7,9	47,3	53,3	27,0	16,2	10,2	19,8
1999	71,9	2,9	14,1	6,9	48,0	49,7	25,3	14,8	9,6	22,3
2000	69,4	2,7	13,0	6,2	47,5	45,9	22,8	13,3	9,8	23,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	69,2	2,6	12,6	6,3	47,7	44,9	22,2	12,2	10,4	24,4

2. Euroalue – julkinen velka liikkeeseenlaskijan, laina-ajan ja valuutan mukaan

	Yhteensä	Liikkeeseenlaskija ⁴⁾				Alkuperäinen laina-aika			Jäljellä oleva laina-aika			Valuutta			Muut valuutat
		Valtio	Osa-valtiohallinto	Paikallis-hallinto	Sosiaali-turva-rahastot	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Vaihtu-vakor-koinen	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Euro tai jäsen-valuutta ⁵⁾	Ei-koti-maan valuutta		
														1	
1992	61,0	49,8	4,7	6,1	0,4	12,3	48,7	6,4	17,8	21,1	22,1	59,7	2,2	1,3	
1993	67,3	55,3	5,2	6,3	0,6	12,0	55,3	6,7	18,5	24,4	24,4	65,6	2,9	1,7	
1994	70,0	57,9	5,4	6,1	0,5	11,2	58,8	7,4	16,6	26,7	26,7	68,1	3,0	1,9	
1995	74,2	61,7	5,7	6,0	0,8	10,6	63,6	6,9	17,6	26,4	30,2	72,3	2,9	1,9	
1996	75,5	63,0	6,1	5,9	0,5	10,2	65,2	6,3	19,3	25,4	30,8	73,5	2,7	1,9	
1997	74,9	62,4	6,3	5,6	0,6	8,8	66,0	6,0	18,6	25,4	30,8	72,8	2,8	2,0	
1998	73,1	61,1	6,3	5,4	0,4	7,7	65,5	5,5	16,4	26,1	30,7	71,4	3,2	1,7	
1999	71,9	60,0	6,2	5,3	0,3	6,3	65,6	5,1	14,5	26,8	30,6	70,0	-	1,9	
2000	69,4	57,9	6,1	5,1	0,3	5,5	63,9	4,5	14,4	27,4	27,6	67,6	-	1,8	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	69,2	57,7	6,2	5,0	0,3	5,8	63,4	3,2	.	.	.	67,5	-	1,7	

3. Euromaat – julkinen velka

	BE 1	DE 2	GR 3	ES 4	FR 5	IE 6	IT 7	LU 8	NL 9	AT 10	PT 11	FI 12
1998	119,2	60,9	105,8	64,6	59,5	55,2	116,3	6,3	66,8	63,9	55,0	48,8
1999	114,9	61,2	105,1	63,1	58,5	49,7	114,5	6,0	63,1	64,9	54,4	46,8
2000	109,2	60,2	106,2	60,5	57,3	39,1	110,5	5,6	55,8	63,6	53,3	44,0
2001	107,6	59,5	107,0	57,1	57,3	36,4	109,8	5,6	52,8	63,2	55,5	43,4

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-/ylijäämää koskevat tiedot: Euroopan komissio.

1) Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Julkisen sektorin nimellinen konsolidoitu bruttovelka vuoden lopussa. Muiden maiden sijoituksia valtion joukkolainoihin ei ole konsolidoitu.

2) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.

3) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.

4) Ei sisällä joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevien julkisyhteisöjen hallussa olevia joukkolainoja.

5) Ajalta ennen vuotta 1999 eumääräinen velka kotimaan valuuttana ja euron käyttöön ottaneiden maiden valuuttoina.

Taulukko 7.3

Velan muutos¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkisen velan muutos aiheuttajan, rahoitusvaateen ja velkojan mukaan

	Yhteensä	Aiheuttaja				Rahoitusvaade				Velkoja			Muut luotonantajat ⁷⁾
		Rahoitus-tarve ²⁾	Arvostus-tekijät ³⁾	Luokit-telu-muutok-set ⁴⁾	Aggre-gaatti-vaiku-tus ⁵⁾	Kolikot ja talle-tukset	Lainat	Lyhyt-aikaiset arvo-paperit	Pitkä-aikaiset arvo-paperit	Koti-mainen luoton-antaja ⁶⁾	Raha-laitokset	Muut rahoitus-laitokset	
											11	12	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1992	6,7	5,6	0,4	0,7	0,1	0,1	1,1	1,0	4,5	4,8	3,1	0,6	1,9
1993	8,0	7,5	0,3	0,1	0,1	0,2	1,2	0,1	6,5	3,6	2,0	1,3	4,4
1994	6,0	5,2	0,2	0,7	0,0	0,4	-0,1	0,9	4,9	5,9	3,6	1,7	0,2
1995	7,8	5,5	0,2	2,2	-0,2	0,2	2,3	0,0	5,2	5,3	2,2	1,5	2,4
1996	3,8	4,2	-0,2	0,1	-0,3	0,1	0,1	0,4	3,2	2,6	0,8	2,6	1,2
1997	2,3	2,4	0,2	-0,2	0,0	0,0	-0,2	-0,6	3,1	0,3	-0,1	1,8	2,0
1998	1,6	1,9	-0,2	0,0	0,0	0,1	-0,4	-0,6	2,6	-1,0	-0,8	2,4	2,7
1999	1,6	1,3	0,3	0,0	0,0	0,2	-0,4	-0,7	2,5	-1,6	-0,7	-0,7	3,2
2000	0,8	0,8	0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,5	-0,3	1,7	-1,5	-1,3	-0,9	2,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	1,7	1,7	0,0	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,4	1,3	0,4	-0,1	-0,3	1,3

2. Euroalue – alijäämä-/velkakoikaisut

	Velan muutos	Alijää-mä (-) / ylijää-mä (+) ⁸⁾	Alijäämä-/velkakoikaisut ⁹⁾											Luokit-telu-muu-tokset	Muut ¹¹⁾
			Yhteensä	Julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutokset						Arvos-tus-tekijät	Valuutta-kurssi-vaiku-tukset				
				Yhteensä	Käteinen ja talle-tukset	Arvo-paperit ¹⁰⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Yksityis-tämis-tulot			Pääoma-sijoituk-set			
													4		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1992	6,7	-4,9	1,8	0,7	0,1	0,1	0,3	0,2	-0,1	0,2	0,4	0,3	0,7	0,0	
1993	8,0	-5,7	2,3	1,5	1,3	0,2	0,3	-0,2	-0,3	0,1	0,3	0,3	0,1	0,3	
1994	6,0	-5,1	0,9	0,0	-0,2	0,1	0,3	-0,1	-0,4	0,2	0,2	0,0	0,7	0,1	
1995	7,8	-5,0	2,7	0,6	0,1	-0,1	0,5	0,1	-0,4	0,2	0,2	0,0	2,2	-0,3	
1996	3,8	-4,3	-0,5	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,3	0,2	-0,2	-0,2	0,1	-0,2	
1997	2,3	-2,7	-0,4	-0,5	0,2	-0,1	-0,1	-0,5	-0,8	0,3	0,2	0,2	-0,2	0,2	
1998	1,6	-2,3	-0,6	-0,5	0,2	0,0	0,0	-0,7	-0,8	0,3	-0,2	0,0	0,0	0,1	
1999	1,6	-1,3	0,3	-0,2	0,3	0,1	0,1	-0,7	-0,9	0,2	0,3	0,2	0,0	0,2	
2000	0,8	0,2	1,0	1,0	0,7	0,2	0,2	-0,2	-0,4	0,2	0,1	0,0	-0,1	0,0	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	1,7	-1,5	0,3	-0,3	-0,5	0,1	0,1	0,0	-0,3	0,2	0,0	0,0	0,1	0,5	

Lähde: EKP.

- 1) Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutos, % BKT:stä: $(velka [t] - velka [t-1]) / BKT (t)$.
- 2) Luotonotto vastaa määritelmän mukaan julkiseen velkaan kohdistuvia transaktioita.
- 3) Sisältää valuuttakurssimuutosten vaikutusten lisäksi vaikutukset, jotka johtuvat velan laskemisesta nimellisarvoisena (esim. liikkeeseen laskettujen arvopaperien preemiot tai diskonttaukset).
- 4) Sisältää erityisesti yksiköiden uudelleenluokittelun vaikutukset ja tietyt valtioiden vastuulleen ottamat velat.
- 5) Maiden yhteenlasketun velan muutoksen ja määriteltävien velkojen muutosten summan välinen erotus. Erotus johtuu siitä, että aggregoinneissa käytettiin ennen vuotta 1999 useita eri valuuttakursseja.
- 6) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneissa valtioissa.
- 7) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneissa valtioissa sijaitsevat velkojat.
- 8) Sisältää UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot.
- 9) Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutoksen ja prosentteina BKT:stä ilmoitetun alijäämän välinen erotus.
- 10) Ei sisällä johdannaisia.
- 11) Sisältää pääasiassa muihin velkoihin ja saamisiin kohdistuvat transaktiot (kauppaluotot, muut velat/saamiset ja johdannaiset).

8 Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)

Taulukko 8.1

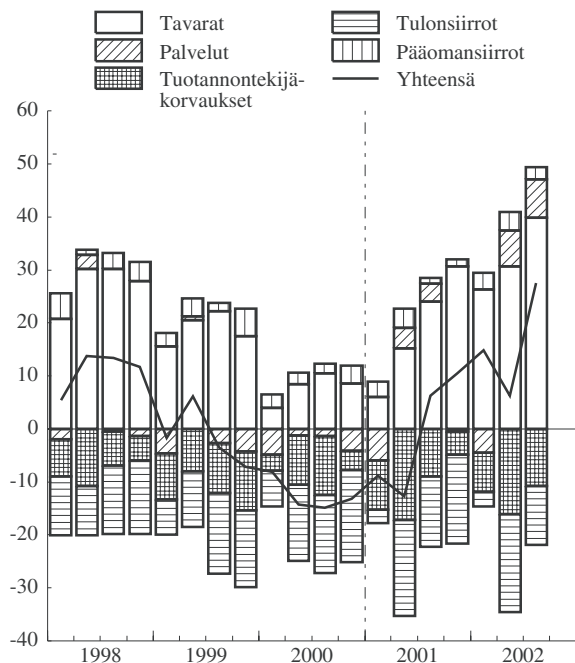
Maksutase^{1), 2)}

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Vaihtotase					Pää- oman- siirrot	Rahoitustase						Virheelli- set ja tunnis- tamattomat erät
	Yhteensä	Tavarat	Palvelut	Tuo- tannon- tekijä- kor- vaukset	Tulon- siirrot		Yhteensä	Suorat sijoi- tukset	Arvo- paperi- sijoi- tukset	Johdan- naiset	Muut sijoi- tukset	Valuutta- varanto	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1997	62,1	116,4	3,1	-15,2	-42,2	13,0	.	-44,5	-24,3
1998	31,9	109,0	-1,1	-28,8	-47,2	12,4	-68,4	-81,3	-110,0	-8,2	123,0	8,2	24,1
1999	-19,0	75,7	-10,7	-37,3	-46,7	12,8	11,7	-120,1	-43,0	3,8	160,8	10,1	-5,4
2000	-60,4	31,6	-11,5	-27,0	-53,4	9,8	70,0	-12,3	-115,2	-2,2	182,0	17,6	-19,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	-13,8	75,8	0,9	-39,7	-50,8	8,9	-40,5	-101,5	38,1	-3,7	8,8	17,8	45,4
2001 III	5,2	24,0	3,5	-9,0	-13,3	1,1	-53,1	-24,3	52,7	-10,4	-73,5	2,5	46,8
2001 IV	9,1	30,7	-0,5	-4,4	-16,7	1,4	-32,1	16,5	5,3	-6,9	-50,3	3,3	21,6
2002 I	11,7	26,3	-4,5	-7,4	-2,7	3,1	-26,5	-15,0	-51,8	1,6	41,8	-3,1	11,6
2002 II	2,9	30,7	6,7	-16,0	-18,6	3,5	-29,0	-7,9	57,4	-3,1	-82,2	6,7	22,7
2002 III	25,2	39,8	7,3	-10,8	-11,1	2,3	-55,7	-6,7	29,7	-9,9	-64,2	-4,6	28,1
2001 syys	0,7	6,0	0,4	-1,1	-4,6	0,1	-21,3	-15,6	47,2	-0,6	-50,7	-1,6	20,5
2001 loka	4,1	11,4	0,5	-2,4	-5,4	0,4	-22,0	4,0	1,4	-2,9	-21,8	-2,7	17,5
2001 marras	2,7	8,8	-0,9	-0,1	-5,2	0,2	-6,8	11,7	19,9	-2,8	-35,7	0,1	3,9
2001 joul	2,3	10,4	-0,1	-1,9	-6,1	0,7	-3,2	0,8	-16,0	-1,1	7,2	5,9	0,2
2002 tammi	-0,1	3,1	-2,4	-6,4	5,6	2,6	-49,5	0,0	-41,5	3,0	-5,8	-5,3	47,1
2002 helmi	4,4	10,0	-1,7	0,0	-3,9	0,2	6,7	-8,9	-12,9	1,7	24,4	2,5	-11,4
2002 maal	7,4	13,2	-0,4	-0,9	-4,5	0,3	16,3	-6,1	2,6	-3,2	23,2	-0,2	-24,1
2002 huhti	-5,3	7,8	0,5	-7,8	-5,8	1,3	13,6	9,3	12,0	1,5	-17,5	8,4	-9,7
2002 touko	2,3	10,0	3,8	-6,3	-5,2	1,0	2,3	1,3	29,8	-2,3	-28,4	1,9	-5,7
2002 kesä	5,8	12,9	2,4	-1,9	-7,5	1,1	-45,0	-18,5	15,6	-2,3	-36,3	-3,5	38,1
2002 heinä	5,7	16,2	1,7	-9,2	-3,0	0,5	-20,9	-6,6	6,9	-8,2	-10,5	-2,6	14,7
2002 elo	10,9	12,1	1,6	0,4	-3,2	0,6	-13,4	3,1	6,0	-2,3	-22,0	1,8	1,9
2002 syys	8,7	11,6	4,0	-2,0	-4,9	1,1	-21,3	-3,2	16,8	0,6	-31,7	-3,8	11,5
2002 loka	3,7	11,7	1,4	-3,1	-6,3	1,5	-21,5	-5,0	19,4	0,0	-38,0	2,1	16,3
2002 marras	10,3	13,6	0,7	-0,1	-3,9	0,4	-28,6	3,9	9,7	-1,1	-38,5	-2,6	17,9

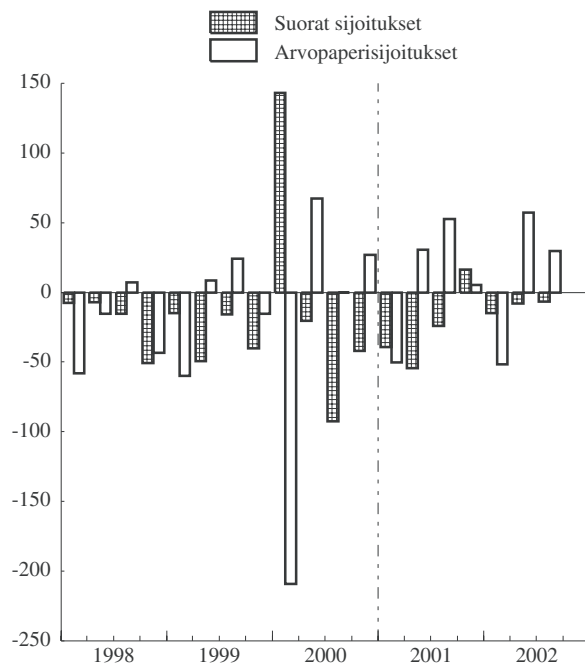
Vaihtotase ja pääomansiirrot

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-). Valuuttavaranto: lisäys (-), vähennys (+).

2) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.2

Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot¹⁾

(miljardia euroa, miljardia ecua vuoden 1998 loppuun)

1. Keskeiset erät

	Vaihtotase											Pääomansiirrot		
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot		Tulot 12	Menot 13	
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9	Tulot 10	Menot 11			
1997	1 218,5	1 156,3	62,1	754,6	638,3	214,2	211,0	189,5	204,7	60,1	102,3	18,9	5,9	
1998	1 277,7	1 245,8	31,9	784,4	675,4	231,9	233,0	198,5	227,3	63,0	110,1	17,7	5,3	
1999	1 337,5	1 356,5	-19,0	818,3	742,5	247,4	258,1	207,0	244,3	64,8	111,5	19,1	6,3	
2000	1 612,4	1 672,8	-60,4	989,8	958,2	287,0	298,5	267,9	295,0	67,6	121,0	18,3	8,5	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	1 712,2	1 726,0	-13,8	1 033,0	957,1	321,6	320,6	282,0	321,7	75,7	126,5	17,0	8,1	
2001	III	420,5	415,3	5,2	252,7	228,7	86,7	83,2	65,9	74,9	15,2	28,4	2,7	1,7
	IV	432,6	423,5	9,1	264,6	233,9	81,4	81,9	70,2	74,6	16,3	33,0	4,4	3,0
2002	I	415,2	403,5	11,7	254,3	228,0	71,6	76,1	58,3	65,7	31,0	33,8	4,6	1,5
	II	428,6	425,8	2,9	266,8	236,0	83,9	77,2	62,6	78,6	15,3	33,9	4,9	1,5
	III	425,1	399,8	25,2	262,8	223,0	89,0	81,7	55,1	65,9	18,2	29,2	4,0	1,7
2001	syys	134,1	133,3	0,7	81,1	75,1	26,2	25,8	21,3	22,4	5,4	10,0	0,6	0,5
	loka	148,8	144,7	4,1	94,5	83,1	28,0	27,5	21,4	23,8	4,8	10,3	1,1	0,7
	marras	138,3	135,7	2,7	89,1	80,3	24,7	25,6	19,4	19,4	5,2	10,4	0,9	0,6
	joulu	145,4	143,1	2,3	81,0	70,5	28,8	28,9	29,4	31,3	6,3	12,4	2,4	1,7
2002	tammi	141,5	141,6	-0,1	79,5	76,4	24,0	26,4	20,4	26,8	17,5	11,9	3,0	0,5
	helmi	132,3	127,9	4,4	83,2	73,2	22,7	24,4	19,2	19,2	7,2	11,0	0,8	0,6
	maalis	141,5	134,0	7,4	91,5	78,3	24,9	25,3	18,7	19,6	6,3	10,8	0,8	0,5
	huhti	140,7	146,0	-5,3	88,3	80,5	26,9	26,4	20,1	27,9	5,4	11,2	1,9	0,6
	touko	144,0	141,7	2,3	88,8	78,7	29,1	25,3	20,7	27,0	5,5	10,7	1,4	0,4
	kesä	143,8	138,0	5,8	89,7	76,8	27,9	25,5	21,8	23,7	4,5	12,0	1,6	0,5
	heinä	150,6	144,9	5,7	93,1	77,0	31,0	29,3	20,0	29,3	6,4	9,4	1,1	0,6
	elo	134,5	123,6	10,9	81,6	69,5	28,7	27,1	18,3	18,0	6,0	9,1	1,3	0,7
	syys	140,0	131,3	8,7	88,1	76,5	29,4	25,4	16,7	18,7	5,8	10,7	1,6	0,4
	loka	150,2	146,5	3,7	97,6	85,9	28,7	27,3	18,7	21,8	5,1	11,4	2,1	0,6
	marras	141,6	131,3	10,3	90,6	77,0	25,0	24,3	19,2	19,4	6,8	10,7	1,2	0,8

2. Keskeiset vaihtotaseen erät (kausivaihtelusta puhdistetut)

	Vaihtotase											Tulot 10	Menot 11
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot			
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9	Tulot 10	Menot 11		
2000	III	410,5	426,4	-16,0	252,9	245,0	71,6	74,2	70,2	79,0	15,8	28,2	
	IV	431,7	449,5	-17,8	264,8	259,8	75,5	80,9	73,8	76,8	17,5	32,1	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	431,0	438,6	-7,6	261,1	245,9	78,3	79,5	72,6	83,7	19,1	29,5	
	II	430,5	440,2	-9,7	260,7	243,4	80,9	80,5	70,1	82,5	18,8	33,8	
	III	428,8	429,0	-0,1	258,0	239,0	81,0	80,4	71,0	78,8	18,8	30,7	
	IV	421,3	416,7	4,7	253,7	228,6	80,8	79,9	67,8	75,5	19,0	32,7	
2002	I	423,9	409,4	14,5	264,2	229,2	80,2	79,7	59,7	68,7	19,7	31,7	
	II	425,8	415,8	10,0	265,1	232,5	81,9	78,7	59,2	70,5	19,6	34,1	
	III	430,6	409,7	20,9	266,2	230,3	82,7	78,4	59,3	68,9	22,4	32,1	
2001	syys	140,8	141,1	-0,2	84,2	78,1	26,4	26,6	23,4	25,8	6,8	10,5	
	loka	141,6	138,1	3,5	85,3	76,1	26,6	26,2	22,8	25,2	6,9	10,7	
	marras	137,4	137,4	0,0	84,4	76,9	26,4	26,6	20,7	22,9	6,0	11,0	
	joulu	142,3	141,2	1,1	84,0	75,6	27,8	27,1	24,4	27,4	6,2	11,0	
2002	tammi	142,1	135,5	6,7	86,7	75,4	26,8	26,8	21,5	24,5	7,0	8,8	
	helmi	141,4	137,8	3,6	88,2	76,5	26,5	26,7	20,6	23,3	6,1	11,3	
	maalis	140,3	136,1	4,3	89,3	77,3	26,8	26,2	17,6	21,0	6,6	11,6	
	huhti	141,4	140,6	0,9	87,6	77,2	27,2	26,8	20,1	25,3	6,5	11,4	
	touko	141,9	136,6	5,3	88,2	76,2	27,5	25,7	19,7	23,5	6,6	11,2	
	kesä	142,4	138,6	3,8	89,4	79,2	27,2	26,2	19,4	21,8	6,5	11,5	
	heinä	141,0	136,6	4,4	86,9	75,9	26,6	26,4	20,2	24,0	7,4	10,3	
	elo	145,7	137,2	8,5	90,2	77,3	27,2	26,4	20,5	23,0	7,8	10,5	
	syys	143,9	135,9	8,0	89,2	77,1	28,8	25,6	18,6	21,9	7,3	11,4	
	loka	142,4	139,2	3,2	88,0	78,4	27,3	26,1	19,8	22,9	7,3	11,8	
	marras	143,6	136,8	6,8	88,1	76,5	27,4	25,8	20,4	23,0	7,7	11,5	

Lähde: EKP.

1) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan Yleistä-osassa.

Taulukko 8.3

Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset

(miljardia euroa, bruttovirrat)

	Yhteensä		Palkansaaja-korvaukset		Pääomakorvaukset							
	Tulot 1	Menot 2	Tulot 3	Menot 4	Yhteensä		Suorat sijoitukset		Arvopaperisijoitukset		Muut sijoitukset	
					Tulot 5	Menot 6	Tulot 7	Menot 8	Tulot 9	Menot 10	Tulot 11	Menot 12
1999	207,0	244,3	12,7	5,0	194,4	239,4	42,7	51,2	63,9	102,3	87,8	85,8
2000	267,9	295,0	13,2	5,4	254,8	289,5	60,1	64,3	76,4	107,5	118,3	117,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	282,0	321,7	14,2	6,4	267,8	315,3	68,8	67,4	81,9	117,7	117,1	130,2
2001 III	65,9	74,9	3,5	1,8	62,4	73,1	15,0	15,0	19,9	27,4	27,5	30,7
2001 IV	70,2	74,6	3,7	1,5	66,6	73,1	19,0	20,8	21,9	22,3	25,7	30,0
2002 I	58,3	65,7	3,5	1,2	54,8	64,5	11,6	12,7	20,1	26,6	23,0	25,2
2002 II	62,6	78,6	3,7	1,6	59,0	77,1	17,1	16,0	22,1	38,8	19,7	22,3
2002 III	55,1	65,9	3,7	1,8	51,4	64,2	10,9	11,5	20,3	31,1	20,2	21,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
	Suorien sijoitusten tuotot				Arvopaperisijoitusten tuotot							
	Oman pääoman tuotot		Korot		Oman pääoman tuotot		Korot					
	Tulot 13	Menot 14	Tulot 15	Menot 16	Tulot 17	Menot 18	Tulot 19	Menot 20				
1999	36,2	46,7	6,5	4,5	9,5	34,0	54,4	68,4				
2000	49,2	56,6	10,9	7,7	14,2	30,6	62,1	76,9				
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	58,7	58,7	10,2	8,7	17,3	43,8	64,5	73,9				
2001 III	12,9	13,2	2,1	1,8	3,8	8,6	16,1	18,8				
2001 IV	15,9	18,9	3,1	1,9	4,8	6,3	17,1	16,0				
2002 I	9,5	11,4	2,1	1,3	4,5	8,4	15,7	18,2				
2002 II	15,3	14,8	1,8	1,2	6,8	23,9	15,4	14,9				
2002 III	9,5	10,2	1,5	1,3	4,3	10,6	16,0	20,6				

Lähde: EKP.

Taulukko 8.4

Maksutase: suorat sijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Euroalueelta ulkomaille							Ulkomailta euroalueelle						
	Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja			Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja		
		Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset	Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset		Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset	Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1997	-93,1	48,6	
1998	-172,8	91,5	
1999	-320,5	-239,2	-25,0	-214,2	-81,3	-0,6	-80,7	200,4	146,6	3,5	143,0	53,8	0,2	53,6
2000	-436,3	-344,8	-35,8	-309,0	-91,5	-0,3	-91,2	424,0	298,1	12,2	285,9	125,9	0,1	125,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	-255,8	-164,1	-13,2	-150,9	-91,7	-0,7	-91,0	154,3	103,1	5,3	97,8	51,2	0,7	50,5
2001 III	-55,6	-36,2	-1,0	-35,2	-19,5	-0,3	-19,1	31,3	24,7	-0,7	25,4	6,6	0,1	6,6
2001 IV	-28,2	-26,9	-3,1	-23,7	-1,3	-0,1	-1,3	44,7	16,6	8,4	8,2	28,1	0,1	28,0
2002 I	-56,0	-42,2	-2,2	-40,0	-13,8	0,0	-13,8	41,0	26,1	1,1	24,9	15,0	0,0	15,0
2002 II	-45,8	-29,1	-6,5	-22,5	-16,8	-0,3	-16,5	37,9	21,3	2,6	18,7	16,6	0,1	16,5
2002 III	-27,7	-31,8	-5,2	-26,7	4,2	-0,1	4,3	21,0	12,2	-0,5	12,8	8,8	0,6	8,2
2001 syys	-20,4	-5,5	0,3	-5,8	-14,9	-0,2	-14,7	4,8	6,9	-0,1	7,0	-2,1	0,1	-2,2
2001 loka	7,3	-8,2	-0,6	-7,6	15,5	0,0	15,6	-3,3	-9,6	0,2	-9,8	6,2	0,1	6,2
2001 marras	-17,8	-7,8	0,3	-8,1	-9,9	0,0	-9,9	29,5	14,2	1,9	12,3	15,3	0,0	15,2
2001 joul	-17,8	-10,8	-2,8	-8,0	-6,9	0,0	-6,9	18,6	12,0	6,3	5,7	6,6	0,0	6,6
2002 tammi	-8,5	-9,4	-0,5	-8,9	1,0	0,0	0,9	8,5	3,0	0,2	2,8	5,5	0,1	5,5
2002 helmi	-20,1	-5,0	-0,3	-4,7	-15,1	0,0	-15,1	11,2	3,3	1,1	2,2	7,8	0,0	7,8
2002 maal	-27,5	-27,8	-1,4	-26,3	0,3	-0,1	0,4	21,4	19,7	-0,2	19,9	1,6	0,0	1,7
2002 huhti	-6,8	-2,3	-4,2	1,9	-4,5	0,0	-4,5	16,1	9,3	1,9	7,3	6,8	0,0	6,9
2002 touko	-17,8	-10,7	-1,2	-9,5	-7,1	0,0	-7,1	19,1	6,2	0,6	5,6	12,9	0,0	12,9
2002 kesä	-21,2	-16,1	-1,1	-14,9	-5,2	-0,3	-4,9	2,7	5,8	0,0	5,8	-3,1	0,1	-3,2
2002 heinä	-12,7	-14,0	-3,4	-10,6	1,3	0,0	1,3	6,1	2,8	0,9	1,9	3,3	0,0	3,4
2002 elo	-0,2	-6,1	-0,3	-5,9	5,9	-0,1	6,0	3,4	2,6	-0,8	3,4	0,7	0,7	0,0
2002 syys	-14,7	-11,7	-1,5	-10,2	-3,0	0,0	-3,0	11,5	6,8	-0,6	7,4	4,7	-0,1	4,8
2002 loka	-11,4	-6,4	-0,8	-5,7	-5,0	0,0	-4,9	6,4	5,4	0,1	5,3	1,0	-0,3	1,3
2002 marr	-10,5	-5,9	-0,4	-5,5	-4,6	0,0	-4,5	14,4	7,2	-0,4	7,6	7,1	0,0	7,1

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Ei sisällä eurojärjestelmää.

Taulukko 8.5

Maksutase: arvopaperisijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Vaateittain²⁾

	Yhteensä		Osakkeet		Velkapaperit					
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset			Velat		
					Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit	Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1998	-363,3	253,3	-116,2	104,0	-247,1	-238,9	-8,2	149,3	121,6	27,7
1999	-311,3	268,3	-156,5	92,3	-154,8	-155,0	0,1	176,0	117,0	59,0
2000	-411,3	296,1	-287,9	50,8	-123,4	-114,6	-8,8	245,4	232,2	13,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	-288,0	326,1	-108,6	231,1	-179,4	-158,7	-20,7	95,0	90,4	4,5
2001 III	-26,3	79,1	-1,1	52,0	-25,2	-15,6	-9,6	27,1	34,5	-7,4
2001 IV	-87,0	92,3	-24,8	60,5	-62,2	-51,3	-10,9	31,8	28,6	3,1
2002 I	-73,0	21,2	-33,6	30,4	-39,4	-20,8	-18,6	-9,2	1,0	-10,2
2002 II	-52,1	109,6	-13,6	30,9	-38,5	-23,4	-15,1	78,7	52,5	26,2
2002 III	-18,5	48,1	12,9	4,1	-31,4	-17,0	-14,4	44,0	23,0	21,0
2001 syys	14,8	32,4	13,9	24,2	1,0	8,9	-8,0	8,2	10,8	-2,6
2001 loka	-32,7	34,1	-8,0	23,1	-24,7	-17,8	-6,9	11,0	9,1	2,0
2001 marras	-40,8	60,7	-10,2	24,8	-30,6	-17,1	-13,6	35,9	37,8	-1,9
2001 joul	-13,5	-2,5	-6,6	12,6	-6,8	-16,4	9,5	-15,1	-18,2	3,1
2002 tammi	-26,9	-14,6	-14,9	12,9	-12,0	-2,4	-9,6	-27,5	-15,5	-12,0
2002 helmi	-17,8	4,9	-8,8	8,0	-8,9	-5,4	-3,6	-3,1	0,0	-3,0
2002 maal	-28,3	30,9	-9,8	9,5	-18,5	-13,0	-5,4	21,4	16,5	4,9
2002 huht	-13,0	25,0	-1,7	5,0	-11,2	-9,7	-1,5	20,0	12,7	7,3
2002 touk	-29,1	58,9	-5,8	26,8	-23,3	-14,3	-9,0	32,1	18,8	13,3
2002 kesä	-10,1	25,7	-6,1	-0,9	-4,0	0,6	-4,6	26,6	21,0	5,6
2002 heinä	-16,1	23,0	-6,3	3,3	-9,8	-1,4	-8,4	19,7	10,5	9,2
2002 elo	-3,4	9,4	5,2	-0,7	-8,6	-10,0	1,5	10,1	0,0	10,1
2002 syys	1,1	15,7	14,1	1,5	-13,0	-5,5	-7,5	14,2	12,5	1,8
2002 loka	-2,4	21,8	0,6	-4,2	-3,0	-6,7	3,7	26,0	12,1	13,9
2002 marr	-11,7	21,4	1,6	14,5	-13,3	-6,9	-6,3	6,8	12,1	-5,3

2. Saamiset vaateittain ja omistajasektoreittain

	Osakkeet					Velkapaperit									
	Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ³⁾	Muut kuin rahalaitokset			Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ³⁾	Joukkolainat			Rahamarkkinapaperit				
			Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit			Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ³⁾	Muut kuin rahalaitokset		Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ³⁾	Muut kuin rahalaitokset	
										Yhteensä	Julkisyhteisöt			Muut sektorit	Yhteensä
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1999	0,1	-1,5	-155,1	-2,1	-153,0	0,1	-15,4	-139,7	-1,7	-138,0	0,9	-8,1	7,3	-0,1	7,5
2000	-0,1	-4,3	-283,5	-2,6	-280,9	-1,9	-46,3	-66,4	-1,5	-64,9	2,2	-15,5	4,5	-1,0	5,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	-0,4	3,8	-112,0	-2,0	-110,0	1,9	-71,7	-88,9	-1,2	-87,7	-2,3	-34,3	16,0	-0,1	16,1
2001 III	-0,1	3,5	-4,6	-0,4	-4,1	1,0	5,6	-22,2	-0,1	-22,0	0,1	-13,9	4,3	-0,5	4,8
2001 IV	-0,1	4,7	-29,4	-0,5	-28,9	-0,7	-38,1	-12,4	-0,3	-12,2	-0,3	-3,8	-6,8	1,9	-8,8
2002 I	0,0	-4,9	-28,7	-1,4	-27,3	0,4	-4,5	-16,7	-0,5	-16,2	0,8	-13,6	-5,8	-1,2	-4,6
2002 II	-0,1	-3,6	-10,0	-2,0	-7,9	2,4	-2,1	-23,7	0,2	-23,9	0,0	-2,4	-12,7	-0,1	-12,6
2002 III	-0,1	2,8	10,2	-0,6	10,8	-1,1	-3,5	-12,4	-0,3	-12,1	0,9	-13,6	-1,7	0,2	-1,9
2002 kesä	0,0	-0,5	-5,5	.	.	-0,6	2,7	-1,5	.	.	0,4	1,1	-6,1	.	.
2002 heinä	-0,2	0,5	-6,6	.	.	-0,7	1,5	-2,2	.	.	0,5	-7,5	-1,4	.	.
2002 elo	-0,3	3,2	2,3	.	.	0,0	-5,1	-4,9	.	.	-0,1	0,0	1,6	.	.
2002 syys	0,4	-0,9	14,6	.	.	-0,4	0,2	-5,3	.	.	0,4	-6,1	-1,9	.	.
2002 loka	-0,2	-0,6	1,5	.	.	-0,5	3,2	-9,5	.	.	0,4	2,8	0,6	.	.
2002 marr	0,1	-0,4	1,9	.	.	0,2	-6,9	-0,2	.	.	-0,1	-8,9	2,7	.	.

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Viimeaikaisien ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

3) Ei sisällä eurojärjestelmää.

Taulukko 8.6

Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Muut sijoitukset sektoreittain^{1), 2)}

	Yhteensä		Eurojärjestelmä		Julkisyhteisöt		Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)						Muut sektorit		
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Yhteensä		Pitkäaikaiset		Lyhytaikaiset		Saamiset	Velat	
							Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1998	-81,9	204,9	-0,7	3,5	-1,0	-6,1	-22,6	192,4	-37,6	40,4	15,0	152,0	-57,6	15,2	
1999	-31,9	192,7	-2,0	6,6	3,3	-13,0	16,3	161,2	-47,2	53,8	63,5	107,4	-49,4	37,8	
2000	-178,9	361,0	-1,1	0,9	-2,2	0,9	-130,3	289,4	-50,0	53,0	-80,4	236,3	-45,3	69,8	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	-240,9	249,6	0,6	4,4	2,9	-1,1	-227,2	234,1	-44,4	20,1	-182,9	214,0	-17,2	12,2	
2001	III	-57,0	-16,5	1,0	-1,0	-1,0	0,1	-55,0	-27,2	-8,7	12,0	-46,3	-39,2	-2,0	11,6
2001	IV	-61,3	11,0	-0,4	3,7	1,9	4,2	-45,9	4,7	-17,6	-8,7	-28,3	13,4	-16,9	-1,7
2002	I	19,1	22,8	-0,4	1,2	-0,7	-8,4	18,4	25,8	-2,1	10,2	20,4	15,6	1,8	4,1
2002	II	-73,9	-8,3	-0,6	-3,5	0,9	3,9	-62,4	-11,2	-7,5	20,3	-54,9	-31,6	-11,8	2,5
2002	III	-65,1	0,8	0,3	-0,1	-0,6	-2,8	-35,7	9,1	-4,9	5,9	-30,8	3,2	-29,1	-5,4
2001	syys	-71,7	21,0	0,1	1,9	-0,4	1,7	-67,7	13,3	-1,7	6,3	-66,0	7,0	-3,8	4,2
2001	loka	-35,4	13,5	-0,5	4,5	-0,6	2,1	-23,2	6,6	-3,7	1,9	-19,5	4,7	-11,1	0,3
2001	marras	-61,4	25,7	0,0	2,0	2,5	2,5	-53,3	22,4	-9,6	-13,3	-43,6	35,7	-10,6	-1,2
2001	joulu	35,5	-28,3	0,1	-2,8	0,1	-0,4	30,5	-24,3	-4,3	2,7	34,8	-27,0	4,8	-0,8
2002	tammi	1,3	-7,0	-0,7	2,6	-1,4	-8,8	14,3	0,5	-1,5	5,5	15,9	-5,0	-10,9	-1,3
2002	helmi	26,2	-1,8	-0,1	-3,8	1,0	-1,6	5,3	12,3	-6,6	1,2	11,9	11,1	20,1	-8,8
2002	maalis	-8,5	31,6	0,4	2,4	-0,2	2,1	-1,3	13,0	6,0	3,5	-7,3	9,5	-7,3	14,2
2002	huhti	-41,1	23,5	-0,4	-4,3	1,7	5,7	-29,8	22,5	-4,2	7,7	-25,6	14,8	-12,5	-0,3
2002	touko	-63,2	34,8	-0,1	-0,5	-0,1	-0,1	-56,0	36,5	-5,2	8,2	-50,8	28,3	-7,0	-1,1
2002	kesä	30,4	-66,7	-0,1	1,3	-0,7	-1,7	23,5	-70,2	1,9	4,4	21,5	-74,6	7,7	3,9
2002	heinä	-1,2	-9,3	0,4	2,7	-0,2	-1,2	13,6	-10,1	3,0	2,9	10,6	-13,0	-14,9	-0,7
2002	elo	7,1	-29,1	0,1	-5,0	-0,6	-2,2	12,7	-17,9	0,3	2,0	12,4	-19,9	-5,1	-4,0
2002	syys	-70,9	39,2	-0,2	2,1	0,3	0,6	-61,9	37,1	-8,2	0,9	-53,8	36,2	-9,0	-0,6
2002	loka	-69,6	31,6	-0,1	-0,3	-0,4	1,4	-53,9	22,0	-4,4	7,4	-49,5	14,6	-15,2	8,5
2002	marras	-81,0	42,5	0,9	1,2	-1,6	0,5	-65,6	34,7	-7,3	-7,5	-58,3	42,1	-14,7	6,1

2. Muut sijoitukset sektoreittain ja vaateittain¹⁾

2.1. Eurojärjestelmä

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
1999	-1,2	6,7	5,5	-0,8	-0,1	-0,9
2000	-1,1	0,9	-0,2	0,0	0,0	0,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001	0,6	4,4	5,0	0,0	0,0	0,0
2001	III	1,0	-1,0	0,0	0,0	0,0
2001	IV	-0,4	3,8	3,4	0,0	0,0
2002	I	-0,4	1,2	0,7	0,0	0,0
2002	II	-0,6	-3,5	-4,1	0,0	0,0
2002	III	0,3	-0,2	0,1	0,0	0,0

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Viimeaikaisien ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

2.2. Julkisyhteisöt

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1999	0,0	0,0	0,0	4,4	-13,1	-8,7	-1,2	0,2	-1,0
2000	0,1	0,0	0,1	-1,4	0,8	-0,5	-0,9	0,1	-0,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	-0,1	0,0	-0,1	4,4	-1,1	3,3	-1,4	0,1	-1,3
2001 III	0,0	0,0	0,0	-0,7	0,2	-0,6	-0,3	0,0	-0,3
2001 IV	0,0	0,0	0,0	2,1	4,1	6,2	-0,1	0,1	-0,1
2002 I	0,0	0,0	0,0	-0,4	-8,1	-8,5	-0,3	-0,3	-0,6
2002 II	1,4	0,0	1,4	-0,3	3,8	3,5	-0,3	0,2	-0,2
2002 III	0,0	0,0	0,0	-0,3	-2,8	-3,1	-0,2	0,0	-0,2

2.3. Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	16	17	18	19	20	21
1999	15,5	160,5	176,0	0,8	0,7	1,5
2000	-126,3	284,0	157,8	-4,1	5,3	1,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001	-213,3	224,3	10,9	-13,9	9,8	-4,1
2001 III	-53,9	-29,1	-82,9	-1,1	1,8	0,7
2001 IV	-41,2	3,4	-37,8	-4,7	1,3	-3,4
2002 I	23,9	19,8	43,7	-5,5	6,0	0,5
2002 II	-61,4	-9,9	-71,4	-0,9	-1,3	-2,2
2002 III	-33,4	7,1	-26,3	-2,3	2,0	-0,3

2.4. Muut sektorit

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1999	-7,5	4,8	-2,7	-18,9	21,7	2,8	-23,0	11,3	-11,7
2000	-14,5	10,4	-4,1	-25,2	64,4	39,2	-5,7	-5,0	-10,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	-0,6	0,7	0,1	-16,2	10,9	-5,3	-0,3	0,6	0,3
2001 III	0,8	-0,9	-0,1	-0,9	11,1	10,2	-1,9	1,4	-0,5
2001 IV	2,6	-1,2	1,3	-19,4	-1,0	-20,4	-0,1	0,6	0,5
2002 I	-0,6	-0,5	-1,1	3,9	3,4	7,3	-1,5	1,2	-0,3
2002 II	-3,4	-0,8	-4,2	-8,3	2,3	-5,9	-0,1	0,9	0,8
2002 III	-2,9	0,6	-2,3	-26,1	-7,3	-33,5	-0,1	1,4	1,3

3. Valuuttavaranto¹⁾

	Yhteensä	Kulta	Erityiset nosto-oikeudet	Varanto-osuus IMF:ssä	Valuuttasaamiset							Muut saamiset
					Yhteensä	Käteinen ja talletukset		Arvopaperit			Johdannaiset	
						Rahaviranomaiset ja BIS	Pankit	Osakkeet	Joukkolainat	Rahamarkkina-paperit		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1999	10,1	0,3	1,0	2,0	6,1	12,5	-12,1	0,2	3,5	2,0	-0,1	0,8
2000	17,6	1,0	0,3	2,9	13,3	4,3	4,6	0,0	-5,6	10,1	-0,1	0,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	17,8	0,6	-1,0	-4,2	22,5	10,0	-5,3	-1,1	20,4	-1,6	0,0	0,0
2001 III	2,5	0,2	0,1	-4,5	6,7	-0,9	3,1	0,0	4,9	-0,4	0,0	0,0
2001 IV	3,3	0,1	-0,1	0,8	2,4	2,7	1,7	0,0	4,8	-6,9	0,0	0,0
2002 I	-3,1	-0,2	0,0	-0,4	-2,4	-1,7	-12,4	0,0	4,2	7,4	0,0	0,0
2002 II	6,7	0,5	0,5	-2,1	7,8	-0,6	1,2	0,0	4,3	3,1	-0,2	0,0
2002 III	-4,6	-0,1	-0,2	0,2	-4,6	-2,4	-3,0	0,0	1,9	-1,2	0,0	0,0

Lähde: EKP.

1) Lisäys (-), vähennys (+).

Taulukko 8.7

Ulkomainen varallisuus¹⁾ ja valuuttavaranto

(miljardia euroa [miljardia ecua vuonna 1997]; ajanjakson lopun kantatieto)

1. Yhteenvedo ulkomaisesta varallisuudesta

	Yhteensä		Suorat sijoitukset	Arvopaperisijoitukset	Johdannaiset	Muut sijoitukset	Valuuttavaranto
	1	% BKT:stä 2					
Ulkomainen nettovarallisuus^{2,3)}							
1997	16,3	0,3	181,5	-750,5	-5,9	223,8	367,3
1998	-170,1	-2,8	152,0	-748,5	2,3	86,5	337,6
1999	-297,3	-4,7	369,6	-881,2	16,0	-183,9	382,2
2000	-414,7	-6,3	428,4	-804,9	8,5	-437,2	390,4
2001	-152,2	-2,2	530,7	-682,7	-5,9	-387,0	392,7
Saamiset							
1999	5 796,7	92,5	1 174,5	2 058,1	111,1	2 070,8	382,2
2000	6 740,0	102,6	1 609,7	2 344,1	117,9	2 277,9	390,4
2001	7 459,4	109,3	1 859,9	2 499,8	123,7	2 583,4	392,7
Velat							
1999	6 094,0	97,2	804,9	2 939,3	95,1	2 254,7	-
2000	7 154,7	108,9	1 181,2	3 149,1	109,3	2 715,1	-
2001	7 611,6	111,5	1 329,2	3 182,5	129,5	2 970,5	-

2. Suorat sijoitukset

	Euroalueelta ulkomaille						Ulkomailta euroalueelle					
	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma (lähinnä konsernien sisäisiä lainoja)			Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma (lähinnä konsernien sisäisiä lainoja)		
	Yhteensä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset	Yhteensä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset	Yhteensä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset	Yhteensä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1999	938,7	85,7	853,0	235,8	1,8	234,0	606,3	24,3	582,0	198,6	1,7	196,9
2000	1 256,0	115,9	1 140,1	353,7	2,3	351,3	880,6	31,8	848,8	300,7	1,8	298,9
2001	1 478,4	132,0	1 346,4	381,5	2,6	378,9	985,6	42,4	943,2	343,6	2,6	341,0

3.1. Arvopaperisijoitukset vaateittain

	Osakkeet		Velkapaperit					
	Saamiset	Velat	Saamiset			Velat		
			Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit	Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit
1	2	3	4	5	6	7	8	
1999	1 013,6	1 698,1	1 044,4	937,2	107,2	1 241,2	1 138,5	102,7
2000	1 183,6	1 627,6	1 160,5	1 038,4	122,1	1 521,5	1 399,9	121,6
2001	1 111,5	1 577,6	1 388,3	1 208,1	180,1	1 604,9	1 505,5	99,4

3.2. Arvopaperisijoitukset: saamiset vaateittain ja sijoittajasektoreittain

	Osakkeet					Velkapaperit									
	Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset			Joukkolainat				Rahamarkkinapaperit					
			Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit	Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset		Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset			
								Yhteensä	Julkisyhteisöt			Muut sektorit	Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1999	0,4	25,9	987,3	4,1	983,2	4,5	257,2	675,4	6,2	669,3	2,6	68,5	36,1	0,2	35,9
2000	0,9	42,7	1 140,0	5,6	1 134,4	3,4	328,5	706,5	5,7	700,9	0,5	85,6	36,0	0,1	35,8
2001	1,2	43,7	1 066,7	6,6	1 060,0	2,1	422,1	784,0	8,0	776,0	2,8	125,2	52,1	0,2	51,9

Lähde: EKP.

1) 12 maata käsittävän euroalueen tietoja eli Kreikan tiedot ovat mukana.

2) Saamiset vähennettynä veloilla.

3) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

4) Ei sisällä eurojärjestelmää.

4. Muut sijoitukset sektoreittain ja vaateittain

	Eurojärjestelmä						Julkisyhteisöt							
	Yhteensä		Lainat / käteinen ja talletukset		Muut saamiset/velat		Yhteensä		Kauppaluotot		Lainat / käteinen ja talletukset		Muut saamiset/velat	
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1999	3,1	27,4	3,0	27,1	0,1	0,3	125,5	57,3	2,5	0,1	72,4	45,4	50,6	11,8
2000	3,0	32,2	2,9	31,9	0,1	0,3	133,8	60,0	2,8	0,2	77,5	47,7	53,5	12,1
2001	3,0	36,4	2,9	36,2	0,1	0,2	132,5	63,8	3,1	0,2	73,6	51,4	55,9	12,3

	Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)						Muut sektorit							
	Yhteensä		Lainat / käteinen ja talletukset		Muut saamiset/velat		Yhteensä		Kauppaluotot		Lainat / käteinen ja talletukset		Muut saamiset/velat	
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat
	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
1999	1 317,7	1 823,5	1 291,8	1 798,1	25,9	25,5	624,5	346,5	161,0	90,7	394,2	225,7	69,3	30,1
2000	1 458,5	2 168,4	1 421,4	2 126,4	37,1	42,0	682,6	454,5	179,5	110,2	418,9	314,8	84,2	29,5
2001	1 719,5	2 407,3	1 668,6	2 354,1	50,9	53,2	728,4	462,9	177,6	109,7	478,4	321,9	72,4	31,4

5. Eurojärjestelmän ja Euroopan keskuspankin valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset¹⁾

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kantatieto, ellei toisin mainita)

	Valuuttavaranto													Lisätieto: valuuttavarantoon liittyvät saamiset	
	Yhteensä	Kulta	Valuuttasaamiset				Muut saamiset	Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta							
			Erityiset nosto-oikeudet	Varanto-osuus IMF:ssä	Yhteensä	Käteinen ja talletukset			Arvopaperit			Johdannaiset			
						Rahaviranomaiset ja BIS			Pankit	Yhteensä	Osakkeet		Joukkolainat		Rahamarkkinapaperit
1	2	Miljoonaa troy-unsia ²⁾	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Eurojärjestelmä³⁾

1998 joulukuu ⁴⁾	329,4	99,6	404,131	5,2	23,4	201,2	12,6	19,6	169,0	0,0	116,6	52,4	0,0	0,0	7,6
1999 joulukuu	372,1	116,4	402,758	4,5	24,3	226,9	13,5	23,0	190,7	0,0	133,9	56,8	-0,2	0,0	14,6
2000 joulukuu	377,2	117,1	399,537	4,3	20,8	235,0	9,7	20,1	204,4	0,0	154,0	50,4	0,7	0,0	15,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi 1.	390,4	118,4	404,157	4,3	21,2	246,5	16,8	20,5	208,5	0,0	158,1	50,4	0,7	0,0	16,3
2001 joulukuu	392,7	126,1	401,876	5,5	25,3	235,8	8,0	25,9	201,5	1,2	147,0	53,3	0,4	0,0	24,7
2002 syys	380,9	131,4	400,278	4,9	26,3	218,3	13,1	36,5	168,4	-	-	-	0,4	0,0	18,5
loka	375,5	128,5	400,114	4,9	25,9	216,1	10,4	40,9	164,4	-	-	-	0,5	0,0	20,8
marras	372,6	128,5	399,951	5,0	25,4	213,7	10,0	39,0	164,5	-	-	-	0,2	0,0	21,8
joulukuu	366,1	130,4	399,022	4,8	25,0	205,8	10,3	35,3	159,8	-	-	-	0,4	0,0	22,4

Euroopan keskuspankki⁵⁾

1999 joulukuu	49,3	7,0	24,030	0,0	0,0	42,3	0,3	7,8	34,3	0,0	27,8	6,5	0,0	0,0	2,6
2000 joulukuu	45,3	7,0	24,030	0,0	0,0	38,2	0,6	6,8	30,6	0,0	20,4	10,2	0,3	0,0	3,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 joulukuu	49,3	7,8	24,656	0,1	0,0	41,4	0,8	7,0	33,6	0,0	23,5	10,1	0,0	0,0	3,6
2002 syys	46,5	8,1	24,656	0,2	0,0	38,2	1,1	7,9	29,2	-	-	-	0,0	0,0	2,7
loka	45,8	7,9	24,656	0,2	0,0	37,7	1,1	9,4	27,2	-	-	-	0,0	0,0	3,0
marras	45,1	7,9	24,656	0,2	0,0	37,0	1,4	9,4	26,2	-	-	-	0,0	0,0	3,3
joulukuu	45,5	8,1	24,656	0,2	0,0	37,3	1,2	9,9	26,1	-	-	-	0,0	0,0	3,0

Lähde: EKP.

1) Valuuttavarantoa ja valuuttamääräistä likviditeettiä koskevan raportointimallin mukaisia lisätietoja on saatavissa EKP:n verkkosivuilla.

2) Eurojärjestelmän kultavarantojen muutos johtuu siitä, että eräs keskuspankki myi kultaa 26.9.1999 tehdyn keskuspankkien kultasopimuksen ehtojen mukaisesti.

3) Kattavuus- ja arvostuserojen vuoksi luvut eivät ole täysin verrattavissa taulukon 1.1 lukuun.

4) Tilanne 1.1.1999.

5) Osa eurojärjestelmän valuuttavarantoa.

9 Euroalueen ulkomaankauppa

Taulukko 9

1. Arvot, määrät ja yksikköarvot hyödykkeittäin^{1), 2)}

(kausivaihtelusta puhdistamaton, ellei toisin mainita)

	Tavaroiden vienti (fob)					Tavaroiden tuonti (cif)					Yhteensä (kp.) (2000 = 100)		
	Yhteensä	Raaka- aineet ja tuotanto- hyödykkeet	Investoin- titavarat	Kulutus- tavarat	Lisätieto: Valmistetut tavarat	Yhteensä	Raaka- aineet ja tuotanto- hyödykkeet	Investoin- titavarat	Kulutus- tavarat	Lisätieto: Valmistetut tavarat	Öljy	Vienti	Tuonti
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Arvot (miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; 2000 = 100 sarakkeet 12 ja 13)													
1998	797,1	369,9	179,9	214,0	697,8	711,4	393,5	123,0	175,9	540,3	41,6	79,2	71,1
1999	832,8	386,5	183,2	224,2	725,0	781,2	423,2	143,6	192,1	590,6	61,5	82,5	78,1
2000	1 013,7	482,6	221,7	265,4	883,2	1 008,4	579,8	179,4	218,1	730,2	118,9	100,0	100,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	1 060,0	491,3	235,7	286,7	930,3	1 010,7	574,8	178,3	225,8	737,8	107,4	106,2	98,9
2001 III	258,2	119,1	56,5	71,5	226,7	239,5	135,9	39,3	56,7	173,1	28,0	106,4	98,4
2001 IV	272,3	122,1	63,2	74,9	238,6	247,2	136,7	45,0	57,1	181,5	23,1	104,6	94,0
2002 I	258,5	118,8	53,8	72,8	225,9	239,5	134,8	39,5	55,8	175,8	22,7	107,3	94,2
2002 II	272,1	126,6	57,7	74,6	237,7	247,9	141,2	40,6	56,9	180,1	25,7	107,7	95,6
2002 III	264,9	119,4	55,1	75,3	231,0	232,2	128,6	37,4	55,8	168,6	25,7	107,9	94,3
2002 kesä	90,6	41,8	19,4	24,8	79,5	79,7	45,4	12,5	18,8	58,3	8,1	106,0	94,0
2002 heinä	94,6	42,5	19,5	27,0	82,7	80,7	44,5	12,6	19,7	58,7	8,5	105,7	93,4
2002 elo	81,2	36,6	17,5	22,5	70,8	71,2	39,1	11,5	17,4	51,5	8,4	109,5	95,0
2002 syys	89,2	40,3	18,1	25,8	77,6	80,3	45,0	13,3	18,7	58,5	8,7	108,4	94,4
2002 loka	98,2	42,2	19,4	27,3	82,2	88,8	50,2	14,0	20,8	64,2	10,0	106,8	95,5
2002 marras	93,0	42,2	19,2	26,4	80,8	83,1	44,7	13,9	18,9	60,1	7,8	109,4	96,1
Määrät (vuotuinen prosenttimuutos; 2000 = 100 sarakkeet 12 ja 13)													
1998	3,6	4,2	6,0	3,8	4,0	11,4	8,2	21,8	7,7	13,4	-4,5	87,1	89,0
1999	2,2	2,8	-0,8	3,3	1,4	6,1	3,5	12,9	7,7	7,1	6,0	88,8	94,4
2000	12,4	12,5	12,7	12,7	13,6	5,9	6,8	11,7	4,5	8,9	4,7	100,0	100,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	4,9	1,7	8,5	7,6	5,7	-1,2	-1,0	-3,9	-0,2	-1,7	-1,6	103,8	100,1
2001 III	2,8	-2,2	6,5	8,7	3,5	-4,0	-4,4	-9,7	0,4	-4,9	-2,9	103,4	98,3
2001 IV	-0,5	-3,9	0,9	2,9	-0,6	-5,7	-4,9	-12,9	-1,9	-8,1	0,2	102,3	98,6
2002 I	-2,3	-3,8	-7,1	1,9	-3,0	-6,1	-6,3	-18,0	-1,0	-8,8	-1,5	103,7	96,5
2002 II	2,5	2,1	-1,7	4,5	2,2	-1,6	-2,0	-9,4	2,3	-2,9	-3,4	105,8	99,0
2002 III	4,5	0,5
2002 kesä	0,4	-0,4	-3,3	0,5	-0,2	-3,4	-3,1	-13,0	-0,1	-4,6	-5,3	103,6	96,0
2002 heinä	4,4	1,5	-2,3	7,0	3,1	1,1	-1,9	-3,9	3,4	0,5	-0,4	108,7	100,0
2002 elo	0,5	-1,2	-3,2	2,7	-0,1	-3,1	-5,1	-1,2	-3,9	-3,4	-5,7	108,1	98,3
2002 syys	8,8	3,4
2002 loka	0,7	0,3
2002 marras
Yksikköarvot (vuotuinen prosenttimuutos; 2000 = 100 sarakkeet 12 ja 13)													
1998	0,9	-0,7	0,8	2,0	1,5	-5,4	-6,5	-3,6	1,2	-1,1	-30,4	90,5	79,4
1999	2,3	1,7	2,7	1,4	2,4	3,5	3,9	3,4	1,4	2,0	39,4	92,4	82,1
2000	8,3	11,0	7,4	5,1	7,2	21,9	28,3	11,8	8,7	13,5	84,8	100,0	100,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	1,0	0,7	0,2	2,0	1,0	0,2	-1,3	1,6	2,8	1,6	-11,0	101,0	100,2
2001 III	0,9	1,1	-0,1	1,4	1,0	-0,8	-2,6	1,0	2,5	1,0	-12,4	101,1	100,6
2001 IV	-1,6	-3,1	-0,3	0,3	-1,0	-7,5	-11,5	-2,7	-0,9	-2,6	-34,5	101,0	97,6
2002 I	0,9	-0,5	1,4	2,9	0,9	-3,3	-5,4	-0,6	1,1	-0,7	-16,4	101,3	97,7
2002 II	-0,7	-1,5	-0,5	0,5	-0,7	-3,1	-4,1	-1,8	-1,2	-1,8	-7,8	100,8	98,3
2002 III	-1,8	-3,5
2002 kesä	-1,9	-2,6	-0,9	-0,9	-1,7	-5,2	-7,0	-2,8	-2,4	-2,9	-16,9	100,2	97,0
2002 heinä	-2,4	-3,2	-1,5	-1,7	-2,5	-5,4	-5,9	-5,3	-3,8	-3,9	-10,8	99,1	96,8
2002 elo	-1,6	-2,1	-2,4	-0,1	-1,4	-3,9	-3,6	-4,5	-3,3	-3,6	-3,6	99,3	96,7
2002 syys	-1,5	-1,3
2002 loka	-0,5	0,8
2002 marras

Lähteet: Eurostat ja Eurostatin laskelmiin perustuvat EKP:n laskelmat (määrälaskelmat ja yksikköarvojen puhdistus kausivaihtelusta).

1) Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutasetilaston tavarat-erän kanssa (taulukko 8.2).

2) Hyödykejako sarakkeissa 2–4 ja 7–9 noudattaa Broad Economic Categories -luokitusta. Valmistettujen tavaroiden (sarakkeet 5 ja 10) ja öljyn (sarake 11) hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos).

2. Maaryhmittäin ja maittain¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton, ellei toisin mainita)

	Yhteensä	Yhteensä (kp.)	Iso- Britannia	Ruotsi	Tanska	Hakija- maat	Sveitsi	Yhdys- vallat	Japani	Aasia pl. Japani	Afrikka	Latina- lainen Amerikka	Muut maat
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Vienti (fob)													
1998	797,1	-	150,5	31,6	20,6	101,5	51,1	120,3	23,9	114,9	49,7	42,4	90,5
1999	832,8	-	161,4	33,1	21,1	102,9	56,1	135,1	26,8	119,2	48,4	39,1	89,6
2000	1 013,7	-	189,7	38,8	23,2	131,0	63,4	171,4	34,2	151,6	56,1	46,7	107,8
Euroalueen laajeneminen													
2001	1 060,0	-	201,0	36,9	24,3	137,1	66,3	180,0	34,5	165,4	60,3	49,8	104,4
2001	III	258,2	266,4	49,6	8,3	5,9	32,9	16,1	43,9	8,2	40,4	14,5	26,2
	IV	272,3	261,8	50,4	9,6	6,3	36,0	16,2	45,0	8,8	43,3	15,9	28,4
2002	I	258,5	268,7	51,8	9,2	6,0	33,9	15,9	44,6	7,9	39,4	14,0	25,6
	II	272,1	269,4	50,5	9,3	6,2	38,4	16,2	45,7	7,8	42,9	15,6	28,1
	III	264,9	270,0	49,8	8,3	6,0	36,4	15,6	44,1	8,3	42,7	14,8	.
2002	kesä	90,6	88,4	16,4	3,0	2,2	12,9	5,6	14,8	2,6	14,5	5,1	9,6
	heinä	94,6	88,2	17,7	2,5	2,0	13,0	5,4	15,7	2,9	15,3	5,3	10,8
	elo	81,2	91,4	14,9	2,7	1,8	10,8	4,7	14,0	2,5	13,3	4,8	8,4
	syys	89,2	90,4	17,2	3,1	2,2	12,6	5,4	14,4	2,8	14,2	4,6	.
	loka	98,2	89,1	18,0	3,6	2,3	13,9	5,7	16,3	3,0	15,7	5,3	4,1
	marras	93,0	91,3
Muutos edellisestä vuodesta, %													
2002	marras	1,3	-
Tuonti (cif)													
1998	711,4	-	122,6	30,9	17,4	71,6	40,9	104,8	48,5	132,0	45,8	29,3	67,6
1999	781,2	-	131,0	33,2	18,6	80,4	43,2	113,2	53,9	151,8	49,0	30,4	76,5
2000	1 008,4	-	156,6	38,0	21,8	101,2	49,8	140,7	65,5	211,6	72,2	39,7	111,5
Euroalueen laajeneminen													
2001	1 010,7	-	153,5	34,3	21,3	117,3	52,9	138,1	58,7	207,9	74,0	40,9	112,0
2001	III	239,5	251,9	35,7	7,8	5,1	28,4	12,1	31,1	13,1	51,0	18,1	26,9
	IV	247,2	240,7	38,8	8,7	5,7	30,0	13,9	32,7	13,5	50,4	16,9	27,1
2002	I	239,5	241,3	36,1	8,2	5,1	29,3	12,7	32,9	12,8	49,2	17,8	26,1
	II	247,9	244,7	36,9	8,9	5,2	31,3	13,6	32,9	13,5	48,7	17,1	29,2
	III	232,2	241,3	33,2	7,9	5,2	30,2	12,4	27,9	12,3	50,9	16,1	.
2002	kesä	79,7	80,2	11,7	3,0	1,7	10,6	4,4	10,2	4,3	15,6	5,2	9,5
	heinä	80,7	79,7	11,5	2,5	1,7	10,9	4,4	9,8	4,3	17,1	5,7	9,2
	elo	71,2	81,1	9,9	2,4	1,7	8,9	3,6	9,3	3,7	16,0	4,6	8,1
	syys	80,3	80,5	11,8	3,0	1,8	10,5	4,4	8,9	4,2	17,8	5,8	.
	loka	88,8	81,5	12,3	3,2	1,9	11,9	4,9	10,6	4,8	19,4	6,4	.
	marras	83,1	82,0
Muutos edellisestä vuodesta, %													
2002	marras	-2,7	-
Tase													
1998	85,7	-	28,0	0,7	3,2	29,9	10,2	15,5	-24,6	-17,1	3,9	13,1	22,9
1999	51,6	-	30,4	-0,1	2,6	22,5	12,9	21,9	-27,1	-32,6	-0,6	8,7	13,1
2000	5,3	-	33,1	0,8	1,4	29,8	13,6	30,7	-31,3	-60,0	-16,1	7,0	-3,7
Euroalueen laajeneminen													
2001	49,3	-	47,5	2,6	3,0	19,8	13,4	42,0	-24,2	-42,5	-13,7	8,9	-7,6
2001	III	18,7	14,3	13,9	0,5	0,8	4,5	4,0	-4,8	-10,5	-3,6	1,9	-0,7
	IV	25,1	20,6	11,6	0,9	0,5	5,9	2,3	-4,7	-7,1	-1,1	3,1	1,3
2002	I	19,0	27,4	15,7	1,0	0,9	4,6	3,2	-4,9	-9,8	-3,8	1,0	-0,5
	II	24,2	24,9	13,7	0,4	1,0	7,1	2,7	-5,7	-5,9	-1,5	0,7	-1,1
	III	32,7	30,3	16,5	0,5	0,8	6,2	3,2	-4,0	-8,2	-1,4	0,7	.
2002	kesä	10,9	8,3	4,7	0,0	0,4	2,3	1,2	-1,7	-1,1	-0,1	0,4	0,1
	heinä	13,9	8,9	6,2	0,0	0,3	2,1	1,0	-1,4	-1,9	-0,4	0,4	1,6
	elo	9,9	10,5	5,0	0,4	0,1	2,0	1,2	-1,2	-2,8	0,2	0,3	0,2
	syys	8,9	10,9	5,4	0,2	0,4	2,2	1,0	-1,4	-3,6	-1,2	0,0	.
	loka	9,4	7,6	5,7	0,4	0,3	2,0	0,8	-1,7	-3,6	-1,1	0,5	.
	marras	9,9	9,2

Lähteet: Eurostat ja Eurostatin tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat (Kauppatase ja Muut maat).

1) Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutaseilaston tavarat-erän kanssa (taulukot 8.1 ja 8.2).

10 Valuuttakurssit

Taulukko 10

Valuuttakurssit

(jakson keskiarvo, x yksikköä valuuttaa / 1 ecu tai euro, 1999/I = 100 [efektiivinen])

		Euron efektiivinen valuuttakurssi ¹⁾						Ecu/euron valuuttakurssit ²⁾			
		Suppea maaryhmä				Laaja maaryhmä		USA:n dollari	Japanin jeni	Sveitsin frangi	Englannin punta
		Nimellinen	Reaalinen: kuluttaja-hinta-indeksi	Reaalinen: tehdasteollisuuden tuottaja-hintaindeksi	Reaalinen: tehdasteollisuuden yksikkötyökustannukset	Nimellinen	Reaalinen: kuluttaja-hinta-indeksi				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1997		99,1	99,4	99,4	100,5	90,4	96,6	1,134	137,1	1,644	0,692
1998		101,5	101,3	101,6	99,8	96,6	99,1	1,121	146,4	1,622	0,676
1999		95,7	95,7	95,7	96,2	96,6	95,8	1,066	121,3	1,600	0,659
2000		85,7	86,5	87,1	86,9	88,2	86,3	0,924	99,5	1,558	0,609
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001		87,3	88,9	89,3	88,1	91,0	88,1	0,896	108,7	1,511	0,622
2002		90,0	92,8	92,8	90,6	95,6	92,0	0,946	118,1	1,467	0,629
2001	I	88,6	89,8	90,6	89,4	91,4	88,7	0,923	109,1	1,533	0,633
	II	86,0	87,7	87,9	87,1	89,5	86,8	0,873	106,9	1,528	0,614
	III	87,0	88,7	88,9	87,5	91,2	88,0	0,890	108,3	1,507	0,619
	IV	87,5	89,6	89,9	88,5	92,0	88,7	0,896	110,5	1,473	0,621
2002	I	87,1	89,7	89,9	87,9	91,3	88,1	0,877	116,1	1,473	0,615
	II	88,8	91,7	91,6	90,3	93,9	90,5	0,919	116,5	1,465	0,629
	III	91,3	94,3	94,4	93,5	97,9	94,1	0,984	117,2	1,464	0,635
	IV	92,5	95,7	95,5	-	99,4	95,2	0,999	122,4	1,467	0,636
2001	tammi	89,2	90,2	90,9	-	91,7	89,0	0,938	109,6	1,529	0,635
	helmi	88,3	89,4	90,3	-	91,0	88,3	0,922	107,1	1,536	0,634
	maalis	88,4	89,8	90,5	-	91,4	88,9	0,910	110,3	1,535	0,629
	huhti	87,6	89,1	89,6	-	91,0	88,4	0,892	110,4	1,529	0,622
	touko	85,9	87,6	87,7	-	89,3	86,7	0,874	106,5	1,533	0,613
	kesä	84,7	86,3	86,4	-	88,1	85,3	0,853	104,3	1,522	0,609
	heinä	85,4	87,1	87,2	-	89,1	86,2	0,861	107,2	1,514	0,609
	elo	87,7	89,3	89,6	-	91,8	88,6	0,900	109,3	1,514	0,627
	syys	88,0	89,7	90,0	-	92,6	89,3	0,911	108,2	1,491	0,623
	loka	88,0	90,0	90,1	-	92,8	89,5	0,906	109,9	1,479	0,624
	marras	86,8	88,8	89,2	-	91,3	88,0	0,888	108,7	1,466	0,618
	joulu	87,7	89,9	90,3	-	91,9	88,6	0,892	113,4	1,475	0,620
2002	tammi	87,6	90,3	90,5	-	91,6	88,4	0,883	117,1	1,475	0,617
	helmi	86,8	89,3	89,6	-	91,1	87,8	0,870	116,2	1,477	0,612
	maalis	86,8	89,6	89,6	-	91,2	88,2	0,876	114,7	1,468	0,616
	huhti	87,2	90,1	90,0	-	91,7	88,5	0,886	115,8	1,466	0,614
	touko	88,6	91,5	91,4	-	93,7	90,4	0,917	115,9	1,457	0,628
	kesä	90,6	93,5	93,4	-	96,4	92,8	0,955	117,8	1,472	0,644
	heinä	91,7	94,7	94,7	-	98,2	94,4	0,992	117,1	1,462	0,639
	elo	91,1	94,0	94,1	-	97,7	93,8	0,978	116,3	1,464	0,636
	syys	91,2	94,2	94,3	-	98,0	94,1	0,981	118,4	1,465	0,631
	loka	91,7	94,8	94,5	-	98,5	94,6	0,981	121,6	1,465	0,630
	marras	92,5	95,5	95,3	-	99,3	95,0	1,001	121,7	1,467	0,637
	joulu	93,6	96,8	96,7	-	100,4	96,1	1,018	124,2	1,468	0,642
2003	tammi	95,8	99,3	99,2	-	103,0	98,5	1,062	126,1	1,462	0,657
Muutos ed. kuukaudesta, % ⁴⁾											
2003	tammi	2,3	2,7	2,5	-	2,6	2,5	4,3	1,5	-0,4	2,3
Muutos ed. vuodesta, % ⁴⁾											
2003	tammi	9,3	10,0	9,5	-	12,4	11,5	20,3	7,7	-0,8	6,6

Lähde: EKP.

1) Lisätietoja laskentatavasta Yleistä-osassa.

2) Joulukuuhun 1998 asti euron valuuttakurssit (BIS); tammikuusta 1999 alkaen euron valuuttakurssit.

3) Koska EKP ei ilmoittanut virallisia viitekursseja näille valuutoille ennen lokakuuta 2000, taulukossa esitetään viitteelliset kurssit syyskuuhun 2000 saakka.

Ecun/euron valuuttakurssit ²⁾									
Ruotsin kruunu	Tanskan kruunu	Norjan kruunu	Kanadan dollari	Australian dollari	Hongkongin dollari ³⁾	Etelä-Korean won ³⁾	Singaporen dollari ³⁾		
11	12	13	14	15	16	17	18		
8,65	7,48	8,02	1,569	1,528	8,75	1 069,8	1,678	1997	
8,92	7,50	8,47	1,665	1,787	8,69	1 568,9	1,876	1998	
8,81	7,44	8,31	1,584	1,652	8,27	1 267,3	1,806	1999	
8,45	7,45	8,11	1,371	1,589	7,20	1 043,5	1,592	2000	
Euroalueen laajeneminen									
9,26	7,45	8,05	1,386	1,732	6,99	1 154,8	1,604	2001	
9,16	7,43	7,51	1,484	1,738	7,37	1 175,5	1,691	2002	
9,00	7,46	8,20	1,410	1,741	7,20	1 174,7	1,616	2001	I
9,13	7,46	8,01	1,345	1,701	6,81	1 138,9	1,583		II
9,41	7,44	8,01	1,374	1,734	6,94	1 150,1	1,582		III
9,48	7,44	7,97	1,416	1,751	6,99	1 155,2	1,634		IV
9,16	7,43	7,81	1,398	1,692	6,84	1 155,3	1,607	2002	I
9,16	7,43	7,52	1,428	1,666	7,17	1 157,8	1,657		II
9,23	7,43	7,40	1,536	1,796	7,67	1 172,7	1,729		III
9,09	7,43	7,32	1,569	1,791	7,79	1 215,4	1,767		IV
8,91	7,46	8,24	1,410	1,689	7,32	1 194,9	1,630	2001	tammi
8,98	7,46	8,21	1,403	1,724	7,19	1 153,8	1,607		helmi
9,13	7,46	8,16	1,417	1,807	7,09	1 173,4	1,611		maalis
9,11	7,46	8,11	1,390	1,785	6,96	1 183,5	1,617		huhti
9,06	7,46	7,99	1,347	1,681	6,82	1 133,7	1,586		touko
9,21	7,45	7,94	1,302	1,647	6,65	1 104,1	1,550		kesä
9,26	7,44	7,97	1,315	1,689	6,71	1 120,3	1,569		heinä
9,31	7,45	8,06	1,386	1,717	7,02	1 154,0	1,586		elo
9,67	7,44	8,00	1,426	1,804	7,11	1 178,3	1,593		syys
9,58	7,44	8,00	1,422	1,796	7,07	1 178,6	1,640		loka
9,42	7,45	7,92	1,415	1,717	6,93	1 137,5	1,625		marras
9,44	7,44	7,99	1,408	1,735	6,96	1 147,0	1,639		joulu
9,23	7,43	7,92	1,413	1,709	6,89	1 160,8	1,625	2002	tammi
9,18	7,43	7,79	1,388	1,696	6,79	1 147,2	1,594		helmi
9,06	7,43	7,72	1,390	1,669	6,83	1 157,3	1,602		maalis
9,14	7,43	7,62	1,401	1,654	6,91	1 163,2	1,619		huhti
9,22	7,44	7,52	1,421	1,666	7,15	1 150,1	1,651		touko
9,11	7,43	7,40	1,463	1,679	7,45	1 160,6	1,703		kesä
9,27	7,43	7,40	1,532	1,792	7,74	1 169,2	1,740		heinä
9,25	7,43	7,43	1,533	1,805	7,63	1 167,1	1,716		elo
9,17	7,43	7,36	1,543	1,793	7,65	1 182,6	1,732		syys
9,11	7,43	7,34	1,548	1,783	7,65	1 211,9	1,751		loka
9,08	7,43	7,32	1,574	1,785	7,81	1 208,2	1,767		marras
9,10	7,43	7,29	1,587	1,808	7,94	1 226,9	1,786		joulu
9,17	7,43	7,33	1,636	1,822	8,28	1 250,1	1,843	2003	tammi
0,8	0,1	0,5	3,1	0,8	4,3	1,9	3,2		Muutos ed. kuukaudesta, % ⁴⁾ 2003 tammi
-0,6	0,0	-7,4	15,8	6,6	20,3	7,7	13,5		Muutos ed. vuodesta, % ⁴⁾ 2003 tammi

4) Viimeisen kuukausihavainnon prosenttimuutos on esitetty verrattuna edellisen kuukauden tietoihin ja vuotta aikaisempiin tietoihin. Positiivinen muutos merkitsee euron vahvistumista. Tammikuusta 2001 alkaen efektiivistä valuuttakurssia koskevat tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempien havaintojen kanssa muuttuneiden painojen vuoksi.

II Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa

Taulukko 11

Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	YKHI	Julkisen talouden alijäämä (-)/yli-jäämä (+), % BKT:stä	Julkisen talouden bruttovelka, % BKT:stä	Valtion pitkäaikaisten lainojen tuotot ¹⁾ , vuotuinen korko	Valuuttakurssi ²⁾ , kansallinen valuutta/ ecu tai euro	Vaihtotase ja uusi pääomatase, % BKT:stä	Yksikkötyö-kustannukset ³⁾	BKT:n määrä	Teollisuus-tuotannon volyymindeksi ⁴⁾	Standardoitu työttömyysaste, % työvoimasta (kp.)	Lavea raha ⁵⁾	3 kk:n korko ¹⁾ , vuotuinen korko
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tanska												
1999	2,1	3,1	52,7	4,91	7,44	1,8	2,4	2,6	1,8	4,8	-0,2	3,44
2000	2,7	2,5	46,8	5,64	7,45	1,4	1,7	2,8	6,2	4,4	1,1	5,00
2001	2,3	2,8	44,7	5,08	7,45	3,0	3,4	1,4	1,7	4,3	5,7	4,70
2002	2,4	.	.	5,06	7,43	4,5	3,5	3,54
2001	III	2,3	-	5,18	7,44	4,1	3,5	1,7	2,0	4,3	8,0	4,73
	IV	2,0	-	4,83	7,44	0,6	3,5	1,0	-1,3	4,3	9,6	3,77
2002	I	2,5	-	5,21	7,43	2,8	2,3	1,2	-3,2	4,3	2,3	3,63
	II	2,1	-	5,36	7,43	2,6	0,5	3,0	3,9	4,4	2,8	3,71
	III	2,4	-	4,92	7,43	3,7	0,9	1,1	-1,2	4,6	2,6	3,57
	IV	2,7	-	4,74	7,43	4,7	6,2	3,27
2002	elo	2,4	-	4,88	7,43	-	-	-	-2,0	4,5	1,7	3,58
	syys	2,5	-	4,74	7,43	-	-	-	0,3	4,7	2,2	3,45
	loka	2,7	-	4,81	7,43	-	-	-	3,0	4,7	3,1	3,44
	marras	2,8	-	4,79	7,43	-	-	-	-0,8	4,7	4,7	3,31
	joulu	2,6	-	4,61	7,43	-	-	-	.	4,7	11,2	3,07
2003	tammi	.	-	4,43	7,43	-	-	-	.	.	.	2,97
Ruotsi												
1999	0,6	1,5	65,0	4,98	8,81	2,6	-1,2	4,6	2,2	6,7	6,8	3,32
2000	1,3	3,7	55,3	5,37	8,45	3,8	5,0	4,4	6,3	5,6	6,2	4,07
2001	2,7	4,8	56,6	5,11	9,26	3,8	6,1	0,8	-0,3	4,9	3,4	4,11
2002	2,0	.	.	5,31	9,16	4,9	.	4,24
2001	III	3,1	-	5,28	9,41	4,6	7,2	-0,4	-1,9	4,8	3,9	4,34
	IV	3,0	-	5,12	9,48	4,4	5,9	0,5	-2,3	4,9	6,2	3,85
2002	I	2,9	-	5,42	9,16	5,7	4,8	0,5	-1,1	5,0	7,0	4,00
	II	1,9	-	5,64	9,16	5,4	0,9	2,8	0,5	4,9	5,3	4,43
	III	1,5	-	5,16	9,23	3,9	1,3	2,3	-0,9	4,8	5,8	4,41
	IV	1,6	-	5,00	9,09	5,0	.	4,09
2002	elo	1,7	-	5,14	9,25	-	-	-	-2,4	4,7	6,7	4,41
	syys	1,2	-	4,97	9,17	-	-	-	-1,8	5,0	4,8	4,38
	loka	1,7	-	5,07	9,11	-	-	-	-2,6	5,0	2,4	4,30
	marras	1,4	-	5,05	9,08	-	-	-	-1,2	5,0	.	4,12
	joulu	1,7	-	4,89	9,10	-	-	-	.	5,0	.	3,85
2003	tammi	.	-	4,71	9,17	-	-	-	.	.	.	3,83
Iso-Britannia												
1999	1,3	1,1	45,1	5,01	0,659	-2,1	2,9	2,4	0,8	5,9	5,5	5,54
2000	0,8	3,9	42,1	5,33	0,609	-1,8	2,3	3,1	1,6	5,4	6,6	6,19
2001	1,2	0,8	39,1	5,01	0,622	-1,5	4,1	2,0	-2,1	5,0	8,0	5,04
2002	1,3	.	.	4,91	0,629	.	.	1,7	.	.	5,9	4,06
2001	III	1,5	1,2	38,7	5,13	-0,8	3,8	1,8	-2,7	5,0	7,8	5,00
	IV	1,0	-1,9	38,7	4,82	-2,2	3,4	1,6	-5,6	5,1	7,7	4,16
2002	I	1,5	2,7	37,8	5,13	-0,5	2,7	1,1	-5,7	5,1	6,1	4,08
	II	0,9	-3,7	38,2	5,28	-1,9	2,6	1,5	-4,3	5,1	5,8	4,17
	III	1,1	-1,2	37,9	4,71	-0,2	1,5	2,1	-2,3	5,2	5,7	4,01
	IV	1,6	-3,3	38,5	4,52	0,636	.	2,2	.	.	6,2	3,98
2002	elo	1,0	-2,6	37,2	4,67	0,636	-	-	-3,5	5,2	5,8	3,99
	syys	1,0	-5,7	37,9	4,45	0,631	-	-	-1,8	5,2	5,6	3,99
	loka	1,4	2,5	37,8	4,53	0,630	-	-	-0,2	5,1	5,5	3,96
	marras	1,6	-7,5	37,8	4,55	0,637	-	-	-1,2	.	6,0	3,97
	joulu	1,7	-4,8	38,5	4,49	0,642	-	-	.	.	7,0	4,02
2003	tammi	.	.	4,32	0,657	-	-	-	.	.	.	3,98

Lähteet: Eurostat (sarakeet 1, 8, 9 ja 10), Euroopan komissio (talous- ja raha-asioista vastaava pääosasto ja Eurostat) (sarake 2 [vuosittain] ja sarake 3 [vuosittain]), Reuters (sarake 12), kansalliset tilastot (sarake 2 [neljännesvuosittain ja kuukausittain], sarake 3 [neljännesvuosittain ja kuukausittain]), 4, 5, 7 [pl. Ruotsi] ja 11), EKP:n laskelma (sarakeet 6 ja 7 [Ruotsi]).

- 1) Ajanjakson keskiarvoja.
- 2) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.
- 3) Koko talous; Ison-Britannian tilastot eivät sisällä työnantajan sosiaaliturvamaksuja.
- 4) Yhteensä (rakentamista lukuun ottamatta); korjattu työpäivien määrällä.
- 5) Kuukauden lopun keskiarvoja; M3; M4 Ison-Britannian osalta.

12 Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella

Taulukko 12.1

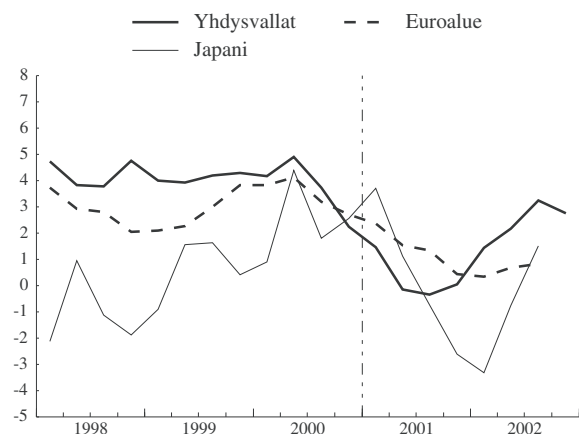
Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	KHI	Yksikkö-työ-kustannukset ¹⁾	BKT:n määrä	Teollisuus-tuotannon volyymindeksi ¹⁾	Työttö-mysaste, % työ-voimasta (kp.)	M2 ²⁾	Pankkien välisen 3 kk:n talletusten korko ³⁾ , vuotuinen korko	Valtion 10 vuoden lainojen tuotto ³⁾ , vuotuinen korko	Valuutta-kurssi ⁴⁾ , kansallinen valuutta/ ecu tai euro	Julkisen talouden rahoitus-asema alijäämä (-) ⁵⁾ / ylijäämä (+), % BKT:stä	Julkinen brutto-velka ⁶⁾ , % BKT:stä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Yhdysvallat											
1999	2,2	-1,1	4,1	5,0	4,2	7,6	5,42	5,64	1,066	0,7	50,4
2000	3,4	3,2	3,8	5,2	4,0	6,1	6,53	6,03	0,924	1,4	45,2
2001	2,8	0,6	0,3	-4,1	4,8	8,7	3,78	5,01	0,896	-0,5	44,8
2002	1,6	.	2,4	-0,9	5,8	7,7	1,80	4,60	0,946	.	.
2001	III	2,7	0,1	-0,4	-5,4	4,8	3,46	4,98	0,890	-1,7	44,1
	IV	1,9	0,9	0,1	-6,2	5,6	10,3	2,15	0,896	-1,0	44,8
2002	I	1,3	-1,3	1,4	-4,0	5,6	9,1	1,90	0,877	-3,0	45,2
	II	1,3	-2,2	2,2	-1,5	5,9	7,5	1,92	0,919	-3,3	45,4
	III	1,6	-2,0	3,3	0,5	5,7	7,3	1,81	0,984	-3,3	46,0
	IV	2,2	.	2,8	1,5	5,9	7,0	1,55	0,999	.	.
2002	elo	1,8	-	-	0,6	5,7	7,9	1,78	0,978	-	-
	syys	1,5	-	-	1,0	5,6	6,1	1,80	0,981	-	-
	loka	2,0	-	-	1,1	5,7	7,1	1,78	0,981	-	-
	marras	2,2	-	-	1,6	6,0	7,2	1,46	1,001	-	-
	joulu	2,4	-	-	1,8	6,0	6,5	1,41	1,018	-	-
2003	tammi	.	-	-	.	.	.	1,37	1,062	-	-
Japani											
1999	-0,3	-2,4	0,7	0,8	4,7	3,7	0,22	1,75	121,3	-7,2	118,2
2000	-0,7	-6,3	2,4	5,9	4,7	2,1	0,28	1,76	99,5	-7,4	126,1
2001	-0,7	5,8	0,3	-7,8	5,0	2,8	0,15	1,34	108,7	-6,1	134,6
2002	-0,9	.	.	-1,5	.	3,3	0,08	1,27	118,1	.	.
2001	III	-0,8	9,2	-0,7	-10,8	5,1	3,1	0,07	1,36	108,3	.
	IV	-1,0	11,1	-2,6	-13,5	5,4	3,2	0,08	1,35	110,5	.
2002	I	-1,4	6,6	-3,3	-10,9	5,3	3,6	0,10	1,46	116,1	.
	II	-0,9	-1,7	-0,7	-3,6	5,3	3,5	0,08	1,37	116,5	.
	III	-0,8	-7,6	1,5	3,7	5,4	3,3	0,07	1,24	117,2	.
	IV	-0,5	.	.	5,8	.	2,9	0,07	1,01	122,4	.
2002	elo	-0,9	-6,1	-	1,9	5,5	3,4	0,07	1,26	116,3	-
	syys	-0,7	-8,6	-	5,3	5,4	3,2	0,07	1,16	118,4	-
	loka	-0,9	-8,8	-	5,4	5,5	3,3	0,07	1,09	121,6	-
	marras	-0,4	.	-	5,1	5,3	3,2	0,07	0,99	121,7	-
	joulu	-0,3	.	-	6,7	.	2,2	0,06	0,97	124,2	-
2003	tammi	.	.	-	.	.	.	0,06	0,84	126,1	-

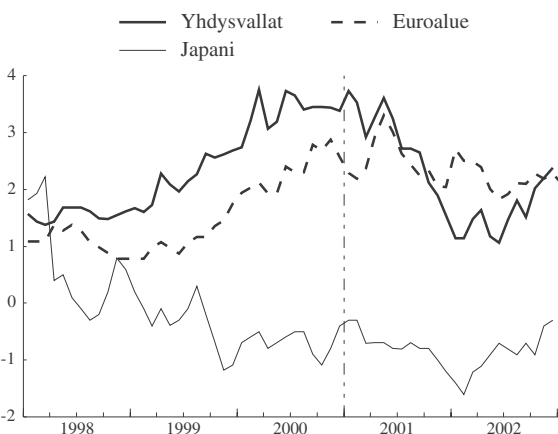
Bruttokansantuotteen määrä

(vuotuinen prosenttimuutos; neljännesvuosittain)

Kuluttajahintaindeksit

(vuotuinen prosenttimuutos; kuukausittain)

Lähteet: Kansalliset tilastot (sarakeet 1, 2 [Yhdysvallat], 3, 4, 5, 6, 8 [joulukuuhun 1998 asti], 9 ja 10), OECD (sarake 2 [Japani]), Eurostat (euroaluetta koskevan kuvion tilastot), Reuters (sarake 7 ja sarake 8 [tammikuusta 1999 alkaen]), EKP:n laskelma (sarake 11).

1) Tehdasteollisuus.

2) Ajanjakson keskiarvo, M2 ja sijoitustodistukset Japanin osalta.

3) Lisäinformaatiota, ks. taulukot 3.1 ja 3.2.

4) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.

5) Japania koskevat tiedot: vuoden 1998 alijäämä sisältää valtion vastuulle ottaman suuren velan; vuoden 1999 tiedot perustuvat rahoitusjärjestelmän rahoitusjärjestelmän tilastoihin.

6) Julkisen sektorin konsolidoitu bruttovelka (ajanjakson lopussa).

Taulukko 12.2

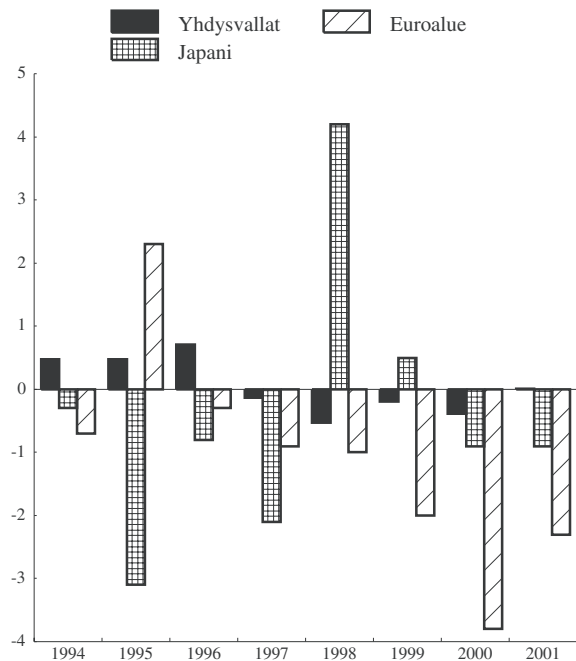
Säästäminen, investoinnit ja rahoitus

(prosenttia BKT:stä)

	Kansallinen säästäminen ja investoinnit			Yritysten (pl. rahoitussektori) investoinnit ja rahoitus					Kotitalouksien investoinnit ja rahoitus ¹⁾				
	Brutto-säästäminen	Pääoman brutto-muodostus	Nettoluotonanto ulkomaille	Pääoman brutto-muodostus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Rahoitusvarojen netto-hankinta	Brutto-säästäminen	Netto-velkaantumisen	Arvo-paperit ja osakkeet	Pääoma-menot	Rahoitusvarojen netto-hankinta	Brutto-säästäminen	Netto-velkaantumisen
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Yhdysvallat													
1998	18,8	20,7	-2,3	9,4	8,6	6,5	8,2	7,0	1,4	12,3	6,9	12,8	5,5
1999	18,4	20,9	-3,0	9,5	8,9	10,5	8,2	10,6	2,7	12,4	4,8	11,2	6,2
2000	18,4	21,1	-4,0	9,7	9,1	7,7	7,5	8,1	2,4	12,5	3,3	11,5	5,7
2001	16,5	19,1	-3,7	7,9	8,5	2,9	7,7	2,8	1,8	13,0	5,4	11,6	5,7
2000 IV	17,8	20,9	-4,3	9,5	9,0	5,2	7,3	5,5	0,1	12,3	0,1	11,4	3,8
2001 I	16,9	20,0	-4,1	8,6	8,9	3,3	7,1	4,4	2,1	12,9	4,5	11,4	3,5
2001 II	16,6	19,3	-3,8	8,1	8,6	1,9	7,4	2,3	2,4	12,9	6,3	11,2	6,5
2001 III	16,5	18,8	-3,5	7,7	8,3	3,3	7,8	2,9	0,6	12,9	9,0	12,8	9,1
2001 IV	15,9	18,2	-3,6	7,1	8,0	2,9	8,5	1,9	2,1	13,4	2,0	10,9	3,8
2002 I	15,6	18,6	-4,1	7,5	7,8	2,2	7,9	2,3	0,0	12,8	6,7	12,3	6,7
2002 II	15,5	18,7	-4,8	7,7	7,6	2,0	7,7	2,4	1,1	12,7	7,0	12,7	5,8
2002 III	15,0	18,5	-4,7	7,7	7,6	0,8	7,5	1,3	-1,2	12,9	4,6	12,7	6,6
Japani													
1998	29,0	26,8	2,6	15,4	15,4	-5,9	13,3	-8,3	-0,4	5,3	6,2	11,6	-0,9
1999	27,8	25,9	2,2	14,4	14,8	2,4	13,7	-3,5	1,7	5,2	5,1	11,5	0,2
2000	27,7	26,2	2,3	15,8	15,4	2,4	14,3	0,3	1,2	5,2	4,1	10,7	0,0
2001	26,4	25,6	2,0	15,7	15,2	-2,3	14,1	-5,7	1,7	4,9	3,0	8,6	-0,1
2000 IV	27,0	27,7	1,7	.	.	6,9	.	12,6	2,7	.	7,4	.	0,5
2001 I	33,4	26,4	2,3	.	.	8,9	.	-2,4	2,2	.	-4,1	.	3,2
2001 II	.	25,4	.	.	.	-26,7	.	-15,3	4,0	.	11,8	.	-4,5
2001 III	.	25,3	.	.	.	6,3	.	-8,9	-1,1	.	-5,2	.	2,6
2001 IV	.	25,5	.	.	.	2,3	.	3,2	1,5	.	8,8	.	-1,5
2002 I	.	22,8	.	.	.	10,0	.	-6,7	-2,5	.	-6,5	.	2,5
2002 II	.	22,7	.	.	.	-25,0	.	-19,0	2,0	.	7,4	.	-8,0
2002 III	.	23,7	.	.	.	-0,7	.	-7,2	-1,8	.	-5,5	.	-0,1

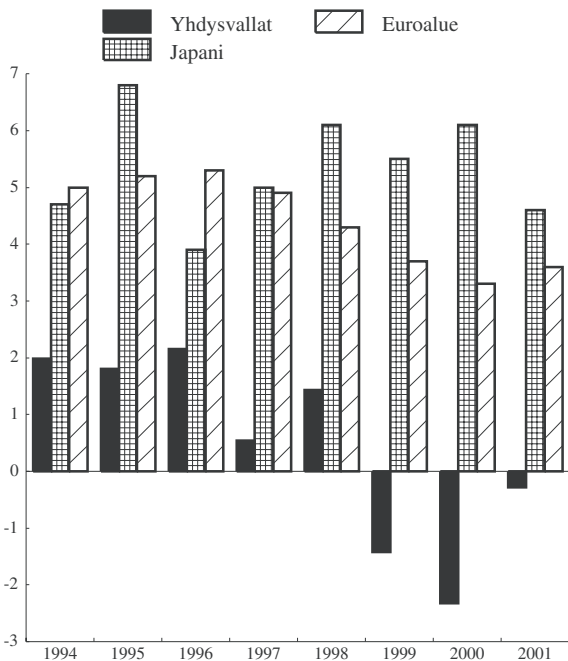
Yritysten (pl. rahoitussektori) nettoluotonanto

(prosenttia BKT:stä)

Kotitalouksien nettoluotonanto¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

Lähteet: EKP, Federal Reserve Board, Bank of Japan ja Economic and Social Research Institute.

1) Kotitaloudet mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

Teknisiä huomautuksia

Taulukot 2.3–2.7

Virtatilastojen laskeminen

Kuukausittaiset virtatilastot lasketaan kantojen kuukausierotuksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Jos L_t on kanta kuukauden t lopussa, C_t^M uudelleenluokittelun vaikutus kuukaudessa t , E_t^M valuuttakurssimuutosten vaikutus ja V_t^M arvostusmuutosten vaikutus, virtatilastot F_t^M kuukaudessa t lasketaan seuraavasti:

$$a) F_t^M = (L_t - L_{t-1}) - C_t^M - E_t^M - V_t^M$$

Vastaavasti neljännesvuosivirtatilastot F_t^Q kuukauden t päättyvänä neljännesvuotena lasketaan seuraavasti:

$$b) F_t^Q = (L_t - L_{t-3}) - C_t^Q - E_t^Q - V_t^Q$$

Tässä L_{t-3} on kanta kuukauden $t-3$ lopussa (edellisen neljänneksen lopussa) ja esimerkiksi C_t^Q on uudelleenluokittelun vaikutus kuukauden t päättyvänä neljännesvuotena.

Taulukko 2.4

Suhteellisten vuosimuutosten laskeminen

Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen (indeksisarjojen) perusteella. Jos F_t^M ja L_t ovat yllä olevan määritelmän mukaisia, kuukauden t kausivaihtelusta puhdistettu kanta I_t on

$$c) I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{F_t^M}{L_{t-1}} \right)$$

Kausivaihtelusta puhdistamattomien sarjojen perusjaksoksi on asetettu 100 joulukuun 2001 tilanteen mukaan. Suhteellinen vuosimuutos a_t eli muutos kuukauden t päättyvänä 12 kuukauden ajanjaksona voidaan laskea joko seuraavasti:

$$d) a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{F_{t-i}^M}{L_{t-i-1}} \right) - 1 \right] \times 100$$

tai seuraavasti:

$$e) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Vastaavasti prosenttimuutos a_t^M kuukautena t voidaan laskea seuraavasti:

$$f) a_t^M = \left(\frac{F_t^M}{L_{t-1}} \right) \times 100$$

$$g) a_t^M = \left(\frac{I_t}{I_{t-1}} - 1 \right) \times 100$$

M3:n kolmen kuukauden liukuva keskiarvo lasketaan kaavalla $(a_t + a_{t-1} + a_{t-2})/3$.

Pyöritysten vuoksi näin lasketut luvut eivät välttämättä täsmää taulukon 2.4 lukujen kanssa. Kausivaihtelusta puhdistetut, useampidesimaaliset kantatiedot ovat saatavissa EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) kohdasta "Euro area statistics-download" CSV-tiedostona, josta taulukon 2.4 tarkat suhteelliset muutosluvut on mahdollista laskea.

Euroalueen raha-aggregaattien ja lainojen puhdistaminen kausivaihtelusta¹

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikaatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2).² M3 puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskemalla yhteen M1:n ja erotuksien (M2–M1) ja (M3–M2) kausivaihtelusta puhdistetut aikasarjat.

Kausivaihteluista puhdistettujen kantojen indeksille estimoidaan kausitekijät.³ Niillä muokataan

1 Lisätietoja: Euroopan keskuspankki (elokuu 2000), "Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area".

2 Lisätietoja: Findley, D., Monsell, B., Bell, W., Otto, M. ja Chen, B.C. (1998), "New Capabilities and Methods of the X-12-ARIMA Seasonal Adjustment Program", *Journal of Business and Economic Statistics*, 16, 2, 127–152, tai "X-12-ARIMA Reference Manual Version 0.2.2" (joulukuu 1998), *Time Series Staff, Bureau of the Census, Washington, D.C.*

Sisäisiä tarkoituksia varten on käytetty myös multiplikaatiivisia malleja TRAMO-SEATS-ohjelmista. Lisätietoja: Gomez, V. ja Maravall, A. (1996), "Programs TRAMO and SEATS: Instructions for the User", *Bank of Spain, Working Paper No. 9628, Madrid*.

3 Tästä seuraa, että kausivaihtelusta puhdistetuissa aikasarjoissa perusjakson (joulukuu 2001) indeksi yleensä poikkeaa 100:sta, mikä johtuu kausivaihtelusta tuona kuukautena.

kantoja sekä uudelleenluokittelusta ja arvostusmuutoksista aiheutuvia korjauseriä. Näin saadaan virtojen kausipuhdistetut arvot. Kausitekijät (ja kauppapäivään liittyvät tekijät) tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Taulukot 2.5–2.8

Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukelpoisia. Tammikuussa 1999 käyttöön otetun uuden raportointimenetelmän vuoksi kantatiedot vuoden 1999 ensimmäistä neljänestä edeltävältä ajalta eivät ole suoraan vertailukelpoisia myöhempien tietojen kanssa.

Taulukoissa 2.5–2.8 esitetyt tilastot tarkistetaan neljännesvuosittain (maalis-, kesä-, syys- ja joulukuun Kuukausikatsauksissa), joten niissä esiintyvät luvut voivat hieman poiketa kuukausitilastojen luvuista.

Suhteellisten vuosimuutosten laskeminen

Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen (indeksisarjojen) perusteella. Jos F_t^Q ja L_{t-3} ovat yllä olevan määritelmän mukaisia, kuukauden t kausivaihtelusta puhdistettu kanta I_t on

$$h) I_t = I_{t-3} \times \left(1 + \frac{F_t^Q}{L_{t-3}} \right)$$

Perusjaksoksi on asetettu 100 joulukuun 2001 tilanne. Suhteellinen vuosimuutos a_t eli muutos kuukauteen t päättyvänä neljän neljänneksen jaksossa voidaan laskea joko seuraavasti:

$$i) a_t = \left[\prod_{i=0}^3 \left(1 + \frac{F_{t-3i}^Q}{L_{t-3(i+1)}} \right) - 1 \right] \times 100$$

tai seuraavasti:

$$j) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Vastaavasti prosenttimuutos edellisen vuoden vastaavasta neljänneksestä a_t^Q kuukauteen t päättyvänä neljänneksenä voidaan laskea seuraavasti:

$$k) a_t^Q = \left(\frac{F_t^Q}{L_{t-3}} - 1 \right) \times 100$$

$$l) a_t^Q = \left(\frac{I_t}{I_{t-3}} - 1 \right) \times 100$$

Pyörästysten vuoksi näin lasketut luvut eivät välttämättä täsmää taulukkojen 2.5–2.7 lukujen kanssa. Kausivaihtelusta puhdistetut, useampidesimaaliset kantatiedot ovat saatavissa EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) kohdasta ”Euro area statistics-download” CSV-tiedostona, josta taulukkojen 2.5–2.7 tarkat suhteelliset muutokset on mahdollista laskea.

Taulukko 3.7

Suhteellisten vuosimuutosten laskeminen

Muutosprosentit lasketaan rahoitustransaktioiden perusteella ja siten ne on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista. Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen perusteella. Jos N_t^M kuvaa virtaa (nettoemissioita) kuukauden t aikana, L_t kantaa kuukauden t lopussa, kuukauden t kausivaihtelusta puhdistettu kanta I_t on

$$m) I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{N_t^M}{L_{t-1}} \right)$$

Perusjaksoksi on asetettu 100 joulukuun 2001 tilanne. Suhteellinen vuosimuutos a_t eli muutos kuukauteen t päättyvänä 12 kuukauden ajanjaksona voidaan laskea joko seuraavasti:

$$n) a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{N_{t-1-i}^M}{L_{t-1-i}} \right) - 1 \right] \times 100$$

tai seuraavasti:

$$o) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Arvopaperien liikkeeseenlaskujen suhteellisten vuosimuutosten laskemisessa käytetään samaa metodologia kuin raha-aggregaattien suhteellisten

vuosimuutosten laskemisessa. Ainoa ero on, että kaavassa käytetään F-muuttujan tilalla N-muuttujaa. Syynä on se, että näin tehdään ero rahaaggregaattien virtatietojen ja arvopaperien liikkeeseenlaskuja koskevien nettomääräisten tilastojen välillä. Arvopaperitilastoissa EKP kerää erikseen bruttomääräisiä liikkeeseenlaskuja ja lunastuksia koskevat tiedot.

Taulukko 4.1

YKHI-tietojen puhdistaminen kausivaihtelusta⁴

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2) (ks. alaviite 2). Kokonaisindeksi puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskemalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut jalostettuja ja jalostamattomia elintarvikkeita, muita teollisuustuotteita kuin energiaa sekä palveluja koskevat euroalueen aikasarjat. Energian hintoja koskevia tietoja ei ole puhdistettu, koska kausivaihtelusta ei ole tilastollista näyttöä. Kausitekijät tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Taulukko 8.2

Vaihtotaseen puhdistaminen kausivaihtelusta

Kausivaihtelusta puhdistaminen, joka tässä perustuu aikasarjan komponenttien multiplikatiiviseen malliin, toteutetaan X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2) (ks. alaviite 2). Tavarakaupan taseessa kausivaihtelusta puhdistaminen käsittää korjaukset työpäivien lukumäärän, karkausvuosien ja pääsiäispyhien vaikutuksista, palvelutaseessa pelkästään työpäivien lukumäärän vaikutuksista. Tuotannon tekijäkorvauksia ja tulonsiirtoja koskevia tietoja ei korjata vastaavasti. Koko vaihtotaseen kausivaihtelusta puhdistettu sarja muodostetaan laskemalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut euroalueen tavarakauppaa, palveluja, tuotannon tekijäkorvauksia ja tulonsiirtoja kuvaavat aikasarjat. Kausikomponentit tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

⁴ Ks. alaviite 1.

Yleistä

Euroopan keskuspankin (EKP) keräämät ja julkaisemat tilastot perustuvat toukokuussa 2000 julkaistuun asiakirjaan ”Statistical information collected and compiled by the ESCB”, jolla päivitetään heinäkuussa 1996 julkaistua asiakirjaa ”Statistical requirements for Stage Three of Monetary Union (Implementation Package)”. Päivitetystä asiakirjasta kuvataan tilastojen nykyistä tuottamista. Siinä käsitellään raha- ja pankkitilastoja sekä niihin liittyviä tilastoja, kuten maksetasetilastoja, ulkomaista varallisuutta koskevia tilastoja ja rahoitustilinpitoa. Sen sijaan ne EKP:n vaatimukset, jotka koskevat hinta- ja kustannustilastoja, kansantalouden tilinpitoa, työmarkkina-tilastoja, julkisen talouden tulo- ja menotilastoja, lyhyen aikavälin tarjonta- ja kysyntätilastoja sekä yrittäjiä ja kuluttajia koskevia suhdannekyselyitä, esitetään elokuussa 2000 julkaistussa asiakirjassa ”Statistical requirements of the ECB in the field of general economic statistics”.¹

Nämä tilastot keskittyvät euroalueeseen kokonaisuutena, EKP:n kuukausikatsauksessa julkaistaan uusia tietoja heti tuoreeltaan. Pitkän aikavälin yksityiskohtaisia tilastotietoja lisäselvityksineen on saatavissa EKP:n verkkosivujen osassa ”Statistics”(www.ecb.int). Näiden verkkosivujen osassa ”Statistics on-line” on käytettävissä hakutoiminto, niiden kautta voi tilata tilastoaineistoja ja ladata tilastoja zip-pakatussa CSV-muodossa (Comma Separated Value).

Koska ecun muodostavat valuutat eivät ole samat kuin rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden valuutat, rahaliiton ulkopuolisten jäsenvaltioiden valuuttojen kurssimuutokset vaikuttaisivat niihin vuotta 1999 edeltäviin tilastojen lukuihin, jotka saataisiin muuttamalla rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden valuutat senhetkisten vaihtokurssien mukaan ecuiksi. Jotta tämä voitaisiin välttää rahatilastoissa, taulukoiden 2.1–2.8 tiedot vuotta 1999 edeltävältä ajalta on ilmoitettu yksikköinä, jotka on saatu muuttamalla kansalliset valuutat 31.12.1998 asetetuilla euron peruuttamattomilla muuntokursseilla. Ellei toisin mainita, hinta- ja kustannustilastot vuotta 1999 edeltävältä ajalta perustuvat kansallisissa valuutoissa ilmoitettuihin tietoihin.

Tietoja on tarpeen mukaan laskettu yhteen tai konsolidoitu (mukaan lukien maitten välinen konsolidointi).

Kuukausikatsauksen tilastot perustuvat yleensä tietoihin, jotka ovat olleet käytettävissä EKP:n neuvoston kunkin kuukauden ensimmäistä kokouspäivää edeltävänä päivänä. Tämän numeron tilastot perustuvat 5.2.2003 käytettävissä olleisiin tietoihin.

Uusimmat tiedot ovat usein ennakkotietoja, joita voidaan myöhemmin tarkistaa. Pyöritysten vuoksi eri lukujen yhteissummat eivät välttämättä täsmää.

Yhteenveto

Taulukossa esitetään yhteenveto euroalueen talouskehityksen keskeisimmistä piirteistä.

Rahapolitiikka- ja rahoitusmarkkinatilastot

Taulukoissa 1.1–1.5 esitetään eurojärjestelmän (Eurosystem) konsolidoitu tase, tietoja eurojärjestelmän rahapoliittisista operaatioista sekä tilastoja, jotka liittyvät vähimmäisvarantoihin ja pankkijärjestelmän likviditeettiasemaan. Taulukot 1.2 ja 1.3 kuvaavat siirtymistä vaihtuvakorkoihin huutokauppoihin kesäkuussa 2000. Taulukoissa 2.1–2.3 esitetään rahalaitoksiin liittyviä, rahataloutta koskevia tilastoja eurojärjestelmä mukaan lukien. Taulukon 2.3 tiedot on konsolidoitu; euroalueen rahalaitosten välisiä positioita ei ole esitetty, mutta niiden saamisten ja velkojen yhteissummien erotus esitetään sarakkeessa 13. Taulukossa 2.4 on rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta johdetut raha-aggregaatit ja joi-takin valtionhallinnon (monetaarisia) velkoja. M3 on laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia euroalueella sijaitsevien rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, euroalueella sijaitsevien rahalaitosten liikkeeseen laskemia

¹ Euroopan tasolla raha- ja pankkitilastoista vastaa EKP. Maksutasetilastoista sekä ulkomaista varallisuutta ja rahoitustilinpitoa koskevista tilastoista vastaavat Euroopan komissio (Eurostat) ja EKP yhdessä. Hinta- ja kustannustilastoista ja muista taloustilastoista vastaa Euroopan komissio (Eurostat).

rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita. Nämä osuudet sisältyvät taulukon 2.3 erään ”ulkomaiset velat”, joihin ne vaikuttavat myös taulukossa 2.4 esitettyyn erään ”ulkomaiset nettosaamiset”. Taulukossa 2.5 esitetään neljännesvuositilastot rahalaitosten lainoista kotitalouksille ja yrityksille eriteltyinä käytötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Taulukossa 2.6 on neljännesvuositilastot euroalueella olevien talletuksista rahalaitoksiin ja taulukossa 2.7 neljännesvuositilastot euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvista rahalaitosten saamisista ja veloista. Taulukossa 2.8 esitetään neljännesvuositilastot joistakin rahalaitosten tase-eristä valuutoittain. Taulukoissa 2.5–2.7 esitetään virtatiedot, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista, sekä vuotuiset prosenttimuutokset. Luettelo rahalaitoksista on kokonaisuudessaan EKP:n verkkosivuilla. Sektoriluokitus on esitetty yksityiskohtaisesti raha- ja pankkitilastojen sektorikäsitteessä ”Money and Banking Statistics Sector Manual – Guidance for the statistical classification of customers” (EKP, marraskuu 1999). Raha- ja pankkitilastojen kokoamisohjeissa ”Money and Banking Statistics Compilation Guide” (EMI, huhtikuu 1998) esitetään suositukset, joita kansallisten keskuspankkien tulee noudattaa. Tilastotiedot on kerätty ja laadittu 1.1.1999 lähtien rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EKP/2001/13, joka tammikuussa 2002 korvasi aiemman asetuksen EKP/1998/16) mukaisesti.

Taulukossa 2.9 esitetään euroalueen sijoitusrahastojen (muiden kuin rahamarkkinarahastojen) neljännesvuositaseiden kantatiedot. Taseet on laskettu yhteen, ja siten velkoihin lasketaan mukaan hallussa olevat muiden rahastojen liikkeeseen laskemat rahasto-osuudet. Sijoitusrahastojen varat/velat on jaoteltu rahaston sijoituspolitiikan (osakerahastot, pitkän ja keskipitkän koron rahastot, yhdistelmärahastot, kiinteistörahastot ja muut rahastot) ja sijoittajatyypin (yleisölle tarjottavat rahastot ja rajoitetulle sijoittajajoukolle tarjotut rahastot) mukaan. Taulukossa 2.10 esitetään sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase rahastotyyppien mukaan ja taulukossa 2.11 sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase sijoittajatyypin mukaan.

tusrahastojen yhteenlaskettu tase sijoittajatyypin mukaan.

EKP tuottaa tilastot, jotka koskevat rahamarkkinakorkoja, valtion pitkäaikaisten lainojen tuottoja ja osakeindeksejä (taulukot 3.1–3.3), sähköisiä markkinainformaatiojärjestelmistä saatujen tietojen perusteella. Pankkien luotto- ja talletuskorkoja koskevien tilastojen (taulukko 3.4) yksityiskohdat ilmenevät taulukon alaviitteestä.

Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden (velkapaperien) liikkeeseenlaskua koskevat tilastot esitetään taulukoissa 3.5, 3.6 ja 3.7. Tilastossa 3.8 esitetään noteerattujen osakkeiden kannat. Velkapaperit on jaoteltu pitkä- ja lyhytaikaisiin arvopapereihin. Lyhytaikaisilla arvopapereilla tarkoitetaan arvopapereita, joiden alkuperäinen maturiteetti on enintään yksi vuosi (EKT 95:n luokittelun mukaisesti; poikkeuksellisesti enintään kaksi vuotta). Pitkäaikaisiin arvopapereihin lasketaan arvopaperit, joiden alkuperäinen maturiteetti on pitempi kuin yksi vuosi tai joiden valinnainen maturiteetti on vähintään yksi vuosi tai joiden maturiteettia ei ole määritetty. Euroalueella olevia velkapaperien liikkeeseenlaskijoita koskevien tilastojen arvioidaan kattavan noin 95 % kaikista liikkeeseenlaskuista.

Taulukosta 3.5 käyvät ilmi lyhyt- ja pitkäaikaisien arvopapereiden liikkeeseen laskut, kuoletukset ja kannat. Nettomääräiset liikkeeseenlaskut ja kantojen muutokset eroavat toisistaan arvostusmuutosten, uudelleenluokittelun sekä muiden muutosten vuoksi.

Taulukossa 3.6 eritellään sektoreittain euromääräisten arvopapereiden liikkeeseenlaskijat euroalueella ja sen ulkopuolella. Euroalueen liikkeeseenlaskijoiden sektoriluokitus on EKT 95:n mukainen.² Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseenlaskijoiden luokituksessa termillä ”pankit (ml. kes-

2 Sektorijaottelu on EKT 95:n mukainen. Kuukausikatsauksen taulukoissa käytetyt sektoriluokitukset ovat seuraavat: rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) sisältää EKP:n ja euroalueen jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit (S121) sekä muut rahalaitokset (S122); muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset sisältää muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S123), rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S124) sekä vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S125); yritykset (S11); valtio (S1311); muut julkisyhteisöt sisältää osavaltiohallinnon (S1312), paikallishallinnon (S1313) ja sosiaaliturvarahastot (S1314).

kuspankit)” tarkoitetaan laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) ja jotka sijaitsevat euroalueen ulkopuolella. Euroopan investointipankki sisältyy luokitukseen ”kansainväliset järjestöt”. (Euroopan keskuspankki sisältyy eurojärjestelmään.)

Taulukossa 3.6 yhteismäärät (sarakeet 1, 7 ja 14) ovat samat kuin taulukossa 3.5 esitetyt luvut euromääräisten arvopapereiden kannoista (sarakeet 8, 16 ja 20), bruttomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakeet 5, 13 ja 17) ja nettomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakeet 7, 15 ja 19). Rahalaitosten liikkeeseen laskemien arvopapereiden kanta (sarake 2) taulukossa 3.6 vastaa suurin piirtein taulukossa 2.8.3 esitettyjä rahalaitosten yhteenlasketun taseen velkapuolen rahamarkkinapapereita ja velkapapereita (sarakeet 2 ja 10), vaikka liikkeeseenlaskutilastojen kattavuus onkin tällä hetkellä hieman suppeampi.

Taulukossa 3.7 esitetään euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapapereiden vuotuinen kasvuvauhti liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan jaoteltuna. Tilastot perustuvat sellaisiin rahoitustransaktioihin, joissa institutionaalinen yksikkö ostaa tai myy rahoitusvaateita, jolloin otetaan velkaa tai maksetaan sitä pois. Vuotuiseen kasvuvauhtiin ei siten lasketa mukaan uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamia eroja.

Taulukossa 3.8 esitetään euroalueella olevien liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan jaoteltuna. Yritysten liikkeeseen laskemien noteerattujen osakkeiden kuukausitiedot vastaavat taulukossa 6.1 esitettyjä neljännesvuosisarjoja (Velat, sarake 20).

Hinnat ja reaalityalouden tilastot

EKP:n kuukausikatsauksessa esitettävät tilastot ovat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta Euroopan komission (lähinnä Eurostatin) ja kansallisten tilastoviranomaisten tuottamia. Euroaluetta koskevat tiedot on saatu laskemalla yksittäisten jäsenvaltioiden tiedot yhteen. Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukel-

poisia. Yleensä tuoreimmista tilastoista saa vertailukelpoisinta tietoa.

Euroalueen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi YKHI (taulukko 4.1) on käytettävissä vuodesta 1995 lähtien. YKHI perustuu kansallisiin yhdenmukaistettuihin kuluttajahintaindekseihin, jotka lasketaan samoin menetelmin kaikissa euroalueen valtioissa. Tavaraja palveluerien jaottelu perustuu YKHIn erien luokittelussa käytettyyn yksilöllisen kulutuksen luokitukseen käyttötarkoituksen mukaan (Classification of Individual Consumption by Purpose, COICOP). YKHIn sisältyvät kotitalouksien todelliset rahamääräiset kulutusmenot euroalueen muodostamalla talousalueella. Taulukossa on myös EKP:n kokoamat, kausivaihtelusta puhdistetut YKHI-tilastot.

Kansantalouden tilinpitoa koskevat tilastot (taulukot 4.2 ja 5.1) – mm. neljännesvuosittaiset yhteenvedot tilinpidosta – tulevat täysin vertailukelpoisiksi koko euroalueella, kun Euroopan kansantalouden tilinpitajärjestelmä (EKT 95) otetaan käyttöön vuoden 1999 aikana ja sen jälkeen. Osa tilastoista on jo täysin vertailukelpoisia. Taulukossa 4.2.2 esitetyt bruttokansantuotteen deflaattorit vuotta 1999 edeltävältä ajalta on laskettu kansallisessa valuutassa kansallisten tietojen perusteella. Tämän Kuukausikatsauksen kansantalouden tilinpitotilastot perustuvat EKT 95:een.

Taulukossa 5.2 on muita keskeisiä reaalityalouden tilastoja. EU:n neuvoston 19.5.1998 antaman lyhyen aikavälin tilastoja koskevan asetuksen (EY) N:o 1165/98 täytäntöönpano kasvattaa käytettävissä olevien euroaluetta koskevien tilastojen määrää. Tuotteiden loppukäytön mukainen erittely taulukoissa 4.2.1 ja 5.2.1 vastaa ilman rakennusteollisuutta lasketun teollisuuden yhdenmukaistettua alajaottelua (NACE-luokitukset C–E) teollisuuden koontiryhmiin siten kuin komission 26.3.2001 antamassa asetuksessa (EY) N:o 586/2001 on määritelty.

Barometritiedot (taulukko 5.3) perustuvat Euroopan komission tekemiin yritys- ja kuluttajakyselyihin.

Työllisyystilastot (taulukko 5.4) perustuvat EKT 95:een. Milloin euroaluetta koskevat tiedot

eivät ole kattavia, jotkin luvut ovat käytettävissä oleviin tietoihin perustuvia EKP:n arvioita. Työttömyystilastot ovat Kansainvälisen työjärjestön (ILO) ohjeiden mukaisia. Työttömyysasteen laske- misessa käytetyt työvoiman määrää koskevat arviot poikkeavat taulukossa 5.4 esitetyistä yhteenlasketuista työllisyys- ja työttömyyslukuista.

Rahoitustilinpitotilastot

Taulukossa 6.1 esitetään euroalueen ei-rahoitus- sektorin rahoitustilipidon neljännesvuositilastot, joissa ovat mukana julkisyhteisöt (S13), yrityk- set (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelematto- mat yhteisöt (S15). Tilastoja ei ole puhdistettu kausivaihtelusta ja ne sisältävät kantatiedot ja EKT 95:n mukaiset rahoitustaloustoimet. Tilas- toissa esitetään ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttöä ja hankintaa koskevia tietoja. Rahoituk- sen hankintaa käsittelevässä osassa velat on jaot- teltu EKT 95:n luokituksen ja alkuperäisen ma- turiteetin mukaan. Rahoituksen käyttöä (saami- sia) koskevat tiedot eivät ole yhtä yksityiskohtai- sia kuin tiedot rahoituksen hankinnasta eriy- tisesti sen vuoksi, ettei niitä pystytä erittele- mään sektoreittain. Sekä kantatiedot että tiedot rahoitustaloustoimista saattavat antaa talouske- hityksen taustaa selventäviä viitteitä. On kuiten- kin todennäköistä, että tilastojen käyttäjien pää- huomio kohdistuu rahoitustaloustoimia koske- viin tietoihin.

Neljännesvuositiedot perustuvat euroalueen rahalaitoksia koskeviin tilastoihin, kansallista tili- pitoa koskeviin neljännesvuositietoihin ja BIS:n kansainvälisiin pankkitilastoihin. Vaikka euro- alueen tilastot perustuvatkin kaikkien euroalueen maiden tietoihin, Irlannin ja Luxemburgin kan- sallisen tilinpidon neljännesvuositilastoja ei tois- taiseksi ole käytettävissä.

Taulukossa 6.2 esitetään kaikkien euroalueen sektoreiden säästämistä, (rahoitusomaisuuteen ja muuhun kuin rahoitusomaisuuteen tehtyjä) investointeja ja rahoitusta koskevat vuotuiset tiedot. Yritysten ja kotitalouksien tiedot esite- tään erikseen. Näistä vuotuisista tilastoista saa- daan entistä yksityiskohtaisempaa tietoa rahoit- tusvarojen hankinnasta, ja ne ovat yhdenmukai-

sia taulukossa 6.1 esitettyjen neljännesvuositie- tojen kanssa.

Julkisen talouden rahoitusasema

Taulukoissa 7.1–7.3 esitetään euroalueen julkisen talouden rahoitusasema. Tiedot on suurimmaksi osaksi konsolidoitu, ja ne perustuvat EKT 95:een. EKP laatii euroalueen aggregaattitilastot jäsenmai- den toimittamien tietojen perusteella, ja tilastoja päivitetään säännöllisesti. Tiedot, jotka koskevat euroalueen maiden julkisen talouden alijäämää ja julkista velkaa, voivat poiketa Euroopan komis- sion liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn yhtey- dessä käyttämistä tiedoista.

Taulukossa 7.1 esitetään julkisyhteisöjen tulot ja menot EKT 95:n määritelmien mukaisesti sellai- sina kuin ne on muutettu Euroopan komission 10.7.2000 antamassa asetuksessa N:o 1500/2000. Taulukossa 7.2 esitetään konsolidoitu julkisen ta- louden bruttovelka nimellisarvoisena liiallisia ali- jäämiä koskevaa menettelyä käsittelevien Euroo- pan yhteisön perustamissopimuksen määräysten mukaisesti. Taulukoissa 7.1 ja 7.2 esitetään yhteen- vedot euroalueen yksittäisten maiden tiedoista, koska ne ovat tärkeitä vakaus- ja kasvusopimuk- sen kannalta. Taulukossa 7.3 esitetään analyysi jul- kisen talouden velasta. Julkisen velan muutoksen ja julkisen talouden alijäämän erotus (eli alijää- mä-/velkakoikaisu) johtuu pääasiassa julkisyhtei- söjen rahoitusvarojen muutoksista ja valuutan arvostusmuutosten vaikutuksista.

Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto), ulkomaankauppa ja valuuttakurssit

Maksutasetta (taulukot 8.1–8.6) ja ulkomaista va- rallisuutta (taulukot 8.7.1–8.7.4) koskevien tilasto- jen käsitteet ja määritelmät vastaavat yleensä IMF:n maksutasekäsikirjan 5. laitosta (lokakuu 1993), EKP:n toukokuussa 2000 antamien Euroopan kes- kuspankin tilastovaatimuksia koskevia suuntaviivo- ja (EKP/2000/04) ja Eurostatin ohjeita.

Euroalueen maksutasetilastot on laatinut EKP. Joulukuuhun 1998 asti tiedot on ilmoitettu ecui- na. Maksutasetilaston tuoreimmat kuukausitie-

dot ovat ennakkotietoja, jotka tarkistetaan yksityiskohtaisten neljännesvuosittaisten maksutasetilastojen julkaisemisen yhteydessä. Aiempia tietoja tarkistetaan aika ajoin.

Tilastot, jotka perustuvat osittain arvioihin, eivät ole täysin vertailukelpoisia myöhempien havaintojen kanssa. Tällaisia tilastoja ovat maksutaseen rahoitustasetilastot vuoden 1998 loppua edeltävältä ajalta, palvelusetilastot vuoden 1997 loppua edeltävältä ajalta, tuotannontekijäkorvausten taseen kuukausikehitystä koskevat tilastot vuosilta 1997–1999 ja ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot vuoden 1997 loppua edeltävältä ajalta. Taulukossa 8.5.2 on jaoteltu euroalueella olevien sijoitukset euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemiin arvopapereihin sijoittajan sektorin mukaan. Sen sijaan ulkomaisten sijoittajien sijoituksia euroalueella olevien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin ei toistaiseksi voida esittää liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan jaoteltuina.

Euroalueen ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot (taulukot 8.7.1–8.7.4) on saatu laskemalla yhteen euroalueen jäsenmaiden ulkopuoliset saamiset ja velat eli euroaluetta käsitellään yhtenä kokonaisuutena alkaen vuoden 1999 lopun tilanteesta. Siten euroalueen ulkopuoliset saamiset ja velat on voitu tilastoissa eritellä (ks. myös joulukuun 2002 Kuukausikatsauksen talouskehityksen osan kehikko 9). Vuoden 1997 ja vuoden 1998 lopun ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot on saatu laskemalla yhteen kansalliset nettomääräiset tiedot. Nettomääräinen menetelmä ja euroalueen ulkopuolisten tietojen yhteenlaskeminen eivät välttämättä tuota täysin vertailukelpoisia tietoja. Ulkomainen varallisuus on laskettu käyttäen tämänhetkisiä markkinahintoja poikkeuksena suorien sijoitusten kantatiedot, jotka laajalti perustuvat kirjanpitoarvoihin.

Eurojärjestelmän valuuttavarannon ja siihen liittyvien saamisten kannat sekä EKP:n valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset esitetään taulukossa 8.7.5., jonka tiedot ovat IMF:n ja BIS:n valuuttavarannon ja valuuttamääräisen likviditeetin raportointimallin mukaisia. Aiempia tilastoja tarkistetaan jatkuvasti, eivätkä valuuttavarantotilastot vuoden 1999 loppua edeltävältä ajalta ole täysin vertailukelpoisia myöhempien tilasto-

jen kanssa. Eurojärjestelmän valuuttavarannon tilastointia käsittelevä julkaisu on saatavissa EKP:n verkkosivuilla (Statistical treatment of the Eurosystem's international reserves. Lokakuu 2000).

Taulukossa 9 esitetään euroalueen tavaroiden ulkomaankauppa. Enin osa tiedoista on saatu Eurostatista. EKP laskee määraindeksit Eurostatin arvoja yksikköarvoindeksien perusteella. Yksikköarvoindeksit puhdistetaan kausivaihtelusta EKP:ssä ja arvoa koskevat tilastot puhdistetaan kausivaihtelusta ja korjataan työpäivien määrillä Eurostatissa.

Raaka-aineiden ja tuotantohyödykkeiden, investointitavaroiden ja kulutustavaroiden hyödykejako noudattaa SITC-luokitukseen (3. tarkistettu laitos) perustuvaa Broad Economic Categories -luokitusta. Valmistettujen tavaroiden ja öljyn hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos). Maantieteellisessä jaotellussa euroalueen tärkeimmät kauppakumppanit esitetään joko maittain tai ryhmittäin. EU:n jäsenyyttä hakeneet 13 maata ovat Bulgaria, Kypros, Latvia, Liettua, Malta, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Turkki, Unkari ja Viro.

Määritelmien, luokittelun, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin verrattavissa maksutasetilastojen tavarakaupan eriin (taulukot 8.1 ja 8.2). Ero johtuu osittain siitä, että vakuutus ja rahti on laskettu mukaan tavaroiden tuontitilastoissa. Vakuutuksen ja rahdin osuus tuonnin arvosta (kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina) oli noin 3,8 % vuonna 1998 (EKP:n arvio).

Taulukossa 10 esitetään EKP:n laskemat euron nimellinen ja reaali-indeksi. Indeksit perustuvat euron valuuttakurssien painotettuihin keskiarvoihin. Painot perustuvat teollisuustuotteiden kaupankäyntitilastoihin vuosilta 1995–97, ja niissä on otettu huomioon kolmansien markkinoiden vaikutus. Joulukuuhun 2000 asti suppeaan maaryhmään kuuluvat ne maat, joiden valuutat on esitetty taulukossa, sekä Kreikka. Alkaen tammikuusta 2001, jolloin Kreikka otti euron käyttöön, Kreikan drakmaa ei enää ole mukana euron efektiivisessä valuuttakurssissa, mikä on otettu painoissa huomioon. Laajaan maaryhmään kuuluvat lisäksi seuraavat maat: Al-

geria, Argentiina, Brasilia, Etelä-Afrikka, Filippiinit, Indonesia, Intia, Israel, Kiina, Kroatia, Kypros, Malesia, Marokko, Meksiko, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Taiwan, Thaimaa, Tšekki, Turkki, Unkari, Uusi-Seelanti, Venäjä ja Viro. Reaaliset valuuttakurssit lasketaan kuluttajahintaindeksin, tehdasteollisuuden tuottajahintaindeksin ja tehdasteollisuuden yksikkötyökustannusten pohjalta. Jos deflaattoreita ei ole saatavissa, käytetään arvioita. Taulukossa esitetään euron kahdenväliset kurssit suhteessa niihin 12 valuuttaan, joita EKP käyttää ”suppean” efektiivisen valuuttakurssin laskennassa. EKP:n julkaisee päivittäisiä viitekursseja näille ja joillekin muille valuutoille. Lisä-

tietoja ks. EKP:n Occasional Paper no. 2 (Buldorini L., Makrydakis S. ja Thimann C., The effective exchange rates of the euro. Helmikuu 2002), joka on saatavissa EKP:n verkkosivuilta.

Muut tilastot

EU:n muita jäsenvaltioita koskevat tilastot (taulukko 11) noudattavat samoja periaatteita kuin euroalueen tilastot. Yhdysvaltoja ja Japania koskevat tilastot (taulukot 12.1 ja 12.2) perustuvat kansallisiin lähteisiin.

Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet¹

2.1.2001

Kreikka otti euron käyttöön 1.1.2001, ja siitä tuli näin ollen kahdestoista yhteisen rahan käyttöönsä ottava EU:n jäsenvaltio. Se on myös ensimmäinen EU:n jäsenvaltio, joka siirtyy yhteisen rahan käyttöön sen jälkeen, kun talous- ja rahaliiton (EMU) kolmas vaihe 1.1.1999 alkoi. Kreikan keskuspankki on nyt siten eurojärjestelmän täysivaltainen jäsen, jolla on samat oikeudet ja velvoitteet kuin euron aiemmin käyttöön ottaneiden 11 EU-jäsenvaltion kansallisilla keskuspankeilla. Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 49 mukaisesti Kreikan keskuspankki maksaa EKP:n pääomasta merkitsemänsä osuuden loppuosan ja osuutensa EKP:n rahastoista sekä siirtää EKP:lle osan omista varannoistaan.

Vuoden 2001 ensimmäinen perusrahoitusoperaatio, josta ilmoitettiin 29.12.2000, on eurojärjestelmän kreikkalaisille vastapuolille ensimmäinen. Operaation toteutus onnistuu hyvin. Likviditeettiä jaetaan 101 miljardia euroa. Jaossa otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän likviditeettitarpeiden lisääntyminen, joka johtuu Kreikan rahalaitosten liittymisestä järjestelmään.

4.1.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

Lisäksi EKP:n neuvosto päättää, että vuoden 2001 pitempiäaikaisissa rahoitusoperaatioissa jaetaan likviditeettiä 20 miljardia euroa kussakin. Tällöin otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotetut likviditeettitarpeet vuonna 2001 ja eurojärjestelmän halukkuus kattaa edelleen suurin osa rahoitussektorin likviditeettitarpeista perusrahoitusoperaatioillaan. EKP:n neuvosto voi muuttaa jaettavan likviditeetin määrää, jos vuoden aikana ilmenee odottamattomia likviditeettitarpeita.

18.1., 1.2., 15.2., 1.3., 15.3., 29.3., 11.4., 26.4.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

10.5.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,50 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 15.5.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 5,50 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,50 prosenttiin 11.5.2001 lähtien.

23.5., 7.6., 21.6., 5.7., 19.7., 2.8.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,50 %, maksuvalmiusluoton korko 5,50 % ja talletuskorko 3,50 %.

30.8.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 5.9.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 5,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin 31.8.2001 lähtien.

13.9.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,25 %, maksuvalmiusluoton korko 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %.

¹ Luettelot eurojärjestelmän rahapoliittisista toimenpiteistä vuosina 1999 ja 2000 löytyvät EKP:n vuosikertomuksista näiltä vuosilta.

17.9.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 19.9.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin 18.9.2001 lähtien.

27.9., 11.10., 25.10.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

8.11.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 14.11.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,25 prosenttiin 9.11.2001 lähtien.

6.12.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

EKP:n neuvosto päättää myös pitää lavean rahaaggregaatin M3:n vuotuisen kasvuvauhdin viitearvon 4½ prosenttina.

3.1.2002

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

Lisäksi EKP:n neuvosto päättää, että vuonna 2002 toteutettavissa pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa jaetaan 20 miljardia euroa kussakin. Määrää päätettäessä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotettu likviditeetin tarve vuonna 2002 sekä eurojärjestelmän pyrkimys tarjota vastaisuudessakin suurin osa rahoitussektorille jakamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta. EKP:n neuvosto voi vuoden aikana muuttaa jaettavan likviditeetin määrää, jos likviditeetin tarpeessa ilmenee odottamattomia muutoksia.

7.2., 7.3., 4.4., 2.5., 6.6., 4.7.2002

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

10.7.2002

EKP:n neuvosto päättää pienentää jaettavan likviditeetin määrän jokaisessa vuoden 2002 jälkipuoliskolla toteutettavassa pitempiaikaisessa rahoitusoperaatioissa 20 miljardista eurosta 15 miljardiin euroon. Määrää päätettäessä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotettu likviditeetin tarve vuoden 2002 jälkipuoliskolla sekä eurojärjestelmän pyrkimys tarjota vastaisuudessakin suurin osa jakamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta.

1.8., 12.9., 10.10., 7.11.2002

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

5.12.2002

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 11.12.2002. Lisäksi EKP:n neuvosto

päätää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 1,75 prosenttiin 6.12.2002 lähtien.

EKP:n neuvosto päättää myös pitää lavean rahaaggregaatin M3:n vuotuisen kasvuvauhdin viitearvon 4½ prosenttina.

9.1.2003

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 2,75 %, maksuvalmiusluoton korko 3,75 % ja talletuskorko 1,75 %.

23.1.2003

EKP:n neuvosto päättää seuraavasta kahdesta toimenpiteestä rahapolitiikan ohjausjärjestelmän kehittämiseksi.

Ensiksikin vähimmäisvarantojen pitoajanjakson ajoitusta muutetaan siten, että pitoajanjakso alkaa aina perusrahoitusoperaation suorituspäivänä sellaisen EKP:n neuvoston kokouksen jälkeen, jossa ennakkotietojen mukaan arvioidaan raha-

politiikan viritystä. Myös maksuvalmiusjärjestelmän korkojen muutosten voimaantulo ajoitetaan uuden pitoajanjakson alkuun.

Toiseksi perusrahoitusoperaatioiden maturiteetti lyhennetään kahdesta viikosta yhteen viikkoon.

Muutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2004 ensimmäisellä neljänneksellä.

EKP:n neuvosto päättää myös, että vuonna 2003 toteutettavissa pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa jaetaan edelleen 15 miljardia euroa kussakin. Määrän muuttamisesta 15 miljardiksi euroksi kerrottiin lehdistötiedotteessa 10.7.2002. Määrää päätettäessä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotettu likviditeetin tarve vuonna 2003 sekä eurojärjestelmän pyrkimys tarjota vastaisuudessakin suurin osa jakamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta.

6.2.2003

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 2,75 %, maksuvalmiusluoton korko 3,75 % ja talletuskorko 1,75 %.

Euroopan keskuspankin julkaisuja

Tässä luettelossa on tietoja joistakin Euroopan keskuspankin julkaisemista asiakirjoista. Julkaisut ovat saatavissa maksutta EKP:n tiedotuksesta (Press and Information Division). Tilaukset voi lähettää nimiösivun kääntöpuolella olevaan postiosoitteeseen.

Täydellinen luettelo Euroopan rahapoliittisen instituutin julkaisemista asiakirjoista löytyy Internet-kotisivuiltamme (<http://www.ecb.int>).

Vuosikertomus

Vuosikertomus 1998. Huhtikuu 1999.

Vuosikertomus 1999. Huhtikuu 2000.

Vuosikertomus 2000. Toukokuu 2001.

Vuosikertomus 2001. Huhtikuu 2002.

Lähentymisraportti

Lähentymisraportti 2000. Toukokuu 2000.

Lähentymisraportti 2002. Toukokuu 2002.

Kuukausikatsaus

Tammikuusta 1999 lähtien julkaistut artikkelit:

Euroalue kolmannen vaiheen alussa. Tammikuu 1999.

Vakauteen tähtäävä eurojärjestelmän rahapolitiikan strategia. Tammikuu 1999.

Euroalueen raha-aggregaatit ja niiden merkitys eurojärjestelmän rahapolitiikan strategiassa.
Helmikuu 1999.

Lyhyen aikavälin talousindikaattorien merkitys euroalueen hintakehityksen arvioinnissa.
Huhtikuu 1999.

Euroalueen pankkitoiminta: rakenteellisia piirteitä ja kehitysnäkymiä. Huhtikuu 1999.

Eurojärjestelmän toimintakehikko: kuvaus ja ensimmäinen arviointi. Toukokuu 1999.

Vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpano. Toukokuu 1999.

Keskeisten talousindikaattorien pitkän aikavälin kehitys ja suhdannevaihtelut euroalueen maissa.
Heinäkuu 1999.

Euroopan keskuspankkijärjestelmän institutionaalinen rakenne. Heinäkuu 1999.

Euron kansainvälinen asema. Elokuu 1999.

Euroalueen rahalaitosten taseet vuoden 1999 alkupuolella. Elokuu 1999.

Inflaatioerot rahaliitossa. Lokakuu 1999.

EKP:n valmistautuminen vuoteen 2000. Lokakuu 1999.

Vakauteen tähtäävä politiikka ja pitkien reaalikorkojen kehitys 1990-luvulla. Marraskuu 1999.

TARGET ja euromääräiset maksut. Marraskuu 1999.

Euroopan keskuspankin säädökset. Marraskuu 1999.

Euroalue vuosi euron käyttöönoton jälkeen: rahoitusrakenteen tärkeimmät piirteet ja muutokset.
Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmän valuuttavaranto ja -operaatiot. Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmä ja EU:n laajentuminen. Helmikuu 2000.

Arvopaperiselvityksen yhdentyminen. Helmikuu 2000.

Euron nimelliset ja reaaliset efektiiviset valuuttakurssit. Huhtikuu 2000.

EMU ja pankkivalvonta. Huhtikuu 2000.

Korkojen ja korkojohdannaisten informaatioisisältö rahapolitiikan kannalta. Toukokuu 2000.

Euroalueen työmarkkinoiden kehitys ja rakenteelliset piirteet. Toukokuu 2000.

Siirtyminen vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin. Heinäkuu 2000.

Rahapolitiikan välitysmekanismi euroalueella. Heinäkuu 2000.

Väestön ikääntyminen ja finanssipolitiikka euroalueella. Heinäkuu 2000.

Katsaus euroalueen hinta- ja kustannusindikaattoreihin. Elokuu 2000.

Euroalueen ulkomaankauppa: tyypilliset piirteet ja viimeaikainen kehitys. Elokuu 2000.

Potentiaalisen tuotannon kasvun ja tuotantokuilun käsitteet, hyödyntäminen ja estimaatit. Lokakuu 2000.

EKP:n suhteet Euroopan yhteisön toimielimiin ja laitoksiin. Lokakuu 2000.

EKP:n rahapolitiikan strategian kaksi pilaria. Marraskuu 2000.

Elektronisen rahan käyttöönoton vaikutuksia. Marraskuu 2000.

Euroalue Kreikan liittymisen jälkeen. Tammikuu 2001.

Epävarmuuden vaikutus rahapoliittiseen päätöksentekoon. Tammikuu 2001.

EKP:n suhteet kansainvälisiin järjestöihin ja foorumeihin. Tammikuu 2001.

Yritysrahoitus euroalueella. Helmikuu 2001.

Palvelutason yhdenmukaistaminen euroalueella maasta toiseen suoritettavien pienten maksujen välityksessä. Helmikuu 2001.

Euroopan keskuspankin ulkoinen viestintä. Helmikuu 2001.

Euroalueen yleiset taloustilastot. Huhtikuu 2001.

Eurojärjestelmän vakuuskäytäntö. Huhtikuu 2001.

Eurosetelien ja -kolikoiden käyttöönotto. Huhtikuu 2001.

Rahatalouden analyysin välineet ja menetelmät. Toukokuu 2001.

Uudet vakavaraisuussäännöt – EKP:n näkökulma. Toukokuu 2001.

Ei-rahoitussektorin rahoituksen hankinta ja käyttö euroalueella. Toukokuu 2001.

Uusi tieto- ja viestintäteknikka ja tuottavuus euroalueella. Heinäkuu 2001.

Euroalueen pohjainflaation mittarit. Heinäkuu 2001.

Finanssipolitiikka ja talouskasvu. Elokuu 2001.

Euroalueen hyödykemarkkinauudistukset. Elokuu 2001.

Keskusvastapuoliclearingin keskittyminen euroalueella. Elokuu 2001.

Rahapolitiikan säännöt. Lokakuu 2001.

Vastapuolten tarjoukset eurojärjestelmän säännöllisissä avomarkkinaoperaatioissa. Lokakuu 2001.

Eurokäteisen käyttöönotto euroalueen ulkopuolella. Lokakuu 2001.

Euroalueen suhdannekehitystä kuvaavien yhdistelmäindikaattorien informatiivisuus. Marraskuu 2001.

Talouspolitiikan päätöksenteko EMUssa. Marraskuu 2001.

Talouden perustekijät ja euron kurssi. Tammikuu 2002.

Eurosetelien käyttöönotto: Mitä käteisrahan vaihdon jälkeen? Tammikuu 2002.

Osakemarkkinat ja rahapolitiikka. Helmikuu 2002.

Kansainvälisen yhteistyön kehitys viime aikoina. Helmikuu 2002.

Julkisen talouden automaattisten vakauttajien toiminta euroalueella. Huhtikuu 2002.

Eurojärjestelmä ja maksu- ja selvitysjärjestelmät. Huhtikuu 2002.

Rahalaitosten tase- ja korkotilastoihin tehtävät muutokset. Huhtikuu 2002.

EKP:n likviditeetin hallinta. Toukokuu 2002.

Kansainvälinen valvontayhteistyö. Toukokuu 2002.

Käteisen euron käyttöönoton vaikutus liikkeessä olevien setelien ja kolikkojen määrään. Toukokuu 2002.

Euroalueen suhdannekierron piirteitä 1990-luvulla. Heinäkuu 2002.

Eurojärjestelmän vuoropuhelu hakijamaiden kanssa. Heinäkuu 2002.

Euroalueen ulkomaisiin suoriin sijoituksiin ja arvopaperisijoituksiin liittyvien pääomavirtojen kehitys. Heinäkuu 2002.

Hintojen lähentyminen ja kilpailu euroalueella. Elokuu 2002.

Euroalueen pankkisektorin viimeaikainen kehitys ja riskit. Elokuu 2002.

Euroalueen säästäminen, rahoitus ja investoinnit. Elokuu 2002.

Rahapolitiikan välittyminen euroalueella. Lokakuu 2002.

Euroalueen repomarkkinoiden pääpiirteitä. Lokakuu 2002.

EKP:n tilivelvollisuus. Marraskuu 2002.

EKP:n rahapolitiikan avoimuus. Marraskuu 2002.

Työllisyyden kasvu euroalueella viime vuosina. Marraskuu 2002.

Rahan kysyntä euroalueella ja käteisen euron käyttöönoton vaikutus. Tammikuu 2003.

CLS-järjestelmän tavoite, määritelmä ja vaikutukset. Tammikuu 2003.

Rahapolitiikan ja finanssipolitiikan suhde euroalueella. Helmikuu 2003.

Kehittyvien markkinatalousmaiden valuuttakurssijärjestelmät. Helmikuu 2003.

Occasional Paper Series

- 1 Santillán J., Bayle M. ja Thygesen C., The impact of the euro on money and bond markets. Heinäkuu 2000.
- 2 Buldorini L., Makrydakís S. ja Thimann C., The effective exchange rates of the euro. Helmikuu 2002.
- 3 Brand C., Gerdesmeier D. ja Roffia B., Estimating the trend of M3 income velocity underlying the reference value for monetary growth. Toukokuu 2002.
- 4 Genre V. ja Gómez-Salvador R., Labour force developments in the euro area since the 1980s. Heinäkuu 2002.
- 5 Russo D., Hart T. L. ja Schönerberger A., The evolution of clearing and central counterparty services for exchange-traded derivatives in the United States and Europe: a comparison. Syyskuu 2002.
- 6 Cabral I., Dierick F. ja Vesala J., Banking integration in the euro area. Joulukuu 2002.
- 7 Mazzaferro F., Mehl A., Sturm M., Thimann C. ja Winkler A., Economic relations with regions neighbouring the euro area in the "Euro Time Zone". Joulukuu 2002.

Working Paper Series

- 1 Brousseau V. ja Scacciavillani F., A global hazard index for the world foreign exchange markets. Toukokuu 1999.
- 2 Monticelli C. ja Tristani O., What does the single monetary policy do? A SVAR benchmark for the European Central Bank. Toukokuu 1999.
- 3 Detken C., Fiscal policy effectiveness and neutrality results in a non-Ricardian world. Toukokuu 1999.
- 4 Angeloni I. ja Dedola L., From the ERM to the euro: new evidence on economic and policy convergence among EU countries. Toukokuu 1999.
- 5 Wynne M., Core inflation: a review of some conceptual issues. Toukokuu 1999.
- 6 Coenen G. ja Vega J.-L., The demand for M3 in the euro area. Syyskuu 1999.
- 7 De Bandt, O. ja Davis E. P., A cross-country comparison of market structures in European banking. Syyskuu 1999.
- 8 Orphanides A. ja Wieland V., Inflation zone targeting. Lokakuu 1999.

- 9 Coenen G., Asymptotic confidence bands for the estimated autocovariance and auto-correlation functions of vector autoregressive models. Tammikuu 2000.
- 10 Fatum R., On the effectiveness of sterilized foreign exchange intervention. Helmikuu 2000.
- 11 Berk J. M. ja van Bergeijk P., Is the yield curve a useful information variable for the Euro-system? Helmikuu 2000.
- 12 Svensson L. E. O. ja Woodford M., Indicator variables for optimal policy. Helmikuu 2000.
- 13 Söderström U., Monetary policy with uncertain parameters. Helmikuu 2000.
- 14 Rudebusch G. D., Assessing nominal income rules for monetary policy with model and data uncertainty. Helmikuu 2000.
- 15 Orphanides A., The quest for prosperity without inflation. Maaliskuu 2000.
- 16 Hördahl P., Estimating the implied distribution of the future short-term interest rate using the Longstaff-Schwartz model. Maaliskuu 2000.
- 17 Fabiani S. ja Mestre R., Alternative measures of the NAIRU in the euro area: estimates and assessment. Maaliskuu 2000.
- 18 Iacoviello M., House prices and the macroeconomy in Europe: results from a structural VAR analysis. Huhtikuu 2000.
- 19 Detken C. ja Hartmann P., The euro and international capital markets. Huhtikuu 2000.
- 20 De Bandt O. ja Mongelli F. P., Convergence of fiscal policies in the euro area. Toukokuu 2000.
- 21 Ehrmann M., Firm size and monetary policy transmission: evidence from German business survey data. Toukokuu 2000.
- 22 Holthausen C. ja Rønde T., Regulating access to international large-value payment systems. Kesäkuu 2000.
- 23 Cho I.-K. ja Sargent T. J., Escaping Nash inflation. Kesäkuu 2000.
- 24 Smets F., What horizon for price stability. Heinäkuu 2000.
- 25 Schellekens P., Caution and conservatism in the making of monetary policy. Heinäkuu 2000.
- 26 Winkler B., Which kind of transparency? On the need for clarity in monetary policy-making. Elokuu 2000.
- 27 Camacho M. ja Perez-Quiros G., This is what the US leading indicators lead. Elokuu 2000.
- 28 Ellison M. ja Valla N., Learning, uncertainty and central bank activism in an economy with strategic interactions. Elokuu 2000.
- 29 Fabiani S., Locarno A., Oneto G. ja Sestito P., The sources of unemployment fluctuations: an empirical application to the Italian case. Syyskuu 2000.
- 30 Coenen G. ja Wieland V., A small estimated euro area model with rational expectations and nominal rigidities. Syyskuu 2000.
- 31 Gropp R. ja Kostial K., The disappearing tax base: Is foreign direct investment eroding corporate income taxes? Syyskuu 2000.
- 32 De Fiore F., Can indeterminacy explain the short-run non-neutrality of money? Syyskuu 2000.
- 33 Trecroci C. ja Vega J. L., The information content of M3 for future inflation in the euro area. Lokakuu 2000.
- 34 Castrén O. ja Takalo T., Capital market development, corporate governance and the credibility of exchange rate pegs. Lokakuu 2000.
- 35 De Bandt O. ja Hartman P., Systemic Risk: A survey. Marraskuu 2000.
- 36 Morana C., Measuring core inflation in the euro area. Marraskuu 2000.
- 37 Vermeulen P., Business fixed investment: evidence of a financial accelerator in Europe. Marraskuu 2000.
- 38 De Fiore F., The optimal inflation tax when taxes are costly to collect. Marraskuu 2000.
- 39 Brand C. ja Cassola N., A money demand system for euro area M3. Marraskuu 2000.

- 40 Mojon B., Financial structure and the interest rate channel of ECB monetary policy. Marraskuu 2000.
- 41 Geraats P. M., Why adopt transparency? The publication of central bank forecasts. Tammikuu 2001.
- 42 Fagan G., Henry J. ja Mestre R., An area-wide model (AWM) for the euro area. Tammikuu 2001.
- 43 Rodriguez Palenzuela D., Sources of economic renewal: from the traditional firm to the knowledge firm. Helmikuu 2001.
- 44 Bindseil U. ja Seitz F., The supply and demand for Eurosystem deposits – The first 18 months. Helmikuu 2001.
- 45 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Testing the rank of the Hankel Matrix: A statistical approach. Maaliskuu 2001.
- 46 Cassola N. ja Luís J. B., A two-factor model of the German term structure of interest rates. Maaliskuu 2001.
- 47 Gropp R. ja Vesala J., Deposit insurance and moral hazard: does the counterfactual matter? Maaliskuu 2001.
- 48 Fratzscher M., Financial market integration in Europe: on the effects of EMU on stock markets. Maaliskuu 2001.
- 49 Casares M., Business cycle and monetary policy analysis in a structural sticky-price model of the euro area. Maaliskuu 2001.
- 50 Von Wachter T., Employment and productivity growth in service and manufacturing sectors in France, Germany and the US. Maaliskuu 2001.
- 51 Stracca L., The functional form of the demand for euro area M1. Maaliskuu 2001.
- 52 Peersman G. ja Smets F., Are the effects of monetary policy in the euro area greater in recessions than in booms? Maaliskuu 2001.
- 53 Vega J.-L. ja Wynne M. A., An evaluation of some measures of core inflation for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 54 Camba-Méndez G. ja Rodriguez Palenzuela D., Assessment criteria for output gap estimates. Huhtikuu 2001.
- 55 Calza A., Gartner G. ja Sousa J., Modelling the demand for loans to the private sector in the euro area. Huhtikuu 2001.
- 56 Faia E., Stabilization policy in a two country model and the role of financial frictions. Huhtikuu 2001.
- 57 Fabiani S. ja Rodriguez Palenzuela D., Model-based indicators of labour market rigidity. Huhtikuu 2001.
- 58 Pérez-Quirós G. ja Timmermann A., Business cycle asymmetries in stock returns: evidence from higher order moments and conditional densities. Huhtikuu 2001.
- 59 Ehrmann M. ja Smets F., Uncertain potential output: implications for monetary policy. Huhtikuu 2001.
- 60 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., A multi-country trend indicator for euro area inflation: computation and properties. Huhtikuu 2001.
- 61 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., Diffusion index-based inflation forecasts for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 62 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Spectral based methods to identify common trends and common cycles. Huhtikuu 2001.
- 63 Nicoletti Altimari S., Does money lead inflation in the euro area? Toukokuu 2001.
- 64 Anderton R. ja Skudelny F., Exchange rate volatility and euro area imports. Toukokuu 2001.
- 65 Fabiani S. ja Mestre R., A system approach for measuring the euro area NAIRU. Toukokuu 2001.

- 66 Brousseau V. ja Scacciavillani F., Can short-term foreign exchange volatility be predicted by the Global Hazard Index? Kesäkuu 2001.
- 67 Pérez-Quirós G. ja Rodríguez Mendizábal H. R., The daily market for funds in Europe: Has something changed with the EMU? Kesäkuu 2001.
- 68 Levin A., Wieland V. ja Williams J. C., The performance of forecast-based monetary policy rules under model uncertainty. Heinäkuu 2001.
- 69 Gaspar V., Pérez-Quirós G. ja Sicilia J., The ECB monetary policy strategy and the money market. Heinäkuu 2001.
- 70 Bindseil U., Central bank forecasts of liquidity factors: Quality, publication and the control of the overnight rate. Heinäkuu 2001.
- 71 Hartmann P., Straetmans S. ja de Vries C. G., Asset market linkages in crisis periods. Heinäkuu 2001.
- 72 Corvoisier S. ja Gropp R., Bank concentration and retail interest rates. Heinäkuu 2001.
- 73 Ehrmann M. ja Worms A., Interbank lending and monetary policy transmission – evidence for Germany. Heinäkuu 2001.
- 74 Freixas X. ja Holthausen C., Interbank market integration under asymmetric information. Elokuu 2001.
- 75 Manganelli S. ja Engle R. F., Value at risk models in finance. Elokuu 2001.
- 76 Gropp R. ja Richards A. J., Rating agency actions and the pricing of debt and equity of European banks: What can we infer about private sector monitoring of bank soundness? Elokuu 2001.
- 77 Bouthevillain C., Cour-Thimann P., van den Dool G., Hernández de Cos P., Langenus G., Mohr M., Momigliano S. ja Tujula M., Cyclically adjusted budget balances: An alternative approach. Syyskuu 2001.
- 78 Mojon B., Smets F. ja Vermeulen P., Investment and monetary policy in the euro area. Syyskuu 2001.
- 79 Stracca L., Does liquidity matter? Properties of a synthetic divisia monetary aggregate in the euro area. Lokakuu 2001.
- 80 Hartmann P., Manna M. ja Manzanares A., The microstructure of the euro money market. Lokakuu 2001.
- 81 Morgan J. ja Mourougane A., What can changes in structural factors tell us about unemployment in Europe? Lokakuu 2001.
- 82 Hendry D. ja Clements M. P., Economic forecasting: some lessons from recent research. Lokakuu 2001.
- 83 Wallis K. F., Chi-squared tests of interval and density forecasts, and the Bank of England's fan charts. Marraskuu 2001.
- 84 Coenen G., Levin A. ja Wieland V., Data uncertainty and the role of money as an information variable for monetary policy. Marraskuu 2001.
- 85 Maeso-Fernandez F., Osbat C. ja Schnatz B., Determinants of the euro real effective exchange rate: a BEER/PEER approach. Marraskuu 2001.
- 86 Beeby M., Hall S. G. ja Henry S. B., Rational expectations and near rational alternatives: How best to form expectations. Marraskuu 2001.
- 87 Boissay F., Credit rationing, output gap, and business cycles. Marraskuu 2001.
- 88 Kilian L. ja Taylor M. P., Why is it so difficult to beat the random walk forecast of exchange rates? Marraskuu 2001.
- 89 Brousseau V. ja Detken C., Monetary policy and fears of financial instability. Marraskuu 2001.
- 90 Lambrecht S., Michel P. ja Vidal J.-P., Public pensions and growth. Marraskuu 2001.

- 91 Peersman G. ja Smets F., The monetary transmission mechanism in the euro area: more evidence from VAR analysis. Joulukuu 2001.
- 92 Majon B. ja Peersman G., AVAR description of the effects of the monetary policy in the individual countries of the euro area. Joulukuu 2001.
- 93 McAdam P. ja Morgan J., The monetary transmission mechanism at the euro-area level: issues and results using structural macroeconomic models. Joulukuu 2001.
- 94 Van Els P., Locarno A., Morgan J. ja Villette J.-P., Monetary policy transmission in the euro area: what do aggregate and national structural models tell us? Joulukuu 2001.
- 95 Agresti A.-M. ja Mojon B., Some stylised facts on the euro area business cycle. Joulukuu 2001.
- 96 Worms A., The reaction of bank lending to monetary policy measures in Germany. Joulukuu 2001.
- 97 Kaufmann S., Asymmetries in bank lending behaviour. Austria during the 1990s. Joulukuu 2001.
- 98 De Haan L., The credit channel in the Netherlands: evidence from bank balance sheets. Joulukuu 2001.
- 99 Hernando I. ja Martínez-Pagés J., Is there a bank lending channel of monetary policy in Spain? Joulukuu 2001.
- 100 Topi J. ja Vilmunen J., Transmission of monetary policy shocks in Finland: evidence from bank level data on loans. Joulukuu 2001.
- 101 Loupiaz C., Savignac F. ja Sevestre P., Monetary policy and bank lending in France: are there asymmetries? Joulukuu 2001.
- 102 Farinha L. ja Robalo Marques C., The bank lending channel of monetary policy: identification and estimation using Portuguese micro bank data. Joulukuu 2001.
- 103 Gambacorta L., Bank-specific characteristics and monetary policy transmission: the case of Italy. Joulukuu 2001.
- 104 Brissimis S. N., Kamberoglou N. C. ja Simigiannis G. T., Is there a bank lending channel of monetary policy in Greece? Evidence from bank level data. Joulukuu 2001.
- 105 Ehrmann M., Gambacorta L., Martínez-Pagés J., Sevestre P. ja Worms A., Financial systems and the role of banks in monetary policy transmission in the euro area. Joulukuu 2001.
- 106 Chatelain J.-B. ja Tiomo A., Investment, the cost of capital, and monetary policy in the nineties in France: a panel data investigation. Joulukuu 2001.
- 107 Butzen P., Fuss C. ja Vermeulen P., The interest rate and credit channel in Belgium: an investigation with micro-level firm data. Joulukuu 2001.
- 108 Valderrama M., Credit channel and investment behaviour in Austria: a micro-econometric approach. Joulukuu 2001.
- 109 Von Kalckreuth U., Monetary transmission in Germany: new perspectives on financial constraints and investment spending. Joulukuu 2001.
- 110 Gaiotti E. ja Generale A., Does monetary policy have asymmetric effects? A look at the investment decisions of Italian firms. Joulukuu 2001.
- 111 Lünemann P. ja Mathä T., Monetary transmission: empirical evidence from Luxembourg firm level data. Joulukuu 2001.
- 112 Chatelain J.-B., Generale A., Hernando I., von Kalckreuth U. ja Vermeulen P., Firm investment and monetary transmission in the euro area. Joulukuu 2001.
- 113 Bean C., Larsen J. ja Nikolov K., Financial frictions and the monetary transmission mechanism: theory, evidence and policy implications. Tammikuu 2002.
- 114 Angeloni I., Kashyap A., Mojon B. ja Terlizzese D., Monetary transmission in the euro area: where do we stand? Tammikuu 2002.
- 115 Orphanides A., Monetary policy rules, macroeconomic stability and inflation: a view from the trenches. Joulukuu 2001.

- I 16 Hoffmann J. ja Kurz C., Rent indices for housing in West Germany 1985 to 1998. Tammikuu 2002.
- I 17 Bover O. ja Velilla P., Hedonic house prices without characteristics: the case of new multiunit housing. Tammikuu 2002.
- I 18 Tomat G. M., Durable goods, price indexes and quality change: an application to automobile prices in Italy, 1988–1998. Tammikuu 2002.
- I 19 Cassola N. ja Morana C., Monetary policy and the stock market in the euro area. Tammikuu 2002.
- I 20 Honkapohja S. ja Mitra K., Learning stability in economics with heterogenous agents. Tammikuu 2002.
- I 21 Beyer A. ja Farmer R. E. A., Natural rate doubts. Helmikuu 2002.
- I 22 Vijselaar F. ja Albers R., New technologies and productivity growth in the euro area. Helmikuu 2002.
- I 23 Tabakis E. ja Vinci A., Analysing and combining multiple credit assessments of financial institutions. Helmikuu 2002.
- I 24 Evans G. W. ja Honkapohja S., Monetary policy, expectations and commitment. Helmikuu 2002.
- I 25 Manganelli S., Duration, volume and volatility impact of trades. Helmikuu 2002.
- I 26 Monnet C. ja Quintin E., Optimal contracts in a dynamic costly state verification model. Helmikuu 2002.
- I 27 Honkapohja S. ja Mitra K., Performance of monetary policy with internal central bank forecasting. Helmikuu 2002.
- I 28 Smets F. ja Wouters R., Openness, imperfect exchange rate pass-through and monetary policy. Maaliskuu 2002.
- I 29 Al-Nowaihi A. ja Stracca L., Non-standard central bank loss functions, skewed risks and certainty equivalence. Maaliskuu 2002.
- I 30 Diewert E., Harmonized indexes of consumer prices: their conceptual foundations. Maaliskuu 2002.
- I 31 Wynne M.A. ja Rodríguez-Palenzuela D., Measurement bias in the HICP: what do we know, and what do we need to know? Maaliskuu 2002.
- I 32 Arratibel O., Rodríguez-Palenzuela D. ja Thimann C., Inflation dynamics and dual inflation in accession countries: a "new Keynesian" perspective. Maaliskuu 2002.
- I 33 Mourougane A. ja Roma M., Can confidence indicators be useful to predict short term real GDP growth? Maaliskuu 2002.
- I 34 Bode B. ja Van Dalen J., The cost of private transportation in the Netherlands, 1992–1999. Maaliskuu 2002.
- I 35 De Fiore F. ja Teles P., The optimal mix of taxes on money, consumption and income. Huhtikuu 2002.
- I 36 De Bondt G., Retail bank interest rate pass-through: new evidence at the euro area level. Huhtikuu 2002.
- I 37 Bindseil U., Equilibrium bidding in the Eurosystem's open market operations. Huhtikuu 2002.
- I 38 Mongelli F. P., "New" views on the optimum currency area theory: what is EMU telling us? Huhtikuu 2002.
- I 39 Fratzscher M., On currency crises and contagion. Huhtikuu 2002.
- I 40 Casares M., Price setting and the steady-state effects of inflation. Toukokuu 2002.
- I 41 Eschenbach F. ja Schuknecht L., Asset prices and fiscal balances. Toukokuu 2002.

- 142 Cabrero A., Camba-Mendez G., Hirsch A. ja Nieto F., Modelling the daily banknotes in circulation in the context of the liquidity management of the European Central Bank. Toukokuu 2002.
- 143 Blow L. ja Crawford I., A non-parametric method for valuing new goods. Toukokuu 2002.
- 144 Silver M. ja Heravi S., A failure in the measurement of inflation: results from a hedonic and matched experiment using scanner data. Toukokuu 2002.
- 145 Bussiere M. ja Fratzscher M., Towards a new early warning system of financial crises. Toukokuu 2002.
- 146 Carletti E. ja Hartmann P., Competition and stability: what's special about banking? Toukokuu 2002.
- 147 Casares M., Time-to-build approach in a sticky price, sticky wage optimizing monetary model. Toukokuu 2002.
- 148 Brousseau V., The functional form of yield curves. Toukokuu 2002.
- 149 Willman A. ja Estrada A., The Spanish block of the ESCB-multi-country model. Toukokuu 2002.
- 150 Gropp R., Vesala J. ja Vulpes G., Equity and bond market signals as leading indicators of bank fragility. Kesäkuu 2002.
- 151 Canova F., G-7 inflation forecasts. Kesäkuu 2002.
- 152 Camba-Mendez G. ja Lamo A., Short-term monitoring of fiscal policy discipline. Kesäkuu 2002.
- 153 Willman A., Euro area production function and potential output: a supply side system approach. Kesäkuu 2002.
- 154 Fratzscher M., The euro bloc, the dollar bloc and the yen bloc: how much monetary policy independence can exchange rate flexibility buy in an interdependent world? Kesäkuu 2002.
- 155 Jimeno J. F. ja Rodriguez-Palenzuela D., Youth unemployment in the OECD: demographic shifts, labour market institutions, and macroeconomic shocks. Kesäkuu 2002.
- 156 Pérez J. J. ja Hiebert P., Identifying endogenous fiscal policy rules for macroeconomic models. Heinäkuu 2002.
- 157 Nyborg K. G., Bindseil U. ja Strebulaev I. A., Bidding and performance in repo auctions: evidence from ECB open market operations. Heinäkuu 2002.
- 158 Sakellaris P. ja Wilson D. J., Quantifying embodied technological change. Heinäkuu 2002.
- 159 Monnet C., Optimal public money. Heinäkuu 2002.
- 160 Detken C., Dieppe A., Henry J., Marin C. ja Smets F., Model uncertainty and the equilibrium value of the real effective euro exchange rate. Heinäkuu 2002.
- 161 Stracca L., The optimal allocation of risks under prospect theory. Heinäkuu 2002.
- 162 Krogstrup S., Public debt asymmetries: the effect on taxes and spending in the European Union. Elokuu 2002.
- 163 Forsells M. ja Kenny G., The rationality of consumers' inflation expectations: survey-based evidence for the euro area. Elokuu 2002.
- 164 De Bondt G., Euro area corporate debt securities market: first empirical evidence. Elokuu 2002.
- 165 Peersman G. ja Smets F., The industry effects of monetary policy in the euro area. Elokuu 2002.
- 166 Beetsma R. M. W. J. ja Jensen H., Monetary and fiscal policy interactions in a micro-founded model of a monetary union. Elokuu 2002.
- 167 Faust J., Rogers J. H., Swanson E. ja Wright J. H., Identifying the effects of monetary policy shocks on exchange rates using high frequency data. Elokuu 2002.

- 168 Perotti R., Estimating the effects of fiscal policy in OECD countries. Elokuu 2002.
- 169 Onatski A. ja Williams N., Modeling model uncertainty. Elokuu 2002.
- 170 Mankiw G. ja Reis R., What measure of inflation should a central bank target? Elokuu 2002.
- 171 Smets F. ja Wouters R., An estimated stochastic dynamic general equilibrium model of the euro area. Elokuu 2002.
- 172 Jonker N., Constructing quality-adjusted price indices: a comparison of hedonic and discrete choice models. Syyskuu 2002.
- 173 De Fiore F. ja Liu Z., Openness and equilibrium determinacy under interest rate rules. Syyskuu 2002.
- 174 Sutherland A., International monetary policy coordination and financial market integration. Syyskuu 2002.
- 175 Gilchrist S., Hairault J.O. ja Kempf H., Monetary policy and the financial accelerator in a monetary union. Syyskuu 2002.
- 176 Corsetti G. ja Dedola L., Macroeconomics of international price discrimination. Syyskuu 2002.
- 177 Bacchetta P. ja van Wincoop E., A theory of the currency denomination of international trade. Syyskuu 2002.
- 178 Benigno P. ja López-Salido J. D., Inflation persistence and optimal monetary policy in the euro area. Syyskuu 2002.
- 179 Erceg C. J. ja Levin A. T., Optimal monetary policy with durable and non-durable goods. Syyskuu 2002.
- 180 Duarte M. ja Wolman A. L., Regional inflation in a currency union: fiscal policy vs. fundamentals. Syyskuu 2002.
- 181 Coenen G. ja Wieland V., Inflation dynamics and international linkages: a model of the United States, the euro area and Japan. Syyskuu 2002.
- 182 Rünstler G., The information content of real-time output gap estimates, an application to the euro area. Syyskuu 2002.
- 183 Faia E., Monetary policy in a world with different financial systems. Lokakuu 2002.
- 184 Holthausen C. ja Rochet J.-C., Efficient pricing of large value interbank payment systems. Lokakuu 2002.
- 185 Dorrucchi E., Firpo S., Fratzscher M. ja Mongelli F. P., European integration: what lessons for other regions? The case of Latin America. Lokakuu 2002.
- 186 Manna M., Using money market rates to assess the alternatives of fixed vs. variable rate tenders: the lesson from 1989–1998 data for Germany. Lokakuu 2002.
- 187 Uribe M., A fiscal theory of sovereign risk. Lokakuu 2002.
- 188 Grüner H. P., Should central banks really be flexible? Lokakuu 2002.
- 189 Hiebert P., Pérez J. J. ja Rostagno M., Debt reduction and automatic stabilisation. Lokakuu 2002.
- 190 Yates T., Monetary policy and the zero bound to interest rates: a review. Lokakuu 2002.
- 191 Schuknecht L. ja Eschenbach F., The fiscal costs of financial instability revisited. Marraskuu 2002.
- 192 Perez-Quiros G. ja Sicilia J., Is the European Central Bank (and the United States Federal Reserve) predictable? Marraskuu 2002.
- 193 Marín J., Sustainability of public finances and automatic stabilisation under a rule of budgetary discipline. Marraskuu 2002.
- 194 Manganelli S., Ceci V. ja Vecchiato W., Sensitivity analysis of volatility: a new tool for risk management. Marraskuu 2002.

- 195 Inoue A. ja Kilian L., In-sample or out-of-sample tests of predictability: which one should we use? Marraskuu 2002.
- 196 Gonçalves S. ja Kilian L., Bootstrapping autoregressions with conditional heteroskedasticity of unknown form. Marraskuu 2002.
- 197 Ewerhart C., A model of the Eurosystem's operational framework for monetary policy implementation. Marraskuu 2002.
- 198 Andersen A. B. ja Wagener T., Extracting risk neutral probability densities by fitting implied volatility smiles: some methodological points and an application to the 3M Euribor futures option prices. Joulukuu 2002.
- 199 Werner T. ja Upper C., Time variation in the tail behaviour of bund futures returns. Joulukuu 2002.
- 200 Ehrmann M. ja Fratzscher M., Interdependence between the euro area and the US: what role for EMU? Joulukuu 2002.
- 201 Batini N., Euro area inflation persistence. Joulukuu 2002.
- 202 Calza A., Manrique M. ja Sousa J., Aggregate loans to the euro area private sector. Tammikuu 2003.
- 203 Fielding D. ja Stracca L., Myopic loss aversion, disappointment aversion, and the equity premium puzzle. Tammikuu 2003.
- 204 Cappiello L., Engle R. F. ja Sheppard K., Asymmetric dynamics in the correlations of global equity and bond returns. Tammikuu 2003.
- 205 Mercereau B., Real exchange rate in an inter-temporal n-country-model with incomplete markets. Tammikuu 2003.
- 206 Gerdesmeier D. ja Roffia B., Empirical estimates of reaction functions for the euro area. Tammikuu 2003.
- 207 Würtz F. R., A comprehensive model on the euro overnight rate. Tammikuu 2003.
- 208 Ang A. ja Maddaloni A., Do demographic changes affect risk premiums? Evidence from international data. Tammikuu 2003.
- 209 Cossin D., Huang Z., Aunon-Nerin D. ja González F., A framework for collateral risk control determination. Tammikuu 2003.
- 210 Schmitt-Grohé S. ja Uribe M., Anticipated Ramsey reforms and the uniform taxation principle: the role of international financial markets. Tammikuu 2003.
- 211 Michel P. ja Vidal J. P., Self-control and savings. Tammikuu 2003.
- 212 Glatzer E. ja Scheicher M., Modelling the implied probability of stock market movements. Tammikuu 2003.
- 213 Fabiani S. ja Morgan J., Aggregation and euro area Phillips curves. Helmikuu 2003.

Muita julkaisuja

The TARGET service level. Heinäkuu 1998.

Report on electronic money. Elokuu 1998.

Assessment of EU securities settlement systems against the standards for their use in ESCB credit operations. Syyskuu 1998.

Money and banking statistics compilation guide. Syyskuu 1998.

Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja EKP:n rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Syyskuu 1998.

Third progress report on the TARGET project. Marraskuu 1998.

Correspondent central banking model (CCBM). Joulukuu 1998.

Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1997 figures. Tammikuu 1999.
 Possible effects of EMU on the EU banking systems in the medium to long term. Helmikuu 1999.
 Euro area monetary aggregates: conceptual reconciliation exercise. Heinäkuu 1999.
 The effects of technology on the EU banking systems. Heinäkuu 1999.
 Payment systems in countries that have applied for membership of the European Union.
 Elokuu 1999.
 Improving cross-border retail payment services: the Eurosystem's view. Syyskuu 1999.
 Compendium: Säädöskokoelma. Kesäkuu 1998 – toukokuu 1999. Lokakuu 1999.
 European Union balance of payments/international investment position statistical methods.
 Marraskuu 1999.
 Money and banking statistics compilation guide, addendum I: money market paper. Marraskuu 1999.
 Money and banking statistics sector manual. Toinen painos. Marraskuu 1999.
 Report on the legal protection of banknotes in the European Union Member States.
 Marraskuu 1999.
 Correspondent central banking model (CCBM). Marraskuu 1999.
 Cross-border payments in TARGET: A users' survey. Marraskuu 1999.
 Money and banking statistics: Series keys for the exchange of balance sheet items time series.
 Marraskuu 1999.
 Money and banking statistics: Handbook for the compilation of flow statistics. Joulukuu 1999.
 Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1998 figures. Helmikuu 2000.
 Interlinking: Data dictionary, Version 2.02. Maaliskuu 2000.
 Asset prices and banking stability. Huhtikuu 2000.
 EU banks' income structure. Huhtikuu 2000.
 EKPJ:n kokoamat tilastotiedot. Toukokuu 2000.
 Correspondent central banking model (CCBM). Heinäkuu 2000.
 Yleisiä taloustilastoja koskevat Euroopan keskuspankin tilastovaatimukset. Elokuu 2000.
 Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area. Elokuu 2000.
 Improving cross-border retail payment services. Syyskuu 2000.
 Statistical treatment of the Eurosystem's international reserves. Lokakuu 2000.
 European Union balance of payments/international investment position statistical methods.
 Marraskuu 2000.
 Information guide for credit institutions using TARGET. Marraskuu 2000.
 Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan
 välineistä ja menettelyistä. Marraskuu 2000.
 EU banks' margins and credit standards. Joulukuu 2000.
 Mergers and acquisitions involving the EU banking industry: facts and implications. Joulukuu 2000.
 Vuosikertomus Euroopan keskuspankin petostentorjuntakomitean toiminnasta. Tammikuu 2001.
 Cross-border use of collateral: A user's survey. Helmikuu 2001.
 Price effects of regulatory reform in selected network industries. Maaliskuu 2001.
 Keskuspankkien rooli rahoitusvalvonnassa. Maaliskuu 2001.
 Money and banking statistics in the accession countries: Methodological manual. Huhtikuu 2001.
 TARGET: Annual Report. Toukokuu 2001.
 A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises. Kesäkuu 2001.
 Payment and securities settlement systems in the European Union. Kesäkuu 2001.
 Why price stability? Kesäkuu 2001.
 The euro bond market. Heinäkuu 2001.
 The euro money market. Heinäkuu 2001.

The euro equity markets. Elokuu 2001.

EKP:n rahapolitiikka. Elokuu 2001.

Monetary analysis: tools and applications. Elokuu 2001.

Review of the international role of the euro. Syyskuu 2001.

The Eurosystem's policy line with regard to consolidation in central counterparty clearing. Syyskuu 2001.

Provisional list of MFIs of the accession countries (as at the end of December 2000). Lokakuu 2001.

TARGET: the Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system – update 2001. Marraskuu 2001.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2001.

Fair value accounting in the banking sector. Marraskuu 2001.

Towards an integrated infrastructure for credit transfers in euro. Marraskuu 2001.

Accession countries: balance of payments / international investment position statistical methods. Helmikuu 2002.

List of Monetary Financial Institutions subject to minimum reserves. Helmikuu 2002.

Labour market mismatches in euro area countries. Maaliskuu 2002.

Compendium: Säädöskokoelma. Kesäkuu 1998 – joulukuu 2001. Maaliskuu 2002.

Evaluation of the 2002 cash changeover. Huhtikuu 2002.

TARGET: Annual Report 2001. Huhtikuu 2002.

Yhteinen rahapolitiikka euroalueella: Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Huhtikuu 2002.

Euroopan keskuspankin petostentorjuntakomitean toimintakertomus. Tammikuu 2001 – helmikuu 2002. Toukokuu 2002.

Developments in banks' liquidity profile and management. Toukokuu 2002.

Talletus- ja ottoautomaattien käyttöä koskevat eurojärjestelmän ohjeet luottolaitoksille ja muille euroalueella sijaitseville laitoksille, joiden toimintaan kuuluu seteleiden lajittelu ja jakelu suurelle yleisölle. Toukokuu 2002.

Bond markets and long-term interest rates in European Union accession countries. Kesäkuu 2002.

TARGET minimum common performance features of RTGS systems within TARGET as at November 2001. Kesäkuu 2002.

TARGET Interlinking data dictionary as at November 2001. Kesäkuu 2002.

TARGET Interlinking specification as at November 2001. Kesäkuu 2002.

TARGET Interlinking user requirement as at November 2001. Kesäkuu 2002.

Task force on portfolio investment collection systems, Final Report. Kesäkuu 2002.

Measurement issues in European consumer price indices and the conceptual framework of the HICP. Heinäkuu 2002.

Payment and securities settlement systems in the European Union: Addendum incorporating 2000 figures. Heinäkuu 2002.

Financial Sectors in EU Accession Countries. Elokuu 2002.

Payment and securities settlement systems in accession countries. Elokuu 2002.

Target Interlinking specification. Marraskuu 2002.

Target Interlinking data dictionary. Marraskuu 2002.

Guidance Notes to Regulation ECB/2001/13 on the MFI balance sheet statistics. Marraskuu 2002.

Structural analysis of the EU banking sector. Marraskuu 2002.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2002.

Review of the international role of the euro. Joulukuu 2002.
Euro Money Market Study 2001 (MOC). Joulukuu 2002.

Esitteitä

TARGET: facts, figures, future. Syyskuu 1999.
The ECB payment mechanism. Elokuu 2000.
The euro: integrating financial services. Elokuu 2000.
TARGET. Elokuu 2000.
Euroopan keskuspankki. Huhtikuu 2001.
Eurosetelit ja -metallirahat. Toukokuu 2001.
TARGET – update 2001. Heinäkuu 2001.
The euro and the integration of financial services. Syyskuu 2001.
Euro. Yhteinen rahamme. Syyskuu 2002.

